

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นางสาวฤทัยวรรณ หาญกล้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

DEVELOPMENT OF ELEMENTARY SCHOOLS MANAGEMENT STRATEGIES
TO ENHANCE COMMUNITY INVOLVEMENT IN STUDENT SUPPORT SYSTEM

MISS RUTAIWAN HANKLA

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Educational Administration

Department of Education Policy, Management and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดย	นางสาวอุทัยวรรณ หาญกล้า
สาขาวิชา	บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น ส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
(ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรัตน์ เจริญกุล)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ดร.สุวิทย์ มูลคำ)

ฤทัยวรรณ หาญกล้า : การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (DEVELOPMENT OF ELEMENTARY SCHOOLS MANAGEMENT STRATEGIES TO ENHANCE COMMUNITY INVOLVEMENT IN STUDENT SUPPORT SYSTEM), อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อ.ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : ศ.ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 302 หน้า

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลศึกษาวิเคราะห์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และตัวแทนชุมชน สติติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ใน 4 ภูมิภาค ต่อจากนั้นจัดทำกลยุทธ์โดยใช้เทคนิค SWOT ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำผลการวิเคราะห์มาจัดทำร่างกลยุทธ์และตรวจสอบกลยุทธ์โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล และสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 68 วิธีการ ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ 1 ริเริ่มสร้างสรรค์สัมพันธ์ชุมชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่ 2 เพิ่มพลังศักยภาพการวางแผน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง กลยุทธ์หลักที่ 4 มุ่งสร้างคุณภาพการประเมินผลสู่ความเข้มแข็ง ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง และกลยุทธ์หลักที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จและรับผลประโยชน์ร่วมกัน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง

ภาควิชา นโยบายน การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา.....ลายมือชื่อนิติติ.....

สาขาวิชา บริหารการศึกษา.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา 2554.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม.....

##5084472827 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORDS : STRATEGIES / COMMUNITY INVOLVEMENT / STUDENT SUPPORT SYSTEM

RUTAIWAN HANKLA : DEVELOPMENT OF ELEMENTARY SCHOOLS MANAGEMENT STRATEGIES TO ENHANCE COMMUNITY INVOLVEMENT IN STUDENT SUPPORT SYSTEM. ADVISOR: ASST. PROF.PIYAPUNG SUMETTIKOON, Ph.D., CO-ADVISOR: ASSOC. PROF. PHARITH SIRIBUNPITAK, Ph.D., 302 pp.

The purposes of this research were as follow : to study the states , desire, and to development of elementary schools management strategies to enhance community involvement in student support system. Data collection methods are the questionnaires, the interviews. The representative samples are school administrators teacher and community. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation and needs assessment by questionnaires and the interviews school administrators teachers and community in four provincial part. Thereafter SWOT analysis for strategies make draft strategies and finalize by the focus group discussion.

The findings were as follows: The present states of elementary schools management to enhance community involvement in student support system revealed total was moderately ,then consider ; the highest mean was community involvement to start, and be inferior was community involvement to benefits, community involvement to plan, community involvement to implement and minimum mean was community involvement to evaluation. And desire states of elementary schools management to enhance community involvement in student support system reveal total was abundantly ,then consider ; the highest mean was community involvement to start, and be inferior was community involvement to implement, community involvement to plan, community involvement to benefits and minimum mean was community involvement to evaluation.

The elementary schools management strategies to enhance community involvement in student support system , feature five principle strategies thirteen be inferior strategies and sixty-eight procedure namely. The first principle strategies is the create start relationship community; be inferior strategies is 2 items . The second principle strategies is increase potential planning; be inferior strategies is 3 items . The third principle strategies is increase efficiency the best of implement be inferior strategies is 3 items . The fourth principle strategies is create quality evaluation to be vigorous be inferior strategies is 3 items. And the fifth principle strategies is be absorbed in the successful and benefit inferior strategies is 2 items.

Department : Education Policy, Management and Leadership Student's Signature.....

Field of Study : Educational Administration.....Advisor's Signature.....

Academic Year : 2011.....Co-advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเนื่องจากการได้รับการสนับสนุนจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ตามหลักวิชาการเป็นอย่างดี ด้วยความเมตตา กรุณา และกระตุ้นให้เกิดพลังทั้งกายและใจในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยมีความซาบซึ้งและสำนึกในพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ วิทยาการ บ่มเพาะความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้มีความรู้ในศาสตร์ของสาขาบริหารการศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้ตรวจเครื่องมือในการวิจัย และผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ที่ได้ตอบแบบสอบถาม และให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการให้สัมภาษณ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะกับงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง หลาน เพื่อน ๆ และบุคคลอันเป็นที่รัก ที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนให้ผู้วิจัยมีพลังในการศึกษาและทำงานวิจัยได้อย่างราบรื่นและเกิดผลสำเร็จอย่างดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ต
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์.....	4
นิยามศัพท์.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	11
1.1 ที่มาและแนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	11
1.2 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13
1.3 บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	25
1.4 ผลที่คาดหวังต่อความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	30
1.5 มาตรฐานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	32
1.6 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา.....	35

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	38
2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	38
2.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม.....	38
2.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วม.....	41
2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	43
ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีการวางแผนกลยุทธ์.....	47
3.1 ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์.....	47
3.2 ขั้นตอนและกระบวนการในการวางแผนการจัดทำกลยุทธ์.....	49
3.3 เทคนิควิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis.....	55
ตอนที่ 4 การประเมินความต้องการจำเป็น.....	60
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	94
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	96
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	97
ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	104
ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	105
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	107
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหาร สถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน.....	109

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	180
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	219
สรุปผลการวิจัย	219
อภิปรายผล.....	232
ข้อเสนอแนะ	249
รายการอ้างอิง	253
ภาคผนวก	261
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	262
ภาคผนวก ข ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ	283
ภาคผนวก ค หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ	286
หนังสืออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ	288
หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	289
หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์	291
โครงการสัมมนาระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุม focus group.....	292
ภาคผนวก ง ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC	294
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	302

สารบัญญัตราง

ตารางที่	หน้า
3.1	แสดงกลุ่มตัวอย่างกับจำนวนประชากร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน99
4.1	แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา..... 109
4.2	แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของครู 111
4.3	แสดงจำนวนและคำร้อยละข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของตัวแทนชุมชน 112
4.4	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 114
4.5	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการริเริ่ม 116
4.6	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการริเริ่ม (รายชื่อ) 118
4.7	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการวางแผน 127
4.8	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการวางแผน (รายชื่อ) 129

ตารางที่	หน้า
4.9	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ 137
4.10	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ (รายชื่อ)..... 139
4.11	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล..... 149
4.12	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล (รายชื่อ) 151
4.13	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ 161
4.14	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์(รายชื่อ)..... 164
4.15	แสดงจำนวนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน..... 172

ตารางที่	หน้า
4.30	แสดงกลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล200
4.31	แสดงกลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล201
4.32	แสดงกลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์202
4.33	แสดงกลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์203
4.34	แสดงกลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์204
4.35	แสดงกลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์205
4.36	แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม (ฉบับร่าง).....206
4.37	แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน (ฉบับร่าง)207
4.38	แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ (ฉบับร่าง).....208
4.39	แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล (ฉบับร่าง).....209

ตารางที่	หน้า
4.40	แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรับผลประโยชน์ (ฉบับร่าง).....210
4.41	แสดงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน212

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.1	8
2.1	19
2.2	20
2.3	21
2.4	29
2.5	34
2.6	51
2.7	54
2.8	57
3.1	95
5.1	236
5.2	238
5.3	241
5.4	243
5.5	246

แผนภาพที่

หน้า

- 5.6 แสดงความสัมพันธ์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม
การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กลยุทธ์หลักที่ 5
มุ่งสู่ความสำเร็จและรับผลประโยชน์ร่วมกัน.....248

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความตอนหนึ่งว่า “เยาวชนทุกคน มิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำควบคุมให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง ในฐานะหน้าที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุก ๆ ด้าน รองลงมาจากบิดามารดา” จากพระบรมราโชวาทแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเยาวชน ที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือและดูแล ให้เป็นคนดี ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 6 กล่าวไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 12 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ดังเช่น ความรู้เรื่องทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ถือเป็นนักเรียนอยู่ในวัยเด็กตอนกลางและวัยรุ่นตอนต้น โดยมีลักษณะพัฒนาการที่สำคัญคือ เพื่อนร่วมวัยมีความสำคัญ เริ่มคิดเป็นเหตุเป็นผลได้ แต่ส่วนใหญ่เป็นรูปธรรม การถือตนเป็นใหญ่เริ่มหายไป ความจำและความสามารถทางภาษาพัฒนา มีความสามารถทางความคิด จึงสามารถเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ การรู้จักตนเอง มีพลังกำลังเพิ่มมากขึ้น สามารถเล่นกีฬาต่าง ๆ ได้ มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็วและมีผลทางสังคมและจิตวิทยาต่อตัวเด็ก เริ่มวัยเจริญพันธุ์ การค้นหาตนเองเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ เพื่อนร่วมวัยมีอิทธิพลต่อเด็กในด้านต่าง ๆ เริ่มคิดได้ในทุกรูปแบบของความคิด คิดเชิงนามธรรมและแบบวิทยาศาสตร์ ได้กว้างและลึก ยังถือตนเองเป็นใหญ่ในบางแง่มุม และอาจมีช่องว่างระหว่างวัยกับผู้ปกครอง

นอกจากนี้นักเรียนที่อยู่ในวัยเด็กตอนกลางและวัยรุ่นตอนต้นนี้ ควรมีลักษณะพัฒนาการที่มีพืงเป็น เช่น ทักษะที่จำเป็นในการเล่นกีฬา รับรู้เกี่ยวกับตนเองในทางบวก การยอมรับบทบาททางเพศหญิง เพศชาย การปรับตนเองเข้ากับเพื่อร่วมวัย การเป็นตัวของตัวเอง มีความผูกพันกับครอบครัว น้อยลง พัฒนาการด้านความเข้าใจตนเองและโลก ทักษะการแก้ปัญหา มีจุดมุ่งหมายของพฤติกรรม ที่รับผิดชอบต่อสังคม เตรียมตัวด้านอาชีพ และมีความเป็นอิสระภาพทางอารมณ์แตกต่างจากพ่อแม่ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2549)

หากพบว่าสถานการณ์เด็กในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการไหลบ่าทางวัฒนธรรม ทำให้พฤติกรรมความคิดและทัศนคติของเด็ก เปลี่ยนแปลงไปทั้งในส่วนที่เป็นประโยชน์ และโทษกับตัวเด็กเอง สถานการณ์เด็กในปัจจุบันจึงมีความซับซ้อนทั้งในส่วนของปัญหาและการแก้ไขมากขึ้น การพัฒนาให้โอกาสเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะที่อยู่ในระบบของโรงเรียน สามารถอยู่รอดและได้รับโอกาสการพัฒนาทุกด้านทั้ง ร่างกายและจิตใจ เพื่อเติบโตเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และจากรายงานการวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เรื่อง “เด็กเยาวชน และครอบครัว” พบว่า สภาพปัญหาของเด็กเยาวชนไทย ต้องเสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุ เด็กต้องหารายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัว ถูกใช้แรงงาน พฤติกรรมเลียนแบบที่ไม่ถูกต้องจากการบริโภคข่าวสารจากโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร การดื่มสุรา เสพยาเสพติด และพฤติกรรมทางเพศ การถูกทารุณกรรม การถูกทอดทิ้ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) ดังนั้นการเฝ้าระวังและติดตามดูแลนักเรียนในกลุ่มเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ถือว่าเป็นวัยเด็กตอนกลางและวัยรุ่นตอนต้นนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด เนื่องจากพัฒนาการที่เป็นวัยของนักเรียนกลุ่มนี้ จะสามารถทำให้เขาเติบโตเป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ดีได้ในอนาคตต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) จึงได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต วางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการดำเนินงาน คือ

1. การปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้บริหารและเจตคติของผู้บริหาร และครูอาจารย์ให้ส่งเสริมดูแลและพัฒนาเด็กนักเรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
2. การวางระบบที่สร้างความมั่นใจว่า นักเรียนทุกคนมีครูอาจารย์อย่างน้อยหนึ่งคนที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิด
3. สนับสนุนให้ครูอาจารย์มีความใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้าน โรงเรียนและชุมชน เชื่อมประสานและรวมกันเป็นเครือข่ายช่วยกันเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชุมชน และผู้ชำนาญการในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริม พัฒนานักเรียนและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ

โดยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน ดังนี้

1. เพื่อโรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐานสามารถตรวจสอบได้

2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการเต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ดังนั้น การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนได้รู้จักตนเองและสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีทักษะชีวิต สามารถหลีกเลี่ยง ป้องกันอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นคนดีของครอบครัว ชุมชน และสังคม ต่อไปได้

จากการศึกษางานวิจัยของ ชาคริต ภาวกันันท์ (2548) พบว่า สภาพการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ในระดับการปฏิบัติของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน มีการปฏิบัติในระดับมาก แต่พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่ากระบวนการสื่อสารและการทำความเข้าใจระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนั้นต้องเร่งปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และเมื่อพิจารณาในคำถามปลายเปิดพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มทั้ง 5 กลุ่มดังกล่าวนี้ อยู่ในระดับที่ต้องทำความเข้าใจมากขึ้น ดังนั้นจึงควรพัฒนาระบบการที่เหมาะสมของแต่ละกลุ่มเพื่อสามารถปรับบทบาทให้สอดคล้องในการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า กระบวนการในการประสานงานและส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกยังมีความเข้าใจและปฏิบัติอยู่ในระดับที่ควรจะทำความเข้าใจและอธิบายแนวทางการดำเนินงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อัจฉรี พูลเพิ่ม (2546) และ ชมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา (2547) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาและการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า มีปัญหาในด้านการขาดความร่วมมือ การประสานงาน ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ควรได้รับการพัฒนาในด้านการดำเนินการให้มีส่วนร่วมกับชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาก

ยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาเป็นกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา มีความสมบูรณ์และเข้มแข็งยิ่งขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างไร
2. กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นิยามศัพท์

การบริหารสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยประกอบด้วย ขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจนในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้ นักเรียน ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการในการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน 4) การพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน

กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ดีและเหมาะสมในการ ดำเนินงานเพื่อนำมาการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน และตำแหน่งที่มีชื่อเรียกอื่นที่ ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษา

ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้/ หัวหน้างาน ครูประจำชั้น

ตัวแทนชุมชน หมายถึง ผู้ที่อยู่รวมกันในอาณาบริเวณแห่งหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน และมีลักษณะเป็นสังคมที่ต้องดูแลและรับผิดชอบต่อ เด็กและเยาวชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีนักเรียนในระดับประถมศึกษาเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ อยู่ในชุมชนนั้น ได้แก่ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนองค์กรของรัฐ ตัวแทนของภาคเอกชน

สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการและผลงานการวิจัยต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังนี้

1. **กระบวนการจัดทำกลยุทธ์** เริ่มทำการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ ที่เกี่ยวข้องทำให้ได้แนวคิด คือ Keller (1986) , Certo and Peter(1991) , ศรีวงษ์ สุมิตร (2538) อ้างถึงใน พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์, 2540) พงษ์ศิริบริบูรณ์พิทักษ์ (2542) วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2542) สรุปได้เป็นกระบวนการ ประกอบด้วยกระบวนการดังนี้

1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

1.2 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy)

2. **ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน** ศึกษาแนวคิดและระบบโครงสร้าง จาก สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 **การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** เป็นการรวบรวมข้อมูลนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริงและครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน มีการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

2.2 **การคัดกรองนักเรียน** เป็นการนำข้อมูลนักเรียนที่ได้รวบรวมไว้มาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามสภาพปัญหาและความต้องการ จึงจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มส่งเสริมพัฒนา กลุ่มป้องกัน และกลุ่มแก้ไข

2.3 **การป้องกันและแก้ไขปัญหา** เป็นการศึกษา เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และมีการหาวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา

2.4 **การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน** เป็นการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มความสามารถพิเศษ ดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และมีการหาวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ มาช่วยเหลือและสนับสนุน

2.5 **การส่งต่อ** ในกรณีที่เห็นว่าการช่วยเหลือนักเรียนคนนั้น จำเป็นต้องประสานขอความร่วมมือให้บุคลากรหรือหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ให้มีการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้สามารถทำได้ทั้งการแก้ไข ปรับปรุง และเพื่อการพัฒนานักเรียน

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สรุปได้เป็น ขั้นตอน ดังนี้

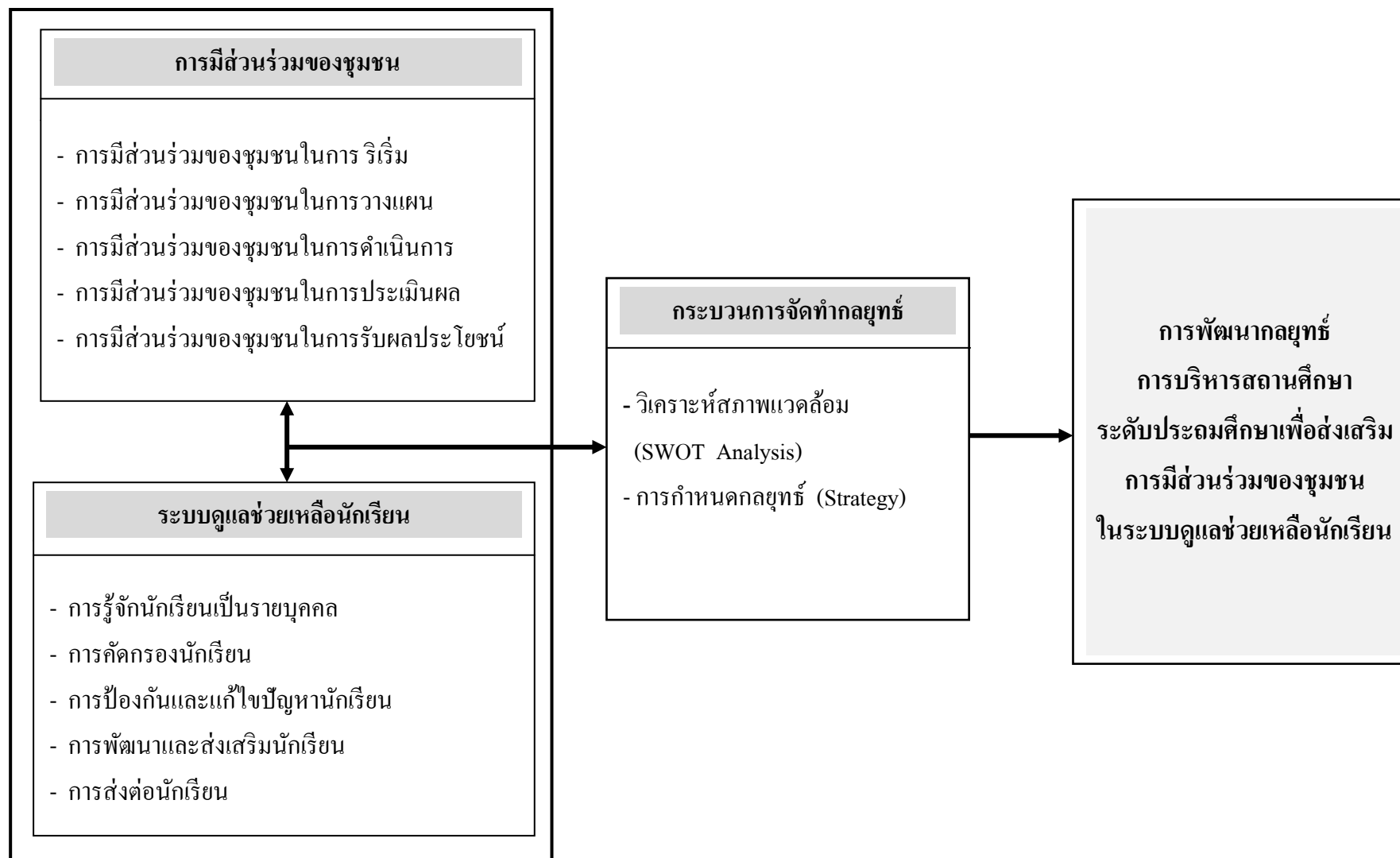
3.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม เป็นขั้นตอนที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนด ความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

3.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน เป็นขั้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานและกำหนด ทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ใน

3.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ เป็นขั้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน งบประมาณ การประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

3.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล เป็นขั้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การประเมินตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

3.5 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ เป็นขั้นที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นตามนั้น

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษากระบวนการจัดทำกลยุทธ์ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)
- 2) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy)
 2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนใน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม
 - 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ
 - 4) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์
3. ศึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน 4) การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน
4. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งกลยุทธ์บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยการบริหารจัดการบนพื้นฐานของการร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อส่งเสริมงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษานั้น มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผู้เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบเชิงนโยบาย สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพและเป็นการบริหารจัดการศึกษาที่มีความเป็นไปได้บนฐานของข้อมูลแห่งความเป็นจริง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารทางวิชาการ ตำรา และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียด แสดงไว้ 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 1.1 ที่มาและแนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.2 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.3 บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.4 ผลที่คาดหวังต่อความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.5 มาตรฐานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.6 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

- 2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
- 2.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม
- 2.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วม
- 2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีการวางแผนกลยุทธ์และการจัดการกลยุทธ์

- 3.1 ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์และการจัดการกลยุทธ์
- 3.2 ขั้นตอนและกระบวนการในการวางแผนการจัดทำกลยุทธ์
- 3.3 เทคนิควิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis

ตอนที่ 4 การประเมินความต้องการจำเป็น

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ที่มาและแนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 1) มีเจตนารมณ์และหลักการพื้นฐานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยกล่าวว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีแบบแผนขั้นตอนที่ชัดเจนในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ปัญหาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนี้ ได้กำหนดให้เป็นระบบที่มุ่งวางพื้นฐานและแนวทางการดำเนินการในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มุ่งไปสู่ความรับผิดชอบในการดูแลพัฒนาการของนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม (Educating the Whole Child)
2. การวางระบบที่สร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนมีครู-อาจารย์ อย่างน้อยหนึ่งคนที่จะดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยเชื่อมประสานการดำเนินงานทุกส่วนทั่วทั้งโรงเรียน
3. การสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ได้มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ปกครองเพื่อให้การดูแลที่บ้าน โรงเรียน และชุมชนเชื่อมประสานกัน
4. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายเพื่อเฝ้าระวัง ดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนบุตรหลาน
5. การประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชน และผู้ชำนาญในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ และสหวิชาชีพ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: 11-14) ได้กล่าวถึง ความหมาย ความสำคัญ และคุณค่า ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้ว่า

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล

ความเครียด ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิดปัญหา และสภาวะวิกฤตทางสังคม

ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ซึ่งประสบผลสำเร็จ เป็นอย่างดีในโรงเรียน ที่ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้น ทุกโรงเรียนในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบ ในการสร้างเสริม คุณภาพชีวิตผู้เรียน และแก้วิกฤตสังคม จึงควรรนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

นอกจากนี้ได้ให้ความหมายของคำว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจาก สภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

ส่วนคำว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยความร่วมมือร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ต่อไปนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง (IQ) คุณธรรม จริยธรรม (MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค (AQ)

4. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างรอบด้าน

5. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็ง

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะประสบความสำเร็จได้ ผู้รับผิดชอบต้องมีความเชื่อมั่นว่า (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547: 3)

- ทุกคนต้องการความรัก ความเข้าใจ การให้อภัย การให้โอกาส อยากเป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข

- ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน

- ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.2 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552:17-23) ได้กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
4. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน
5. การส่งต่อ

องค์ประกอบสำคัญทั้ง 5 ประการ นี้ มีความสัมพันธ์ และมีกระบวนการขั้นตอนวิธีการ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552 :18) ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความหลากหลายของนักเรียนและนักเรียนแต่ละคนซึ่งมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ครู อาจารย์ มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย ตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เป็นข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน และเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ไม่ใช่ข้อมูลความรู้สึก หรือการคาดเดา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2548: 30-31) โดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ดังนี้

1. ด้านความสามารถ ได้แก่ การเรียน และความสามารถพิเศษ/อัจฉริยะ
2. ด้านสุขภาพ ได้แก่ ร่างกาย/ความพิการ และ จิตใจ/พฤติกรรม
3. ด้านครอบครัว ได้แก่ เศรษฐกิจ และ การคุ้มครองสวัสดิภาพ
4. ด้านสารเสพติด
5. ด้านความปลอดภัย
6. พฤติกรรมทางเพศ
7. ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีดังนี้

1. การสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก และ พฤติกรรมการทำงาน
2. การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภายนอกสถานศึกษา เช่น ผู้ปกครองนักเรียน ญาติใกล้ชิดนักเรียน และเพื่อนบ้าน ทั้งภายในสถานศึกษา เช่น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา/เพื่อนครู และเพื่อนนักเรียน
3. การเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม ครอบครัว ทัศนคติ/ค่านิยมของคนในครอบครัว

4. การศึกษาข้อมูลจาก ผลงานของนักเรียน เช่น การเขียนอัตชีวประวัติ บันทึกประจำวัน เป็นต้น จากชิ้นงานของนักเรียน เช่น สมุดแบบฝึกหัด/สมุดทำงาน งานฝีมือ สิ่งประดิษฐ์ โครงงาน เป็นต้น จากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เช่น ระเบียบสะสม การศึกษา นักเรียนเป็นรายกรณี บันทึกสุขภาพจากแพทย์ บันทึกการประเมินจุดแข็งจุดอ่อน (SDQ) บันทึกสรุปการสำรวจเบื้องต้นเพื่อคัดแยกความพิการ/บกพร่อง บันทึกสรุปการสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แนว บันทึกสรุปการสำรวจนักเรียนด้วยโอกาส เป็นต้น และจากการทดสอบที่สถานศึกษา สร้างขึ้น แบบทดสอบระดับชาติ และแบบทดสอบมาตรฐาน

2. การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด เช่น ในกรณีที่แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม อาจนิยามกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการสร้างภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา
2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี
3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์กลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน
4. กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างถูกต้อง ตรงกับปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ผลจากการคัดกรองของนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้ ครูที่ปรึกษาต้องทำการประสานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ต้องระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครอง

เกิดความรู้สึกที่ว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ อาจส่งผลเสียต่อนักเรียนภายหลัง (กรมสามัญศึกษา, 2544)

3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในการช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลย นักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นมีหลายวิธีการแต่สิ่งทีครูที่ปรึกษา จำเป็นต้องดำเนินการ (กรมสามัญศึกษา, 2544 และ กรมสุขภาพจิต, 2544) มีกรดำเนินการ 2 ประการ คือ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

ครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษา โดยมีกระบวนการในการปรึกษา ดังนี้

- 1.1 สร้างสัมพันธภาพ
- 1.2 พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา
- 1.3 กำหนดวิธีการ และดำเนินการแก้ไขปัญหา
- 1.4 ยุติการปรึกษา

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา

ครูที่ปรึกษาสามารถคิดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหานักเรียนได้หลายแนวทาง สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็น คือ

- 2.1 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.2 การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
- 2.3 การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
- 2.4 การใช้กิจกรรมชมเสริม
- 2.5 การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้นมีหลายวิธีการแต่สิ่งทีครูที่ปรึกษา จำเป็นต้องดำเนินการ มีข้อพึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ดังนี้

1. การรักษาความลับ

1.1 รวบรวมข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้น เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริง ของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่ให้เกียรตินักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่ที่เหมาะสมและ สะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ ให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่ เหมือนกันและวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจจะไม่เหมาะกับ นักเรียนอีกคนหนึ่งได้

4. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะ เป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนา เต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่ม ปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Home Room)

การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม ซึ่งสถานที่ที่ใช้ในการจัดโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนก็ได้ ให้มี บรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม มีทักษะ การตัดสินใจ (กรมสามัญศึกษา, 2544 และกรมสุขภาพจิต, 2544)

2. การเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านเป็นวิธีการศึกษา รวบรวมข้อมูลที่ช่วยให้ครู ได้ทราบชีวิต ความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน โดยการพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียน

เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เจตคติซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552: 2)

3. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างสัมพันธภาพที่ดีของครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง เป็นการสร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในการดำเนินกิจกรรมและอำนวยความสะดวกให้กับผู้ปกครองได้พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์ในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองเห็นพฤติกรรมของบุตรหลานทั้งในด้านบวกและด้านลบสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ปกครองด้วยกันเกิดเป็นเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนที่เข้มแข็ง รู้จักการดูแลช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือบุตรหลานให้ปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ควรจัดภาคเรียนละอย่างน้อย 1 ครั้ง โดยใช้เวลาประมาณครั้งละ 1-3 ชั่วโมง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552: 3)

4. การจัดกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมการสร้างเสริมทักษะการดำรงชีวิต ประกอบด้วยทักษะที่ต้องการจำเป็นทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการดูแลช่วยเหลือตนเอง ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม และด้านการจัดการและสร้างงานอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552: 46-48)

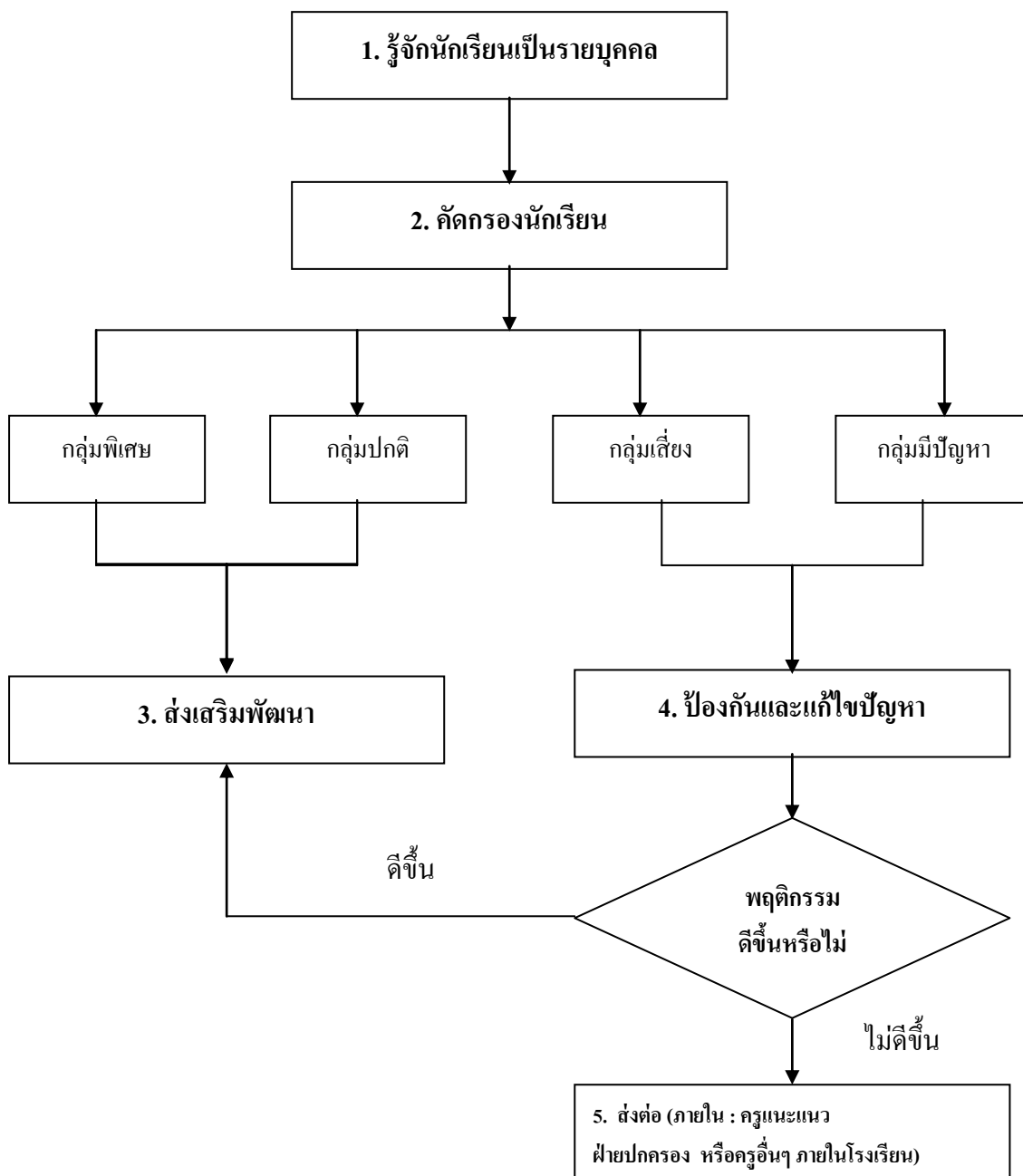
5. การส่งต่อ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยที่ครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้มันเป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่า เป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียน จะดูแลช่วยเหลือได้

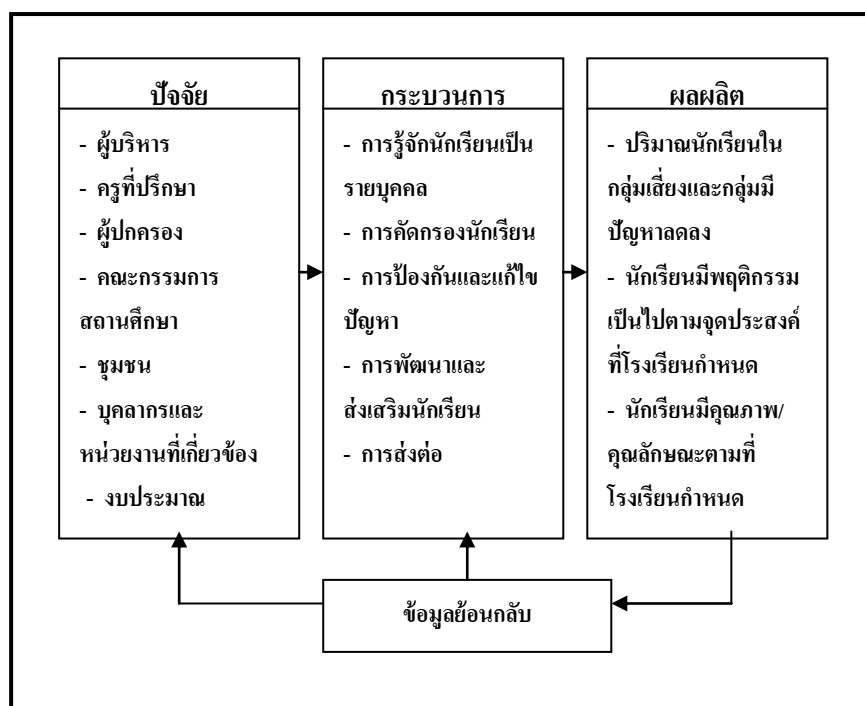
โดยแสดงเป็นแผนภูมิกระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

แผนภาพที่ 2.1 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

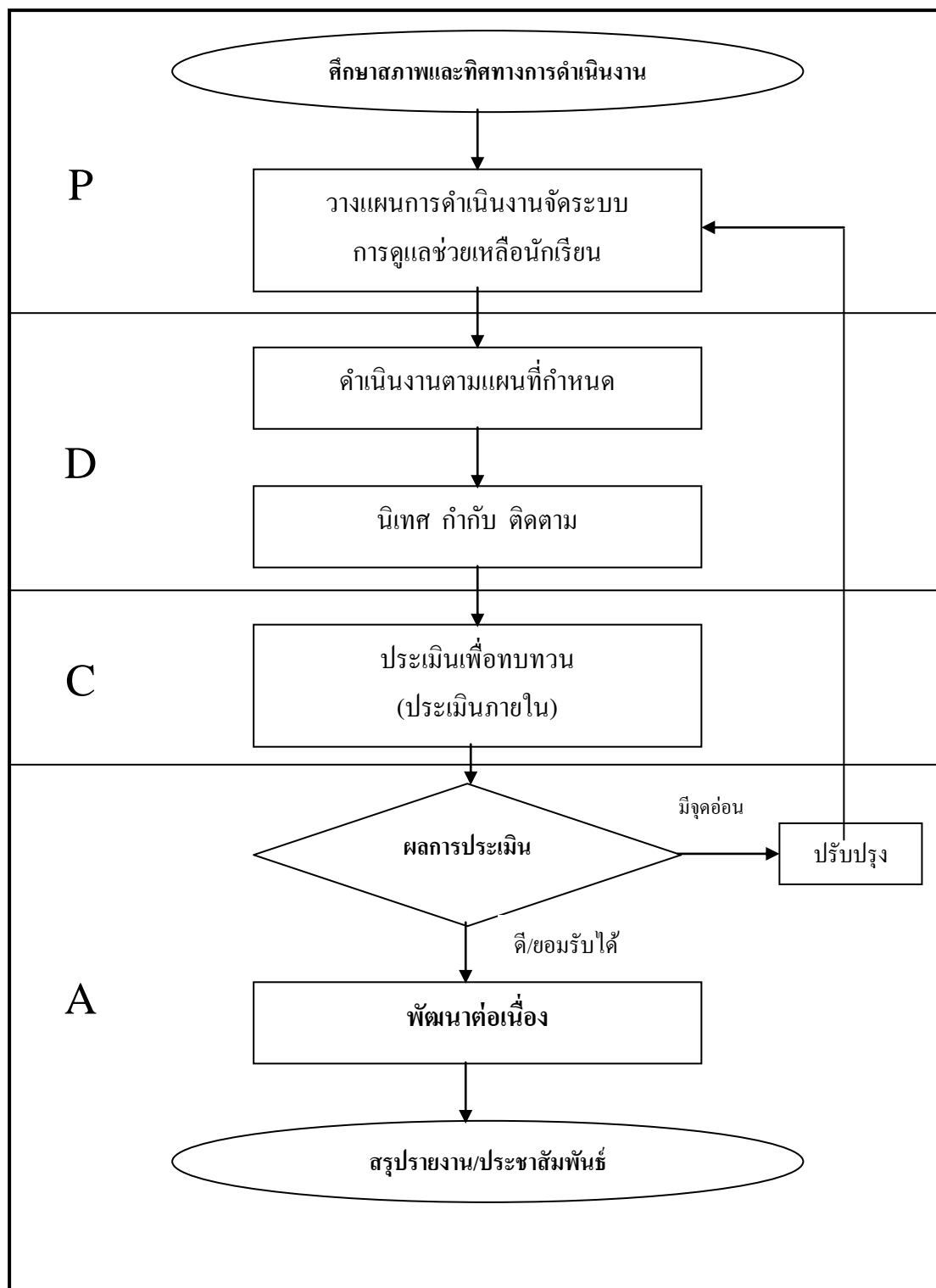
ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 23)

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 : 39) ได้กล่าวถึง การพัฒนาความเข้มแข็งให้แก่ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าเป็นการจัดทำตามแนวคิดการบริหารเชิงระบบที่มีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดและมีปฏิสัมพันธ์กัน สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนา ระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.2 ระบบและโครงสร้างของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552:40)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติหน้าที่ตามกระบวนการที่กำหนด โดยมีครูหรือบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำวิชา ครูอนามัย ครูแนะแนว ฯลฯ ร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีคณะผู้บริหารโรงเรียน ให้การสนับสนุนและเอื้ออำนวยต่อความสะดวกให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอน/บุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปได้อย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่ใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งเป็นกระบวนการในการดำเนินงานที่มีรูปแบบการพัฒนา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552: 41-42) ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.3 ขั้นตอนการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552:42)

แนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักวิชาการ
และมาตรฐานการศึกษา, 2552: 43-47) ดังตารางต่อไปนี้

การพัฒนาและขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการดำเนินงาน
1. ศึกษาสภาพและทิศทางการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาและทำความเข้าใจนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา และศักยภาพของสถานศึกษาในการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ศึกษาและวิเคราะห์บริบทของชุมชน
2. วางแผนการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสร้างทีมงานและสร้างความตระหนักเจตคติที่ดีในการทำงานแก่ทีมงาน - กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - จัดทำแผนงาน/ปฏิทินปฏิบัติงานตลอดการศึกษาให้ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาทั้ง 5 กระบวนการ คือ <ol style="list-style-type: none"> 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน 5. การส่งต่อ - จัดทำสื่อ/นวัตกรรม สนับสนุนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาและขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการดำเนินงาน
3. ดำเนินการตามแผนที่กำหนด	<p>ดำเนินงานตามแผนที่จัดทำขึ้นให้ครอบคลุมกิจกรรมต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาบุคลากรให้มีเจตคติ ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - สนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครอบคลุมทั้ง 5 กระบวนการ - ผลิตหรือจัดหาสื่อ/นวัตกรรมให้การสนับสนุนการดำเนินงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
4. นิเทศ กำกับ ติดตาม	<p>ดำเนินการนิเทศ กำกับ และติดตาม การดำเนินงานตามระยะเวลาที่เหมาะสมและครอบคลุมกิจกรรมต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และประสานความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง - นำเสนอข้อมูล ความรู้ หรือเทคนิควิธีที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ติดตามผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาและขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวทางการดำเนินงาน
5. ประเมินเพื่อทบทวน (ประเมินภายใน)	<ul style="list-style-type: none"> - จัดประเมินการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างน้อยปีละครั้ง - เน้นการประเมินเพื่อพัฒนาไม่ใช่การจับผิดตัวบุคคล - ประเมินด้วยบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร - นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงส่วนที่เป็นจุดอ่อนและพัฒนาในส่วนที่ดีเป็นที่ยอมรับและพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเพื่อให้มีความเข้มแข็งมั่นคงตลอดไป
6. สรุปรายงาน/ประชาสัมพันธ์	<p>จัดทำหลักฐานการสรุปรายงาน ประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมประเด็น ต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - จุดประสงค์ - เป้าหมาย - วิธีดำเนินงาน - ผลการดำเนินงาน - ปัญหา อุปสรรค - ข้อเสนอแนะ/แนวทางการพัฒนา - การรายงาน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ <ul style="list-style-type: none"> ▪ ผลงานดีเด่น Best Practices ▪ ครู/บุคลากรดีเด่น ▪ นักเรียนที่มีส่วนร่วม/YC ดีเด่น ▪ ผู้ปกครองนักเรียน/ชุมชนที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนดีเด่น

1.3 บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำเร็จด้านการเรียนและด้านการดำรงชีวิตของนักเรียน คือ ความสำเร็จที่แท้จริงของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา แต่การจะสร้างความสำเร็จ ดังกล่าวได้จะต้องอาศัยพลังความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมทั้งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถก้าวข้ามปัญหาอุปสรรคและจุดที่ยากลำบากที่สุดในชีวิตของนักเรียนแต่ละคน ไปสู่เป้าหมายปลายทางตามความมุ่งหวังของตัวนักเรียนเอง และความคาดหวังของสังคม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552: 27)

ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะต้องมีส่วนผู้รับผิดชอบ ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ตามขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะช่วยให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือตามเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: 28-35) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

1. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ)

คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งต่าง ๆ ได้แก่ รองผู้อำนวยการทุกฝ่าย หัวหน้าระดับ หัวหน้าแผนงาน หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และหัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) มีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริม สนับสนุน การขับเคลื่อนและผดุงรักษา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) สร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาบุคลากร
- 3) เป็นผู้นำในการฝึกฝน บูรณาการภารกิจ โดยรวมของสถานศึกษา
- 4) ประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้ทีมประสาน ทีมทำ และเครือข่ายการดำเนินงานจากทุกภาคส่วน
- 5) นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

1.2 คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)

คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการที่ผู้บริหารมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่ง และหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ หัวหน้าระดับทุกระดับ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานอนามัย ครูพยาบาล และ หัวหน้างานแนะแนวเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) มีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิบัติงานในฐานะบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมทำ) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) จัดทำเครื่องมือ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานและรับผิดชอบในการชี้แจง สร้างความรู้ ความเข้าใจ แก่ผู้ปฏิบัติงาน
- 4) จัดการประชุมคณะกรรมการทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อแสวงหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5) สรุปรายงานผลการดำเนินงานและดำเนินการอื่นใดเพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ)

คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ) ประกอบด้วย หัวหน้าระดับชั้น เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ได้แก่ รองหัวหน้าระดับ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนและครูแนะแนวเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ) มีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องและดำเนินการประชุมชี้แจง
- 2) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและจัดทำรายงานตามระดับชั้น
- 3) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษาและนักเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) ประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ
- 5) ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามขั้นตอนและกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ)

2.1 หัวหน้าระดับ/รองหัวหน้าระดับ

- 1) ติดตาม กำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
- 2) ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) จัดประชุมครูในระดับเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหารายกรณี (Case Conference)
- 5) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงาน ประเมินผลระดับ

ส่งผู้บริหาร โดยผ่านทีมประสาน

2.2 ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น

- 1) ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด ดังนี้
 - การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - การคัดกรองนักเรียน
 - การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
 - การป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - การส่งต่อ
- 2) พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
- 3) ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี
- 4) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผล รายงานส่งหัวหน้าระดับ

2.3 ครูแนะแนว

1) นิเทศ (Supervising) สนับสนุนและเป็นแกนหลักแก่ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้ เทคนิค วิธีการ และกระบวนการตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนว เพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

- เทคนิค วิธีการ และเครื่องมือ เพื่อการรู้จักและเข้าใจผู้เรียน รวมทั้งการคัดกรองจัดกลุ่มผู้เรียน การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เช่น การใช้ระเบียบวิธีแบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์

- เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และกิจกรรมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มคัดกรอง

- ให้ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะของผู้เรียน กลุ่มพิเศษประเภทต่าง ๆ และเสนอแนะแนวทางในการดูแลช่วยเหลือส่งเสริมและการพัฒนาผู้เรียน

- 2) ให้คำปรึกษา (Counseling) แก่ผู้เรียน (ในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือyakต่อการช่วยเหลือ) ผู้ปกครอง และผู้ขอรับบริการทั่วไป
- 3) ประสาน (Co-ordinating) กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นระบบ “เครือข่าย” ในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบแนะแนว
- 5) ให้บริการต่าง ๆ หรือจัดทำโครงการ กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นการสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 6) ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี
- 7) ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาyakต่อการช่วยเหลือของครูแนะแนว ให้ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น
- 8) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

2.4 ครูผู้สอนประจำวิชาและครูที่เกี่ยวข้อง

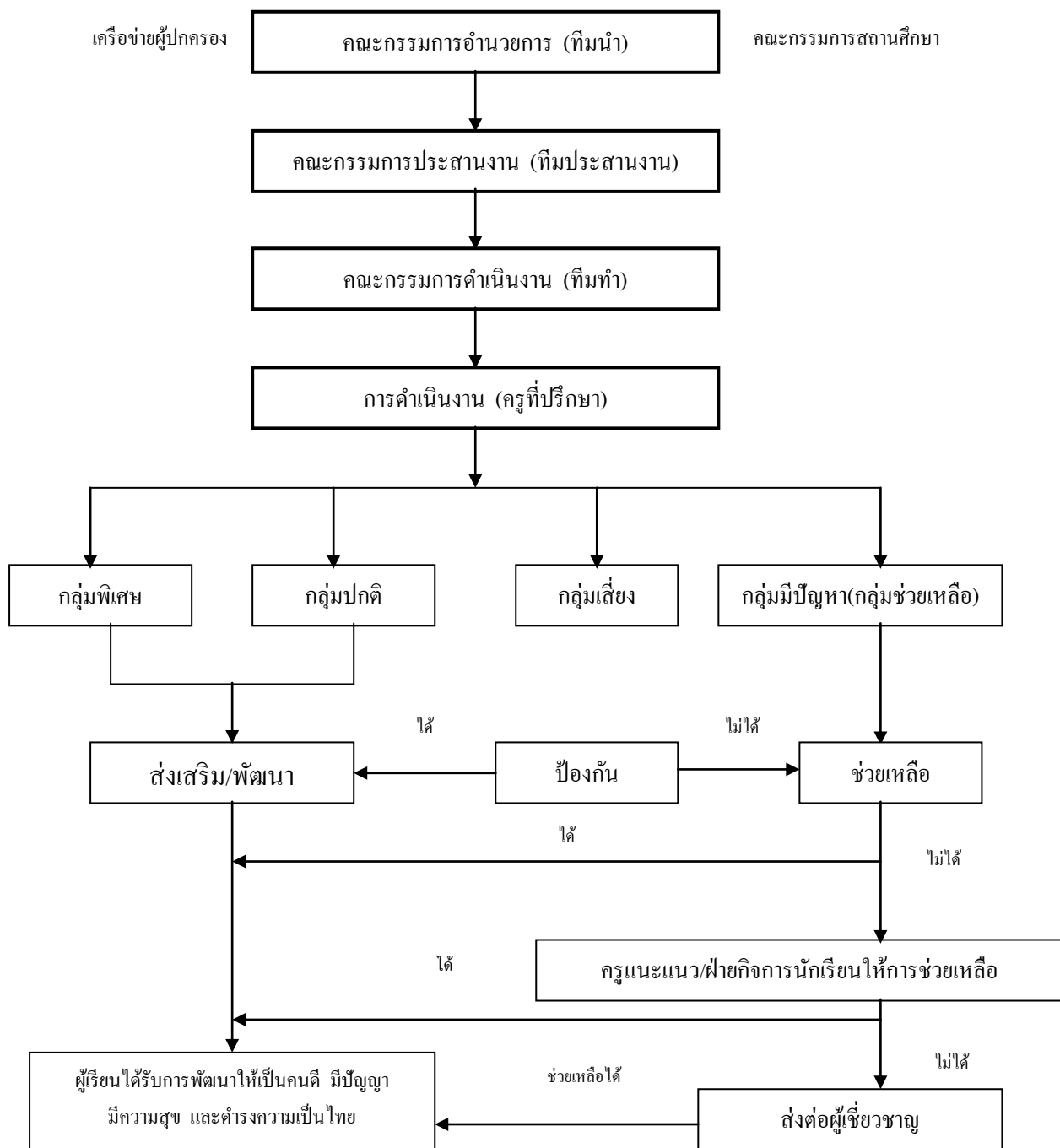
- 1) ศึกษาข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อรู้จักและเข้าใจผู้เรียนอย่างแท้จริง
- 2) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา และให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) ให้ข้อมูลการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและบริการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
- 4) ให้คำปรึกษาเบื้องต้นในรายวิชาที่สอน ในด้านการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต และบุคลิกภาพที่พึงประสงค์
- 5) พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาและการแนะแนวและนำมาบูรณาการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน
- 6) ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 7) บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน สรุปผล และรายงานส่งหัวหน้าระดับ

2.5 ผู้แทนนักเรียน

- 1) เรียนรู้ ทำความเข้าใจกรอบแนวคิดของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) ประสานงานในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของเพื่อนนักเรียน
- 3) มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม

4) เป็นแกนนำในการดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนให้ได้รับประสบการณ์ การเรียนและการเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตอย่างเต็มตามศักยภาพ

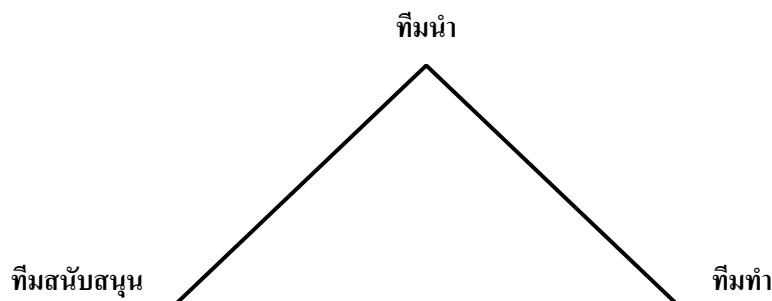
จากการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน สามารถแสดงโครงสร้างของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแผนภูมิ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.4 แสดงโครงสร้างของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: 35)

นอกจากนี้ กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวถึง การทำงานเป็นทีม เพื่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพนั้น ประกอบไปด้วย 3 ทีม ดังนี้

ทีมนำ ได้แก่ คณะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน จัดทำแผนกลยุทธ์ ควบคุม กำกับ ติดตาม และสนับสนุน เสริมสร้างพลังร่วม (Empowerment) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ทีมสนับสนุน เป็นทีมหลักในการสนับสนุนประสานงานด้านวิชาการและอื่น ๆ ให้เกิดการสร้างคุณภาพขึ้น ทีมสนับสนุนจะเป็นใครขึ้นอยู่กับพัฒนาระบบว่าจะมีจุดเน้นที่ระบบใด เช่น ทีมสนับสนุนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าทีม คือ รองผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

ทีมทำ เป็นทีมที่สมาชิกรับผิดชอบการทำงานโดยตรง เช่น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ทีมระดับชั้นครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีบทบาทในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ

1.4 ผลที่คาดหวังต่อความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 3-8) ได้กล่าวถึง สภาพความสำเร็จการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยแสดงผลที่คาดหวังต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านโรงเรียน

1.1 โรงเรียนจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเข้มแข็งรอบด้าน โดยควรมีการดำเนินการ ดังนี้

- มีการวางระบบการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- มีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว
- ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- มีการผดุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.2 โรงเรียนมีบุคลากร สื่อ และเครื่องมือที่เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - ครูมีเจตคติที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - โรงเรียนมีสื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ด้านนักเรียน

2.1 นักเรียนทุกคนได้รับการพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง

- การมีชีวิตอยู่รอดปลอดภัย
- ได้รับการพัฒนา
- ได้รับการปกป้องคุ้มครอง
- การมีส่วนร่วม

2.2 นักเรียนทุกคนได้รับการส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและการปรับตัว

- การส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต
- การจัดการเรียนรู้ด้านเพศศึกษา
- ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
- การป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด

2.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม

- การดูแลช่วยเหลือตนเองและเพื่อน
- การบำเพ็ญประโยชน์ทั้งในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม
- การแสดงออกถึงสิทธิหน้าที่ทางการเมืองการปกครองตามระบอบ

ประชาธิปไตย

2.4 นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการอย่างรอบด้าน

- มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่เหมาะสม
- พฤติกรรมแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม

▪ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นและมีบทบาทในการร่วมดูแลและพัฒนา
โรงเรียน

▪ มีลักษณะใฝ่รู้ เรียนเป็น และพึงพอใจกับความสำเร็จในการเรียนรู้

1.5 มาตรฐานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 อ้างถึงใน นันทินี เกรือจันทร์, 2551 : 53-58) ได้กล่าวถึง มาตรฐานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการประกันคุณภาพ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหมด 3 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

มาตรฐานด้านนักเรียน

มาตรฐานด้านนักเรียน มี 1 มาตรฐาน 6 ตัวบ่งชี้ เน้นให้นักเรียนรู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น สามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ 1 รู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีทักษะในการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัย อันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ที่ 4 รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และสามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้

ตัวบ่งชี้ที่ 5 เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม

ตัวบ่งชี้ที่ 6 มีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริต

มาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานด้านกระบวนการ มี 1 มาตรฐาน 3 ตัวบ่งชี้ เน้นให้มีการบริหารจัดการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีคุณภาพโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิชาชีพ

มาตรฐานที่ 2 สถานศึกษามีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สถานศึกษามีระบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประมวลผล รายงานผลและพัฒนา
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานด้านปัจจัย มี 1 มาตรฐาน 5 ตัวบ่งชี้ เน้นให้มีบุคลากร สื่อ เครื่องมือ
ที่พอเพียงและหลากหลาย เพื่อดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษามีบุคลากร สื่อ เครื่องมือที่เอื้อต่อการดำเนินงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

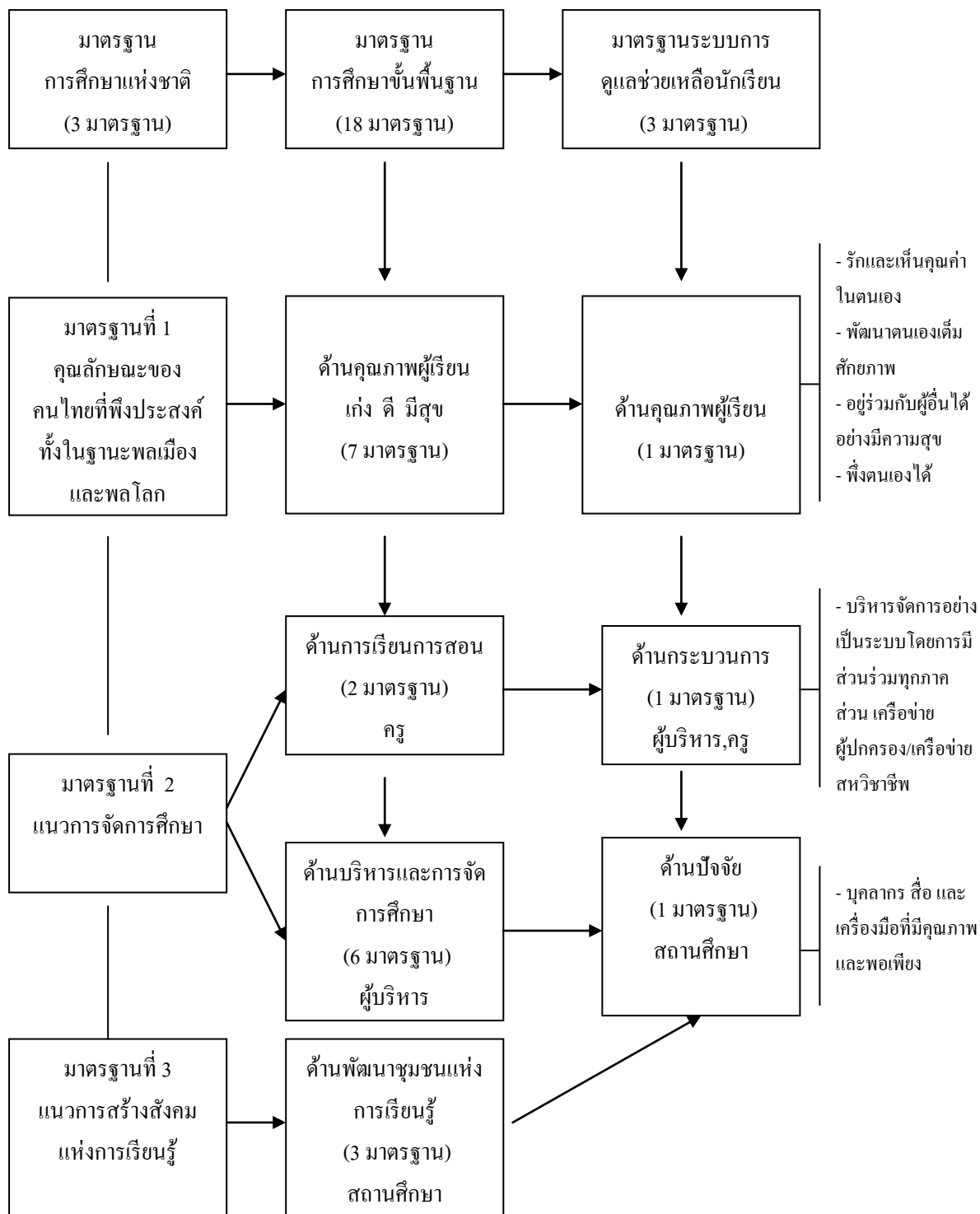
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ครูมีเจตคติที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงานตาม
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีสื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 3 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ เป็นแนวทาง
ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้พัฒนาคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ
การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

แผนภาพที่ 2.5 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ที่มา:สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, อ้างถึงใน นันทินี เครือจันทร์, 2551: 59)

1.6 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา

1. การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยงาน

- 1) งานหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
- 2) งานการจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัด ประเมินผลและการเทียบโอน การนิเทศ แนะนำ ห้องสมุด การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระ
- 3) งานคุณภาพมาตรฐาน ได้แก่ การวางแผนงานด้านวิชาการ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ
- 4) งานการเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) งานการสร้างการมีส่วนร่วมทางวิชาการกับชุมชน การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาองค์กรอื่น

2. บริหารทั่วไป ประกอบด้วยงาน

- 1) งานข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา งานสำมะโนนักเรียนและรับนักเรียน
- 2) งานอาคารสถานที่ ได้แก่ การดูแลอาคารเรียน อาคารประกอบ การดูแลสภาพแวดล้อม
- 3) งานนโยบายและแผน ได้แก่ การวางแผนการบริหารงานการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4) งานธุรการ
- 5) การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 6) งานสำมะโนนักเรียนและรับนักเรียน
- 7) งานระดมทรัพยากรทางการศึกษา
- 8) งานทัศนศึกษา

9) งานประสานงานด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ ประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียนและตามอัธยาศัย การเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการการจัดตั้ง ยุบรวมหรือเลิกสถานศึกษา

3. งานบุคคล ประกอบด้วยงาน

1) งานวางแผนอัตรากำลัง ได้แก่ วางแผนอัตรากำลัง จัดสรรอัตรากรุ-บุคลากรสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน การเปลี่ยนตำแหน่งสูงขึ้น การจัดระบบและจัดทำทะเบียนประวัติ การจัดทำบัญชีและเสนอขอเครื่องราชฯ

2) งานการเลื่อนขั้นเงินเดือน ได้แก่ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การประเมินผลการปฏิบัติงาน

3) งานการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะครู-บุคลากรการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติครู-บุคลากร การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริมวินัยและคุณธรรม การส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

4) งานการบังคับบัญชา ได้แก่ การลาทุกประเภท การดำเนินการทางวินัย การลงโทษ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ การออกจากราชการ

5) งานการบริหารลูกจ้างและพนักงานบริการ

4. งานงบประมาณ ประกอบด้วยงาน

1) งานวางแผนงบประมาณ ได้แก่ จัดวางแผนงบประมาณ ขอดังงบประมาณ
2) งานการคำนวณต้นทุนผลผลิต ได้แก่ การอนุมัติใช้จ่ายงบประมาณที่ได้จัดสรร ได้แก่ การตรวจสอบติดตามรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

3) งานการจัดระบบการจัดหาพัสดุ ได้แก่ การวางแผนพัสดุ การกำหนดรูปแบบรายการ คุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์สิ่งก่อสร้างที่ใช้งบประมาณ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดทำจัดหาพัสดุ การจัดหาพัสดุ การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

4) งานการบริหารการเงินและการควบคุมงบประมาณ ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้เงินตามการจัดสรร การขอโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การเบิกเงินจากคลัง การนำเงินส่งคลัง การการรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน การจัดทำบัญชีการเงิน

5) งานการรายงานการเงิน ได้แก่ การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดทำรายงานทางการเงินและงบประมาณ การจัดทำ จัดหาและแบบพิมพ์บัญชีทะเบียน รายงาน

6) การบริหารสินทรัพย์ ได้แก่ ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย เกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

7) การตรวจสอบภายใน ได้แก่ การตรวจสอบติดตามรายงานการใช้งบประมาณ

5. งานกิจการนักเรียน ประกอบด้วยงาน

1) กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตาม พรบ. และระเบียบ ได้แก่ การจัดทำเขตบริการ การลงทะเบียนนักเรียน การปฐมนิเทศผู้ปกครอง การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (การรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน, การทำระเบียบสะสมเก็บหลักฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน, การแก้ปัญหาให้นักเรียนขาดเรียน, งานบริการแนะแนว) กิจกรรมเสริมสร้างและรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน การย้ายและการจำหน่ายนักเรียน

2) กิจกรรมบริหารงานส่งเสริมประสิทธิภาพนักเรียน ได้แก่ การบริการด้านสุขภาพ การบริการอาหารกลางวัน การบริการนักเรียนขาดแคลน ทุนการศึกษา โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ

3) กิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นในโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมการจัดชุมนุมหรือชมรม การจัดกีฬาและกรีฑา กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน

4) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า ได้แก่ การติดตามผลนักเรียน การตั้งสมาคมศิษย์เก่า การสรรหาและยกย่องศิษย์เก่าดีเด่น

จากขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น เป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งที่อยู่ในงานกิจการนักเรียนสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการให้ได้ตามกรอบและขอบข่ายของภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาต่อไป

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของ การมีส่วนร่วม มีนักวิชาการให้ความหมายไว้มากมาย มีทั้งเหมือนและแตกต่างกัน จึงขอนำเสนอความหมาย ดังกล่าวจากนักวิชาการ ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2545 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า คือ กระบวนการของการให้ผู้ที่อยู่ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2547 : 16) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2538 : 237) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง รูปแบบของความเกี่ยวข้องผู้พันร่วมกัน (Involvement) ของสมาชิกในการประชุมหรือเพื่อตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน

ชูชาติ พ่วงสมจิตต์ (2540 : 13) เห็นว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบถึงตัวประชาชน

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2534 : 67) กล่าวว่า สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน นั้น คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง

วิลเลียม เออวิล (William Erwin, 1976 : 130) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญ

2.2 ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่แบ่งได้หลายขั้นตอนและการมีส่วนร่วมของกิจกรรมต่าง ๆ ก็มีหลากหลายขั้นตอนมีความสำคัญที่แตกต่างกันไป โดยมีผู้ที่แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้หลายแบบ เช่น

ทงศักดิ์ คุ่มไ่่น้ำ (2534: 77-78) เสนอว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนควรมีส่วนร่วมครบทุกขั้นตอน คือนับตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการคิด การศึกษาปัญหาและความต้องการ การวางแผนและจัดทำโครงการ การปฏิบัติตามโครงการ จนถึงการติดตามและประเมินผลโครงการ

ชาคิด และคณะ (Shadid and others, 1982: 356) เห็นว่าแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด คือ แนวคิดของ โคเฮนและอัสฮอฟ ซึ่งได้จำแนกขั้นตอนหรือประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็นเรื่องของการตัดสินใจ (Decision Making) การดำเนินการ(Implementation) ผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่ต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงานและประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่างๆ ได้

นอกจากนี้ อคิน รพีพัฒน์ (2527: 100-101) และ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527: 272-273) และคนอื่น ๆ ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ภาคสนามในประเทศไทยว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงนั้น มี 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ ของปัญหาของชาวชนบท ขั้นตอนนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวชนบทยังไม่สามารถเข้าใจปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วยตัวของเขาเอง กิจกรรมต่างๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์เพราะชาวชนบทจะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมนั้น เนื่องจากชาวชนบทเป็นผู้อยู่กับปัญหาและ

รู้จักปัญหาของตนเองดีที่สุด แต่มนุษย์จะมองปัญหาของเขาได้เด่นชัดยิ่งขึ้นเมื่อมีคนมาช่วยเขา วิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหานั้น เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนานี้เองที่ทำหน้าที่เสมือนหนึ่ง เป็นกระจกเงาผู้คอยสะท้อนภาพหรือเป็นจิตแพทย์ ผู้ที่คอยทำให้ชาวชนบทมองเห็นภาพของ ปัญหา และวิเคราะห์ปัญหาด้วยตัวของเขาเอง

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม การวางแผนดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้ เพราะหากเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องการแต่ผลงานการพัฒนาวัตถุ ให้เสร็จสิ้นโดยฉับไว ก็จะดำเนินการวางแผนงานเสียด้วยตนเอง ผลที่ตามมาคือ เมื่อขาดเจ้าหน้าที่ ชาวชนบทก็จะไม่สามารถดำเนินการวางแผนงานด้วยตนเองได้ สิ่งนี้อาจเป็นความยากลำบากที่จะ ผลักดันให้เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาทำหน้าที่เป็นแต่เพียงเพื่อนของชาวชนบทในการช่วยกันวางแผน เพราะชาวชนบทโดยทั่วไปมีการศึกษาน้อย แต่ถ้าเราไม่ทำให้ชาวชนบทได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ โอกาสที่ชาวชนบทจะได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเองในการวางแผนดำเนินงานก็จะหมดไป เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องทำให้ได้ว่า การศึกษาใดก็ตาม ต้องเริ่มความยากไปหาความง่าย เร็วไปหาช้า จากระดับของผู้จะรับการศึกษามิใช่จากระดับความรู้ความสามารถของผู้ให้การศึกษา

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน ถึงแม้ว่าชาวชนบทจะ ยากจนและขาดแคลนทรัพยากร แต่ชาวชนบทก็มีทรัพยากรที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุน และปฏิบัติงานได้ เพราะจากประสบการณ์การทำงานในชนบทอย่างน้อยชาวชนบทก็มีแรงงาน ของตนเองเป็นขั้นต่ำสุดที่จะเข้าร่วมได้ และในหลาย ๆ แห่ง ชาวชนบทสามารถที่จะร่วมลงทุน ในกิจกรรมหลาย ๆ ประเภทได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวชนบทคิดค้นทุนให้กับ ตัวเองในการดำเนินงานและจะระมัดระวังรักษากิจกรรมที่สร้างขึ้นเพราะเขามีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ซึ่งต่างไปจากสภาพที่การลงทุนและการปฏิบัติงานทั้งหมดมาจากปัจจัยภายนอก จะมีอะไรเสียหาย ก็ไม่เดือดร้อนมากนักและการบำรุงรักษาก็จะไม่เกิดขึ้น เพราะเมื่อไม่มีเขา เขาก็จะไม่บำรุงรักษา ไม่รักและหวงแหนมัน นอกจากนั้นการร่วมปฏิบัติงานด้วยตนเองทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินกิจกรรม อย่างใกล้ชิด และเมื่อเห็นประโยชน์ก็สามารถจะดำเนินกิจกรรมชนิดนั้นด้วยตนเองต่อไปได้

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้าย ที่สำคัญอย่างยิ่งอีกเหมือนกัน เพราะถ้าหากการติดตามและการประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วม ของชาวชนบทแต่ดำเนินการโดยบุคคลภายนอก ชาวชนบทย่อมจะไม่ได้ประเมินด้วยตนเองว่างาน ที่ทำไปนั้นได้รับผลดีได้รับประโยชน์อย่างไรหรือไม่ การดำเนินกิจกรรมอย่างเดียวกันในโอกาส ต่อไปจึงอาจประสบความยากลำบาก เพราะชาวชนบทไม่ได้ประเมินด้วยตนเองให้รู้แจ้งว่าดีหรือไม่ อย่างไร ถึงแม้จะมีผู้โต้แย้งว่าการประเมินที่เที่ยงธรรมที่สุดน่าจะมาจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่ง เกี่ยวกับกิจกรรมนั้น ๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่มุ่งจะพัฒนาคน การคำนึงถึงแต่

ความเที่ยงธรรมในแนวความคิดของคนภายนอกย่อมไร้ประโยชน์ การผสมผสานระหว่างคนภายนอกกับชาวชนบทน่าจะเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากส่วนประกอบของคนนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมจะเป็นชาวชนบทในหมู่บ้านอื่น ๆ มาร่วมประเมินด้วยก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ไม่น้อย เพราะนอกจากจะเป็นการเผยแพร่ กิจกรรมออกไปแล้วชาวชนบทจะเข้าใจและมองเห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกับชาวชนบทด้วยกันเอง

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540; 19) ได้นำแนวความคิดของโคเฮนและอัทซอพฟ์ รวมทั้งนักวิชาการในประเทศไทย มาสรุปเป็นขั้นตอนในการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานและกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน งบประมาณ การประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนในการประเมินว่า โครงการที่พวกเขาดำเนินการนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้ อาจเป็นการประเมินผลย่อย (formative evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำกันเป็นระยะ ๆ หรือการประเมินผลรวม (summative evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอดของโครงการทั้งหมด

2.3 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ แต่ละกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ จะมีความแตกต่างกันไป ในที่นี้ขอยกตัวอย่างแนวคิดของนักวิชาการบางท่านที่อยู่ในส่วนของกิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมเป็นหลักโดยมีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

อคิน รพีพัฒน์ (2527:98) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วม ซึ่งอาจจำแนกได้ 3 ประการ ตามลักษณะการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน
2. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น กรรมการของกลุ่ม หรือชุมชน

3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน เช่น สถาบัน หรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ตลอดเวลา

กรณีศึกษา ชมดี (2524: 13) ได้สรุปแบบในการพิจารณาการมีส่วนร่วมเพื่อใช้ในการวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมในการออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุ-อุปกรณ์

กรมการพัฒนาชุมชน (2529: 16) ได้สรุปลักษณะต่าง ๆ ของการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 18 ลักษณะ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
2. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงาน
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากร
4. มีส่วนร่วมในการออกความเห็นและข้อเสนอแนะ
5. มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
6. มีส่วนร่วมในการคิดหาวิธีในการแก้ปัญหา
7. มีส่วนร่วมในการวางแผน
8. มีส่วนร่วมในการประชุม
9. มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
10. มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา
11. มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการหรือบริหารงาน

12. มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิก
13. มีส่วนร่วมในการเป็นผู้ชักชวนหรือประชาสัมพันธ์
14. มีส่วนร่วมในการดำเนินตามกิจกรรมที่วางไว้
15. มีส่วนร่วมในการลงทุน หรือบริจาคเงิน/ทรัพย์สิน
16. มีส่วนร่วมในการออกแรง หรือสละแรงงาน
17. มีส่วนร่วมในการออกวัสดุ-อุปกรณ์
18. มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ติดตามหรือประเมินผล

จากรูปแบบการมีส่วนร่วม จะมีความแตกต่างกันไปบ้าง แต่โดยทั่วไปแล้วการมีส่วนร่วมจะประกอบด้วย การริเริ่มโครงการ การดำเนินโครงการ และการสนับสนุนโครงการเป็นหลัก

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

ในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ในที่นี้ขอยกตัวอย่างแนวคิดของนักวิชาการบางท่านที่เกี่ยวข้องในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยจะนำเสนอทั้งปัจจัยที่สนับสนุนและอุปสรรคหรือปัญหา ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนี้

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540: 279-281) กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งเสริมและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาว่าประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ

1. กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีอุตสาหกรรมเป็นแกนหลัก และสถานะในช่วงที่เศรษฐกิจดี

2) ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นกระตุ้นให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน

3) ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ ลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนไทย

2. กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ความศรัทธา ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความเป็นห่วงสวัสดิภาพของบุตรหลาน ความเกี่ยวข้องผูกพันกันโรงเรียน สถานภาพของคนในชุมชน ความคาดหวังที่มีต่อโรงเรียน ลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนในชุมชน เครือข่ายของชุมชน ผู้นำชุมชน ความพร้อมของคนในชุมชน การเห็นความสำคัญของตนเองและการเห็นแก่ความเจริญของส่วนรวม

3. กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วย

1) ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารรุ่นก่อนสร้างสมศรัทธาไว้ให้ ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ผู้บริหารทำงานกับกรรมการศึกษาได้ดี ผู้บริหารและครูให้เกียรติและกำลังใจแก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถดี ครูรักผูกพันและรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียน โรงเรียนมีครูเก่าแก่หรือศิษย์เก่าอยู่ในโรงเรียน ครูสนใจเด็กและสอนดี และครูมีความสามัคคี

2) ปัจจัยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเป็นผู้เข้าไปขอความร่วมมือกับชุมชน สร้างระบบที่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้ความเอื้อเพื่อแก่ชุมชน และสร้างความมั่นใจให้กับชุมชน

3) ปัจจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีแผนงานที่ดี มีความน่าเชื่อถือเรื่องการเงิน มีการพัฒนาที่ดี

4) ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน ความเป็นโรงเรียนของชุมชน ชื่อของโรงเรียน และการที่โรงเรียนเป็นแหล่งสร้างประโยชน์แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ

1. กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่ทำให้คนในชุมชนไม่ว่างงาน สภาพในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตและระบบมาตรฐานสินค้า

2) ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านการเมือง การปกครองในท้องถิ่นก่อให้เกิดความแตกแยกในชุมชน และระบบการบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ความเสื่อมศรัทธา ความไม่ผูกพันกับชุมชน การไม่มีเวลาว่าง การขาดความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียนและความขัดสนส่วนบุคคล

3. กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วย

1) ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารและครูรุ่นปัจจุบันขาดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน บุคลากรในฝ่ายบริหารไม่ให้ความสำคัญกับผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารไม่อยู่บริหารโรงเรียน จำบุคคลที่ช่วยเหลือโรงเรียนไม่ได้ ทำงานโดยไม่ปรึกษาหารือและไม่เร่งแก้ปัญหาข้อขัดแย้งกับชุมชน ครูมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อชาวบ้าน ประพฤติตัวไม่เหมาะสม และกีดกันการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชน

2) วิธีปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ ความเอาใจใส่ต่อนักเรียนน้อยลง โรงเรียนทำให้ประชาชนเดือดร้อน ยกเลิกสิทธิพิเศษของผู้มีอุปการะต่อโรงเรียน แต่งตั้งผู้ที่มาทำงานกับชุมชนไม่เหมาะสม ไม่ตอบแทนชุมชน ไม่กำหนดบทบาทที่เหมาะสมให้แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม

3) ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ ความโดดเด่นด้านวิชาการของโรงเรียนลดลง และไม่มีผลงานที่ประสบความสำเร็จเสนอให้ชุมชนชื่นชม

4) ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ข่าวดาบของโรงเรียน ความสัมพันธ์กับวัดไม่ดี การขาดบุคลากรที่จะเชื่อมโยงกับชุมชน และการขาดทีมงานที่ดี

บำรุง บุญปัญญา (2527: 312-317) กล่าวถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และ ปัญหาในการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

1) ต้องถือว่าชาวบ้านเป็นตัวหลัก (main actor) ในการแก้ปัญหาของเขารองค์กรภายนอกเป็นเพียงตัวเสริมหรือผู้สนับสนุน

2) เมื่อชาวบ้านเป็นตัวหลักในการทำงานแล้ว นักพัฒนาจากภายนอกควรเข้าไปเสริมในกระบวนการประเมินผล โดยใช้มาตรฐานของชุมชนเป็นตัวตั้ง

3) องค์กรพัฒนาจะต้องปรับทัศนคติของตนไปรับเอาทัศนคติของประชาชนเพื่อจับกระแสความคิดของประชาชนให้ได้

4) กิจกรรมพัฒนาจะต้องเริ่มจากพื้นฐานของชุมชน โดยองค์กรพัฒนาต้องเรียนรู้และซึมซับกรอบแนวคิดของชุมชนมาใช้ในองค์กรพัฒนาด้วย

5) หน่วยงานภายนอกควรมีความชัดเจนในแง่เป้าหมายของการมีส่วนร่วมว่าในที่สุดแล้วภาพรวมของประเทศที่ต้องการคืออะไร และเป้าหมายรวมนี้จะไปสนับสนุนของชุมชนได้อย่างไร

2. ปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชน

1) ขอบเขตของกิจกรรมในงานพัฒนาได้ถูกกำหนดไว้แล้วโดยหน่วยงานพัฒนาแล้วจึงสร้างวิชาการให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่กำหนดขึ้น ให้ดูเหมือนว่าชาวบ้านเป็นผู้กำหนดกิจกรรมนั้นด้วยตัวเอง แต่แท้จริงแล้วองค์กรพัฒนาได้ซ่อนเร้นจุดมุ่งหมายบางอย่างของตนเองไว้แล้วใช้เงื่อนไขต่าง ๆ ควบคุมกิจกรรมนั้นโดยไม่ให้ชาวบ้านรู้ตัว

2) การมีส่วนร่วมถูกพิจารณาว่าเป็นเพียงกระบวนการในการทำงาน เช่นเรื่องกระบวนการกลุ่ม เป็นการสร้างกิจกรรมผ่านตัวแทนแนวคิดขององค์กรพัฒนา วิธีนี้เป็นกระบวนการที่ทำให้คล้ายกับว่าชาวบ้านหรือผู้นำของชุมชนนั้นคิดด้วยตนเองและปฏิบัติด้วยตนเอง

3) เป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดเป็นเพียงเป้าหมายระดับต่าง ๆ ซึ่งถูกกำหนดโดยเป้าหมายระดับชาติไว้อย่างรอบคอบแล้ว เมื่อกิจกรรมใดที่ไม่ประสบความสำเร็จก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นข้อบกพร่องของบุคคลระดับล่าง คือชาวบ้านกับหน่วยงานพัฒนา โดยไม่ได้พิจารณาถึงเป้าหมายระดับชาติที่กำหนดเป้าหมายระดับล่าง ทำให้ชุมชนเป็นเพียงตัวรองรับเป้าหมายแห่งชาติ

4) การพัฒนาที่ผ่านมามีการเสนอทางเลือกใหม่ ๆ เกิดขึ้นอยู่เสมอ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การวิเคราะห์ การสรุปผล และการเสนอทางเลือกจะไม่มีชาวบ้านเข้ามาเกี่ยวข้องเลย นอกจากนี้การทำงานของหน่วยงานพัฒนายังคงเป็นระบบบนลงล่าง ทั้ง ๆ ที่ตามความหมายของการมีส่วนร่วมจะต้องส่งเสริมระบบการทำงานแบบล่างขึ้นบน

ปรีชา คัมภีรปกรณ (2540: 124-125) กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ไว้ 4 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. แนวนโยบายของโรงเรียน ถ้าหากโรงเรียนมีแนวนโยบายที่จะเปิด “ประตู” โรงเรียนแล้ว ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนก็จะเป็นไปในทางดี แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าหากโรงเรียน “ปิด” ประตูแล้ว ความสัมพันธ์จะเป็นไปในทางลบ

2. ความร่วมมือของบุคลากร ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น บุคลากรในโรงเรียนทุกคนจะต้องประสานกันทุกฝ่ายจึงจะทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่และนักเรียน

3. ความพร้อมของโรงเรียน หมายถึง ความพร้อมด้านอาคารสถานศึกษาและเครื่องอำนวยความสะดวกที่จะให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับชุมชน

4. ความพร้อมของชุมชน นอกจากองค์ประกอบของโรงเรียนแล้ว องค์ประกอบของชุมชนก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน ถ้าหากชุมชนไม่มีความพร้อมหรือไม่แน่ใจแล้ว ก็สร้างความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองฝ่ายก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ ความพร้อมของชุมชนในที่นี้หมายถึงความพร้อมในด้านความคิดเห็นและอื่น ๆ

สุวัฒน์ มุทฺธเมธา (2524: 36-38) กล่าวถึงอุปสรรคและปัญหาของความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ว่ามีสาเหตุจากสิ่งต่อไปนี้

1. ความสับสนในบทบาทของแต่ละฝ่าย เดิมโรงเรียนรับผิดชอบแต่ในทางวิชาการโรงเรียนจึงมุ่งแต่การที่จะให้เด็กมีความรู้เนื้อหาวิชาการตามหลักสูตร โรงเรียนจึงถือว่าไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบ้านให้มากนัก ส่วนทางบ้านก็เข้าใจว่าหน้าที่ของตนคือส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเท่านั้น ต่อไปก็เป็นหน้าที่ของโรงเรียน บ้านไม่จำเป็นที่จะต้องไปเกี่ยวข้องกับโรงเรียน

2. ทฤษฎีและหลักการทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนทั่วไปไม่เข้าใจ ประชาชนมักพิจารณาโรงเรียนตามมาตรฐาน ความรู้สึก และค่านิยมของตน ตนเองเคยมีประสบการณ์มาอย่างไรในวัยเด็ก ปัจจุบันก็ควรจะเป็นไปเช่นนั้น จึงทำให้ผู้ปกครองและพ่อแม่ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับโรงเรียน

3. ความแตกต่างของการดำเนินงานโรงเรียน โดยครูในโรงเรียนต่าง ๆ มีความเข้าใจในเรื่องการศึกษาแตกต่างกัน ทำให้ปฏิบัติแตกต่างกัน ผู้ปกครองและพ่อแม่ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับโรงเรียน

4. ผู้ปกครองเข้าใจงานและบทบาทของครูผิด โดยผู้ปกครองถือว่าครูเป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งแตกต่างไปจากประชาชนทั่วไป ซึ่งการเข้าใจผิดเช่นนี้อาจเกิดจากการดำรงชีวิตและการวางตัวของครูทำให้ประชาชนเข้าใจผิดก็ได้

5. ครูและผู้ปกครองไม่เข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของความสัมพันธ์ระหว่างกัน

6. ประชาชนไม่เข้าใจ วิพากษ์วิจารณ์โรงเรียนด้วยความไม่เข้าใจ โดยบางครั้งเป็นเพราะหลงเชื่อคำบอกเล่าของบุตรหลานโดยไม่สืบหาสาเหตุข้อเท็จจริง ทำให้เกิดความเข้าใจผิดกันสัมพันธ์กันไม่ได้

7. โรงเรียนไม่สนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนทำแต่สิ่งที่ตนเองคิดและเข้าใจ บางครั้งหลักสูตรขัดกับความเป็นไปและความเชื่อของประชาชนหรือโรงเรียนหวังจะให้ผู้ปกครองและชุมชนเปลี่ยนแปลงเร็วเกินไป ผู้ปกครองและชุมชนไม่เข้าใจสิ่งที่ครูทำ

8. โรงเรียนมุ่งแต่ในเรื่องตนเองมากเกินไป

ตอนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีการวางแผนกลยุทธ์

แนวคิดและทฤษฎีการวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย

3.1 ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์

การวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง ภาระหน้าที่ขององค์กรที่จะบริหารจัดการในอนาคต (Davis, Gordon Bitter and Olson, Margrethe H., 1985)

กู๊ดสไตน์และคณะ (Goodstein and others, 1993) กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์เป็นการตอบคำถามพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการขององค์กร คือ องค์กรจะก้าวไปทางใด (What are

you going ?) สภาพแวดล้อมขององค์กรมีอะไรบ้าง (What is the environment) และองค์กรจะต้องพยายามทำอย่างไรบ้างจึงจะไปถึงเป้าหมายได้ (How do you get there ?)

บิกัส ซี แซนยัล (Bikas C.Sanyal,1999) ได้ให้ความหมายของการวางแผนกลยุทธ์ว่า การวางแผนกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นวงจร

คอตเลอร์และเมอร์ฟี (Kotler and Murphy,1981) ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์มาใช้ในวงการอุดมศึกษา ซึ่งสรุปได้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง การวางแผนรวมขององค์กรที่คำนึงถึงองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter, 1991) ให้นิยามคำว่ากลยุทธ์ หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

แซมมอล พอล (Samuel Paul, 1983) ได้กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง ชุดของทางเลือกระยะยาวเกี่ยวกับเป้าประสงค์เชิงปฏิบัติการและนโยบาย รวมทั้งแผนปฏิบัติการของแผนงานของรัฐบาลซึ่งองค์กรภาครัฐกำหนดนโยบายคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของแผนงานของรัฐบาลที่กำหนดไว้และคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของแผนงาน

ชงชัย สันติวงศ์ (2540) ได้กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารคือเกี่ยวข้องกับการวางแผนการจัดโครงสร้างองค์กร และการปฏิบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการบริหาร ส่วนที่แตกต่างกันคือ การวางแผนกลยุทธ์เป็นการคิดวิเคราะห์เพื่อการวางแผน ส่วนการจัดการกลยุทธ์จะมีน้ำหนัก เนื้อหาและความลึกมากกว่า ซึ่งการวางแผนกลยุทธ์จะเป็นงานทางด้านการวิเคราะห์เพื่อการวางแผนก่อนจะลงมือทำ หรืออาจจะกล่าวได้ว่าการวางแผนกลยุทธ์ เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกลยุทธ์หรือการจัดการกลยุทธ์

อุทัย บุญประเสริฐ (2537 : 5) ได้ให้ความหมาย การวางแผนกลยุทธ์ว่า หมายถึง วิธีการหรือวิธีดำเนินการหรือเทคนิคการปฏิบัติซึ่งเป็นวิธีการอันแยกคาย ในการดำเนินงานไปสู่จุดหมายหรือเป้าหมายที่ต้องการ เป็นกลวิธีซึ่งได้ผ่านการคัดเลือกที่ได้ผ่านการคิด การไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นวิธีที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพสูง

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2544 : 5) ได้ให้ความหมาย การวางแผนกลยุทธ์ว่า หมายถึง เป็นการวางแผนที่ต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำในการที่จะเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในที่จะกระทบกับธุรกิจ เป็นการวางแผนในอนาคตทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

สตริกแลนด์ (Strickland, 1996) ได้กล่าวถึง แผนกลยุทธ์ว่า เป็นข้อความที่บ่งบอกถึงภารกิจขององค์กร ทิศทางในอนาคต ผลงานของกลุ่มเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว

รวมทั้งข้อตกลงร่วมกันของผู้บริหาร ที่เกี่ยวข้องกับทิศทางที่ควรเป็นไปมีการระบุสิ่งที่จะไปให้ถึง และกระบวนการที่สำคัญต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจนกับคนในองค์กรนั้น

3.2 ขั้นตอนและกระบวนการในการวางแผนการจัดทำกลยุทธ์

คอตเลอร์และเมอร์ฟี (Kotler and Murphy, 1981) ได้แบ่งกระบวนการในการวางแผนกลยุทธ์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร (Environmental Analysis) องค์กรประกอบที่ควรวิเคราะห์ (Keller, 1986) ดังนี้

1. ธรรมชาติของสถาบัน คุณค่า ความคาดหวัง และปณิธานของสถาบันควรจะต้องคิดวิเคราะห์ว่า 10 ปี ข้างหน้า สถาบันควรจะเป็นอย่างไร

2. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของสถาบัน ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก หลักสูตร ลักษณะทางกายภาพของสถาบัน ในอนาคตจะพัฒนาอย่างไร

3. วิเคราะห์ความสามารถของผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ต้องเป็นความคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) ของผู้นำในแต่ละระดับ

4. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เป็นการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตจะต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อองค์กรใน 4 ด้าน ได้แก่ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมาย

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (Goal Formulation) เมื่อประเมินจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกแล้ว จะวิเคราะห์เพื่อกำหนดทิศทางในการวางแผนกลยุทธ์ซึ่งมีการกิจและวัตถุประสงค์ชัดเจน

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำแผนกลยุทธ์ (Strategic Formulation) เพื่อนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มาจัดทำแผนกลยุทธ์ที่สามารถแก้ไขจุดอ่อนและข้อจำกัดให้เป็นจุดแข็งและโอกาสในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบองค์กร (Organization Design) เพื่อให้มีการจัดการองค์กรให้เอื้อต่อภารกิจ วัตถุประสงค์ บุคลากร และวัฒนธรรมองค์กร

ขั้นตอนที่ 5 การออกแบบระบบการปฏิบัติการ (System Design)

เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo and Peter,1991) ได้เสนอกระบวนการ การจัดการกลยุทธ์ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

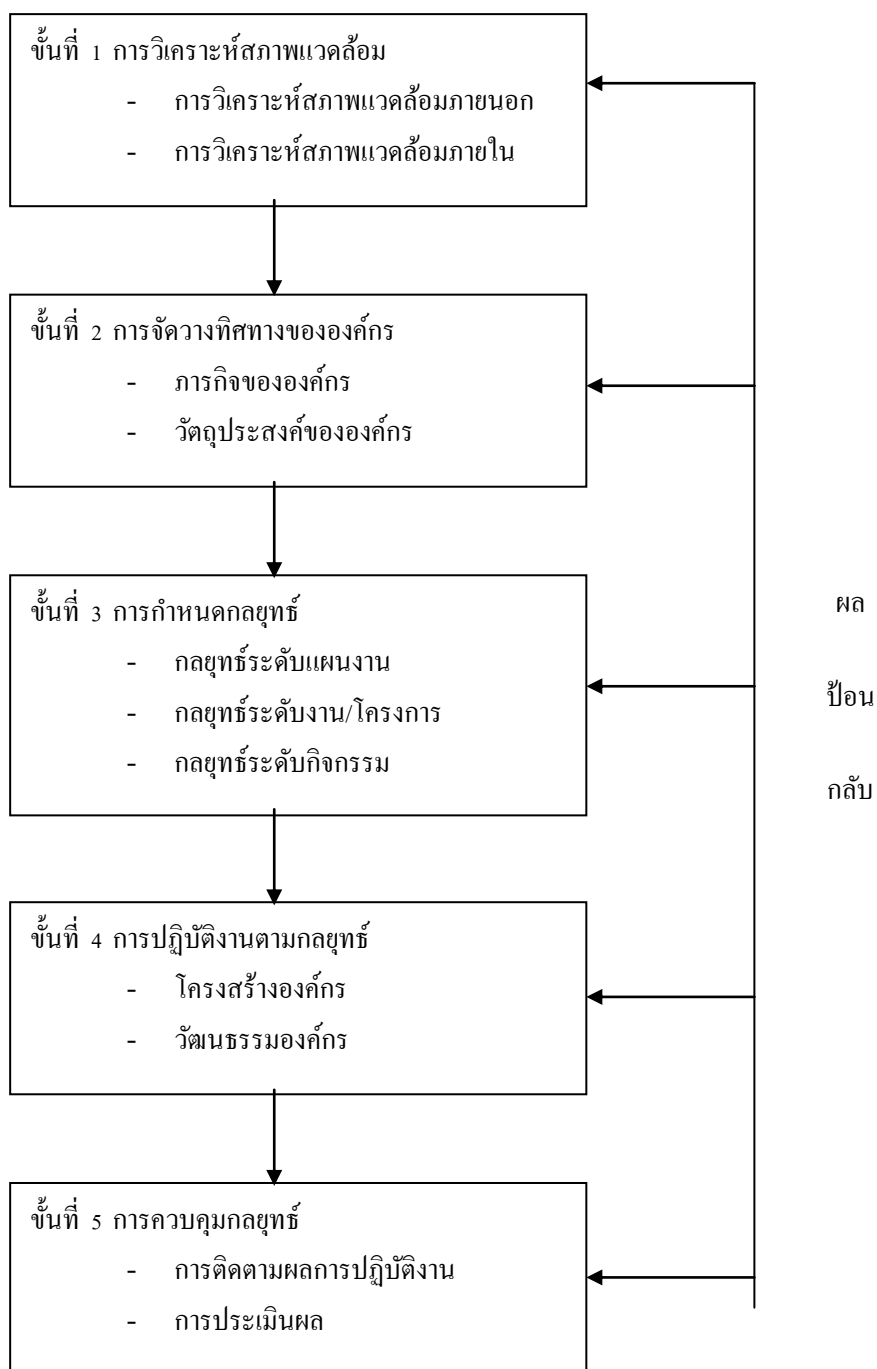
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน ภายในองค์กร และโอกาส อุปสรรค จากภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

ขั้นตอนที่ 2 การจัดวางทิศทางขององค์กร (Establishing Organization Direction) ตัวชี้วัดทิศทางขององค์กรมี 2 ตัว คือ ภารกิจ (Mission) ขององค์กร ซึ่งเน้นเหตุผลในการมีองค์กร และวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์กร ซึ่งเน้นประโยชน์ที่ได้รับจากองค์กร

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) ในการกำหนดกลยุทธ์เป็นกระบวนการออกแบบและเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ จากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่างๆ เช่น การวิเคราะห์คำถามวิกฤต (Critical Question Analysis) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) วิถีเมตริกซ์ของกลุ่ม และวิถีเมตริกภาพฉายหลายองค์ประกอบของ GE

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Strategic Implementation) เป็นการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงโครงสร้างขององค์กรและวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จที่พึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 5 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) เป็นการติดตามผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลกระบวนการ ประเมินผลความสำเร็จขององค์กร ดึงแผนภูมิ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.6 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ของ Certo and Peter กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรมี 6 ขั้นตอน (ศรีวงศ์ สุมิตร, 2538 อ้างถึงใน พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์, 2540) ดังนี้

1. การพิจารณาโอกาสและอุปสรรค (Opportunities and Threats) หมายถึง การตรวจสอบให้ทราบถึงโอกาสและอุปสรรคที่องค์กรประสบอยู่ โดยการตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมไปยังทุกเรื่องนับตั้งแต่นโยบายขององค์กร สภาพการแข่งขัน จากนั้นจะต้องมีการประมาณการขนาดของการเสี่ยงของสิ่งที่เป็นโอกาสและอุปสรรคด้วยพร้อมกัน โดยจะต้องคาดการณ์สิ่งที่เป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งประเมินถึงผลกระทบของสิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าวด้วย ถ้าหากเหตุการณ์ใดคาดหมายได้แน่ชัดว่าจะมีทางเกิดขึ้นได้มาก แต่จะกระทบของค์การเพียงเล็กน้อย ก็จะมีผลทำให้การเสี่ยง หรืออุปสรรคขององค์กรมีไม่มากนัก ในทางตรงกันข้ามถ้าเหตุการณ์ใดมีโอกาสเกิดขึ้นได้มากพอประมาณแต่จะมีผลกระทบต่อองค์กรได้มากก็จะทำให้ระดับการเสี่ยงหรืออุปสรรคตามองค์การอยู่ในระดับสูงไปด้วย

2. การประเมินทรัพยากรที่มีอยู่ หมายถึง การประเมินความเข้มแข็ง (จุดแข็ง : Strength) และความอ่อนแอ (จุดอ่อน : Weakness) ขององค์กร โดยต้องดูว่าจุดแข็งขององค์กรที่มีอยู่คืออะไร บุคลากรที่มีอยู่และทรัพยากรอื่น ๆ ที่มากน้อยและมีคุณภาพอย่างไร กลยุทธ์ที่ดี ย่อมจะต้องสร้างขึ้นจากการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่องค์กรที่อยู่และต้องสามารถลดขนาดของปัญหาที่เป็นจุดอ่อนให้เหลือน้อยที่สุด

3. การพัฒนาทางเลือกกลยุทธ์ คือ การรวมเอาข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสและอุปสรรคของสภาพแวดล้อมขององค์กรมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่มีอยู่ โดยวิธีการจับคู่เงื่อนไขระหว่างโอกาสและความสามารถหรือจุดแข็งที่มีอยู่ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ข้อดีหรือผลดีต่อการทำงานขององค์กรมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยมีระดับการเสี่ยงน้อยที่สุด กระบวนการพัฒนากลยุทธ์ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งต้องอาศัยการคิดที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้าง มีการมองการณ์ไกลที่จะสามารถมองเห็นถึงสิ่งที่ต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับองค์กรด้วย

4. การกำหนดกลยุทธ์หลัก เป็นกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ในขั้นตอนที่ทำได้ยาก และต้องใช้ดุลพินิจอย่างสูง ทั้งนี้เพราะการที่ผู้บริหารองค์กรยังไม่สามารถมีข้อมูลที่สมบูรณ์

5. การดำเนินการตามกลยุทธ์ คือ ขั้นตอนการนำเอากลยุทธ์ที่ได้พัฒนาแล้วมาดำเนินการโดยการพัฒนาแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ขึ้น เพื่อนำไปปฏิบัติให้เกิดผลตามกลยุทธ์ที่วางไว้

6. การประเมินกลยุทธ์ เป็นสิ่งจำเป็นต้องกระทำตลอดเวลาเพื่อป้องกันมิให้กลยุทธ์ที่ใช้อยู่ล้าสมัย ไม่เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ นอกจากนี้การจัดให้มีการพิจารณาทบทวนกลยุทธ์ที่ใช้อยู่เสมอจะทำให้สามารถเห็นถึงจุดอ่อนที่พึงต้องแก้ไขได้ตลอดเวลาและสามารถปรับกลยุทธ์ได้แต่เนิ่น ๆ เครื่องมือสำคัญในการใช้ประเมินกลยุทธ์ คือ เป้าหมาย

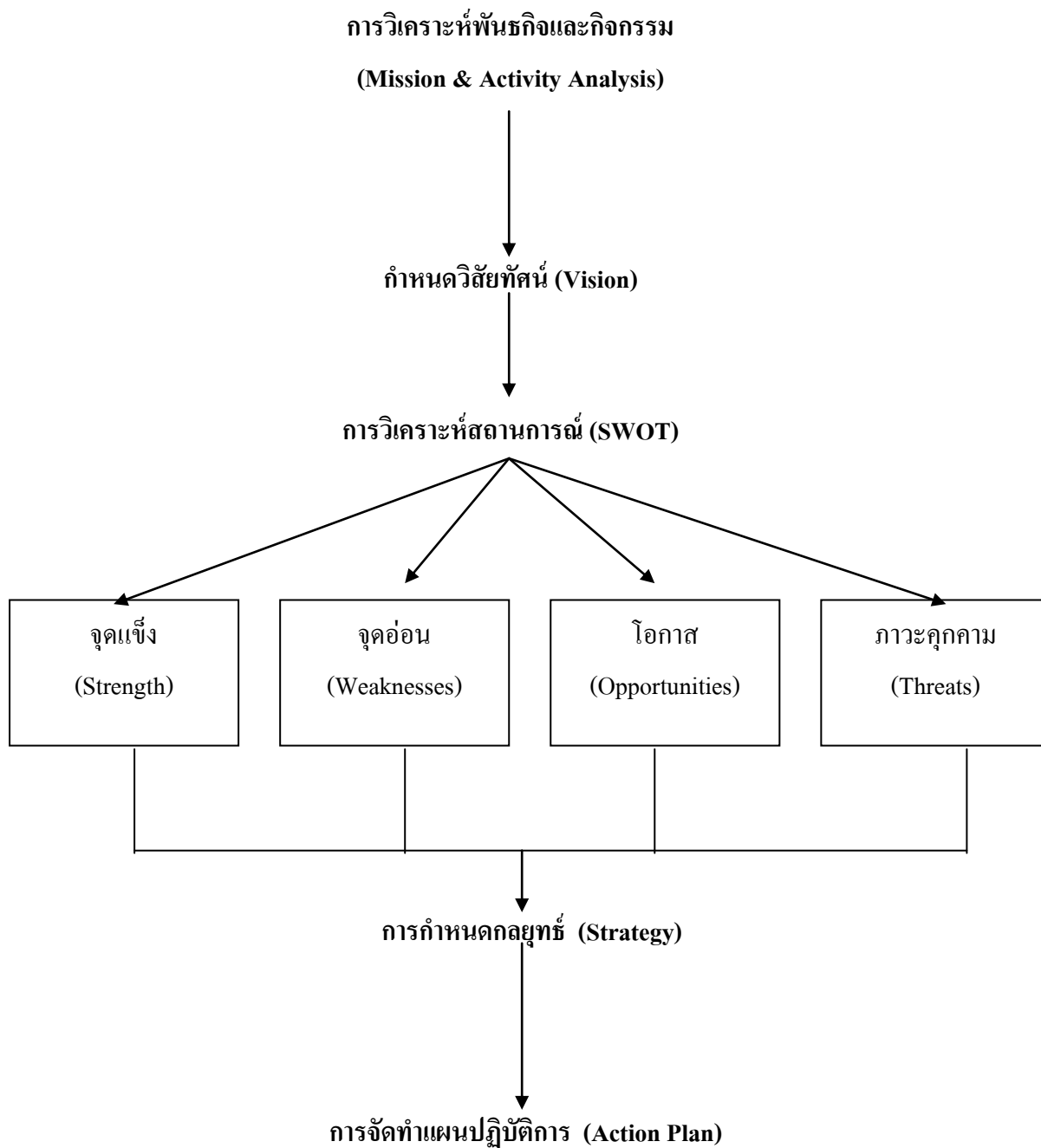
พฤษี ศรีบรรณพิทักษ์ (2542) กล่าวถึง การวางแผนกลยุทธ์เป็นทีม โดยเริ่มจากกระบวนการบริหารและการวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (Environmental Analysis)
2. การพิจารณาการวิเคราะห์ธุรกิจ (Corporate Analysis)
3. เลือกลงยุทธ์และจัดวางกลยุทธ์ (Generating strategic alternatives)
4. กำหนดนโยบายและแผนงาน/โครงการตามกลยุทธ์ (Action plan)
5. การปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ (Implementation)

นอกจากนี้ได้เสนอขั้นตอนการกำหนดวิสัยทัศน์ และแผนปฏิบัติการโดยใช้คำว่า “MVOSA” ซึ่งประกอบด้วย

M = Mission	พันธกิจ
V = Vision	วิสัยทัศน์
O = Obstacle	อุปสรรค
S = Strategy	กลยุทธ์
A = Action plan	แผนปฏิบัติการ

การวิเคราะห์พันธกิจและกิจกรรม เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) นำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์และการจัดทำแผนปฏิบัติการ ดังแผนภาพ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2.7 การวิเคราะห์พันธกิจและกิจกรรม

ที่มา : พงษ์ ธีรบรรณพิทักษ์ (2542)

3.3 เทคนิควิธีการวิเคราะห์ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT เป็นการประเมินวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การ เพื่อประเมินจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Threats) การวิเคราะห์ SWOT จะถูกใช้เป็นการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อบรรลุภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กรข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ SWOT อาจจะเสนอแนะว่าองค์กรควรจะเปลี่ยนแปลงภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย หรือ กลยุทธ์ขององค์กร (สมยศ นาวิการ, 2537)

SWOT เป็นคำย่อมาจากคำว่า Strength, Weaknesses, Opportunities, และ Threats โดย Strength คือ จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือ หมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ดี ในขณะที่ Weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบและด้อยความสามารถ ซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือ หมายถึง การดำเนินการภายในที่องค์กรทำได้ไม่ดี ส่วน Opportunities คือ โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานขององค์กร และ Threats คือ อุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานขององค์กรไม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหา ต่อองค์กร (พวงรัตน์ เกษรแพทย์, 2543: 153) การวิเคราะห์ SWOT จะมีประโยชน์ในการประเมินองค์กรว่าอยู่ในสภาวะอย่างไร เพื่อนำข้อมูลการวิเคราะห์องค์กรไปดำเนินการวางแผนกลยุทธ์

การประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ขององค์การ (การวิเคราะห์ SWOT) เป็นขั้นตอนแรกของการวางแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารองค์กรสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่ได้จากการประเมินองค์กร และสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณาตัดสินใจหาทางเลือกเชิงกลยุทธ์ได้ โดยจะนำจุดแข็ง จุดอ่อน ของสภาพแวดล้อมภายในมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อดูว่าองค์กรกำลังเผชิญกับสถานการณ์เช่นใด และภายใต้สถานการณ์เช่นนั้นองค์กรควรจะทำอย่างไรในเชิงกลยุทธ์ โดยทั่วไป การวิเคราะห์ SWOT นี้ ผู้บริหารองค์กรจะเผชิญกับสถานการณ์ 4 รูปแบบ (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2539)

จุดอ่อน	สถานการณ์ที่ 3 “กลยุทธ์การพลิกตัวสถานการณ์”	สถานการณ์ที่ 1 “กลยุทธ์เชิงรุก”	จุดแข็ง
	สถานการณ์ที่ 2 “กลยุทธ์การป้องกันตัว”	สถานการณ์ที่ 4 “กลยุทธ์การแตกตัว”	

อุปสรรค

1. สถานการณ์ที่ 1 (จุดแข็ง-โอกาส)

สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนาที่สุดเนื่องจากองค์การค่อนข้างที่จะมีจุดแข็งภายในค่อนข้างมาก ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมค่อนข้างที่จะให้โอกาสแก่องค์การในหลายอย่าง ดังนั้นผู้บริหารขององค์การควรกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive Strategy) เพื่อดึงเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้างและปรับใช้และฉกฉวยโอกาสต่าง ๆ ที่เปิดให้มาหาประโยชน์อย่างเต็มที่

2. สถานการณ์ที่ 2 (จุดอ่อน-อุปสรรค)

สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากองค์การกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคจากภายนอก และมีปัญหาจุดอ่อนภายในอยู่หลายประการ ดังนั้นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับผู้บริหารขององค์การ คือ กลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว (defensive strategy) เพื่อพยายามลดหรือหลบหลีกภัยต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการที่จะทำให้องค์การเกิดความสูญเสียที่น้อยที่สุดรวมทั้งแก้ไขปัญหาลักษณะต่าง ๆ

3. สถานการณ์ที่ 3 (จุดอ่อน-โอกาส)

สถานการณ์นี้เปรียบเสมือนกรณีเครื่องหมายคำถามของ SBU เนื่องจากองค์การมีโอกาสที่เป็นข้อได้เปรียบการแข่งขันอยู่หลายประการแต่ติดขัดอยู่ที่มีปัญหาอุปสรรคภายในที่เป็นจุดอ่อนอยู่หลายอย่างเช่นกัน ดังนั้นทางออกสำหรับผู้บริหารขององค์การ คือ กลยุทธ์การพลิกตัว (turnaround-oriented strategy) เพื่อจัดหรือแก้ไขจุดอ่อนต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะฉกฉวยโอกาสต่าง ๆ ที่เปิดให้

4. สถานการณ์ที่ 4 (จุดแข็ง-อุปสรรค)

สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการดำเนินงานแต่ตัวองค์กรเองมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งอยู่หลายประการ ดังนั้นแทนที่ผู้บริหารขององค์การจะรองจนกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารขององค์การสามารถเลือกกลยุทธ์การแตกตัวหรือกระจาย

กิจการ (diversification strategy) เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีอยู่ในการสร้างโอกาสในระยะยาวสำหรับผลิตภัณฑ์หรือตลาดด้านอื่น ๆ แทน

การวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าวนี้อาจต้องอาศัยความสามารถของผู้บริหารองค์กรที่จะประเมินว่าองค์กรของตนตกอยู่สถานการณ์แบบใด ทั้งนี้ เนื่องจากการวิเคราะห์ SWOT จะมีลักษณะในเชิงสัมพัทธ์ เพราะแต่ละองค์กรนั้นจะมีจุดแข็ง-จุดอ่อน และ โอกาส-อุปสรรค ที่ผสมผสานกันไปไม่ชัดเจนหรือโดดเด่นออกมา ซึ่งในทางปฏิบัติอาจจะใช้การให้น้ำหนักเพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ยออกมาว่า องค์กรตกอยู่ในสถานการณ์ใด โดยวิธีการลงความเห็นของผู้บริหารระดับต่าง ๆ ขององค์กร

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2542) ได้เสนอการกำหนดกลยุทธ์โดยการวิเคราะห์ SWOT สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ตำแหน่งสถานภาพขององค์กร เป็นการประเมินสถานภาพขององค์กรในปัจจุบันว่าอยู่ในตำแหน่งที่มีความโน้มเอียงไปในทางที่พึงประสงค์หรือไม่เพียงใด จากการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร พร้อมกับสรุปลักษณะเด่นเชิงโอกาสและลักษณะด้อยเชิงภัยอุปสรรค แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง “เอื้อ” หรือ “ไม่เอื้อ” มากน้อยเพียงใด ในขณะที่เดียวกันก็สรุปจุดแข็งและจุดอ่อนเชิงทรัพยากร แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง “จุดแข็ง” หรือ “จุดอ่อน” มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงทำการกำหนดตำแหน่งในตาราง 2x2 ว่าอยู่ในตำแหน่งที่ “เอื้อและแข็ง” “เอื้อแต่อ่อน” “ไม่เอื้อแต่แข็ง” และ “ไม่เอื้อและอ่อน”

		โอกาส			
		10			10
จุดแข็ง	10	เอื้อและแข็ง	0	เอื้อแต่อ่อน	10
		ไม่เอื้อแต่แข็ง	10	ไม่เอื้อและอ่อน	
				จุดอ่อน	

แผนภาพที่ 2.8 การวิเคราะห์ตำแหน่งสถานภาพขององค์กร ที่มา : วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2542)

2. พิจารณาทางเลือกของกลยุทธ์ในระดับขององค์กร เช่น เลือกกลยุทธ์การรักษาเสถียรภาพ (Stability Strategy) โดยดำเนินงานเฉพาะแผนงานที่มีความรู้ความชำนาญเพียงชนิดเดียว และจะไม่ขยายไปทำแผนงานอื่น หรือเลือกกลยุทธ์การสร้างความสำเร็จเติบโต (Growth Strategies) โดยขยายงานโดยการทำแผนงานอื่น ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากแผนงานเดิม หรือเพิ่มงาน/

โครงการใหม่ที่หน่วยงานมีสมรรถนะเพียงพอที่จะทำ หรือเพิ่มกิจกรรมใหม่ที่จะทำให้งาน/โครงการเดิม มีความสมบูรณ์มากขึ้น หรือส่งเสริมโครงการที่สนับสนุนให้ภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการจ้างเหมา หรือเลือกกลยุทธ์การตัดทอน (Retrenchment Strategies) โดยยกเลิกแผนงานที่หมดความจำเป็นออกไป หรือยกเลิกแผนงานประเภทที่หน่วยงานอื่นทำได้ดีกว่า หรือลดกิจกรรมบางประเภทในงาน/โครงการที่ยังคงต้องทำอยู่ หรือโอนงานให้เอกชนไปทำ

3. การวิเคราะห์ตำแหน่งของสถานภาพของแผนงาน เป็นการประเมินสถานภาพของแผนงานขององค์กรที่เลือกจะจัดทำว่า อยู่ในตำแหน่งที่มีความโน้มเอียงไปในทางที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์เพียงใด พร้อมกับสรุปลักษณะเด่นเชิงโอกาสและลักษณะด้อยเชิงอุปสรรค แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง “เอื้อ” หรือ “ไม่เอื้อ” มากน้อยเพียงใด ในขณะเดียวกันก็สรุป จุดแข็งและจุดอ่อนเชิงทรัพยากร แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง “จุดแข็ง” หรือ “จุดอ่อน” มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงทำการกำหนดตำแหน่งในตาราง 2x2 ว่าอยู่ในตำแหน่งที่ “เอื้อและแข็ง” “ไม่เอื้อแต่อ่อน” “ไม่เอื้อแต่แข็ง” และ “ไม่เอื้อและอ่อน”

4. พิจารณาทางเลือกกลยุทธ์ในระดับของแผนงาน เช่น เพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการผลิตและการให้บริการ ปรับปรุงระบบการวางแผน การติดตามผลการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน/โครงการ ส่งเสริมการประสานงานโครงการภายใต้แผนงานเดียวกันสลับกับการเปลี่ยนผู้บริหารระดับกองและระดับฝ่าย เพื่อให้มีประสบการณ์ในงานขององค์กรอย่างกว้างขวาง สร้างขวัญและแรงจูงใจของบุคลากรในการดำเนินงาน/โครงการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมของงาน/โครงการ ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับบริการ ค้นคว้าหาวิธีลดต้นทุนในการดำเนินงาน/โครงการ และระดมเงินทุนจากเงินนอกงบประมาณแผ่นดิน

5. การวิเคราะห์ตำแหน่งของสถานภาพของงาน/โครงการ เป็นการประเมินสถานภาพของงาน/โครงการขององค์กรที่เลือกจะจัดทำว่าอยู่ในตำแหน่งที่มีความโน้มเอียงไปในทางที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์หรือไม่เพียงใด พร้อมกับสรุปลักษณะเด่นเชิงโอกาส และลักษณะด้อยเชิงอุปสรรค แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง “เอื้อ” หรือ “ไม่เอื้อ” มากน้อยเพียงใด ในขณะเดียวกันก็สรุป จุดแข็งและจุดอ่อนเชิงทรัพยากร แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง “จุดแข็ง” หรือ “จุดอ่อน” มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงทำการกำหนดตำแหน่งในตาราง 2x2 ว่าอยู่ในตำแหน่งที่ “เอื้อและแข็ง” “เอื้อแต่อ่อน” “ไม่เอื้อแต่แข็ง” และ “ไม่เอื้อและอ่อน”

6. พิจารณาทางเลือกกลยุทธ์ในระดับของกิจกรรมภายใต้งาน/โครงการ เช่น ปรับปรุงรูปแบบของการผลิตและการให้บริการ ส่งเสริมการประสานกิจกรรมภายใต้งาน/โครงการเดียวกัน ศึกษาความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรม พัฒนาบุคลากรทั้งในด้านความรู้และทักษะในการทำงาน และส่งเสริมความรู้แก่ประชาชนผ่านการฝึกอบรม

การวิเคราะห์ SWOT จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนกลยุทธ์ 3 ประการ ดังนี้ (สมยศ นาวิการ, 2537)

1. การวิเคราะห์ SWOT จะให้ขอบเขตที่มีเหตุผลเพื่อการประเมินฐานะปัจจุบันและอนาคตขององค์กรแก่ผู้บริหาร
 2. ผู้บริหารสามารถกำหนดกลยุทธ์ทางเลือกขององค์กรที่เหมาะสมกับสถานการณ์บนรากฐานของการวิเคราะห์ SWOT ได้เป็นอย่างดี
 3. การวิเคราะห์ SWOT เป็นระยะจะช่วยให้ผู้บริหารได้รู้จักการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในขององค์กรอยู่ตลอดเวลา
- เกานท์แลนด์และคณะ (Courtland L.Boree, et.,al, 1993) ได้เสนอตัวอย่างคำถามเพื่อการวิเคราะห์ SWOT ไว้ดังนี้

สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment)	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถพิเศษ - ทรัพยากรทางการเงินเพียงพอ - ความสามารถทางการแข่งขันที่ดี - ผู้นำตลาดที่ถูกยอมรับ - การแข่งขันที่รุนแรง - ผู้นำทางเทคโนโลยี - ความได้เปรียบทางด้านทุน - ความได้เปรียบทางการแข่งขัน - ความสามารถคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ - การบริหารที่มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทิศทางกลยุทธ์ที่ไม่ชัดเจน - ฐานการแข่งขันที่ถอยลง - เครื่องมืออุปกรณ์ล้าสมัย - การทำกำไรต่ำกว่ามาตรฐาน - การขาดความสามารถทางการบริหาร - การวิจัยและพัฒนาล่าช้า - สายผลิตภัณฑ์แคบเกินไป - ภาพพจน์ทางการตลาดไม่ดี - ความเสียเปรียบทางการแข่งขัน - ความเสียเปรียบทางการตลาดต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย

สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment)	
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> - การตอบสนองของกลุ่มลูกค้ามากขึ้น - การเข้าสู่ตลาดใหม่ - การขยายสายผลิตภัณฑ์เพื่อตอบสนอง - ความต้องการของลูกค้าที่กว้างขึ้น - การขยายเข้าสู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ - การเพิ่มผลิตภัณฑ์ที่ใช้ร่วมกัน - การรวมธุรกิจตามแนวคิด - ความพึงพอใจระหว่างผู้แข่งขัน - การเจริญเติบโตของตลาดอย่างรวดเร็ว - อื่น ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้ามาของกลุ่มแข่งขันรายใหม่ - ยอดขายของผลิตภัณฑ์ทดแทนเพิ่มสูงขึ้น - การเจริญเติบโตของตลาดช้าลง - นโยบายของรัฐบาลสวนทางกัน - แรงกดดันทางการแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น - อำนาจการต่อรองของลูกค้าเพิ่มขึ้น - ความต้องการและรสนิยมของลูกค้าเปลี่ยนแปลงไป - ความไม่มั่นคงต่อการถดถอยทางเศรษฐกิจ - อื่น ๆ

ตอนที่ 4 การประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็นตามทัศนะของ Kaufman และ English มีความน่าสนใจ เนื่องจากเป็นการใช้กระบวนการการประเมินความต้องการจำเป็นในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ในองค์กร Kaufman และ English ได้เสนอแนวคิดเชิงระบบ (system approach) ซึ่งเป็นระบบที่จำแนกความแตกต่างระหว่างวิธีการปฏิบัติงานและผลที่ได้รับอย่างชัดเจน โดยเน้นให้เห็นว่าจุดเริ่มต้นของการวางแผนต้องรู้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร Kaufman และ English เรียกความต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่เกิดขึ้นว่า “ความต้องการจำเป็น” และเมื่อใดก็ตามที่พบว่ามี “ช่องว่าง” หรือ “ความแตกต่าง” ซึ่งหมายถึง “ความต้องการจำเป็น” ก็ต้องวางแผนหาวิธีการเติมเต็มช่องว่างนั้น แนวคิดเชิงระบบจึงประกอบด้วยขั้นตอนที่แสดงความสมเหตุสมผลของการวางแผนการปฏิบัติงานที่สิ่งที่ต้องการให้เกิด ซึ่งนำมาสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ตามมา Kaufman และ English เรียกสิ่งที่ต้องการบรรลุผลว่า “what” และระบุหนทางหรือวิธีการที่จะเติมเต็มหรือนำไปสู่จุดหมายปลายทาง โดยเรียกว่า “how” และอธิบายว่าการประเมินความต้องการจำเป็นคือการให้เหตุผลอธิบายว่าทำไมต้องปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย (what) นั้น และทำไมจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการที่กำหนด (how) ในการปฏิบัติงานดังกล่าว (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550 : 62)

4.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

ความต้องการจำเป็นตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Need” หมายถึง สิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งขาดแคลนและเป็นที่ต้องการ หรือปรารถนาที่จะได้ สำหรับคำแปลในภาษาไทยสามารถใช้ได้หลายคำ เช่น ความต้องการจำเป็น สิ่งที่ต้องการ สิ่งที่เป็น ความต้องการ เป็นต้น ซึ่งงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้คำว่าความต้องการจำเป็น

ความหมายของความต้องการจำเป็นในมุมมองของนักวิชาการได้จำแนกเป็น 2 ประเภทได้แก่

(1) การนิยามความต้องการจำเป็นที่อิงโมเดลความแตกต่าง หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสิ่งมุ่งหวังกับสิ่งที่มีอยู่จริง การให้นิยามในแนวนี้สะท้อนถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งหากไม่ได้รับการตอบสนองจะทำให้เกิดสถานะที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น

(2) การนิยามความต้องการจำเป็นที่อิงโมเดลการแก้ไขปัญหา หมายถึง การกำหนดสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งจะต้องทำให้เกิดหรือจัดหาเพื่อเสริมให้กับส่วนที่ขาดหายไปให้มีความสมบูรณ์ขึ้นความต้องการจำเป็นโดยนิยามนี้จึงเป็นตัวสะท้อนถึงการแก้ไขปัญหานั้น โดยนิยามที่นิยมใช้ส่วนมาก คือ การนิยามในรูปแบบของความแตกต่าง (สุวิมล ว่องวานิช, 2550 : 71-80)

Kaufman, Rojas และ Mayer (1993 อ้างอิงในสุวิมล ว่องวานิช, 2550 : 60-61) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็นหมายถึงกระบวนการที่ใช้เพื่อระบุช่องว่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับที่ปรารถนาจะให้เกิด แล้วจัดลำดับความสำคัญของช่องว่างดังกล่าว จากนั้นเลือกช่องว่างที่สำคัญที่สุดมาเป็นประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อไป ผลการประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ทราบว่ามีความต้องการอะไรบ้างที่สำคัญที่สุดที่ต้องเติมให้เต็มหรือขจัดออก ตามความคิดนี้ การประเมินความต้องการจำเป็นจะให้ข้อมูลทั้งตัว “ความต้องการจำเป็น” และวิธีการแก้ไขหรือขจัดปัญหา หรือสนองความต้องการจำเป็น ในยุคนี้การประเมินความต้องการจำเป็นมิได้จำกัดอยู่เพียงแค่การนำผลไปใช้ในการวางแผน แต่ยังรวมถึงขั้นตอนการกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา ข้อค้นพบจากการประเมินความต้องการจำเป็นจึงแตกต่างจากความหมายในยุคที่สองตรงที่ว่า การประเมินความต้องการจำเป็นในยุคที่สองมิได้กล่าวถึงการวิเคราะห์หรือการกำหนดวิธีขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามการนิยามการประเมินความต้องการจำเป็นของยุคที่สองและยุคที่สามยังมีจุดร่วมที่สอดคล้องกัน คือ กระบวนการดังกล่าวยังปรากฏอยู่ในขั้นตอนการวางแผนงานเท่านั้น มิได้รวมไปถึงการดำเนินงานในขั้นตอนการนำแผนสู่การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และการประเมินผลสรุป

Reviere และคณะ (1996 อ้างอิงในสุวิมล ว่องวาณิช, 2550 : 62) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นว่า เป็นกระบวนการที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ สำหรับการคัดเลือกหรือวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและกาตัดสินใจโครงการ ทุกขั้นตอนผลการประเมินใช้ได้เฉพาะกลุ่มประชากร แต่มีความเป็นระบบบนฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์และเน้นที่ผลลัพธ์

สุวิมล ว่องวาณิช (2550 : 76) ให้ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง ส่วนใหญ่จะเน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome Gaps) จากนั้นมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข

4.2 ขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็น

กระบวนการประเมินความต้องการ มีขั้นตอนสำคัญ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายและคำถามที่ใช้ในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นประกอบด้วย การกำหนดกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการพัฒนาผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดความต้องการจำเป็น และผู้รับผิดชอบในการทำการประเมินความต้องการจำเป็น การกำหนดเทคนิคหรือวิธีการประเมินความต้องการจำเป็น การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การกำหนดลักษณะข้อมูล เครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็นลักษณะของผู้ให้ข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล การกำหนดวิธี การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงาน และการใช้ผลการประเมินความต้องการจำเป็นมีขั้นตอนการดำเนินงานเหมือนขั้นตอนการวิจัยทั่วไป

4.3 วิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น

วิธีใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายดังต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550 : 141-143)

การสำรวจ การระบุความต้องการจำเป็นที่ดำเนินการกันส่วนใหญ่ใช้วิธีการสำรวจ เรียกว่า การสำรวจความต้องการจำเป็น (needs survey) วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การใช้แบบสอบถามการสัมภาษณ์ การสังเกต ทั้งสามวิธีการนี้ นักวิจัยทั่วไปมีความคุ้นเคยกันดี เนื่องจากเป็นวิธีการวิจัยพื้นฐานที่สามารถดำเนินการได้ไม่ยาก หลังจากกำหนดประเด็นวิจัยว่าจะประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อจุดหมายใด และระบุประเภทของความต้องการจำเป็นได้แล้ว นักวิจัยทำการออกแบบการกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง วิธีการรวบรวมข้อมูล การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล ขั้นตอนสำคัญของการวิจัยประเมินความ

ต้องการจำเป็นสำหรับการวิจัยสำรวจ คือ การนิยามความต้องการจำเป็นว่าจะใช้นิยามความแตกต่าง (discrepancy definition) หรือนิยามการแก้ไขปัญหา (solution definition) ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วย (needs prioritization) ซึ่งจะมีรายละเอียดของวิธีการในบทที่ 7 เกี่ยวกับการวิจัยบรรยายเพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการสำรวจความต้องการจำเป็น โดยการเผชิญหน้าโต้ตอบระหว่างผู้สัมภาษณ์ กับผู้ถูกสัมภาษณ์ ทำให้เห็นบุคลิก ท่าทาง ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์สามารถถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน รวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา ทำให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของบุคคลเหล่านั้น เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการใช้คำถามมีความยืดหยุ่นสูง แต่การสัมภาษณ์ต้องใช้เวลานานและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูงหากต้องสัมภาษณ์บุคคลเป็นจำนวนมาก ข้อมูลการสัมภาษณ์ยากในการสรุปผลเพราะมาจากบุคคลที่หลากหลายมีความแตกต่างทางความคิด

การสังเกต การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้การสังเกตจะมีปริมาณการนำไปใช้น้อยกว่าการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เนื่องจากสิ้นเปลืองเวลาในการเก็บข้อมูลที่ ต้องกำหนดช่วงเวลาที่นานพอสมควรจนกว่าจะได้ข้อมูลสะท้อนความต้องการที่แท้จริง ใช้เวลานานที่เก็บข้อมูลนานกว่า บันทึกข้อมูลยากกว่า และมีความซับซ้อนในการวิเคราะห์ข้อมูลมากกว่านักวิจัยส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเสริมหรือเป็นข้อมูลประกอบข้อมูลจากแหล่งอื่น นอกจากนี้การใช้วิธีการสังเกตมักจะทำได้ดีกับกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดเล็ก หากกลุ่มผู้เป็นเป้าหมายของการประเมินความต้องการจำเป็นมีระดับกว้าง วิธีการสังเกตก็จะไม่ค่อยเหมาะสม ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะนำไปใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) ส่วนการใช้วิธีการสังเกตเพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นอาจมีข้อจำกัด ขึ้นอยู่กับบางประเด็นปัญหา หรือบางสถานการณ์ และยังเป็น การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา การเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตไม่ใช่วิธีการที่จะให้ข้อมูลประเภทนี้ได้ดี

การค้นคว้าจากเอกสาร เป็นวิธีการสำรวจการพัฒนาบุคลากร โดยศึกษาจากรายงานบันทึก เอกสาร และหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่างๆ เช่น นโยบายองค์กร รายงานประจำปี บันทึกรายงานการประชุม เป็นต้น เอกสารเหล่านี้ จะให้ข้อมูลใน 3 ลักษณะ คือ

1. สิ่งที่เกี่ยวข้ององค์กร ได้แก่ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ภาระหน้าที่ โครงสร้าง นโยบายแผนงาน ระเบียบปฏิบัติงาน ตลอดจนจำนวนบุคลากร และทรัพยากรอื่นๆ
2. สิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร ได้แก่ ปัญหาของผู้ปฏิบัติงานทางด้านการเข้า-

ออกงาน การขาดงาน อุบัติเหตุการทำงาน ข้อร้องทุกข์ การพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น

3. สิ่งที่เกี่ยวข้องงานและสายทางเดินของงาน ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่งานเกี่ยวข้อง การขึ้น-ลงของผลงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิต ความสิ้นเปลือง เป็นต้น

การทดสอบ เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยการวัดความสามารถ ความถนัดของ บุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงาน ทำให้ทราบความต้องการจำเป็นที่ขัดแย้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัด ความถนัด แบบทดสอบบุคลิกภาพ เป็นต้น

แบบสอบถาม วิธีการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการจำเป็น โดยใช้แบบสอบถามสามารถทำได้ทางไปรษณีย์ การสอบถามทางโทรศัพท์ การเก็บข้อมูลโดยใช้ แบบสอบถามถือว่าเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นที่เน้นการศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ และกว้าง และลักษณะของข้อมูลที่ได้เป็นการแสดงความรู้สึกรู้สึกหรือความคิดเห็นตามการรับรู้ของผู้ตอบ ความต้องการจำเป็นที่กำหนดด้วยวิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถามเป็นความต้องการจำเป็นระดับ กลุ่มบุคคลหรือระดับองค์กร ไม่ใช่ระดับบุคคล จุดมุ่งหมายของการสำรวจสามารถนำไปใช้กับการ วิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ แต่ผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้รับ จะนำไปใช้ได้กับการพัฒนาการปฏิบัติงานขององค์กรมากกว่าการพัฒนารายบุคคล เครื่องมือที่ใช้ ในการระบุความต้องการจำเป็นด้วยแบบสอบถามส่วนใหญ่กำหนดรูปแบบการตอบเป็น มาตรฐานส่วนประมาณค่า ซึ่งมีทั้งการตอบสนองเดี่ยว (single response format) และรูปแบบการ ตอบสนองคู่ (dual response format) โดยให้กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ พึงประสงค์ จะให้เป็น

4.4 เครื่องมือประเมินความต้องการจำเป็น

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดความต้องการจำเป็นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการได้ ความ ต้องการจำเป็นที่ถูกต้องเหมาะสม ในขั้นตอนนี้ผู้สร้างหรือผู้จัดหาเครื่องมือต้องทำความเข้าใจว่า ข้อมูลที่ต้องการคืออะไร โดยเฉพาะการนิยามความหมายของความต้องการจำเป็น ซึ่งการนิยามที่ แตกต่างกัน จะทำให้ส่งผลต่อข้อมูลในการเก็บไม่เหมือนกัน การตั้งคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ความต้องการจำเป็นสามารถทำได้ 2 แบบ คือ แบบแรก บุคคลที่ถูกวัด (เจ้าของความต้องการจำเป็น) แสดงความรู้สึกต่อสถานะที่พึงประสงค์กับระดับสภาพที่เกิดขึ้นจริงแล้วหาผลต่างของสภาพดังกล่าว แบบที่สอง ไม่จำเป็นต้องตั้งคำถามแยกออกเป็น 2 ส่วนเหมือนแบบแรก แต่อาจจะใช้วิธีการถามตรง ๆ ว่า “หน่วยงานหรือค้ท่านมีปัญหาในเรื่องใด” หรือ “ท่านมีความต้องการแก้ไขปัญหาในเรื่องใด” (สุวิมล ว่องวานิช, 2550 : 121)

อย่างไรก็ตามในการเลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินความต้องการจำเป็นนั้นควรให้เหมาะสมกับสิ่งที่มุ่ง ควรใช้วิธีการประเมินหลาย ๆ วิธีผสมผสานกัน ทั้งนี้เพราะข้อมูลที่ได้จากหลาย ๆ แหล่งจะทำให้ผู้ประเมินสามารถเข้าใจเรื่องราวและอภิปรายผลได้ดียิ่งขึ้น (สุวิมล ว่องวานิช 2550 : 85)

4.5 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ในกระบวนการกำหนดความต้องการจำเป็น สุวิมล ว่องวานิช (2550 : 303-304) ได้กล่าวว่า การระบุแต่ละระดับความต้องการจำเป็นโดยไม่จัดเรียงลำดับถือว่ายังทำการประเมินความต้องการจำเป็นไม่ครบถ้วน เทคนิคการจัดลำดับความสำคัญในรูปดัชนีที่นำเสนอในบทนี้มี 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มวิธีที่กำหนดจากข้อมูลที่มาจากการตอบสนองเดียว เช่น การเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย หรือระดับความถี่ของผู้ตอบ การให้น้ำหนักความสำคัญเป็นรายคู่ และกลุ่มวิธีที่มาจากข้อมูลการตอบสนองคู่ในบทนี้ได้เสนอวิธีการกำหนดความต้องการจำเป็นจากข้อมูลการตอบสนองคู่ที่มีความแตกต่างในแนวคิดพื้นฐาน โดยมีกลุ่มที่ใช้การคำนวณค่าเฉลี่ยของสภาพ ที่คาดหวังกับสภาพที่ควรจะเป็น เช่น MDF, PNI, PNI_{modified} และกลุ่มที่คำนึงถึงมิติการตอบสนองสภาพ ที่คาดหวังและสภาพที่ควรจะเป็นพร้อมกัน เช่น Del-n และ WNI เป็นต้น

วิธีการที่นำเสนอมีสูตรในการคำนวณที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การประเมินความต้องการจำเป็นอาจมีความแตกต่างกัน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่จะต้องมีการศึกษาค่าคว้าวิจัย งานวิจัยของคมศร วงษ์รักษา (2540) มีการเปรียบเทียบผลการใช้สูตร MDF, PNI, PNI_{modified}, Del-N (ทั้ง 5 สูตร) และ WNI (ทั้ง 5 สูตร) ผลการวิจัยพบว่ากรณีข้อมูลไม่มาก ต้องคำนวณด้วยตนเอง สะดวกรวดเร็ว ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ควรใช้เทคนิควิธี PNI_{modified} หรือ MDF ส่วนกรณีที่มีข้อมูลมาก มีเวลาเพียงพอ ต้องการผลที่ละเอียดและมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณควรใช้เทคนิควิธี Del-Nd, Del-Ne หรือ WNIc ในขณะที่ ปิยะมาภรณ์ โชคอวยชัย (2540) ทำการเปรียบเทียบผลการใช้สูตรที่คำนวณจากข้อมูลการตอบสนองเดียว โดยการเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นจากการให้ผู้ตอบจัดเรียงลำดับความสำคัญ (rank order) การจัดเรียงตามค่าเฉลี่ย การประมาณค่าขนาด (MES) การเปรียบเทียบน้ำหนักรายคู่ (PWP) และการจัดเรียงลำดับโดยการ์ด (Card Sort) ผลการวิจัยพบว่าวิธีต่าง ๆ ให้ผลที่ค่อนข้างสอดคล้องกัน แต่วิธีที่ให้ผลการจัดลำดับที่มีความเที่ยงมากที่สุด (ให้ผลการประเมินที่สอดคล้องกัน เมื่อกระทำซ้ำหลายครั้ง) คือ การเปรียบเทียบน้ำหนักคะแนนรายคู่ (PWP) ส่วนเทคนิคที่ให้ผลตรงมากที่สุด คือ การให้กลุ่มตัวอย่างเรียงระดับความสำคัญความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยบนกระดาษ

เนื่องจากวิธีที่ใช้ในการจัดลำดับอาจให้ผลที่ไม่สอดคล้องกัน ในบางสถานการณ์ หากผลการประเมินความต้องการจำเป็นมีความสำคัญสูงต่อการวางแผนนโยบายขององค์กร ก็ควรใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีประกอบกัน เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินที่ให้ผลสอดคล้องกันมากที่สุด อันจะทำให้มั่นใจในการสรุปผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้รับ

ในการประเมินความต้องการจำเป็น การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น มีความสำคัญ และเป็นส่วนที่ทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ การจัดลำดับความสำคัญจะช่วยให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็น หรือปัญหาที่แท้จริงควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น ซึ่งวิธีที่จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI) แบบปรับปรุง ซึ่งสูตรนี้ นงลักษณ์ และสุวิมล ว่องวานิช ได้ปรับปรุงจากวิธี Priority Needs Index (PNI) โดยการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่เป็นจริง (D) ด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับของสภาพที่เป็นจริง เพื่อให้เป็นคะแนนที่มาตรฐาน (สุวิมล ว่องวานิช, 2550 : 279) ซึ่งสูตรในการคำนวณมี คือ $PNI_{\text{modified}} = (I-D) / D$

ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

บริบทเทิล (Brittle, CD-ROM, อ้างถึงใน ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2540) ทำวิทยานิพนธ์ สาขาบริหารการศึกษา โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมุ่งศึกษาทัศนคติของผู้บริหารต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่าโดยทั่วไปแล้ว (1) ผู้บริหารมีความเชื่อถืออย่างมากต่อการที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับโรงเรียนและผู้บริหารรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของตนที่ต้องสร้างสิ่งนี้ให้เกิดขึ้น (2) เพศของผู้บริหารไม่มีผลต่อทัศนคติเรื่องนี้ (3) ผู้บริหารที่มีอายุน้อยจะสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้สอนพิเศษที่บ้าน และร่วมเรียนกับเด็กในปกครอง มากกว่าผู้บริหารกลุ่มที่มีอายุมากกว่า (4) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในระดับประถม มีความเชื่อถือต่อผู้ปกครองทั้งที่มีฐานะ ต่ำ กลาง และสูง ว่ามีความสามารถในการมีส่วนร่วม (involvement) ได้เท่าเทียมกัน (5) อาจารย์ใหญ่ที่จบวิชาเอกการประถมศึกษาจะสนับสนุนอย่างมากให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การเป็นผู้สอนพิเศษแก่นักเรียนที่บ้าน และการเป็นผู้ร่วมเรียน โดยทั่วไป อาจารย์ใหญ่จะสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ การวางแผนการเงินและเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร มากกว่า การมีส่วนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการประเมินบุคลากรและการจ้างงานบุคลากร

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน เพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พื้นที่ที่ศึกษาคือ ชุมชนและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า สิ่งสำคัญที่สุดที่เป็นสิ่ง กำหนดกระบวนการและแบบแผนของการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน คือ เงื่อนไขด้านบริบทของชุมชน คือ เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชน เงื่อนไขด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนและโรงเรียนตรงกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชน คือ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการในโรงเรียน คณะครู และผู้ปกครองนักเรียน ส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานพบว่ามีขั้นตอนที่สำคัญ 8 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนร่วมดำเนินการ 2) การสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชน 3) การสร้างเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนร่วม 4) การสร้างกิจกรรม 5) การต่อรองเพื่อการดำเนินการ 6) การร่วมกันดำเนินการ 7) การร่วมกัน ประเมินผลการดำเนินการ 8) การร่วมกันรับผลประโยชน์จากการดำเนินการ

พจนา เทียนธาดา (2543) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับและ/หรือสร้างหลักสูตรท้องถิ่นได้แก่ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม คือ เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐานร่วมวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความ ต้องการของชุมชน และเป็นผู้ให้ความรู้และ/หรือถ่ายทอด ประสบการณ์ ในด้านการนำหลักสูตร ท้องถิ่นไปใช้พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครู การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อ การเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์หลักสูตรท้องถิ่น ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน เป็นผู้ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ปัญหาที่พบในการมีส่วนร่วม ของชุมชนในด้านการปรับและ/หรือสร้างหลักสูตรท้องถิ่น การนำหลักสูตรไปใช้และการประเมินผล หลักสูตรท้องถิ่น คือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรเนื่องจากมีภารกิจมากและโรงเรียนกับ ชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ข้อเสนอแนะแนวทางในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน คือ ชุมชนควรมีบทบาทในการเป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน เป็นแหล่งวิชาการ ร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียนหรือที่ปรึกษา ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือ

ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนด้านสิ่งของ วัสดุ และ/หรืออุปกรณ์ต่างๆ สำหรับบทบาทของโรงเรียน ในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้รู้ในชุมชนมาเป็นวิทยกรให้ความรู้/ ถ่ายทอดประสบการณ์ และให้การต้อนรับชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

นิยม ศรีวิเศษ (2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาภาค บังคับ 9 ปี ให้มีคุณภาพ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอพระยืน สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าความร่วมมือของชุมชนเป็นปัจจัยที่ดีที่สุด ที่จะดำเนินการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ให้มีคุณภาพ โดยการจัดให้มีเวทีเสวนาประชาคมที่ เน้นการประชุมวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบและประเมินเพื่อปรับปรุงแบบมีส่วนร่วม

1. การจัดเวทีเสวนาประชาคม เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครอง นักเรียน 6 จุดในเขตพื้นที่อำเภอพระยืน นับเป็นการเริ่มต้นที่ดีที่สุดของวิธีการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
2. การวางแผนกลยุทธ์และการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง กับการดำเนินนโยบายเพื่อการนี้

3. การสร้างเครือข่ายพัฒนา เป็นพันธกิจสำคัญที่โรงเรียนสามารถจะนำเสนอ ผลผลิตและผลลัพธ์สู่สาธารณชน คือแนวทางที่จะจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

4. การสร้างภาวะผู้นำโดยกลุ่มสร้างความร่วมมือ เป็นที่เชื่อถือได้ว่าเหมาะสมต่อ การใช้ในการจัดการศึกษา

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ได้แก่

- (1) ปัจจัยเกี่ยวกับกรรมการสถานศึกษา ได้แก่เวลาที่อาศัยในชุมชน การมีถิ่น กำเนิด การเป็นศิษย์เก่า ความคาดหวังต่อโรงเรียน ความสัมพันธ์ต่อโรงเรียนและความห่วงใยต่อ สวัสดิภาพเด็ก

- (2) ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ คุณลักษณะผู้บริหาร คุณลักษณะครู การปฏิบัติ ของโรงเรียนต่อคณะกรรมการการศึกษา การปฏิบัติงานของครู ผลการปฏิบัติงานของครู ผลการ ปฏิบัติงานของโรงเรียน

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาจากโรงเรียนประถมศึกษาและชุมชนที่แวดล้อม โรงเรียนในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ

1.1 กลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีอุตสาหกรรมเป็นแกนหลัก และสถานะในช่วงเศรษฐกิจดี (2) ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองท้องถิ่นกระตุ้นให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน และ (3) ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ ลักษณะนิสัยพื้นฐานของคนไทย

1.2 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ความศรัทธา ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความเป็นห่วงสวัสดิภาพของบุตรหลาน ความเกี่ยวข้องผูกพันกับทางโรงเรียน สถานภาพของคนในชุมชน ความคาดหวังที่มีต่อโรงเรียน การมองเห็นความสำคัญของตนเองและการเห็นแก่ความเจริญของส่วนรวม

1.3 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยเกี่ยวกับบุคคลของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารรุ่นก่อนสร้างสมศรัทธาไว้ให้ ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนผู้บริหารทำงานกับกรมการศึกษาได้ดี ผู้บริหารและครูให้เกิดริและกำลังใจแก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถดี ผู้บริหารและครูประพฤติตนดี ครูรัก ผูกพันและรู้สึกว่าเป็นเจ้าของโรงเรียน โรงเรียนมีครูเก่าแก่หรือศิษย์เก่าอยู่ในโรงเรียน ครูสนใจเด็กและสอนดี และคณะครูมีความสามัคคี (2) ปัจจัยเกี่ยวกับวิถีปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเป็นผู้เข้าไปขอความร่วมมือจากชุมชน สร้างระบบที่เอื้อให้ชุมชนมีส่วนร่วม ให้ความเอื้อเพื่อแก่ชุมชน และสร้างความมั่นใจให้กับชุมชน (3) ปัจจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีแผนงานที่ดี มีความน่าเชื่อถือเรื่องการเงิน และมีการพัฒนาที่ดี (4) ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน ความเป็นโรงเรียนของชุมชน ชื่อของโรงเรียน และการที่โรงเรียนเป็นแหล่งสร้างประโยชน์ให้แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม

2. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ

2.1 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมที่ทำให้คนในชุมชนไม่มีเวลว่าง สถานะในช่วงเศรษฐกิจที่ตกต่ำ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตและระบบมาตรฐานสินค้า (2) ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองการปกครองในท้องถิ่นก่อให้เกิดความแตกแยกในชุมชน และระบบของการบรรจุตั้งแต่ข้าราชการครู ไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.2 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ความเสื่อมศรัทธา ความไม่ผูกพันกับชุมชนการไม่มีเวลาว่าง การขาดความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียน และความขัดสนส่วนบุคคล

2.3 กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารและครูรุ่นปัจจุบันขาดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน บุคลากรในฝ่ายบริหารไม่ให้ความสำคัญกับผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม ผู้บริหารไม่อยู่บริหารโรงเรียน จำบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือโรงเรียนไม่ได้ ทำงานโดยไม่ปรึกษาหารือ และไม่เร่งแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกับชุมชน ครูมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมกับชาวบ้าน การประพุดิตคนไม่เหมาะสม และกีดกันการเข้ามามีส่วนร่วมของคนในชุมชน (2) วิธีปฏิบัติงานของทางโรงเรียน ได้แก่ ความเอาใจใส่ต่อนักเรียนน้อยลง โรงเรียนทำให้ประชาชนเดือดร้อน ยกเลิกสิทธิพิเศษของผู้มีอุปการะต่อโรงเรียน แต่งตั้งผู้ที่มาทำงานกับชุมชนไม่เหมาะสม ไม่ตอบแทนชุมชน ไม่กำหนดบทบาทที่เหมาะสมให้แก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม (3) ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ ความโดดเด่นด้านวิชาการของโรงเรียนลดลง และไม่มียางที่ประสบความสำเร็จเสนอให้ชุมชนชื่นชม (4) ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ข่าวดาบของโรงเรียน ความสัมพันธ์กับวัดไม่ดี การขาดบุคลากรที่จะเชื่อมโยงกับชุมชน และการขาดทีมงานที่ดี

วัชรยุทธ บุญมา (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาร่วมกันของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขนาด การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก และเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาร่วมกันของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก กระบวนการวิจัยมี 2 ระยะ ระยะแรกเป็นการถอดแบบจากกรณีศึกษา 1 แห่ง ที่ประสบความสำเร็จด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่สองนำรูปแบบที่ได้ไปทดลองใช้กับกรณีศึกษา 1 แห่ง ที่ประสบปัญหาในการจัดการศึกษา เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกตแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และ นักเรียน ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำเสนอข้อมูลในลักษณะการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการพัฒนาร่วมกันของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนแรก คือ ระบบของรูปแบบ ได้แก่ ตัวป้อน กระบวนการ และผลที่ได้รับ ส่วนที่สอง คือ แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และส่วนที่สาม คือ เงื่อนไขและข้อจำกัดของรูปแบบ

ส่วนที่ 1 ระบบ 1) ตัวป้อน ได้แก่ งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ภายใต้บริบทของสถานศึกษาขนาดเล็กผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ชุมชนรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่และพร้อมแสดงบทบาทการมีส่วนร่วม สถานศึกษาและชุมชนมีศักยภาพและความสามารถในการแสวงหานักวิชาการภายนอกที่มีความเต็มใจและพร้อมที่จะทำงานร่วมกัน 2) กระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การสร้างศรัทธาและการให้โอกาส ขั้นที่ 2 การระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหา ขั้นที่ 3 การวางแผนร่วมกัน ขั้นที่ 4 การดำเนินการตามแผน ขั้นที่ 5 การประเมินผลและปรับปรุง ขั้นที่ 6 การแสดงความรับผิดชอบและร่วมรับผล 3) ผลที่ได้รับ ด้านผลการเรียนรู้ ได้แก่ สถานศึกษาและชุมชนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านผลผลิต ได้แก่ สถานศึกษาได้รับผลงานตามโครงการ

ส่วนที่ 2 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมการตรวจสภาพปัญหาและสภาพการมีส่วนร่วม ศึกษารูปแบบ ขั้นที่ 2 การดำเนินการพัฒนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และขั้นที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผลถึงความสำเร็จของแผนการดำเนินการ

ส่วนที่ 3 เงื่อนไขข้อจำกัดของรูปแบบ คือขนาดของสถานศึกษา และการเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ศิริกาญจน์ โกสุม (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีข้อค้นพบเกี่ยวกับ อบต. พบว่า กรรมการโรงเรียนของโรงเรียนชุมชนพัฒนา ได้แต่งตั้งจากสมาชิกของ อบต. เป็นส่วนใหญ่ ส่วนความสามารถของ อบต. ในการสนับสนุนด้านการศึกษานั้น ยังมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ เนื่องจากเป็น อบต. ที่มีรายได้น้อยและเพิ่งเริ่มดำเนินการบริหารงานทำให้การบริหารงานมีลักษณะการลองผิดลองถูก นอกจากนี้ อบต. ยังเน้นการนำงบประมาณทั้งตำบลมาใช้ร่วมกันเป็นโครงการใหญ่ไม่ได้แบ่งให้แต่ละหมู่บ้านตามความจำเป็นทำให้ อบต. เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาในรูปแบบขององค์กรน้อย แต่เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะของผู้นำชุมชนซึ่งเป็นฐานะเฉพาะตัว และในการเป็นคณะกรรมการโรงเรียนจะมีส่วนร่วมมากโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน ส่วนในด้านการเรียนการสอน อบต. ยังมีข้อจำกัดเนื่องจากขาดความรู้ในการจัดการศึกษา

อุทร ก้อนสมบัติ (2544) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดน่าน ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารการจัดการเรียนการสอน การจัดการหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการสนับสนุนโรงเรียน ด้านการติดตามประเมินผล และ

ศึกษาปัญหาของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดน่าน จำนวน 431 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียวกัน เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยรายผู้โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) และการทดสอบแบบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกด้านในระดับน้อย 2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ปรากฏผล ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไปพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดเล็กมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดใหญ่ สำหรับผู้ปกครองโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง และผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ด้านการจัดหลักสูตรท้องถิ่น ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองของโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ สำหรับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสนับสนุนโรงเรียน ด้านการติดตามประเมินผล ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่ามีความแตกต่างกัน แต่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ 3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งในเขตชุมชนชนบท กับโรงเรียนที่ตั้งในเขตชุมชนเมือง ไม่ว่าจะโดยรวมหรือเป็นรายด้าน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ 4. ความเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้ปกครองเห็นว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาที่เกิดจากโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย โดยปัญหาจากผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

คือผู้ปกครองไม่มีเวลาพอ เพราะต้องการประกอบอาชีพ รองลงมาคือผู้ปกครองคิดว่าตนมีความรู้ น้อย ส่วนปัญหาจากโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนไม่ประชาสัมพันธ์และไม่กระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และขาดการวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองชุมชน

ณันท์ ใจอาหาญ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า แกนนำชุมชนมีการเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสามารถในการทำงานร่วมกันคือ มีการพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การวิเคราะห์ปัญหา การนำทรัพยากรมาใช้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ในหมู่บ้าน กระบวนการเรียนรู้ของแกนนำชุมชน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและ พฤติกรรม ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสามารถจัดทำแผนพัฒนาสาธารณสุขชุมชน พึ่งตนเองได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษา ศึกษาแนวโน้มในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพการใช้หลักสูตร 1) ชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในระดับมาก คือ สอดส่องดูแลความประพฤตินักเรียน 2) โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในระดับมาก คือ กิจกรรมรณรงค์ 3) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนมากที่สุดคือ เป็นที่ศึกษาค้นคว้าข้อมูล 4) หลักสูตรสถานศึกษาที่ใช้ในปัจจุบันมีความเหมาะสม 5) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับดี 6) คุณลักษณะของนักเรียนที่มีตามหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ด้านความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษา 1) ชุมชนมีความพึงพอใจในระดับความปานกลางทุกด้าน 2) ชุมชนมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรที่มีจุดเด่นคือ จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีจุดด้อยคือ นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม การจัดการเรียนการสอนเน้นวิชาการน้อยเกินไป 3) สิ่งที่ชุมชนต้องการให้โรงเรียนปรับปรุงก็คือ พฤติกรรมของนักเรียน สภาพบรรยากาศในโรงเรียน และการจัดอาคารสถานที่ ด้านแนวโน้มการจัดการศึกษา 1) แนวทางการจัดการศึกษา ด้านหลักสูตรควรสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ด้านการจัดการเรียนการสอนควรเน้นความรู้ทางวิชาการ ด้านบุคลากรควรจัดหาครูให้ครบทุกชั้นเรียนและกลุ่มสาระ ด้านการมีส่วนร่วมควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการศึกษา 2) พฤติกรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความมีระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน เป็นคนมีน้ำใจ

ปกรณ กัณอุปัทว (2549) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน กับโรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดถนนอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โดยมีจุดมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) เรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน 2) ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน 3) วิธีการในการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน 4) ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน 5) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากโรงเรียนวัดถนน อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง และชุมชนแวดล้อมโรงเรียน คือ ชุมชนตำบลโพงพาง อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง พบว่า 1) เรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน มี 4 มิติ คือ การคิดและการตัดสินใจ การสนับสนุนการดำเนินงาน ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากโรงเรียน และการกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล 2) ผู้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน มี 2 กลุ่มคือ บุคคลในชุมชน และบุคคลนอกชุมชน 3) วิธีการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนโดยความสมัครใจและโดยการชักจูง 4) ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน มี 3 กลุ่มคือ (4.1) ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครองและด้านสังคมวัฒนธรรมที่ดี (4.2) ปัจจัย เกี่ยวกับชุมชนในด้านความศรัทธาต่อผู้บริหาร ครู และโรงเรียน (4.3) ปัจจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียน ที่ตั้งมานาน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความสามัคคี มีวิธีการปฏิบัติงานโดยการขอความร่วมมือ การสร้างเครือข่าย การให้บริการชุมชนและการมีระบบดูแลนักเรียน มีการวางแผนจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วม มีความเชื่อถือด้านการเงินและผลงานของโรงเรียน และด้านอื่นๆ เช่น ความเป็นสถาบันของชุมชน และมีชื่อเดียวกันกับวัด 5) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน มี 3 กลุ่ม คือ (5.1) ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อมในด้านเศรษฐกิจ จากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ด้านการเมืองการปกครอง ผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญกับโรงเรียนน้อย และด้านสังคมวัฒนธรรมจากความเชื่อที่ว่า ทำบุญกับวัดจึงจะได้บุญจึงไม่ทำกับโรงเรียน (5.2) ปัจจัยที่เกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ประชาชนที่เข้ามาอยู่อาศัยใหม่ไม่ผูกพันกับชุมชนและโรงเรียน (5.3) ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนด้านบุคลากร ผู้บริหาร ขัดแย้งกับชุมชนและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารและครูประพฤติตนไม่เหมาะสมด้านการปฏิบัติงาน ครูดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง ครูมีภารกิจด้านอื่นมาก และด้านอื่นๆ ได้แก่ ความขัดแย้งภายในโรงเรียนและความขัดแย้งระหว่างวัดกับโรงเรียน

พอลลิน (Pauline, 2003) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในนโยบายและการดำเนินการของโรงเรียน ใน Malawi ความสมดุลของภูมิปัญญาท้องถิ่น นโยบายระดับชาติ และความสำคัญของหน่วยงานระหว่างประเทศ พบว่า ใน Malawi ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการศึกษา แต่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ

พบว่าคนในชุมชนไม่เคยกระตือรือร้นในการช่วยเหลือโรงเรียน ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาก็เนื่องมาจากชุมชนไม่เข้มแข็ง นอกจากนี้โรงเรียนยังอยู่ใกล้ชุมชน หรือชุมชนนั้นมีหลายโรงเรียน บางโรงเรียนไม่มีคุณภาพ ทำให้ประชาชนไม่สนใจ ชุมชนขาดแรงกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของโรงเรียน หรือบางแห่งมีหน่วยงานรัฐเข้ามาช่วยเหลือมากเกินไป สภาพของชุมชนก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยที่ศึกษาในเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน สรุปประเด็นที่ค้นพบได้แก่ ความพร้อมในการมีส่วนร่วมของชุมชน สภาพปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม บทบาท ลักษณะและรูปแบบการมีส่วนร่วม ความคาดหวังในการมีส่วนร่วม และแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน แต่ยังไม่มียานวิจัยชิ้นไหนที่ศึกษาในเชิงรุกในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาชุมชน (R&D) เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม การศึกษาผลงานวิจัยในครั้งนี้ เนื้อหาองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับ ถือเป็นประโยชน์และแนวทางในการสร้างกรอบความคิดให้กับงานวิจัยฉบับนี้ได้เป็นอย่างดี

เจมส์ (James, 2000) ได้ศึกษาเรื่อง ชุมชนและการปกครองในโรงเรียนของวอชิงตันดีซีพบว่า หลังจากที่เกิดความยากจน และลำบากในวอชิงตันดีซี ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาแต่ไม่ประสบผลสำเร็จนัก เนื่องมาจากวิธีการปฏิรูปไม่เชื่อมโยง ไม่มีจุดหมาย และไม่มี การประเมินผลอย่างเป็นทางการ มีคนน้อยมากที่รู้วิธีการปฏิรูป ทำให้สาธารณชนเกิดความไม่พอใจ และความเชื่อมั่นจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้ปกครองรัฐคนใหม่ โดยมีการพัฒนาการปฏิรูปการศึกษาโดยการรับฟังความคิดเห็นของชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียนว่าเขาต้องการอะไร โดยมีการจัดการประชุมสัมมนาเพื่อรับฟัง และนำข้อมูลที่ได้จากการประชุมเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบ วิธีนี้สามารถเรียกความเชื่อมั่นของสาธารณชนกลับมาได้

พิน่า (Pena, 2000) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของครอบครัวภายในสิ่งแวดล้อมโรงเรียน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเชื้อสายเม็กซิกัน-อเมริกันด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ครู/ผู้บริหาร และผู้ปกครอง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการประชุมผู้ปกครองและในกิจกรรมโรงเรียน ระดับประถมศึกษาแก่นักเรียน 618 คน ครูกับผู้บริหาร 31 คน และครอบครัวที่ได้เป็นกรณีศึกษา 12 ครอบครัว พบว่า ปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมทัศนคติผู้ปกครอง คือ ภาษาต่างกัน เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้ภาษาสเปน ขณะที่โรงเรียนและครูสอนเป็นภาษาอังกฤษทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจ และเมื่อหน่วยวัฒนธรรมที่แตกต่างระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ระยะทางระหว่างบ้านกับโรงเรียน ความคิดเห็นผู้ปกครอง ซึ่งคิด

ว่าการศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบของโรงเรียน จึงไม่ได้ต้องการจะแทรกแซงการทำงานของครู ความไม่เข้าใจในระบบการศึกษา ขาดคนดูแลเด็กเล็กที่บ้านเวลาที่ทำงานไม่ตรงกัน ปัญหาครอบครัวและประโยชน์ของกิจกรรม ความคิดเห็นที่มีต่อครู คือ รู้สึกค้อยค่า และเหมือนถูกออกคำสั่งมากกว่าคำแนะนำ ส่วนผู้บริหารก็มีภาระงานมาก พฤติกรรมที่แสดงออกไม่จริงใจ และขาดการยอมรับในตัวผู้บริหารขณะที่ผู้บริหาร และครูเห็นว่ามีการหน้าที่เพิ่มขึ้น หากผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับการเรียนมากขึ้น

อาบรามส์ (Abrams, 2000) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จากกรณีศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า อุปสรรคของการมีส่วนร่วมประกอบด้วยชนชั้นทางสังคม วัฒนธรรมที่ต่างกันตามความแตกต่างของเชื้อชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน รายได้ของครอบครัว ซึ่งผู้บริหารและครูมีแนวโน้มที่จะคำนึงถึงคุณค่า ละเลย และมีทัศนคติในเชิงลบกับนักเรียน หากผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำหรือเป็นชนกลุ่มน้อย ทำให้ผู้ปกครองขาดความเข้าใจและการให้ความรู้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้ โดยผู้ปกครองที่เป็นคนผิวขาวหรือผู้หญิงในชนชั้นกลางจะมีส่วนร่วมกับการเรียนสูงสุด ซึ่งแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม คือ เพิ่มการติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง เสริมสร้างพลังอำนาจและความร่วมมือให้ผู้ปกครองมากขึ้น

บุบผา เมฆศรีทองคำ (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนา อภิธานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา 2) เพื่อสังเคราะห์ให้ได้สภาพปัจจุบันของความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษารวมทั้งเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างของผลการวิจัยที่ได้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาและสังเคราะห์สรุปให้ได้ความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะงานวิจัยและผลการวิจัย 3) เพื่อวิเคราะห์ถึงแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบ “การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิธาน” จำนวน 10 เล่มในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2545

โดยผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า

1. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาโทระดับปริญญาโทโดยศึกษาในประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมากที่สุด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ คือ ผู้นำชุมชนโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงมากที่สุด โรงเรียนที่ศึกษาส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและใช้วิธีการสังเกตเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์ที่มี 2 ประเด็นที่ปรากฏในงานวิจัยทั้ง 10 เรื่อง ได้แก่ 1) ประเภทบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ ผู้ปกครองนักเรียนกับผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่น และ 2) ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา คือ ร่วมสละเงิน แรงงาน วัสดุสิ่งของและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ทางโรงเรียนเป็นวิทยากรในชั้นเรียน/ให้สัมภาษณ์นักเรียน และจากการเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างของผลการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ซึ่งมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มงานวิจัยที่มีสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน/ปัจจัยอุปสรรคที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสถานศึกษาอย่างหลากหลายและมีครอบคลุมหลายประเด็นและกลุ่มงานวิจัยที่ไม่ค่อยมีสารสนเทศและข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยดังกล่าวพบว่ามีคุณลักษณะงานวิจัยที่แตกต่างกัน 7 ประเด็น คือ ประเภทงานวิจัย ระดับการศึกษาสถาบันที่ผลิตงานวิจัย ปีที่ทำงานวิจัยเสร็จ ประเด็นวิจัยที่ศึกษา บริบทของโรงเรียนที่ศึกษาและพื้นที่ที่ศึกษา

3. ผลการวิเคราะห์ที่มี 4 ปัจจัยในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา คือ 1) ปัจจัยโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนให้โอกาสชุมชน ลักษณะของโรงเรียน โรงเรียนที่มีคุณภาพ ความรู้สึกผูกพันกับโรงเรียน ความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนความร่วมมือร่วมพลังและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน 2) ปัจจัยผู้บริหาร ได้แก่ ภูมิหลัง ผู้บริหารที่มีคุณภาพ คุณลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะการทำงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความศรัทธาต่อผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน 3) ปัจจัยครู ได้แก่ ภูมิหลัง คุณลักษณะส่วนบุคคล การเห็นคุณค่าของชุมชน ลักษณะการทำงาน ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความศรัทธาต่อครู ความรู้สึกผูกพันระหว่างชุมชนกับครูและการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของชุมชน และ 4) ปัจจัยชุมชน ได้แก่ ลักษณะของชุมชน ภูมิหลังของคนในชุมชน ความรู้สึกผูกพันกันในชุมชน ความศรัทธาต่อบุคลากรในชุมชน ความรู้สึกผูกพันกับโรงเรียน การเห็นคุณค่าของการเข้ามามีส่วนร่วมและความร่วมมือร่วมพลัง

ฉันทันท์ เพียงกระโทก (2546) การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนนาร่อง ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนนาร่อง ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหารโรงเรียน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) หัวหน้าหมวดวิชา โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 3 ชนิด คือ 1) แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured – interview) 2) แบบสอบถาม (Questionair) ลักษณะเลือกตอบ (Checklist) 3) แบบศึกษาเอกสาร (Document Study) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for windows

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานพบว่า 1) ด้านการบริหารวิชาการ พบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาและการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยมีส่วนร่วมในลักษณะร่วมคิด และมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการเรียนรู้ในลักษณะร่วมประเมิน ตัวแทนชุมชนที่มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ คือ ผู้แทนครู 2) ด้านบริหารงบประมาณ พบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการระดมทรัพยากรและการลงทุนการศึกษาและการตั้งงบประมาณ คือ ผู้แทนปกครองและผู้แทนครู 3) ด้านการบริหารบุคคล พบว่าชุมชนมีส่วนร่วมในเรื่องการเตรียมการบริหารบุคลากร, การเสริมสร้างวินัยและจรรยาบรรณ, การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีมีส่วนร่วมในลักษณะร่วมคิด และมีส่วนร่วมในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพครู โดยมีมีส่วนร่วมในลักษณะร่วมทำ ตัวแทนชุมชนที่มีส่วนร่วมในด้านการบริหารบุคคล คือ ผู้แทนครู, ผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้แทนผู้ปกครอง 4) ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม, การพัฒนา นโยบายและการวางแผน โดยมีมีส่วนร่วมในลักษณะร่วมทำ และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการพิเศษ ในสถานศึกษาโดยมีส่วนร่วมในลักษณะร่วมคิด ตัวแทนชุมชนที่มีส่วนร่วมในด้านการบริหารบุคคล คือ ผู้แทนผู้ปกครอง

ปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 1) ปัญหาด้านการบริหารวิชาการพบว่ามีปัญหา ครูบางท่านต้องสอนหลายวิชาหลายระดับชั้น จึงไม่มีเวลาประสานงานกับชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ปัญหาด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ชุมชนและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดตั้งงบประมาณแบบใหม่ (PBB : performance Based budgeting) และปัญหาสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนไม่เอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียน 3) ปัญหาด้านการบริหารบุคคล พบว่าครูมีภาระงานสอนมากจึงไม่มีเวลาติดต่อกับชุมชน, นโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนมีส่วนร่วม, การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนล่าช้าเนื่องจากโรงเรียนไม่มีผู้ทำหน้าที่ประสานงานกับชุมชนโดยตรง 4) ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ชุมชนขาดทักษะและความชำนาญในการกำหนดนโยบายและการวางแผนหรือแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา, การมีส่วนร่วมจากชุมชน บุคคลภายนอก องค์กรเอกชน องค์กรท้องถิ่น ถูกจำกัดเฉพาะเป็นการเข้าร่วมประชุมชี้แจงเท่านั้นและปัญหาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับชุมชน ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ไม่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อบูรณาการเข้าในสถานศึกษา

โคมฉาย พรหมปัญญา (2540) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการประถมศึกษาในระดับอำเภอและระดับจังหวัดของจังหวัดพิษณุโลกผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการประถมศึกษาในระดับอำเภอและระดับจังหวัด อยู่ในระดับ

ปานกลางทุกด้าน มีปัญหาในการดำเนินการน้อย ยกเว้นในระดับจังหวัด มีปัญหาในการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางในด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการประถมศึกษา การจัดสรรงบประมาณ การแต่งตั้งโยกย้าย และการใช้ผลการประเมินการปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด ส่วนระดับอำเภอมีปัญหาในการใช้ผลประเมินเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอในระดับปานกลางเช่นกัน ควรกำหนดบทบาทที่มีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนให้ชัดเจน ให้มีการกระจายอำนาจ และการจัดให้ประชุม อบรมสัมมนาให้ความรู้ด้านการศึกษาแก่ผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่องระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการประถมศึกษาบรรลุมิติวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติทั้ง 7 ข้อ

บุญเทียม อังสวัสดิ์ (2542) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งจำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง (2) กลุ่มผู้ดำเนินงาน และ (3) กลุ่มผู้บริการ จำนวนทั้งสิ้น 257 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ F-test T-test และการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมด้านการประสานงานอยู่ในระดับปานกลาง อีก 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การจัดสรรทรัพยากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวางแผน และด้านการติดตามประเมินผลการปฏิบัติ (2) รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของศูนย์โดยมีส่วนร่วมในเรื่องการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานของศูนย์ การหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางในการแก้ไขการเสนอความต้องการ และจัดลำดับความต้องการของปัญหา การเสนอแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในการดำเนินงานของศูนย์และการกำหนดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ด้านการจัดสรรทรัพยากร และประสานการเตรียมการเพื่อสนับสนุนศูนย์ โดยมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการจัดหา และบริจาคเงินของศูนย์ โดยมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการจัดหาและบริจาคเงิน วัสดุอุปกรณ์เพื่อการดำเนินงานของศูนย์ การจัดหากำลังพลช่วยเหลือแรงงานให้กับศูนย์ การประสานงานด้านทรัพยากรในการดำเนินงานกับคนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์และกับหน่วยงานอื่น ๆ และด้านการจัดการเรียนการสอนและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยมีส่วนร่วมในเรื่องการจัดการจัดหาเอกสาร สื่อ และวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูที่เลี้ยง การติดตามความก้าวหน้าและพัฒนาการของเด็กในศูนย์

การติดตามผลการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการ การประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานของศูนย์ให้ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทราบ

พจนี เทียมศักดิ์ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียนพบว่า

1. ชุมชนเข้มแข็งร่วมมือร่วมใจด้วยความสัมพันธ์กันค่อนข้างเหนียวแน่น ทั้งนี้ เพราะมีกิจกรรมทางสังคมให้คนในกลุ่มนี้พบปะกันเป็นประจำ โดยเฉพาะกิจกรรมทางศาสนาที่มี วัดเป็นศูนย์กลางนอกจากนี้แล้วคนในชุมชนยังจัดให้มีองค์กรชุมชนที่เป็นแหล่งรวมตัวกันทำงานเพื่อชุมชนเป็นกิจกรรมที่นับได้ว่าเป็นหัวใจในการดำเนินงานกิจกรรมในชุมชน จึงเกิดเป็นปฏิสัมพันธ์แบบไม่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม

2. การที่ผู้นำชุมชนยึดความต้องการพื้นฐานของคนในชุมชนเป็นหลักใหญ่ จุดเน้นของความสำเร็จอยู่ที่โรงเรียนและชุมชนได้ร่วมมือกันทำให้บรรลุอยู่ที่ความต้องการพื้นฐานของคนในชุมชน โดยส่วนรวม ซึ่งจะต้องให้ความช่วยเหลือตรงกับปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชนและต้องเป็นความต้องการที่ไม่เกินฐานะและความสามารถของคนในชุมชนที่จะสามารถช่วยกันได้ เช่น สิ่งก่อสร้างที่ใช้ร่วมกันในชุมชน ถนนคอนกรีต สหกรณ์ร้านค้า ปัมน้ำมัน ฯลฯ

3. การริเริ่มและดำเนินการโดยประชาชน เป็นวิธีที่ริเริ่มจากประชาชนผู้สนใจที่ต้องการแก้ไขปรับปรุงสถานภาพเดิมให้ดีขึ้นกว่าเดิม แม้จะเป็นการเริ่มต้นจากกลุ่มคนไม่กี่คนก็สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้ อย่างเช่น การให้ความรู้ซึ่งกันและกัน การทำร้านสหกรณ์ร่วมกัน การทำปัมน้ำมันร่วมกัน การรวมกลุ่มจึงมีพลังในการดำเนินงานได้ดี

4. การเน้นความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความพร้อมของชุมชนในชุมชน ที่ศึกษามีการเน้นความสอดคล้องดังกล่าวอย่างมาก ความพร้อมของชุมชนที่นี้หมายถึงระดับของการยอมรับที่ชุมชนจะผลักดันให้การจัดการเรียนรู้ในชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถ้ามีการดำเนินงานในชุมชนการดำเนินงานจึงต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความพร้อมของชุมชน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในเบื้องต้น

5. ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ของชุมชนและโรงเรียน มีแบบแผนและเงื่อนไขของการเรียนรู้ของชุมชนและโรงเรียนซึ่งเป็นกระบวนการในสังคมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ที่มีโอกาสมาเรียนรู้ระหว่างกัน ได้เป็นการเรียนรู้ในลักษณะของการมีส่วนร่วม เพราะการเรียนรู้สามารถเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันจะมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอันจะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จะนั่นปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียนจึงอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมประเพณีซึ่งทำให้ปฏิสัมพันธ์ของชุมชนและโรงเรียนได้มีความเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งชนชั้นต่างฝ่ายต่างมาช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชนเดียวกัน ผลแห่ง

การที่ทั้งชุมชนและโรงเรียนได้ปฏิบัติงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ทำให้มีผลต่อการเรียนรู้ของครูที่มีต่อชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านได้รู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

พลูศรี ไม้ทอง (2543) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามลักษณะแบบเลือกตอบ ผลการวิจัยพบว่าในการปรับและ/หรือการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปรับหลักสูตรท้องถิ่นเท่านั้น ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ ช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสนับสนุนด้านของวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนและชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน และชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากมีภารกิจมากในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมครู การจัดบริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน/ผลิตสื่อการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น ชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมคือ ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ลักษณะที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคือ เป็นผู้ให้ข้อมูลพื้นฐาน และสนับสนุนด้านสิ่งของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ปัญหาที่พบคือ โรงเรียนและชุมชนเวลาว่างไม่ตรงกันและชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควรในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากชุมชนเห็นว่าการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่น เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และนโยบายของโรงเรียนไม่เอื้อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแนวทางในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดเรียนการสอนผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ชุมชนควรมีบทบาทในการเป็นผู้ให้ข้อมูล แนวคิด และ/หรือข้อเสนอแนะ และเป็นผู้ร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนบทบาทของโรงเรียนในการเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชนต่อหลักสูตรท้องถิ่น และการจัดเรียนการสอน ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เสนอแนะว่า โรงเรียนควรสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ศกาวรรณ อ๋อยสกุล (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการบริการให้การปรึกษาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 520 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามและแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่มตามขนาดโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติพื้นฐาน การทดสอบความ

แปรปรวน 3 ทาง (three way ANOVA) การทดสอบที (t-test) และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI modified) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาตามขนาดโรงเรียน และการวิเคราะห์ข้ามกลุ่มกรณีศึกษาจากทุกขนาดโรงเรียน ได้ผลวิจัยดังนี้ (1) ครูแนะแนวมีความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนา การบริการให้คำปรึกษาในโรงเรียนทุกด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติให้การศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวางแผนงานให้การศึกษาและด้านคุณลักษณะผู้ให้การศึกษา (2) สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการบริการให้การศึกษาของครูแนะแนวด้านคุณลักษณะที่สูงที่สุด คือ ภาระงานที่รับผิดชอบมีจำนวนมากด้านการวางแผนงานให้การศึกษา คือ ขาดผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ ด้านการปฏิบัติให้การศึกษา คือ การไม่สำเร็จการศึกษาสาขาการแนะแนวหรือจิตวิทยาการให้การศึกษา (3) แนวทางการพัฒนาการบริการให้การศึกษาของครูแนะแนวที่มีมากที่สุด ในแต่ละด้าน คือ ด้านคุณลักษณะผู้ให้การศึกษา คือ การจัดระบบในการทำงาน ด้านการวางแผนงานให้การศึกษาคือการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประสานงานกับครูแนะแนวในแต่ละเขตพื้นที่ และด้านการปฏิบัติให้การศึกษา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ

สุพรรณศรี ไชโยรักษ์ (2549) ได้ศึกษาบทบาทของครูและผู้ปกครองและการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพในลักษณะพหุกรณีศึกษา ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมจริยธรรม 1 โรงเรียน และโรงเรียนปกติ 1 โรงเรียน กรณีศึกษาครูแกนนำ 2 ท่าน, ผู้ปกครอง 4 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 5 เดือน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มกับนักเรียนของกรณีศึกษาครูแกนนำ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรม ประกอบด้วย 12 บทบาท คือ ผู้เป็นแบบอย่างที่ดี, ผู้สร้างบรรยากาศ, ผู้สร้างกำลังใจ, ผู้จัดการเรียนรู้เพื่อฝึกการใช้ทักษะชีวิต, ผู้ฝึกนักเรียนให้มีความประพฤติชอบ, ผู้ฝึกนักเรียนให้แสวงหาความจริง, ผู้ฝึกนักเรียนให้เกิดความสงบในจิตใจ, ผู้ฝึกนักเรียนให้มีความรักความเมตตา, ผู้ฝึกนักเรียนให้ใช้หลักอหิงสาในการดำเนินชีวิต, ผู้สอนด้วยประสบการณ์ผู้อื่น, มีความรักความเมตตา, ผู้ฝึกระเบียบวินัย และบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน ประกอบด้วย 9 บทบาท คือ ผู้ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย, ผู้สร้างบรรยากาศ, ผู้สร้างความรักความผูกพัน, ผู้เป็นแบบอย่างที่ดี, ผู้สร้างระเบียบวินัย, ผู้สอนวิธีคิด, ผู้สร้างความรู้กว้างใจ, ผู้สร้างกำลังใจ, ผู้ยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และปัจจัยที่สนับสนุนบทบาทของครู คือ การบริหารจัดการ, การตระหนักถึงการสร้างคนดี, การสร้างบรรยากาศ, บุคลิกและความสามารถเฉพาะตัวของครู, การจัดการการสอน, ความหลากหลายทางวัฒนธรรม, งบประมาณ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือ การขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี, ทักษะคิดและการร่วมมือที่ดีของผู้ปกครอง, สื่อภายนอก,

การขาดความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมที่ทันต่อเหตุการณ์ ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนบทบาทต่อผู้ปกครอง คือ ลักษณะของอาชีพ, การเรียนรู้ประสบการณ์จากสังคม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคคือการบริหารจัดการเวลา

ยรรยง ณ ร้อยเอ็ด (2541) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ศึกษาเฉพาะรายกรณี โรงเรียนธวัชบุรีวิทยาคม อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้เรียน มีการจัดระบบสารสนเทศเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อนักเรียน โดยมีแฟ้มเอกสารตามลักษณะของแบบฟอร์มต่าง และแยกพฤติกรรมของนักเรียนเป็นระดับชั้นประเภทต่างๆชัดเจน จัดกิจกรรมพบครูที่ปรึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อสอบถามปัญหาและติดตามอารมณ์ แนะนำแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนใหม่ก่อนเปิดภาคเรียนและนักเรียนเก่าทุกปีการศึกษาจัดให้มีสารวัตรนักเรียนในการติดตามพฤติกรรม มีมาตรการตัดคะแนนความประพฤติและลงโทษตามควรแก่กรณี ส่วนปัญหาที่พบคือ การติดตามดูแลพฤติกรรมและการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง การติดตามประสานงานของโรงเรียนมีหลายขั้นตอนเกิดความล่าช้า นักเรียนขาดความเอาใจใส่ อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ โรงเรียนจึงมอบหมายให้ฝ่ายปกครองติดตามผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายงานการปฏิบัติหน้าที่ต่อหัวหน้าฝ่ายปกครองและผู้บริหารเป็นรายสัปดาห์ และประชุมแจ้งให้ครูอาจารย์ทุกคนรับทราบและมอบหมายให้เกิดการปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเป็นธรรมและไม่ละเว้นตามแนวปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้

เมื่อได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีการพัฒนาเป็นรายด้าน ปัญหาการดำเนินงานสามารถแบ่งได้เป็น ปัญหาจากโรงเรียน ปัญหาจากผู้ปกครอง ชุมชน และปัญหาจากตัวนักเรียนเอง ปัจจัยที่สนับสนุนร่วมในการดำเนินงานประกอบด้วย การสนับสนุนจากบุคลากรฝ่ายบริหารความร่วมมือและความเสียสละของครู อาจารย์ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

อตุลย์ วังศรีคุณ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ของชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง : การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาอภิมาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ชุมชนเข้มแข็ง ผลการวิจัยพบว่า (1) ลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ชุมชนที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วยลำดับขั้นตอน 7 ประการ คือ ชุมชนรับรู้และตระหนักในปัญหา สมาชิกชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา สมาชิกชุมชนร่วมกันแสวงหา และเลือกแนวทางแก้ปัญหา สมาชิกชุมชนร่วมกันดำเนินการ สมาชิกชุมชนร่วมกันประเมินผลการดำเนินการ และสมาชิกชุมชนร่วมกันปรับปรุงหากดำเนินการไม่สำเร็จ (2) องค์ประกอบ

ของกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็งประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้และเนื้อหา/องค์ความรู้สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรากฏในงานวิจัยส่วนใหญ่ ได้แก่ การศึกษาประสบการณ์จากชุมชนอื่น/การศึกษาดูงาน/การทัศนศึกษา/การสนทนาปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประชุมอย่างเป็นทางการ การปฏิบัติจริง

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สุรพล เพ็งแจ่ม (2544) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกัน อาชีพต่างกัน และเป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

สัมภาษณ์ อุปัญญา (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า 1) ขั้นตอนเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานจากการศึกษา รวบรวมปัญหาพฤติกรรมนักเรียนและเสนอแนะให้ใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาต่อผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงานเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคำชะอีพิทยาคม 2) ขั้นตอนปฏิบัติตามแผนและทดลองใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลจากการนิเทศติดตามงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยพบว่า กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น และเสนอแนะให้มีการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและเห็นควรจัดดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมโรงเรียน 3) ผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร โดยพบว่า ครูที่ปรึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งพบว่า ผู้ปกครองและครูที่ปรึกษา ขาดความชำนาญในการประสานงาน และการบริหาร ขาดเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาที่ชัดเจน

อจรรย์ พูลเพิ่ม (2546) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกันทรารมณ์นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีปัญหา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมด 21 คน ซึ่งโรงเรียนต้องการให้ความช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหา โดยมีหลักเกณฑ์ตามความรุนแรงและความถี่ของพฤติกรรมซึ่งนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนบ่อย ๆ จนสังเกตได้ หลังจากใช้กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมไม่เพียงประสงค์ของนักเรียนที่มีปัญหา คือ การดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองทำให้นักเรียนที่มีปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้นโดยความช่วยเหลือจากเพื่อนที่มีความสามารถ หรือมีจุดเด่น จุดแข็งในด้านต่าง ๆ ได้ดูแลนักเรียนที่มีปัญหา และผู้ปกครองเกิดความตระหนักและมีความใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น และทราบถึงปัญหานักเรียนที่พบในโรงเรียน โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง และยังมีปัญหาคือ ขาดความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและชุมชน

ประพล ตระการไทย (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนารีนุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนารีนุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนารีนุกูล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้กลยุทธ์ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการการพัฒนา ทำให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนารีนุกูล เป็นไปตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน ครุมีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการดำเนินงาน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน การดำเนินงานมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลทุกกระยะสม่ำเสมอ นักเรียนได้รับความช่วยเหลือตรงตามสภาพปัญหา ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายปรับพฤติกรรมที่ไม่เพียงประสงค์ มาสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม ครู ผู้ปกครอง และตัวนักเรียนเอง เกิดความพึงพอใจผลการพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนารีนุกูล

ษมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำปางเขต 1 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการดำเนินการประเมินตนเองด้านความสามารถในการดำเนินการและความเห็นที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนมีปัญหาในระดับน้อย ส่วนแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการบริหาร ผู้บริหารควรบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยตนเอง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูประจำชั้นควรไปเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน ด้านการคัดกรองนักเรียน ระบบการคัดกรองนักเรียนสามารถแก้ไขนักเรียนได้ตรงปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรมีระบบการส่งเสริม นักเรียนอย่างชัดเจน มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณรองรับ ด้านการป้องกันและ แก้ปัญหา โรงเรียนควรมีระบบการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนอย่างเป็นรูปธรรมมีแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณรองรับ ด้านการส่งต่อเห็นว่าโรงเรียนควรมีระบบการส่งต่อ นักเรียนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจน ส่วนในด้านนการดำเนินการอื่น ๆ ซึ่งพบว่า โรงเรียน ควรมีการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนปัญหา คือ ด้านการนิเทศ ติดตาม ด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ด้านการประสานความร่วมมือจาก ผู้ปกครอง และด้านความร่วมมือจากชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

สัมภาษณ์ อุบัติญญ์ (2546) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร พบว่า กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึง ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้นและเสนอแนะให้มีการติดตามการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและเห็นควรจัดดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของ กิจกรรมโรงเรียน การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาและคณะทำงานมีความรู้ ความเข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะช่วยพัฒนางานฝ่ายปกครองได้เป็นอย่างดีหากแต่ พบว่าควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและให้จัดงานนี้เป็นส่วนหนึ่งในงานสำคัญที่ โรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

กิตติภพ เกาแก้ว (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก พบว่า ก่อนพัฒนาสภาพปัจจุบัน ครูที่ปรึกษายังไม่เข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภายหลังจากพัฒนาโดยการฝึกอบรม การศึกษาเอกสารและการนิเทศกำกับติดตามทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน

ทวีศักดิ์ สนธิ (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาครูที่ปรึกษาด้านการดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสวายวิทยาคาร ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการพัฒนา ครูที่ปรึกษา ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลังจากการดำเนินการ พัฒนาโดยใช้ กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การมอบหมายงาน การนิเทศ กำกับติดตาม ทำให้ครูที่ปรึกษามีการพัฒนาตนเองมีความรู้ความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มากขึ้น

วิสูตร ฉัตรเชิดชัย (2547) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบทีมงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและสาเหตุ โดยรวมเกิดจากการที่ฝ่ายบริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีมตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย มีความจำกัดทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณ เป้าหมายการปฏิบัติไม่ชัดเจน สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ภาวะผู้นำไม่เหมาะสม สมาชิกทีมงานไม่ได้รับการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความสามารถและทักษะการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศ กำกับติดตามและ ประเมินผลการปฏิบัติไม่ชัดเจนและขาดการสรุปข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา แนวทางในการแก้ไขและพัฒนา ฝ่ายบริหาร โรงเรียนต้องให้ความสำคัญและเน้นการมีส่วนร่วม ของสมาชิกในทีมงานทั้งด้านการวางแผนและกำหนดนโยบาย การส่งเสริมการสนับสนุนในการปฏิบัติ การนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

สังคม แก้วสว่าง (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนเสสะเวชวิทยา เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งศึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนเสสะเวชวิทยา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความพร้อมพอสมควร อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนได้ทุกคน ทุกกลุ่ม ไม่ใช่เฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ส่วน ปัญหาคือ อาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานมาก การนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ทำให้มีภาระงานเพิ่มขึ้น อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาในการเยี่ยมบ้านนักเรียน ขาดทักษะการจะบันทึกข้อมูลในการ ปฏิบัติงาน และการประเมินพฤติกรรมนักเรียนจากการทดลองนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไป ใช้ ในโรงเรียนปรากฏว่าระบบดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง กล่าวคือ มีความยืดหยุ่นในการ ปฏิบัติงาน มีขั้นตอนกระชับ ง่ายต่อการปฏิบัติ รวมทั้งมีคู่มือที่อ่านเข้าใจง่าย สามารถใช้ในการ ปฏิบัติงานได้ดี ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาแล้วยังเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงาน ของฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน

สุทธิดา ภักดีบุญ (2551) การศึกษาวิจัยหุเทศะกรณีศึกษาของระบบการ ดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา การวิจัยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการ ดำเนินงาน ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ศึกษาปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา 4) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพหุเทศะกรณีศึกษา 3 โรงเรียน ใน 3 พื้นที่ คือ โรงเรียนปัญญาวุธ จังหวัดพัทลุง โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฯ ภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต และ

โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตทั้งแบบการมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรณีศึกษาทั้ง 3 โรงเรียนนั้นมีลักษณะดังนี้

1.1 การวางแผนการดำเนินงาน มีการรับทราบนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ และกำหนดโครงสร้างการทำงานที่เป็นระบบ

1.2 การดำเนินการตามแผนมีการวิเคราะห์ปัญหาและความพร้อมของโรงเรียน การให้ความรู้แก่บุคลากร โรงเรียนปัญญาวุฒิมีโครงการระบบดี มีคุณภาพ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฯ ภูเก็ตมีโครงการต้นสัมพันธ์รักซึ่งทั้งสองโรงเรียนมีการจัดแบ่งนักเรียนหนึ่งห้องออกเป็นสองกลุ่มย่อยและมีอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ท่าน แต่ละท่านดูแลนักเรียนไม่เกิน 25 คน ส่วนโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคมมีโครงการครอบครัวมีลูกสองโหลโรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคมแบ่งการดูแลเป็นระบบครอบครัวประกอบด้วยนักเรียน ม.1 – ม.6 คละชายหญิงไม่เกิน 24 คนต่ออาจารย์หัวหน้าครอบครัว 1 ท่าน

1.3 การตรวจสอบและประเมินผล มีการติดตาม ประเมินผลจาก 2 ส่วน คือ บุคลากรจากฝ่ายบริหารและทีมประเมินในโรงเรียนและจากหน่วยงานภายนอก มีการประเมินความสำเร็จจากการดำเนินงานจากฝ่ายบริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง

1.4 การปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานมีการประชุมสรุปผลการดำเนินงานทุกภาคการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงดำเนินงานต่อไปอย่างสม่ำเสมอ

2. กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ขั้นตอนคือ 2.1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ระเบียบขั้นต้น การเยี่ยมบ้าน 2.2) การคัดกรองนักเรียนแบ่งออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 2.3) การส่งเสริมและพัฒนาโดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถ ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดประชุมผู้ปกครอง และกิจกรรมที่แต่ละโรงเรียนจัด 2.4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ทั้ง 3 โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เหมือนกัน ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน การติดตามดูแลช่วยเหลือ 2.5) การส่งต่อมี 2 ลักษณะ ได้แก่ การส่งต่อภายในโรงเรียน และส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3. ปัจจัยสนับสนุนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสนับสนุนจากบุคลากรฝ่ายบริหาร ความร่วมมือและความเสียสละของครูอาจารย์ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ภาระงานที่เพิ่มขึ้นของครูอาจารย์ นักเรียนขาดความร่วมมือ และขาดความตระหนักถึงความสำคัญในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. แนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานร่วมกัน คือ การสร้างความตระหนักให้อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีทัศนคติเชิงบวก ในการดำเนินงาน

ณรงค์ชัย สาไพรวัดย์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมหาศรีพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ 1) การคัดกรองนักเรียน 2) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การส่งเสริมนักเรียน และ 5) การส่งต่อ ปัญหาการดำเนินงาน โดยภาพรวม พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้ง 4 ขั้นตอน ยกเว้นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ โรงเรียนควรมีคณะกรรมการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการพัฒนากระบวนวิธีสอนที่หลากหลาย ควรมีความพร้อมด้านเอกสาร สื่อ และอุปกรณ์เพื่อเอื้อในการทำงาน โรงเรียนควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และควรจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงาน โดยภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้อง ด้านนักเรียน และด้านการดำเนินงานของโรงเรียน

ประดับ บุญธรรม (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี: พหุกรณีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษาการบริหารจัดการและการสนับสนุนการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ศึกษาผลการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน วิธีวิจัยเป็นเชิงคุณภาพแบบพหุกรณีศึกษาในโรงเรียน 2 แห่ง ที่มีการปฏิบัติที่ดีในด้านระบบการดูแลช่วยเหลือ การรวบรวมข้อมูลใช้วิธี การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์

แบบไม่เป็นทางการและแบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม และการศึกษาเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาและสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรณีศึกษาทั้ง 2 โรงเรียน มีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (1) การวางแผนการดำเนินงาน มีโครงสร้างการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (2) การดำเนินงานตามแผนให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ปัญหา และความพร้อมของโรงเรียนควบคู่ไปกับการ ให้ความรู้แก่นักเรียน และการดูแลนักเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่มทั้งในระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียน (3) การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลเน้นความร่วมมือระหว่างคณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง และ (4) การปรับปรุงให้ความสำคัญกับการสรุปผลดำเนินงานทุกภาคการศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาและมีการสรุปผลดำเนินงานในทุกสัปดาห์จากระดับชั้นเรียนสู่ระดับสถานักเรียนและสรุปในภาพรวมของ โรงเรียน เพื่อการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ

2. การดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ 2) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 5) การส่งต่อภายในโรงเรียน และภายนอกเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3. การสนับสนุนการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ประสิทธิภาพของการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีผ่านมาตรฐานของการดำเนินงานตามระบบกระทรวงศึกษาธิการ และช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ในการแก้ปัญหาให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

The Calhoun school (2003) ได้นำระบบการให้คำปรึกษาไปใช้ในโรงเรียน โดยยึดหลัก นักเรียนแต่ละคนมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน จึงจัดให้มีทีมงานครูคอยดูแลและนักเรียน ครูเป็นที่ปรึกษาของนักเรียน มีโอกาสพบปะกับผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง แต่ที่แตกต่างคือการให้คำปรึกษาระหว่างครูที่ปรึกษาในนักเรียนประถมกับนักเรียนมัธยม และครูที่ปรึกษาจะดูแลนักเรียนทั้งในด้านการเรียน ด้านสังคม ความเป็นอยู่ รวมทั้งประสานงานระหว่างโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครอง

จากการศึกษางานวิจัยของต่างประเทศ พบว่า ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน และจะต้องดำเนินการประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

หัตถพงษ์ งานดี (2551) ได้ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ โรงเรียนธีรภานุวิทยาลัย และโรงเรียนไหล่หินวิทยา โดยใช้วิธีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2547 เป็นกรอบแนวคิด ของงานวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าระดับ ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบศึกษาเอกสารและแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ เลือกรับครูบุคลากรเข้ามาทำงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องมีประสบการณ์และรับราชการมาเป็นเวลานาน มีการประชุมบุคลากรเป็นระยะ โดยให้หัวหน้าระดับเป็นผู้ติดตามการดำเนินงาน มีการเชิญศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จมาให้ความรู้และข้อคิดในวันปฐมนิเทศนักเรียน โรงเรียนธีรภานุวิทยาลัย มีการประกาศคุณความดีของนักเรียนตามบอร์ดประชาสัมพันธ์ มีการจัดแบบโรงพักจำลองขึ้นภายในโรงเรียน โรงเรียนไหล่หินวิทยา มีการประชุมคณะครูและบุคลากรสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีการขึ้นป้ายประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับผลงานดีเด่นของนักเรียนและกิจกรรมเด่นต่างๆไว้ที่หน้าโรงเรียน มีการจัดทุนอาหารกลางวัน ทุนค่าเล่าเรียนแก่เด็กที่เรียนดีแต่ฐานะยากจน

สรุปผลการวิจัย ด้านการเตรียมการและการวางแผน พบว่า ทุกโรงเรียน มีการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่เป็นอย่างดี มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน มีการวิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของโรงเรียนเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน มีการเลือกผู้ที่เข้าพบผู้ปกครองนักเรียนเป็นประจำ เลือกรับบุคลากรที่อุทิศเวลาในการทำงานให้แก่โรงเรียนอย่างเต็มที่ ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า มีการคัดเลือกครูที่ปรึกษาดีเด่นด้านการช่วยเหลือนักเรียนทุกปีการศึกษา มีการนำข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาชี้แจงจุดเด่น จุดด้อยของงานให้แก่บุคลากร มีการประชุมบุคลากรเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานทุกสัปดาห์ มีการฝึกอบรมบุคลากรโดยการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและส่งบุคลากรไปอบรมยังหน่วยงานอื่น ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน พบว่า มีการนิเทศ กับ ติดตาม เป็นระยะ ๆ ให้กับบุคลากรที่ดำเนินงานและครูที่ปรึกษา ตามความเหมาะสมของเวลาที่โรงเรียนกำหนด ครูที่ปรึกษาจะมีการประเมินผลการปฏิบัติงานตนเองในแต่ละระดับชั้น และทุกสิ้นภาคเรียนครูที่ปรึกษาจะมีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานไปยังคณะกรรมการอำนวยการ ด้วยบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง พบว่า มีการให้

ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี พร้อมทั้งมีการเสนอแนะแนวทาง ในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไขปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุก ๆ เรื่อง

สมพร สระบัว (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติงาน ด้านปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และควรให้ควรให้ความสำคัญในการให้ครูที่ปรึกษาที่มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจและ ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โรงเรียนมีการปฏิบัติด้านกระบวนการ ดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และควรให้ความสำคัญในด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหาส่วนตัวของนักเรียน โดยการให้มีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม ให้กับนักเรียน ที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อน โรงเรียนมีการปฏิบัติด้านผลผลิตของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปรับปรุง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับ ความมีระเบียบวินัย และการสร้างเสริมทักษะการคิด วิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การจัดการและการแก้ปัญหา

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2548) ได้ศึกษาวิจัย การดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า ด้านพฤติกรรมทางอารมณ์ ด้านยาเสพติด และด้านพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศส่วนใหญ่มีการ ดำเนินงานดีสภาพปัญหาทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สิ่งแวดล้อมและสภาพครอบครัวมีผลต่อ พฤติกรรมของนักเรียนโดยตรง การแก้ไขปัญหาควรได้รับความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอจากผู้ที่ มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ผู้ปกครองและครู ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังเพื่อลด ปัญหาดังกล่าวให้น้อยลง

ภูทร บ้านเนิน (2551) ได้ศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยด้านระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรูปแบบของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียน โดยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย มีวัตถุประสงค์ย่อย 2 ประการ 1) เพื่อ วิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน 2) เพื่อ สังเคราะห์ความรู้และข้อค้นพบจากงานวิจัยด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 13 เล่ม

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า

1. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาโทหรือปริญญาตรี โดยศึกษาในประเด็นวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ คือ ครู โรงเรียนที่ศึกษาส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน และใช้วิธีการสังเกต และการสัมภาษณ์เป็นวิธีการในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลมากที่สุด

2. ผลการสังเคราะห์มีรูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน 3 รูปแบบ ที่มีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน โดยใช้หลักของ PCDA ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกันดังนี้

รูปแบบ “ร่วมมือทุกฝ่าย” เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ชุมชน เข้ามาร่วมกันวางแผนกำหนดกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

รูปแบบ “หลากหลายกิจกรรม” เน้นกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และกิจกรรมป้องกัน แก้ไขปัญหา ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบ “ทำงานเป็นระบบ” เน้นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีความพร้อมและความมั่นคงในการดำเนินงานทุกด้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

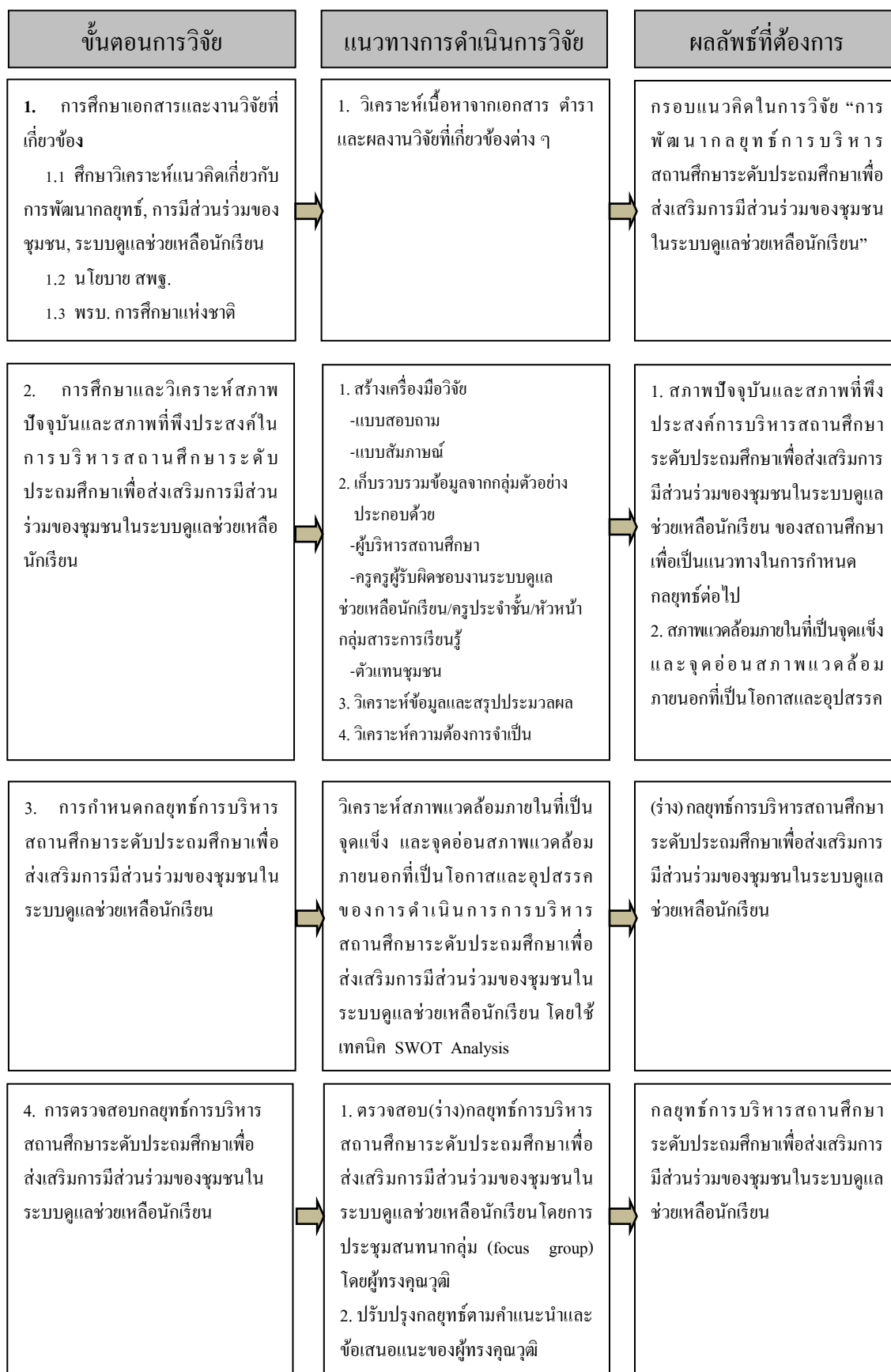
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แผนการดำเนินงานวิจัย ปรากฏดังแผนภูมิ ดังนี้

แผนภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย แนวทางการดำเนินการวิจัย ผลลัพธ์ที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการและผลงานการวิจัยต่าง ๆ สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังนี้

1. กระบวนการจัดทำกลยุทธ์ เริ่มทำการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำกลยุทธ์ ที่เกี่ยวข้องทำให้ได้แนวคิด คือ Keller (1986) , Certo and Peter(1991) , ศรีวงศ์ สุมิตร (2538 อ้างถึงใน พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์, 2540) พฤษณี ศิริบรรณพิทักษ์ (2542) วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2542) สรุปได้เป็นกระบวนการ ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

1.2 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy)

2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศึกษาแนวคิดและระบบโครงสร้าง จาก สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการรวบรวมข้อมูลนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริงและครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน มีการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

2.2 การคัดกรองนักเรียน เป็นการนำข้อมูลนักเรียนที่ได้รวบรวมไว้มาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามสภาพปัญหาและความต้องการ จึงจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มส่งเสริมพัฒนา กลุ่มป้องกัน และกลุ่มแก้ไข

2.3 การป้องกันและแก้ไขปัญหา เป็นการดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และมีการหาวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา

2.4 การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน เป็นการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มความสามารถพิเศษ ดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และมีการหาวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ มาช่วยเหลือและสนับสนุน

2.5 การส่งต่อ ในกรณีที่เห็นว่าการช่วยเหลือนักเรียนคนนั้น จำเป็นต้องประสาน ขอความร่วมมือให้บุคลากรหรือหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ให้มีการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้สามารถทำได้ทั้งการแก้ไข ปรับปรุง และเพื่อการพัฒนา นักเรียน

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน จากแนวคิดของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) และผู้วิจัย ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

3.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานและกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

3.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ แรงงานงบประมาณ การประสานงาน ตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

3.4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.5 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลที่เกิดขึ้นจากโครงการนั้น

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหาร

สถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในขั้นนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 1 โดยทำการศึกษา ดังนี้ 1) การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) การศึกษาและวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากแหล่งข้อมูลบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/ครูประจำชั้น/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และตัวแทนชุมชน ด้วยวิธีการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3)

รายละเอียดของ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ก. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ในขั้นตอนที่ 2 ของการวิจัย ซึ่งเป็นขั้นตอนของการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใช้แหล่งข้อมูล ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ประกอบด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของชุมชน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น นโยบาย แผน แนวการดำเนินการ คู่มือ งานวิจัยทางการศึกษา

2. แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 28,492 แห่ง โดยแบ่งตามภูมิภาคของประเทศ มีจำนวน 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ เลือกกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสัดส่วนแต่ละภาคได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 360 แห่ง ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา
2. ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/ครูประจำชั้น/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ตัวแทนชุมชน

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการตอบแบบสอบถามและมีจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2547) ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างกับจำนวนประชากร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาค	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		ตัวแทนชุมชน		จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
เหนือ	2,449	96	2,449	96	2,449	96	ได้จากการเจาะจงจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยในการดำเนินการสภาพปัจจุบันสูงสุดของแต่ละภูมิภาค ภูมิภาคละ 3 คน จำนวน 4 ภูมิภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3,841	152	3,841	152	3,841	152	
กลาง	1,675	70	1,675	70	1,675	70	
ใต้	974	42	974	42	974	42	
รวม	8,939	360	8,939	360	8,939	360	12

โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยครั้งนี้ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากแบบสอบถาม ได้จำนวน ร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามไปในรอบแรก โดยได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน ร้อยละ 75 ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลของงานวิจัย ที่สมบูรณ์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงดำเนินการส่งแบบสอบถามในรอบที่สอง ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลได้ครบจำนวน ร้อยละ 100 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ข. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยขั้นตอนนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 แบบ คือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

รายละเอียดในการสร้างเครื่องมือแต่ละแบบ มีดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถาม

เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยจำแนกประเด็นการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น
มาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ คือ 5,4,3,2,1 และ 0 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการตอบ ดังนี้

5	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับการปฏิบัติ มากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับการปฏิบัติ มาก
3	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับการปฏิบัติ ปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับการปฏิบัติ น้อย
1	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด
0	หมายถึง	ผู้ตอบไม่มีการปฏิบัติ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อ
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น
มาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ คือ 5,4,3,2, 1 และ 0 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนการตอบ ดังนี้

5	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับสภาพที่พึงประสงค์ มากที่สุด
4	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับสภาพที่พึงประสงค์ มาก
3	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับสภาพที่พึงประสงค์ ปานกลาง
2	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับสภาพที่พึงประสงค์ น้อย
1	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับสภาพที่พึงประสงค์ น้อยที่สุด
0	หมายถึง	ผู้ตอบไม่มีความพึงประสงค์

โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1) นำแบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้น ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ
ปรับปรุงให้มีความเหมาะสม ก่อนนำไปใช้ในการสอบถาม

2) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยการนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น
นักวิชาการ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม และจากผลการ
ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC ของแบบสอบถาม รวมเฉลี่ยเท่ากับ
0.937 และผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC สูงกว่า 0.50 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00
แสดงรายละเอียดในภาคผนวก ง

3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลองกับ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามขั้นตอนนี้ เพื่อตรวจสอบความชัดเจน ความเข้าใจ และความครอบคลุมของแบบสอบถาม รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.995

4) ผู้วิจัยทำการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแบบสอบถามดังกล่าวให้มีความ สมบูรณ์ ก่อนที่จะได้มีการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ ชนิดกึ่งโครงสร้าง โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือ 2) กลยุทธ์ที่นำไปสู่ ความสำเร็จและวิธีการ ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้

1) จำแนกประเด็นการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

2) ระบุรายการข้อมูลที่ต้องการแต่ละประเด็น ในที่นี้ คือ กลยุทธ์หรือวิธีการ ในการบริหารงานของสถานศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา จุดแข็ง จุดอ่อน ปัจจัยที่เป็นโอกาส และ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ของการบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) จัดทำเป็นร่างแบบสัมภาษณ์

4) นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาในขั้นต้น

5) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์โดยการนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น นักวิชาการ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปทดลอง สัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามขั้นตอนนี้ เพื่อตรวจสอบ ความชัดเจน ความเข้าใจ และความครอบคลุมของแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

7) ผู้วิจัยทำการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวให้มีความ สมบูรณ์ ก่อนที่จะได้มีการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

ค. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยขั้นตอนนี้ แบ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. แบบสอบถาม

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อติดต่อขอความร่วมมือจากบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ แจกแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียนต่าง ๆ โดยขอให้ผู้ตอบแบบประเมินทุกท่านส่งแบบประเมินกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้จัดเตรียมซอง ปิดแฉศมปี จำกัดให้ผู้วิจัยส่งไปพร้อมเอกสารดังกล่าว เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้วจะทำกรวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

2. การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อติดต่อขอความร่วมมือจากบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการให้สัมภาษณ์ครั้งนี้ จากนั้นทำการนัดหมายวัน / เวลาที่มีความเหมาะสม เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ง. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพิจารณาจากลักษณะเนื้อหาของข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC Version 10 กำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ดังนี้

ด้านสภาพปัจจุบัน ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง ปฏิบัติในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 0.99 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

2. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC Version 10 กำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ ดังนี้

ด้านสภาพที่พึงประสงค์ ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพพึงประสงค์ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพพึงประสงค์ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพพึงประสงค์ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพพึงประสงค์ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพพึงประสงค์ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.99 หมายถึง ไม่มีความพึงประสงค์

สำหรับในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้จากข้อมูลปลายเปิดของแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญตามส่วนประกอบของประเด็นคำถาม และสำหรับในส่วนของข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ได้จากข้อมูลปลายเปิด ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยสรุปเป็นประเด็นสำคัญตามส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์ ในแต่ละรายการข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดไว้

3. การประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็นในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นไปตามลักษณะของข้อมูล โดยในส่วนของ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแสดงระดับความต้องการจำเป็นในด้านต่าง ๆ โดยใช้ค่าดัชนี PNI_{modified} ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ คือ $PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$ โดย I (Importance) หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดหรือสภาพที่พึงประสงค์ และ D (degree of success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเรียงค่าดัชนี PNI_{modified} จากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนา มากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า โดยตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่าความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} เท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ย PNI_{modified} ของแต่ละด้าน ถือได้ว่ามีความต้องการจำเป็น

ต้องพัฒนา ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมี

ส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการออกแบบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้วิจัยได้ใช้ผลการวิจัย ในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาศึกษาและสรุปเพื่อออกแบบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีแนวทางในการดำเนินการกำหนดกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ SWOT Analysis นำข้อมูลที่ได้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนและสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรค มาจัดทำ SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT และการจัดทำ SWOT Matrix มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. รายงานสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็งของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. รายงานสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อนของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. รายงานสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาสของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. รายงานสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ

สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. จับคู่จุดแข็ง – โอกาส (SO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ โดยกลยุทธ์ที่ใช้ในช่องของ SO คือ การใช้จุดแข็งที่ได้รับโอกาสมากที่สุด

6. จับคู่จุดแข็ง – อุปสรรค (ST) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ โดยกลยุทธ์ที่ใช้ในช่องของ ST คือ การใช้จุดแข็งเพื่อหลีกเลี่ยงภาวะควบคุม/ภาวะที่เป็นอุปสรรค

7. จับคู่จุดอ่อน – โอกาส (WO) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ โดยกลยุทธ์ที่ใช้ในช่องของ WO คือ การลดจุดอ่อนเพิ่มโอกาส

8. จับคู่จุดอ่อน – อุปสรรค (WT) กำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับช่องนี้ โดยกลยุทธ์ที่ใช้ในช่องของ WT คือ การลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม/ภาวะที่เป็นอุปสรรค

9. จากกลยุทธ์ทั้งหมดในแต่ละช่อง (SO, ST, WO, WT) ผู้วิจัยนำไปพัฒนาเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่จะเกิดผลต่อการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดเป็นกลยุทธ์ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการตรวจสอบ (ร่าง) กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการประชุมสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ทรงคุณวุฒิ ณ ห้องประชุมนานาชาติ 405 ชั้น 4 อาคารประชุมสุข (อาคาร 3) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ (รายนามดังภาคผนวก ข)

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ นักวิชาการ หรือคณาจารย์
สาขาวิชาบริหารการศึกษา	จำนวน 1 คน
2. ผู้บริหารระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
3. ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือนักวิชาการทางการศึกษา	จำนวน 1 คน
4. ผู้บริหารโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 4 คน
5. ครูผู้สอน	จำนวน 3 คน

จากนั้นผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการตรวจสอบ กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้จาก ขั้นตอนที่ 4 มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ และเหมาะสมมากขึ้น แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาสรุปผลจัดทำรายงานการวิจัยและเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม พิจารณาให้ความคิดเห็นและปรับปรุงแก้ไขรายงานการวิจัยเพื่อจัดทำเป็นรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ส่วนที่ 3 การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพทั่วไปของสถานศึกษา แสดงได้ด้วยตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการ	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	299	83.1
หญิง	61	16.9
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-
30 - 40 ปี	30	8.4
41 - 50 ปี	106	29.4
51 ปีขึ้นไป	224	62.2
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	140	38.9
ปริญญาโท	203	56.4
ปริญญาเอก	10	2.8
อื่น ๆ	7	1.9
4. ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	273	75.8
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	47	13.1
รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน	22	6.1
อื่นๆ	18	5.0
5. อายุราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการ		
น้อยกว่า 5 ปี	25	6.9
5 - 10 ปี	53	14.7
11 -15 ปี	36	10.0
มากกว่า 15 ปี	246	68.4

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการ	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
6. ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	120	33.3
โรงเรียนขนาดกลาง	155	43.1
โรงเรียนขนาดใหญ่	85	23.6
7. เปิดสอนระดับชั้น		
ชั้นอนุบาล 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	318	88.3
ชั้นอนุบาล 1 – ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	42	11.4

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา เพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ จำนวน 299 คน ร้อยละ 83.10 และเพศหญิง จำนวน 61 คน ร้อยละ 16.9

ด้านอายุพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป มากที่สุด คือ จำนวน 224 คน ร้อยละ 62.2 รองลงมาคือ อายุ 41 -50 ปี จำนวน 106 คน ร้อยละ 29.4 และอายุ 30 - 40 ปี จำนวน 30 คน ร้อยละ 8.4 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการศึกษาปริญญาโทมากที่สุด คือ จำนวน 203 คน ร้อยละ 56.4 รองลงมา คือ ปริญญาตรี จำนวน 140 คน ร้อยละ 38.9 ปริญญาเอก จำนวน 10 คน ร้อยละ 2.8 และอื่น ๆ จำนวน 7 คน ร้อยละ 1.9 ตามลำดับ

ด้านตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนมากที่สุด คือ จำนวน 273 คน ร้อยละ 75.8 รองลงมาคือรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 47 คน ร้อยละ 13.1 รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 22 คน ร้อยละ 6.1 และอื่น ๆ จำนวน 18 คน ร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

ด้านอายุราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า มีอายุราชการมากกว่า 15 ปี มากที่สุด คือ จำนวน 246 คน ร้อยละ 68.4 รองลงมาคือ อายุราชการ 5 - 10 ปี จำนวน 53 คน ร้อยละ 14.7 อายุราชการ 11 -15 ปี จำนวน 36 คน ร้อยละ 10.0 และอายุราชการน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 25 คน ร้อยละ 6.9 ตามลำดับ

ด้านขนาดโรงเรียน พบว่าเป็นโรงเรียนขนาดกลาง มากที่สุด จำนวน 155 โรงเรียน ร้อยละ 43.1 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 120 โรงเรียน ร้อยละ 33.3 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 85 โรงเรียน ร้อยละ 23.6 ตามลำดับ

ด้านการเปิดสอนระดับชั้น พบว่า เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มากกว่า ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ จำนวน 318 ร้อยละ 88.3 และ ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 42 โรงเรียน ร้อยละ 11.4

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของครู

รายการ	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	205	56.9
หญิง	155	43.1
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	-	-
30 - 40 ปี	53	14.7
41 - 50 ปี	152	42.2
51 ปีขึ้นไป	155	43.1
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	162	45.0
ปริญญาโท	178	49.4
ปริญญาเอก	16	4.4
อื่นๆ	4	1.2
4. ตำแหน่ง		
ครูผู้สอน	295	81.9
ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน/หัวหน้ากลุ่มสาระ/หัวหน้างาน	49	13.6
ครูประจำชั้น	16	4.5
5. อายุราชการในตำแหน่งครู		
น้อยกว่า 5 ปี	25	6.9
5 - 10 ปี	79	21.9
11 - 15 ปี	37	10.3
มากกว่า 15 ปี	219	60.9
6. ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	120	33.3
โรงเรียนขนาดกลาง	155	43.1
โรงเรียนขนาดใหญ่	85	23.6
7. เปิดสอนระดับชั้น		
ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	318	83.3
ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	42	11.4

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ครูเพศชายมากกว่าครูเพศหญิง คือ จำนวน 205 คน ร้อยละ 56.9 และ เพศหญิง จำนวน 155 ร้อยละ 43.1

ด้านอายุ พบว่า ครูมีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด คือ 155 คน ร้อยละ 43.1 รองลงมา คือ อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 152 คน ร้อยละ 42.2 และ 30 - 40 ปี จำนวน 53 คน ร้อยละ 14.7 ตามลำดับ

ด้านตำแหน่ง พบว่า มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน มากที่สุด คือ จำนวน 295 คน ร้อยละ 81.9 รองลงมา คือ ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/หัวหน้ากลุ่มสาระ/หัวหน้างาน จำนวน 49 คน ร้อยละ 13.6 และครูประจำชั้น จำนวน 16 คน ร้อยละ 4.5 ตามลำดับ

ด้านอายุราชการในตำแหน่งครู พบว่า มีอายุมากกว่า 15 ปี มากที่สุดคือจำนวน 219 คน ร้อยละ 21.9 อายุ 11 - 15 ปี จำนวน 37 คน ร้อยละ 10.3 และอายุน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 25 คน ร้อยละ 6.9 ตามลำดับ

ด้านขนาดโรงเรียน พบว่า เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 155 โรงเรียน ร้อยละ 33.3 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 85 โรงเรียน ร้อยละ 23.6 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ครูมีระดับการศึกษาปริญญาโทมากที่สุด คือ จำนวน 178 คน ร้อยละ 49.4 รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน 162 คน ร้อยละ 45.0 ปริญญาเอก จำนวน 16 คน ร้อยละ 4.4 และ อื่น ๆ จำนวน 4 คน ร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของตัวแทนชุมชน

รายการ	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	211	58.6
หญิง	149	41.4
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	1	0.3
30 - 40 ปี	79	21.9
41 - 50 ปี	103	28.6
51 ปีขึ้นไป	177	49.2
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	128	35.6
ปริญญาตรี	219	60.8
สูงปริญญาตรี	7	1.9
อื่นๆ	6	1.7

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของตัวแทนชุมชน

รายการ	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
4. ตำแหน่ง		
ตัวแทนผู้ปกครอง	276	76.6
ตัวแทนองค์กรภาครัฐ	42	11.7
ตัวแทนองค์กรภาคเอกชน	42	11.7
5. ประสบการณ์ในตำแหน่งตัวแทนชุมชน		
น้อยกว่า 5 ปี	63	17.5
5 - 10 ปี	93	25.8
11 - 15 ปี	40	11.1
มากกว่า 15 ปี	164	45.6

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ตัวแทนชุมชนเพศชาย มากกว่า เพศหญิง คือ จำนวน 211 คน ร้อยละ 58.6 และเพศหญิงจำนวน 149 คน ร้อยละ 41.4

ด้านอายุ พบว่า ตัวแทนชุมชน มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด คือ 177 คน ร้อยละ 49.2 รองลงมาคือ อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 103 คน ร้อยละ 28.6 และ 30 - 40 ปี จำนวน 79 คน ร้อยละ 21.9 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 1 คน ร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษาพบว่า ตัวแทนชุมชน ระดับการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด คือ จำนวน 219 คน ร้อยละ 60.8 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 128 คน ร้อยละ 35.6 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน ร้อยละ 1.9 และ อื่น ๆ จำนวน 6 คน ร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

ด้านตำแหน่ง พบว่า ตัวแทนชุมชน มีตำแหน่งเป็นตัวแทนผู้ปกครอง มากที่สุด คือ จำนวน 276 คน ร้อยละ 76.6 รองลงมา คือ ตัวแทนองค์กรภาครัฐ และตัวแทนองค์กรภาคเอกชน จำนวน 42 ร้อยละ 11.7

ด้านประสบการณ์ในตำแหน่งตัวแทนชุมชน พบว่า ตัวแทนชุมชน มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี มากที่สุด คือ จำนวน 164 คน ร้อยละ 45.6 รองลงมาคือ 5 - 10 ปี จำนวน 93 คน ร้อยละ 25.8 น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 63 คน ร้อยละ 17.5 และ 11 - 15 ปี จำนวน 40 คน ร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการประเมินความต้องการจำเป็น ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และการประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงได้ด้วยตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม										
	สภาพ	สภาพพึง	ความต้องการ	สภาพ	สภาพพึง	ความต้องการ	สภาพ	สภาพพึง	ความต้องการ	สภาพ	สภาพพึง	ความต้องการ								
	ปัจจุบัน	ประสงค์	การจำเป็น	ปัจจุบัน	ประสงค์	การจำเป็น	ปัจจุบัน	ประสงค์	การจำเป็น	ปัจจุบัน	ประสงค์	การจำเป็น								
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ					
1. การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการริเริ่ม	3.39	0.76	4.09	0.74	0.2057 4	3.43	0.80	3.91	0.67	0.1378 4	3.50	0.87	3.91	0.71	0.1211 3	3.44	0.81	3.98	0.71	0.1549 4
2. การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวางแผน	3.30	0.83	4.00	0.77	0.2039 3	3.33	0.84	3.83	0.68	0.1532 3	3.44	0.88	3.86	0.70	0.1228 2	3.36	0.85	3.90	0.72	0.1633 3
3. การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการดำเนินการ	3.33	0.90	4.05	0.82	0.2196 1	3.27	0.97	3.93	0.75	0.1996 1	3.47	0.90	3.93	0.76	0.1323 1	3.35	0.93	3.97	0.78	0.1838 1
4. การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประเมินผล	3.27	0.90	3.98	0.85	0.2190 2	3.22	0.96	3.82	0.74	0.1844 2	3.45	0.91	3.85	0.72	0.1175 4	3.32	0.93	3.88	0.77	0.1736 2
5. การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการรับผลประโยชน์	3.38	0.88	4.01	0.87	0.1857 5	3.39	0.88	3.80	0.76	0.1228 5	3.51	0.81	3.68	0.77	0.1009 5	3.43	0.87	3.89	0.80	0.1365 5
รวม	3.33	0.80	4.03	0.82	0.2087	3.35	0.83	3.68	0.68	0.156	3.47	0.87	3.88	0.69	0.1189	3.38	0.83	3.92	0.73	0.1624

จากตารางที่ 4.4 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพดำเนินการในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม ($\bar{x} = 3.44$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.43$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.32$) และเมื่อพิจารณาตามสภาพดำเนินการในปัจจุบันของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายด้าน ยกเว้นตัวแทนชุมชนเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.51$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม ($\bar{x} = 3.50$) และต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน ($\bar{x} = 3.44$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม ($\bar{x} = 3.92$) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ ($\bar{x} = 3.92$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.88$) และเมื่อพิจารณาภาพรวมตามสภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายด้าน ยกเว้น ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) ส่วนครูและตัวแทนชุมชน มีค่าเฉลี่ยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93, 3.93$) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91, 3.91$) และต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.80, 3.68$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน ด้านผู้บริหารและด้านครู พบว่า มีความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรกเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม และด้านตัวแทนชุมชน พบว่า มีความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 2 และ 3 คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร						ครู						ตัวแทนชุมชน						รวม					
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.43	0.76	4.13	0.72	0.2057	4	3.47	0.77	4.02	0.72	0.1603	3	3.49	0.82	3.91	0.78	0.1228	3	3.46	0.78	4.02	0.74	0.1629	3
2. การคัดกรองนักเรียน	3.38	0.81	4.06	0.79	0.2028	5	3.29	0.89	3.94	0.77	0.1772	1	3.48	0.88	3.96	0.82	0.1280	1	3.39	0.95	3.98	0.79	0.1694	1
3. การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	3.40	0.83	4.13	0.70	0.2065	2	3.57	0.82	3.99	0.68	0.1604	2	3.56	0.93	3.99	0.71	0.1266	2	3.51	0.86	4.04	0.69	0.1645	2
4. การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.39	0.88	4.14	0.73	0.2093	1	3.62	0.93	3.84	0.74	0.1400	5	3.52	0.97	3.89	0.75	0.1221	4	3.50	0.93	3.95	0.73	0.1571	4
5. การส่งต่อนักเรียน	3.34	0.89	3.98	0.77	0.2058	3	3.24	1.00	3.75	0.78	0.1430	4	3.42	1.00	3.84	0.79	0.1218	5	3.33	0.97	3.85	0.77	0.1569	5
รวม	3.39	0.76	4.09	0.74	0.2060		3.43	0.80	3.91	0.68	0.1561		3.50	0.87	3.92	0.71	0.1243		3.44	0.81	3.97	0.75	0.1621	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพดำเนินการในปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.51$) รองลงมา คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.50$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งตัว ($\bar{x} = 3.33$) และเมื่อพิจารณาตามสภาพดำเนินการในปัจจุบันของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายด้าน ส่วนผู้บริหาร และครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้นผู้บริหารเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.43$) รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{x} = 3.40$) และครูเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรกคือการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.62$) รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{x} = 3.57$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{x} = 4.04$) รองลงมาคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.02$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งตัว ($\bar{x} = 3.85$) เมื่อพิจารณาภาพรวมที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่มของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก และผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ส่วนค่าเฉลี่ยสูงสุดของตัวแทนชุมชนเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) และผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยรองลงมาเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับภาพรวม ยกเว้นค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$) และครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่มในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านครูและตัวแทนชุมชน พบว่า มีความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรกเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม และด้านผู้บริหาร พบว่า มีความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 2 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 และ 3 คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม										
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น								
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ					
<ul style="list-style-type: none"> การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล 																				
1.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการสำรวจปัญหาและ กำหนดความต้องการของ การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.48	0.86	4.12	0.74	0.1837 17	3.50	0.87	4.11	0.79	0.1738 6	3.46	0.89	3.95	0.86	0.1438 4	3.48	0.87	4.05	0.80	0.1671 7
2.การมีส่วนร่วมของชุมชนใน การซักถาม พูดคุย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและความ ต้องการของการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	3.53	0.87	4.51	0.80	0.2001 15	3.71	0.93	4.16	0.79	0.1189 14	3.50	0.92	4.03	0.82	0.1514 1	3.58	0.90	4.13	0.80	0.1568 10
3.การมีส่วนร่วมของชุมชนในการ วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของ ปัญหาของการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.40	0.88	4.12	0.84	0.2107 12	3.36	0.85	3.99	0.85	0.1903 4	3.43	0.98	3.90	0.91	0.1340 7	3.39	0.90	4.00	0.86	0.1784 3

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น												
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
4.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการตัดสินใจในการ จัดลำดับความสำคัญ ของ การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.31	0.95	4.07	0.82	0.2279	3	3.30	0.90	3.83	0.73	0.1581	9	3.55	1.04	3.77	0.79	0.0618	20	3.38	0.96	3.88	0.78	0.1493	13
• การคัดกรองนักเรียน																								
5.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการสำรวจปัญหาและ กำหนดความต้องการของ การคัดกรองนักเรียน	3.48	0.87	4.03	0.85	0.1598	20	3.31	0.94	4.03	0.83	0.2181	1	3.57	0.92	4.06	0.89	0.1360	6	3.45	0.91	4.04	0.85	0.1713	5
6.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการซักถาม พูดคุย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและความ ต้องการของการคัดกรอง นักเรียน	3.44	0.92	4.16	0.88	0.2118	11	3.42	0.97	4.09	0.85	0.1939	3	3.57	0.89	4.11	0.88	0.1508	2	3.47	0.92	4.12	0.86	0.1855	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน						รวม							
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น					
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ
7.การมีส่วนร่วมของชุมชนใน การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ ของปัญหาของการคัดกรอง นักเรียน	3.34	0.88	4.02	0.81	0.2019 13	3.19	0.92	3.76	0.79	0.1803 5	3.34	0.93	3.77	0.83	0.1279 8	3.29	0.91	3.85	0.80	0.1700 6
8.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการตัดสินใจในการ จัดลำดับความสำคัญของการ คัดกรองนักเรียน	3.29	0.95	4.03	0.90	0.2232 5	3.23	0.97	3.88	0.89	0.2012 2	3.47	1.09	3.89	0.90	0.1233 10	3.33	1.00	3.93	0.89	0.1826 2
• การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน																				
9.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการสำรวจปัญหาและ กำหนดความต้องการของ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	3.42	0.99	4.16	0.73	0.2153 8	3.64	0.84	4.03	0.70	0.1035 16	3.62	0.94	4.00	0.69	0.1043 16	3.56	0.92	4.06	0.70	0.1410 16

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม										
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น								
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ					
10.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการซักถาม พุดคุย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและความ ต้องการของการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน	3.52	0.90	4.53	0.79	0.2123 10	3.66	0.89	4.52	0.79	0.1253 13	3.67	0.96	4.14	0.83	0.1271 9	3.61	0.91	4.17	0.80	0.1549 11
11.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวิเคราะห์ปัญหาและ สาเหตุของปัญหาของการ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.36	0.88	4.04	0.78	0.2008 14	3.43	0.93	3.79	0.75	0.1045 15	3.39	0.99	3.79	0.81	0.1181 13	3.39	0.93	3.86	0.78	0.1411 15
12.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการตัดสินใจในการจัดลำดับ ความสำคัญ ของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.31	0.98	4.09	0.85	0.2347 1	3.56	1.00	4.06	0.83	0.1395 12	3.56	1.13	4.07	0.84	0.1428 5	3.47	1.03	4.07	0.84	0.1723 4

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น												
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
• การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน																								
13.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการสำรวจปัญหาและ กำหนดความต้องการของ การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.43	0.95	4.19	0.78	0.2180	7	3.71	1.00	3.85	0.81	0.0389	20	3.59	1.02	4.01	0.84	0.1184	12	3.57	0.99	4.01	0.81	0.1251	19
14.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการซักถาม พูดคุย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาและความ ต้องการของการพัฒนาและ ส่งเสริมนักเรียน	3.48	0.93	4.23	0.81	0.2148	9	3.72	0.96	3.89	0.78	0.0470	19	3.61	0.98	3.91	0.85	0.0830	19	3.60	0.95	4.01	0.80	0.1149	20
15.การมีส่วนร่วมของชุมชนใน การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของ ปัญหาของการพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.37	0.94	4.13	0.81	0.2248	4	3.51	0.99	3.83	0.79	0.0901	17	3.42	1.04	3.82	0.79	0.1152	14	3.43	0.99	3.92	0.79	0.1434	14

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม										
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น								
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ					
16.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการตัดสินใจในการ จัดลำดับความสำคัญ ของ การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.29	0.95	4.02	0.84	0.2202 6	3.52	0.98	3.80	0.76	0.0788 18	3.48	1.06	3.83	0.79	0.1031 18	3.42	0.99	3.88	0.79	0.1340 18
• การส่งต่อนักเรียน																				
17.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการสำรวจปัญหาและ กำหนดความต้องการของการ ส่งต่อนักเรียน	3.33	0.96	3.88	0.87	0.1651 19	3.29	1.03	3.79	0.77	0.1511 10	3.48	1.17	3.84	0.83	0.1036 17	3.36	1.05	3.83	0.82	0.1399 17
18.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการซักถาม พูดคุย และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยว กับปัญหาและความต้องการ ของการส่งต่อนักเรียน	3.38	0.87	3.95	0.78	0.1708 18	3.21	1.10	3.76	0.80	0.1704 7	3.47	1.04	3.88	0.84	0.1185 11	3.35	1.00	3.86	0.80	0.1532 12

ตารางที่ 4.6 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร					ครู					ตัวแทนชุมชน					รวม				
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้อง การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้อง การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้อง การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้อง การจำเป็น
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ
19.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวิเคราะห์ปัญหาและ สาเหตุของปัญหาของการส่ง ต่อนักเรียน	3.30	0.98	4.06	0.88	0.2306 2	3.25	1.04	3.72	0.86	0.1434 11	3.41	1.09	3.79	0.82	0.1149 15	3.31	1.03	3.85	0.85	0.1630 9
20.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการตัดสินใจในการ จัดลำดับความสำคัญ ของ การส่งต่อนักเรียน	3.38	0.99	4.01	0.87	0.1847 16	3.19	1.20	3.73	0.83	0.1669 8	3.33	0.97	3.82	0.84	0.1457 3	3.30	1.05	3.85	0.84	0.1658 8
รวม	3.39	3.39	4.09	0.88	0.2056	3.43	0.80	3.91	0.68	0.1397	3.50	0.87	3.92	0.71	0.1212	3.44	0.97	3.97	0.81	0.1555

จากตารางที่ 4.6 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพดำเนินการในปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) และต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการคัดกรองนักเรียน และเมื่อพิจารณาตามสภาพดำเนินการในปัจจุบันปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่มรายข้อของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม และครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้นผู้บริหารเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรกคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) และต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญ ของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.29$) และครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.72$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) ในส่วนตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญของการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.57$) และรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.53$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$) และเมื่อพิจารณาในภาพรวมรายข้อตามสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม อยู่ในระดับมาก และผู้บริหารมี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาและต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายชื่อ ส่วนตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายชื่อ ยกเว้น ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) ส่วนครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่มในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการคัดกรองนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญของการคัดกรองนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านครู พบว่าความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 และ 3 คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการคัดกรองนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ ส่วนด้านผู้บริหาร พบว่าความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการส่งต่อนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านตัวแทนชุมชน พบว่าความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการคัดกรองนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร						ครู						ตัวแทนชุมชน						รวม					
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.33	0.98	4.02	0.88	0.2065	5	3.29	0.99	3.77	0.79	0.1433	5	3.41	0.97	3.89	0.80	0.1244	3	3.29	0.99	3.89	0.82	0.1581	5
2. การคัดกรองนักเรียน	3.23	0.85	3.91	0.81	0.2068	4	3.18	0.96	3.81	0.74	0.1499	1	3.36	0.98	3.82	0.77	0.1260	1	3.18	0.96	3.84	0.77	0.1609	1
3. การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	3.31	0.81	4.05	0.78	0.2085	2	3.44	0.83	3.88	0.68	0.1478	3	3.49	0.86	3.88	0.69	0.1248	2	3.44	0.83	3.93	0.72	0.1604	2
4. การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.43	0.85	4.08	0.75	0.2069	6	3.52	0.88	3.92	0.69	0.1445	4	3.51	0.86	3.91	0.73	0.1240	4	3.52	0.88	3.97	0.72	0.1585	4
5. การส่งต่อนักเรียน	3.20	0.92	3.96	0.85	0.2093	1	3.20	0.98	3.80	0.72	0.1481	2	3.44	1.03	3.81	0.75	0.1227	5	3.20	0.98	3.85	0.77	0.1600	3
รวม	3.30	0.83	4.00	0.77	0.2073		3.33	0.84	3.84	0.68	0.1467		3.44	0.88	3.86	0.71	0.1290		3.33	0.84	3.90	0.76	0.1601	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพดำเนินการในปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.48$) รองลงมาคือการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{x} = 3.41$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x} = 3.25$) เมื่อพิจารณาตามสภาพดำเนินการในปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายด้าน ส่วนผู้บริหารค่าเฉลี่ยสูงสุดคือเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายด้านเช่นกัน ยกเว้นผู้บริหารเฉลี่ยรองลงมาคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.33$) และต่ำสุดคือการส่งตัวนักเรียน ($\bar{x} = 3.20$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.97$) รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{x} = 3.93$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.84$) และเมื่อพิจารณาภาพรวมตามสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก และผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมส่วนครูค่าเฉลี่ยสูงสุด และรองลงมาเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) ส่วนตัวแทนชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้นค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน ในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ด้านตัวแทนชุมชนมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 และ 2 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านครูมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 และ 3 คือ การส่งต่อนักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ตามลำดับ และด้านผู้บริหารมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 และ 3 คือ การส่งต่อนักเรียน และการพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น												
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
<ul style="list-style-type: none"> การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล 																								
21.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.47	0.99	4.17	0.93	0.2027	13	3.46	1.07	3.97	0.89	0.1476	10	3.42	1.01	4.00	0.92	0.1704	2	3.45	1.02	4.04	0.91	0.1736	9
22.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.33	1.10	3.99	0.86	0.1983	14	3.24	1.08	3.81	0.77	0.1756	8	3.38	1.05	3.95	0.84	0.1695	3	3.32	1.07	3.91	0.82	0.1811	4
23.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวางแผนและนำเสนอ รายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.24	1.10	3.99	0.94	0.2320	5	3.31	1.04	3.73	0.81	0.1258	16	3.41	1.05	3.85	0.89	0.1313	8	3.32	1.06	3.85	0.87	0.1630	13

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน						รวม							
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้อง การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้อง การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้อง การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้อง การจำเป็น
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ
24.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดทำปฏิทินการ ดำเนินงานการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	3.24	1.00	3.93	1.01	0.2128 11	3.16	1.06	3.57	0.95	0.1301 15	3.44	1.06	3.75	0.84	0.0903 18	3.27	1.04	3.74	0.93	0.1444 16
• คัดกรองนักเรียน																				
25.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	3.21	0.98	3.93	0.94	0.2231 10	3.24	0.96	3.69	0.76	0.1405 13	3.42	1.01	3.72	0.81	0.0884 19	3.29	0.98	3.78	0.83	0.1507 14
26.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	3.25	0.91	4.04	0.84	0.2429 4	3.25	1.00	3.98	0.82	0.2230 2	3.44	1.03	3.96	0.83	0.1509 4	3.31	0.98	3.99	0.82	0.2056 1
27.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวางแผนและนำเสนอ รายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับ การคัดกรองนักเรียน	3.26	0.84	3.88	0.85	0.1901 15	3.14	0.98	3.89	0.86	0.2400 1	3.29	0.97	3.88	0.88	0.1769 1	3.23	0.92	3.88	0.86	0.2023 2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน						รวม							
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ จำเป็น					
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ
28.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงาน การคัดกรองนักเรียน • การป้องกันและแก้ไข ปัญหาการเรียน	3.24	0.94	3.83	0.89	0.1789 19	3.09	1.18	3.69	0.76	0.1953 4	3.27	1.12	3.71	0.82	0.1359 6	3.19	1.07	3.74	0.82	0.1700 11
29.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน	3.49	0.82	4.12	0.78	0.1797 18	3.58	0.81	3.92	0.71	0.0930 19	3.63	0.86	4.00	0.74	0.1018 15	3.56	0.83	4.01	0.74	0.1248 19
30.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	3.35	0.91	4.06	0.87	0.2124 12	3.47	0.89	3.96	0.86	0.1408 12	3.57	0.94	3.88	0.83	0.0863 20	3.46	0.91	3.97	0.85	0.1465 15

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร						ครู						ตัวแทนชุมชน						รวม					
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ
31.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวางแผนและนำเสนอ รายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	3.23	0.88	4.06	0.85	0.2560	2	3.43	0.91	3.89	0.69	0.1354	14	3.48	1.00	3.90	0.73	0.1205	10	3.37	0.93	3.95	0.75	0.1706	10
32.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดทำปฏิทินการ ดำเนินงานการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน	3.18	0.98	3.97	0.94	0.2460	3	3.27	1.00	3.75	0.75	0.1461	11	3.28	0.96	3.56	0.78	0.1483	5	3.24	0.98	3.83	0.82	0.1801	5
• การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน																								
33.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการพัฒนาและ ส่งเสริมนักเรียน	3.51	0.86	4.16	0.83	0.1826	17	3.61	0.93	3.99	0.68	0.1029	18	3.51	0.81	4.00	0.75	0.1069	13	3.57	0.86	4.05	0.75	0.1308	18

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร						ครู						ตัวแทนชุมชน						รวม					
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ
34.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการพัฒนาและ ส่งเสริมนักเรียน	3.43	0.99	4.00	0.79	0.1687	20	3.57	0.92	3.81	0.75	0.0653	20	3.41	0.96	3.82	0.77	0.1205	11	3.46	0.92	3.88	0.77	0.1181	20
35.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวางแผนและนำเสนอ รายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับ การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.43	0.93	4.08	0.79	0.1885	16	3.53	0.90	3.91	0.70	0.1094	17	3.57	0.97	3.94	0.73	0.1041	14	3.51	0.93	3.98	0.73	0.1340	17
36.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดทำปฏิทินการ ดำเนินงานการพัฒนาและ ส่งเสริมนักเรียน	3.34	0.89	4.09	0.86	0.2240	9	3.38	1.01	3.96	0.88	0.1691	9	3.45	1.08	3.91	0.88	0.1336	7	3.39	0.99	3.99	0.87	0.1756	7

ตารางที่ 4.8 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น													
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ						
• การส่งต่อนักเรียน																								
37.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	3.23	0.96	3.96	0.91	0.2291	6	3.24	1.04	3.84	0.76	0.1871	6	3.46	1.13	3.88	0.81	0.1213	9	3.30	1.05	3.89	0.82	0.1791	6
38.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	3.23	0.95	3.97	0.93	0.2278	8	3.23	0.97	3.81	0.76	0.1790	7	3.78	0.99	3.80	0.78	0.0943	17	3.31	0.97	3.86	0.82	0.1670	12
39.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวางแผนและนำเสนอ รายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับ การส่งต่อนักเรียน	3.19	0.96	4.01	0.86	0.2587	1	3.23	1.01	3.84	0.73	0.1910	5	3.44	1.07	3.84	0.76	0.1172	12	3.28	1.01	3.90	0.78	0.1889	3
40.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดทำปฏิทินการ ดำเนินงานการส่งต่อนักเรียน	3.16	0.98	3.88	0.88	0.2284	7	3.10	1.14	3.72	0.77	0.1998	3	3.39	1.01	3.73	0.79	0.0964	16	3.21	1.07	3.78	0.81	0.1749	8
รวม	3.30	0.83	4.00	0.77	0.2142		3.33	0.84	3.84	0.68	0.1549		3.44	0.88	3.86	0.71	0.1233		3.36	0.98	3.90	0.82	0.1641	

ตารางที่ 4.8 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการคัดกรองนักเรียน และเมื่อพิจารณาภาพรวมตามสภาพการดำเนินการปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนรายข้อของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และ ผู้บริหาร และ ครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และรองลงมา เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายข้อ และครูมีค่าเฉลี่ยรองลงมาและต่ำสุดเป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวมรายข้อ รวมทั้งค่าเฉลี่ยต่ำสุดของครูก็เป็นไปในทิศทางเดียวกับภาพรวมรายข้อ ยกเว้น ค่าเฉลี่ยสูงสุดของตัวแทนชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณากำหนดนโยบาย / แผนงาน / โครงการ เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดของผู้บริหารคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.16$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการคัดกรองนักเรียน และเมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนรายข้อของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก และครูกับตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ค่าเฉลี่ยรองลงมาของตัวแทนชุมชนเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.17$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.83$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน ด้านผู้บริหาร พบว่าความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านครู พบว่าความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียน ด้านตัวแทนชุมชน พบว่าความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร						ครู						ตัวแทนชุมชน						รวม					
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ จำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ จำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ จำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ จำเป็น	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.27	0.93	4.06	0.84	0.2121	4	3.26	1.03	3.88	0.77	0.1513	5	3.46	0.98	3.92	0.84	0.1229	5	3.33	0.98	3.95	0.81	0.1621	5
2. การคัดกรองนักเรียน	3.32	0.94	4.08	0.93	0.2130	1	3.27	0.97	3.98	0.88	0.1559	4	3.44	0.93	4.01	0.85	0.1260	2	3.34	0.94	4.02	0.88	0.1650	4
3. การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	3.33	0.95	4.04	0.86	0.2129	2	3.32	1.08	3.98	0.78	0.1587	2	3.49	0.99	3.95	0.77	0.1264	1	3.38	1.00	3.98	0.80	0.1660	2
4. การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.38	0.94	4.05	0.83	0.2120	5	3.38	0.99	3.90	0.75	0.1585	3	3.55	0.88	3.93	0.76	0.1251	4	3.43	0.93	3.95	0.78	0.1652	3
5. การส่งต่อนักเรียน	3.32	0.97	4.06	0.88	0.2127	3	3.17	1.01	3.91	0.77	0.1627	1	3.42	0.94	3.85	0.80	0.1252	3	3.30	0.97	3.94	0.81	0.1669	1
รวม	3.33	0.90	4.06	0.83	0.2125		3.28	0.97	3.93	0.75	0.1574		3.47	0.90	3.93	0.77	0.1251		3.35	0.97	3.97	0.82	0.1650	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.43$) รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งต่อนักเรียน และเมื่อพิจารณาภาพรวมตามสภาพการดำเนินการปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนรายชื่อ ของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ และรองลงมาเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ส่วนครูและตัวแทนชุมชน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยสูงสุดของผู้บริหารคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x} = 4.02$) รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ($\bar{x} = 3.98$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x} = 3.84$) และเมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก และตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ส่วนครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.88$) และผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การส่งต่อนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านครูมีความต้องการจำเป็น เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ด้านผู้บริหารมีความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 2 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 และ 3 คือ การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ และด้านตัวแทนชุมชน พบว่า มีความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น												
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
<ul style="list-style-type: none"> การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 																								
41.การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.25	0.99	4.05	0.86	0.2463	3	3.30	1.03	3.79	0.75	0.1498	19	3.35	1.10	3.85	0.83	0.0888	19	3.36	1.04	3.89	0.81	0.1616	16
42.การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.16	1.05	3.98	0.91	0.2581	2	3.25	1.08	3.78	0.81	0.1613	16	3.43	1.04	3.83	0.87	0.1158	14	3.28	1.05	3.86	0.86	0.1784	13
43.การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.27	1.08	4.15	0.92	0.2691	1	3.21	1.17	4.04	0.84	0.2597	1	3.52	1.11	4.02	0.90	0.1419	9	3.33	1.11	4.07	0.89	0.2236	1

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ(รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร						ครู						ตัวแทนชุมชน						รวม					
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ
44.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเป็นคณะกรรมการหรือ คณะทำงาน ดำเนินกิจกรรม เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.34	1.06	4.05	0.92	0.2109	13	3.28	1.16	3.92	0.92	0.1938	13	3.46	1.89	3.99	0.95	0.1559	6	3.36	1.36	3.98	0.93	0.1869	11
• คัดกรองนักเรียน																								
45.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประชาสัมพันธ์และ กระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการ คัดกรองนักเรียน	3.32	0.96	4.12	0.93	0.2420	4	3.28	0.97	3.99	0.88	0.2205	7	3.38	0.98	3.99	0.86	0.1815	1	3.32	0.96	4.03	0.89	0.2147	2
46.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการ ดำเนินการเกี่ยวกับการคัด กรองนักเรียน	3.29	1.02	4.07	0.97	0.2344	6	3.27	1.03	3.98	0.90	0.2166	9	3.40	0.99	4.01	0.87	0.1787	2	3.32	1.01	4.01	0.91	0.2099	4

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ(รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น													
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
47.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการช่วยเหลือด้านทุน ทรัพย์/งบประมาณ หรือขอ ความช่วยเหลือจากองค์กร ภายนอก เกี่ยวกับการคัด ครองนักเรียน	3.29	1.08	4.04	0.96	0.2268	8	3.20	1.14	3.99	0.90	0.2445	3	3.49	1.13	4.06	0.90	0.1621	5	3.33	1.11	4.03	0.92	0.2111	3
48.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงานดำเนินกิจ กรรมเกี่ยวกับการคัดกรอง นักเรียน	3.29	0.99	4.09	1.01	0.2055	16	3.32	1.16	3.97	0.90	0.1939	12	3.45	1.00	3.97	0.87	0.1522	7	3.38	1.03	4.01	0.92	0.1839	12
<ul style="list-style-type: none"> • การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน 																								
49.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประชาสัมพันธ์และกระ ตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการป้อง กันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.34	1.03	4.02	0.86	0.2048	17	3.35	1.08	3.86	0.77	0.1525	18	3.51	1.04	3.90	0.76	0.1108	15	3.39	1.04	3.93	0.80	0.1560	17

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ(รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ	สภาพพึง	ความต้องการ	สภาพ	สภาพพึง	ความต้องการ	สภาพ	สภาพพึง	ความต้องการ	สภาพ	สภาพพึง	ความต้องการ												
	ปัจจุบัน	ประสงค์	การจำเป็น	ปัจจุบัน	ประสงค์	การจำเป็น	ปัจจุบัน	ประสงค์	การจำเป็น	ปัจจุบัน	ประสงค์	การจำเป็น												
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
50.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการ ดำเนินการเกี่ยวกับการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน	3.29	1.01	4.01	0.91	0.2148	11	3.30	1.14	4.01	0.85	0.2153	10	3.42	1.05	3.98	0.81	0.1642	4	3.33	1.06	4.00	0.86	0.1981	7
51.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการช่วยเหลือด้านทุน ทรัพย์/งบประมาณ หรือขอ ความช่วยเหลือจากองค์กร ภายนอกเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหน้านักเรียน	3.29	1.03	3.99	0.90	0.2130	12	3.22	1.27	4.00	0.83	0.2413	4	3.48	1.03	3.94	0.80	0.1326	10	3.32	1.10	3.97	0.85	0.1956	9
52.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงานดำเนิน กิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหาหน้านักเรียน	3.42	0.98	4.13	0.92	0.2087	14	3.39	1.15	4.05	0.85	0.1950	11	3.56	1.07	3.99	0.83	0.1193	12	3.45	1.06	4.06	0.87	0.1744	14

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ(รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม															
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น													
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ										
• การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน																									
53.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประชาสัมพันธ์และ กระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการ พัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	3.36	0.99	4.14	0.92	0.2322	7	3.36	1.02	3.99	0.94	0.1857	14	3.49	0.98	4.02	0.83	0.1493	8	3.40	0.99	4.05	0.90	0.1891	10	
54.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการ ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน	3.39	1.01	4.07	0.90	0.1998	19	3.47	1.01	3.86	0.86	0.1121	20	3.58	0.89	3.91	0.76	0.0923	17	3.47	0.97	3.95	0.84	0.1347	20	
55.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการช่วยเหลือด้านทุน ทรัพย์/งบประมาณ หรือขอ ความช่วยเหลือจากองค์กร ภายนอก เกี่ยวกับการ พัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	3.38	1.02	4.07	0.89	0.2039	18	3.32	1.16	3.85	0.76	0.1598	17	3.57	0.98	3.89	0.79	0.0870	20	3.42	1.05	3.93	0.81	0.1502	18	

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ(รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน						รวม											
	สภาพ		สภาพพึง		ความต้องการ		สภาพ		สภาพพึง		ความต้องการ		สภาพ		สภาพพึง		ความต้องการ							
	ปัจจุบัน	ประสงค์	ปัจจุบัน	ประสงค์	ปัจจุบัน	ประสงค์	ปัจจุบัน	ประสงค์	ปัจจุบัน	ประสงค์	ปัจจุบัน	ประสงค์	ปัจจุบัน	ประสงค์	ปัจจุบัน	ประสงค์	ปัจจุบัน	ประสงค์						
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ
56.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงานดำเนิน กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน	3.39	0.96	3.92	0.79	0.1557	20	3.36	1.06	3.91	0.72	0.1629	15	3.55	0.97	3.89	0.79	0.0938	16	3.43	0.99	3.90	0.77	0.1375	19
• การส่งต่อนักเรียน																								
57.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประชาสัมพันธ์และ กระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการ ส่งต่อนักเรียน	3.33	0.99	4.08	0.92	0.2264	9	3.26	0.96	4.00	0.85	0.2286	6	3.36	0.98	3.95	0.80	0.1734	3	3.31	0.97	4.01	0.88	0.2094	5
58.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการ ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียน	3.36	1.03	4.05	0.91	0.2061	15	3.19	1.03	3.89	0.77	0.219	8	3.48	1.01	3.79	0.78	0.0901	18	3.34	1.02	3.91	0.82	0.1719	15

ตารางที่ 4.10 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร					ครู					ตัวแทนชุมชน					รวม				
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ
59.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการช่วยเหลือ ด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจาก องค์กรภายนอก เกี่ยวกับการ ส่งต่อนักเรียน	3.31	1.05	4.05	0.87	0.2229 10	3.09	1.19	3.87	0.73	0.2524 2	3.40	1.03	3.80	0.84	0.1176 13	3.26	1.08	3.91	0.81	0.1976 8
60.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงาน ดำเนิน กิจกรรมเกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียน	3.29	1.03	4.08	0.98	0.2407 5	3.15	1.17	3.91	0.93	0.2409 5	3.44	0.98	3.88	0.94	0.1258 11	3.29	1.06	3.95	0.95	0.2025 6
รวม	3.33	0.90	4.06	0.83	0.2214	3.28	0.97	3.93	0.75	0.2003	3.47	0.90	3.93	0.77	0.1317	3.35	1.05	3.97	0.86	0.1844

จากตารางที่ 4.10 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.26$) และเมื่อพิจารณาภาพรวมตามสภาพการดำเนินการปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนรายข้อ ของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และรองลงมา เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายข้อ และค่าเฉลี่ยสูงสุดของตัวแทนชุมชนก็เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายข้อ ภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.57$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน ในส่วนผู้บริหารค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.42$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.39$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

เมื่อพิจารณาในภาพรวม สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/ งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.07$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ($\bar{x} = 4.06$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์ และการกระตุ้นเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.79$) และเมื่อพิจารณาในภาพรวม สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการดำเนินการรายข้อ ของผู้บริหาร ครู และ

ตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยรองลงมาเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.92$) ครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.05$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/ งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์ และการกระตุ้นเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และตัวแทนชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/ งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.06$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/ งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.02, 4.02$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการส่งต่อนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.79$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือ ขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ด้านครูมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 และ 3 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน ด้านผู้บริหารมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 และ 3 คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็น

รายบุคคล ตามลำดับ และด้านตัวแทนชุมชน พบว่า ความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร						ครู						ตัวแทนชุมชน						รวม							
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ		
1. การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.25	0.91	3.91	0.88	0.2123	5	3.23	0.99	3.67	0.79	0.1614	5	3.33	0.84	3.75	0.76	0.1252	5	3.26	0.91			3.78	0.81	0.1663	5
2. การคัดกรองนักเรียน	3.22	0.94	3.93	0.86	0.2127	4	3.16	1.02	3.71	0.78	0.1619	4	3.34	0.86	3.81	0.73	0.1260	4	3.24	0.94	3.81	0.79	0.1669	4		
3. การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	3.32	1.01	4.07	0.88	0.2132	3	3.32	0.96	4.03	0.84	0.1644	3	3.44	0.96	3.98	0.79	0.1274	2			3.35	0.97	4.02	0.83	0.1683	3
4. การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.28	0.96	4.04	0.88	0.2140	2	3.25	1.07	3.92	0.81	0.163	2	3.48	0.95	3.95	0.80	0.1278	1	3.33	0.99	3.97	0.83	0.1693	2		
5. การส่งต่อนักเรียน	3.28	0.96	3.98	0.88	0.2141	1	3.19	0.98	3.79	0.75	0.1672	1	3.43	0.97	3.81	0.81	0.1271	3	3.29	0.97	3.80	0.79	0.1694	1		
รวม	3.27	0.91	3.99	0.85	0.2133		3.23	0.96	3.83	0.74	0.1642		3.45	0.91	3.86	0.86	0.1567		3.30	0.96	3.89	0.81	0.1781			

จากตารางที่ 4.11 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.35$) รองลงมา คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การคัดกรองนักเรียน ($\bar{x} = 3.24$) และเมื่อพิจารณาภาพรวมตามสภาพการดำเนินการปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหาร และครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา และต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ในส่วนตัวแทนชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$) รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวม สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ($\bar{x} = 4.02$) รองลงมา คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.97$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.78$) และเมื่อพิจารณาในภาพรวม ตามสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล ของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด เป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวม

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การส่งต่อนักเรียน การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ด้านผู้บริหารและครูมีความต้องการจำเป็น เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ส่วนตัวแทนชุมชน พบว่า ความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม					
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น			
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ
<ul style="list-style-type: none"> การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล 															
61.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนที่วางไว้เกี่ยวกับ การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.23	0.96	3.88	0.97	0.2003 16	3.24	1.09	3.66	0.83	0.1294 19	3.30	1.04	3.75	0.81	0.1372 11
62.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความ คาดหวัง ความพึงพอใจความ ก้าวหน้า ในการดำเนินการ เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.19	0.93	3.88	0.88	0.2145 13	3.24	0.94	3.66	0.81	0.1304 18	3.31	0.83	3.73	0.78	0.1276 13

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล(รายข้อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น													
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
63.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเสนอแนะวิธีการแก้ ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงาน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.28	0.97	3.98	0.92	0.2115	14	3.29	1.07	3.68	0.82	0.1162	20	3.39	0.93	3.77	0.80	0.1131	17	3.32	0.98	3.81	0.85	0.1469	18
64.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกำกับ ดูแล ติดตามและ รายงานปัญหา อุปสรรคการ ทำงานเกี่ยวกับการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล	3.28	0.99	3.91	0.88	0.1950	18	3.15	1.15	3.69	0.80	0.1730	12	3.33	0.87	3.74	0.77	0.1226	14	3.25	1.00	3.78	0.82	0.1635	14
• คัดกรองนักเรียน																								
65.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแลกเปลี่ยนความคิด เห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับ การประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับ การคัดกรองนักเรียน	3.14	0.94	3.93	0.88	0.2500	1	3.14	1.07	3.69	0.81	0.1749	11	3.27	0.92	3.74	0.77	0.1426	7	3.18	0.97	3.78	0.82	0.1891	9

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล(รายข้อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น													
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ						
66.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความ คาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนิน การเกี่ยวกับการคัดกรอง นักเรียน	3.19	0.97	3.91	0.89	0.2264	8	3.11	1.17	3.68	0.81	0.1833	10	3.36	1.00	3.76	0.82	0.1200	15	3.21	1.04	3.78	0.84	0.1766	11
67.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเสนอแนะวิธีการ แก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบ งานด้านการคัดกรองนักเรียน	3.22	0.96	3.98	0.92	0.2362	6	3.08	1.16	3.69	0.81	0.1985	9	3.35	0.98	3.83	0.75	0.1417	9	3.21	1.03	3.83	0.83	0.1921	8
68.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกำกับ ดูแล ติดตามและ รายงานปัญหา อุปสรรคการ ทำงานเกี่ยวกับการคัดกรอง นักเรียน	3.33	1.07	3.89	0.88	0.1684	20	3.33	0.93	3.77	0.8	0.1328	17	3.36	0.93	3.90	0.82	0.1602	4	3.33	0.91	3.85	0.83	0.1538	17

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล(รายข้อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม										
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น								
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ					
<ul style="list-style-type: none"> • การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน 																				
69.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการ ประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.34	1.06	4.00	0.90	0.1998 17	3.38	0.99	3.96	0.81	0.1699 13	3.44	1.00	3.93	0.81	0.1419 8	3.38	1.02	3.96	0.84	0.1705 13
70.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความ คาดหวัง ความพึงพอใจความ ก้าวหน้าในการดำเนินการ เกี่ยวกับการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน	3.34	1.06	4.08	0.94	0.2221 10	3.36	1.02	4.07	0.93	0.2109 7	3.45	1.01	4.05	0.88	0.1737 2	3.38	1.03	4.07	0.92	0.2022 5

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล(รายข้อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร						ครู						ตัวแทนชุมชน						รวม					
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified}	ลำดับ
71.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเสนอแนะวิธีการ แก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบ งานด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน	3.31	1.00	4.14	0.92	0.2481	2					0.2331	4	3.50	0.99	3.99	0.85	0.1387	10	3.38	0.99	4.08	0.89	0.2066	4
72.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกำกับ ดูแล ติดตามและ รายงานปัญหา อุปสรรคการ ทำงานเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน	3.30	1.07	4.06	0.95	0.2279	7	3.34	0.97	4.11	0.90	0.2543	1	3.36	1.01	3.93	0.86	0.1702	3	3.28	1.04	4.00	0.91	0.2175	2
• การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน																								
73.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแลกเปลี่ยนความคิด เห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับ การประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการ	3.28	1.03	4.08	0.94	0.2440	3	3.19	1.03	4.00	0.91	0.2252	6	3.43	1.06	4.07	0.89	0.1844	1	3.33	1.06	4.05	0.90	0.2179	1

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล(รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น												
	\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.													
พัฒนาและส่งเสริมนักเรียน																								
74.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความ ภาคหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนิน การเกี่ยวกับการพัฒนาและ ส่งเสริมนักเรียน	3.31	1.03	4.05	0.91	0.2243	9	3.24	1.18	3.92	0.85	0.2099	8	3.59	1.04	3.94	0.86	0.0983	18	3.37	1.08	3.97	0.87	0.1775	10
75.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเสนอแนะวิธีการแก้ ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงาน ด้านการพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.27	0.97	3.97	0.88	0.2159	12	3.28	1.07	3.79	0.82	0.1559	14	3.37	0.99	3.86	0.79	0.1442	6	3.30	1.01	3.87	0.83	0.1720	12
76.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกำกับ ดูแล ติดตาม และรายงานปัญหา อุปสรรค การทำงานเกี่ยวกับการพัฒนา	3.28	1.02	4.08	0.93	0.2422	4	3.19	1.17	3.96	0.92	0.2432	2	3.54	1.03	3.96	0.84	0.119	16	3.33	1.07	4.00	0.90	0.2016	6

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล(รายข้อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน						รวม											
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น									
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
และส่งเสริมนักเรียน																								
• การส่งต่อนักเรียน																								
77.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการแลกเปลี่ยนความคิด เห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับ การประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับ การส่งต่อนักเรียน	3.26	0.97	4.05	0.96	0.2410	5	3.21	1.01	3.96	0.89	0.2316	5	3.41	1.02	3.95	0.82	0.1571	5	3.29	1.00	3.98	0.89	0.2099	3
78.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความ คาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการ ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียน	3.30	0.99	3.94	0.92	0.1942	19	3.21	1.04	3.69	0.82	0.1496	15	3.48	1.01	3.74	0.80	0.0759	20	3.32	1.01	3.79	0.85	0.1399	20

ตารางที่ 4.12 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล(รายข้อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น												
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
79.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการเสนอแนะวิธีการ แก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบ งานด้านการส่งต่อนักเรียน	3.28	0.99	3.94	0.91	0.2033	15	3.24	0.99	3.68	0.82	0.1362	16	3.44	0.98	3.74	0.78	0.0873	19	3.31	0.99	3.79	0.83	0.1423	19
80.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกำกับ ดูแล ติดตาม และรายงานปัญหา อุปสรรค การทำงานเกี่ยวกับการส่งต่อ	3.27	1.03	3.99	0.92	0.2202	11	3.10	1.10	3.83	0.80	0.2338	3	3.39	1.06	3.83	0.79	0.1296	12	3.25	1.07	3.88	0.84	0.1945	7
รวม	3.27	0.91	3.99	0.85	0.2193		3.23	0.96	3.83	0.74	0.2193		3.45	0.91	3.86	0.72	0.1343		3.30	1.01	3.89	0.86	0.1794	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) และเมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลรายข้อ ของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหาร และครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายข้อ ส่วนผู้บริหารและตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายข้อ ยกเว้น ตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.54$) และผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) ส่วนของครูมีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.10$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาลงไปกับผู้รับผิดชอบงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{x} = 4.08$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้าในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ($\bar{x} = 4.07$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการ

ดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x}=3.75$) และเมื่อพิจารณาในภาพรวม สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลรายข้อ ของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและ ครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด เป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวม ส่วนตัวแทนชุมชน มีค่าเฉลี่ยรองลงมา และต่ำสุด เป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน ด้านตัวแทนชุมชน มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 และ 3 คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้าในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ตามลำดับ ด้านผู้บริหาร พบว่าความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และด้านครู พบว่าความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร						ครู						ตัวแทนชุมชน						รวม					
	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น		สภาพ ปัจจุบัน		สภาพพึง ประสงค์		ความต้องการ การจำเป็น	
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.29	0.98	3.99	0.87	0.2140	1	3.18	1.09	3.77	0.78	0.1675	1	3.48	0.92	3.82	0.79	0.1265	1	3.32	0.99	3.85	0.81	0.1694	1
2. การคัดกรองนักเรียน	3.29	0.93	3.99	0.93	0.2139	2	3.28	0.92	3.84	0.85	0.1674	2	3.44	0.88	3.86	0.84	0.1264	2	3.33	0.90	3.90	0.87	0.1693	2
3. การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน	3.49	0.94	4.00	0.93	0.1472	5	3.50	0.94	3.88	0.85	0.1074	3	3.58	0.85	3.95	0.86	0.1163	3	3.52	0.90	3.94	0.88	0.1193	5
4. การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน	3.46	0.93	4.09	0.92	0.1826	3	3.58	0.93	3.89	0.77	0.0848	4	3.55	0.85	3.91	0.77	0.1157	4	3.53	0.90	3.96	0.82	0.1270	3
5. การส่งต่อนักเรียน	3.40	0.92	4.01	0.90	0.1814	4	3.42	0.89	3.67	0.80	0.0816	5	3.51	0.89	3.80	0.85	0.0828	5	3.44	0.90	3.83	0.85	0.1214	4
รวม	3.39	0.89	4.02	0.93	0.1878		3.39	0.89	3.81	0.76	0.1217		3.51	0.82	3.87	0.77	1135		3.43	0.90	3.90	0.85	0.1410	

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.53$) รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) ละ เมื่อพิจารณาภาพรวมตามสภาพการดำเนินการปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ของผู้บริหาร และครูอยู่ในระดับปานกลาง และตัวแทนชุมชนอยู่ในระดับมาก และครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม และผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น และครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49$) และค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$) ส่วนตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) รองลงมา คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.44$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.96$) รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ($\bar{x} = 3.94$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งต่อนักเรียน ($\bar{x} = 3.83$) และเมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก และครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด เป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวม ส่วนผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือการส่งตัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99, 3.99$) และตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) และค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านผู้บริหาร มีความต้องการจำเป็น เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ส่วนด้านครูและตัวแทนชุมชน มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 และ 2 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับ
ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์(รายข้อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น												
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
<ul style="list-style-type: none"> การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล 																								
81.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการรับผลประโยชน์จาก การดำเนินงานเกี่ยวกับการ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.27	1.05	3.98	0.91	0.2168	2	3.18	1.18	3.68	0.83	0.1544	4	3.49	0.99	3.75	0.83	0.0748	10	3.31	1.07	3.80	0.86	0.1487	4
82.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกระจายผลประโยชน์ ร่วมกันเกี่ยวกับการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล	3.32	0.94	4.01	0.90	0.2061	4	3.18	1.06	3.86	0.79	0.2111	1	3.48	0.93	3.88	0.80	0.1174	5	3.32	0.97	3.91	0.83	0.1782	1
<ul style="list-style-type: none"> คัดกรองนักเรียน 																								
83.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการรับผลประโยชน์จาก การดำเนินงานเกี่ยวกับ การคัดกรองนักเรียน	3.26	0.99	3.99	0.96	0.2209	1	3.29	0.97	3.86	0.96	0.1701	2	3.44	0.94	3.87	0.95	0.1261	3	3.33	0.97	3.91	0.96	0.1724	2
84.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกระจายผลประโยชน์ ร่วมกันกับภาคีคณาจารย์	3.30	0.94	3.99	0.94	0.2067	3	3.27	0.97	3.83	0.79	0.1697	3	3.44	0.86	3.86	0.81	0.1228	4	3.33	0.92	3.89	0.85	0.1664	3

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์(รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น												
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	PNI _{modified} ลำดับ									
<ul style="list-style-type: none"> • การป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียน 																								
85.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการรับผลประโยชน์จากการ ดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน	3.52	0.94	4.05	0.92	0.1489	9	3.54	0.94	3.96	0.85	0.1176	5	3.54	0.87	4.01	0.85	0.1309	2	3.53	0.91	4.00	0.87	0.1325	6
86.มีส่วนร่วมของชุมชนใน การกระจายผลประโยชน์ ร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน	3.46	0.98	3.96	0.99	0.1454	10	3.46	1.07	3.79	0.93	0.0972	7	3.62	0.93	3.89	0.92	0.0752	9	3.51	0.98	3.88	0.94	0.1059	9
<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน 																								
87.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการรับผลประโยชน์จาก	3.45	0.94	4.09	0.93	0.1850	6	3.54	0.94	3.88	0.77	0.0956	8	3.46	0.81	3.95	0.80	0.1420	1	3.48	0.89	3.98	0.84	0.1409	5

ตารางที่ 4.14 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ (รายชื่อ)

การบริหารสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมของชุมชนใน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร			ครู			ตัวแทนชุมชน			รวม														
	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพพึง ประสงค์	ความต้องการ การจำเป็น												
	\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.													
การดำเนินงานเกี่ยวกับการ พัฒนาและส่งเสริมนักเรียน																								
88.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกระจายผลประโยชน์ ร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน	3.47	0.95	4.09	0.92	0.1801	7	3.61	0.94	3.87	0.80	0.0739	9	3.65	0.95	3.96	0.80	0.0852	7	3.57	0.94	3.97	0.84	0.1131	8
• การส่งต่อนักเรียน																								
89.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการรับผลประโยชน์ใน การดำเนินงานเกี่ยวกับ การส่งต่อนักเรียน	3.39	0.93	3.95	0.95	0.1645	8	3.41	0.93	3.60	0.86	0.0554	10	3.48	0.92	3.75	0.89	0.0757	8	3.42	0.92	3.77	0.90	0.0985	10
90.การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกระจายผลประโยชน์ ร่วมกันเกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียน	3.41	0.95	4.08	0.91	0.1945	5	3.41	0.93	3.75	0.81	0.0984	6	3.53	0.90	3.84	0.84	0.0897	6	3.45	0.93	3.89	0.86	0.1275	7
รวม	3.39	0.89	4.02	0.93	0.1869		3.39	0.89	3.81	0.76	0.1243		3.51	0.82	3.87	0.77	0.1040		3.43	0.92	3.90	0.85	0.1384	

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.57$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.53$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.31$) และเมื่อพิจารณาในภาพรวมตามสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการการรับผลประโยชน์รายข้อของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชนอยู่ในระดับมาก และครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุดเป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายข้อ ส่วนตัวแทนชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวมรายข้อ ยกเว้น ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.62$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.44$) และผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.52$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.47$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.26$)

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ($\bar{x}=4.00$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x}=3.98$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน ($\bar{x}=3.77$) และเมื่อพิจารณาในภาพรวม สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์รายข้อของผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน อยู่ในระดับมาก และครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุดเป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวม ส่วนตัวแทนชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา และต่ำสุด เป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยรองลงมาคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก

($\bar{x}=3.96$) และผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นไปตามลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในรับผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.09$) และค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.08, 4.08$)

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ในภาพรวม 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ด้านครูมีความต้องการจำเป็น เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ส่วนด้านผู้บริหารมีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 เป็นไปในลักษณะเดียวกับภาพรวม ยกเว้น มีความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 และ 2 คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ และด้านตัวแทนชุมชน พบว่า ความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแสดงระดับความต้องการจำเป็นในด้านต่าง ๆ โดยใช้ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ คือ $PNI_{modified} = (I - D)/D$ ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเรียงค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า โดยตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่าความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เท่ากับหรือมากกว่าค่าเฉลี่ย $PNI_{modified}$ ของแต่ละด้าน ถือได้ว่ามีความต้องการจำเป็น ต้องพัฒนา ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปความต้องการจำเป็นที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม โดยนำมาเป็นประเด็นสำคัญในวิธีการของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านต่าง ๆ คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม 2) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ 4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ สรุปเป็นวิธีการ ได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน
- 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดลำดับความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน
- 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน

2. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้

1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ /รายละเอียดกิจกรรม เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน

2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน

3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ /รายละเอียดกิจกรรม เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน

4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล

5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียน

3. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้

1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน

2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน

3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน

4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมา สนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน

5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

7) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นเกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียน

8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ เกี่ยวกับการส่งต่อ นักเรียน

4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านการคัดกรองนักเรียน
- 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านการคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ กำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหาอุปสรรคการทำงาน เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน
- 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน
- 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านการส่งต่อนักเรียน
- 6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ กำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหาอุปสรรคการทำงาน เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน

5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพการดำเนินการปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างอิสระตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจำแนกเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
จุดแข็ง		
1	สถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริม และสนับสนุนนักเรียนเพื่อให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น	22
2	ครูมีการดูแล และเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง	20
3	สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างดี	19
4	ผู้บริหาร ครู มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน จึงทำให้เกิดการร่วมมือกันทำงานอย่างดีเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน	17
5	สถานศึกษามีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย มีความสะดวกและรวดเร็วในการใช้ข้อมูลเพื่อมาดำเนินงาน	16
6	สถานศึกษาการประสานงานกับองค์กรต่าง ๆ	15
7	ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	10
8	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	9
จุดอ่อน		
1	ครูมีภาระงานการจัดการเรียนการสอนและงานอื่น ๆ จำนวนมาก ส่งผลให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างละเอียดและทั่วถึง	29
2	สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นระบบ	25

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
3	สถานศึกษามีนักเรียนที่มีการย้ายถิ่นฐานเพื่อติดตามผู้ปกครองไปทำงานในต่างถิ่นบ่อยครั้ง จึงส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน	22
4	สถานศึกษาขาดการประสานงานในการเชิญชุมชนเข้ามาร่วมประชุมปรึกษาหารือร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ปัญหาพร้อมกัน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาของนักเรียนหรือสถานศึกษา	15
5	สถานศึกษาขาดการสนับสนุนในด้านงบประมาณอย่างเพียงพอ	12
6	นักเรียนมีการใช้สื่อเทคโนโลยีในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับวัย จึงส่งผลเสียกับการเรียน และสุขภาพ	11
7	สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชุมชนได้รับทราบ จึงส่งผลให้ชุมชนไม่มีความเข้าใจและไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	9
8	สถานศึกษาขาดการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	7
9	ครูบางท่านยังขาดความตระหนักในการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2
10	สถานศึกษายังขาดการชี้แจงถึงภารกิจของสถานศึกษาและบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2
โอกาส		
1	ชุมชนส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท จะมีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงมีโอกาสนในการมาช่วยเหลืองานของสถานศึกษามากขึ้น	19
2	ชุมชนให้การช่วยเหลือในการแจ้งข้อมูลข่าวสารและเบาะแสต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการติดตามและตรวจสอบของโรงเรียนต่อไป	15
3	มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา	14

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
อุปสรรค		
1	ผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพ ทำมาหากิน ภาระงานมาก ไม่มีเวลา นักเรียนต้องอยู่กับตายาย จึงให้ความร่วมมือน้อยลง	49
2	ขาดความต่อเนื่องในการให้ความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ และชุมชน เนื่องจากมีความจำกัดในเรื่องของเวลา	16
3	ผู้ปกครองมีความเข้าใจว่าการดูแลนักเรียนเป็นเรื่องของครูเท่านั้น จึงไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวว่าจะส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	15
4	ชุมชนบริเวณใกล้โรงเรียนมีสถานที่เล่นเกม ทำให้นักเรียนมีการมั่วสุม และติดเกม จนส่งผลให้การเรียนและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	14
5	มีปัญหาด้านยาเสพติด ความยากจน และเด็กถูกทอดทิ้ง	13
6	องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และคนในชุมชน ยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งมักจะเห็นด้วยและคล้อยตามที่โรงเรียนนำเสนอ	10
7	ชุมชนบางชุมชนยังขาดความรู้ และความสามารถในการแสดงความคิดเห็น ในการร่วมพิจารณาในงานด้านการจัดการศึกษา	9
8	ผู้ปกครองขาดความใกล้ชิดกับบุตร หลาน มากขึ้น เนื่องจากสภาพของเศรษฐกิจของประเทศที่มีการแข่งขันกันสูง และมีการแข่งขันกันมากขึ้น สินค้าราคาแพงมากขึ้น ทำให้ผู้ปกครองสนใจในเรื่องการหาเงินมาดูแลครอบครัว ส่งผลให้นักเรียนอาจมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	7
9	ยังขาดการสนับสนุนในด้านวัสดุ อุปกรณ์ให้แก่โรงเรียนจากชุมชนอย่างจริงจัง	6
ข้อเสนอแนะอื่นๆ		
1	สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครองนักเรียน	29
2	สถานศึกษาควรมีการใช้ระบบเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายนักเรียน เครือข่ายชุมชน	25
3	การสร้างความตระหนักและการรับรู้ของชุมชนถึงประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะทำให้กระบวนการต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือ	24
4	สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมงานการมีส่วนร่วมของชุมชนให้มากขึ้น	23

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่
5	ควรมีการจัดหาทุนการศึกษา เสื้อผ้า และอื่น ๆ ให้กับนักเรียน	22
6	ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกๆกิจกรรมของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	20
7	สถานศึกษาควรร่วมมือกันกับ บ้าน และชุมชน	18
8	สถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น	17
9	สถานศึกษาควรมีมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องการบริหารงานกับชุมชน	16
10	สถานศึกษาควรมีการจัดอบรมเสริมสร้างความตระหนัก ความรู้ และความเข้าใจในการดูแลนักเรียนให้กับครู	16
11	สภาพครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ สังคม เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	15
12	สถานศึกษาควรสนับสนุนให้สื่อต่างๆ ได้เห็นถึงความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	14
13	สถานศึกษาควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน	13
14	ผู้บริหาร ผู้นำองค์กร มีบทบาทสำคัญในการประสานงานและบูรณาการการมีส่วนร่วม	12
15	สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน อย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น และเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ไม่ดี ก็จะแจ้งโรงเรียนในพื้นที่	11
16	สถานศึกษาควรมีการสร้าง ความเข้าใจระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน	9
17	สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ครู และองค์กรต่าง ๆ	8
18	ชุมชนควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแข่งขันกีฬา การอบรมคุณธรรม จริยธรรม อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	7
19	ควรมีการกระตุ้นให้สื่อต่าง ๆ ร่วมมือและให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือและดูแลเยาวชนให้มากขึ้น	6
20	สถานศึกษาควรมีการประสานความร่วมมืออย่างจริงจัง สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	3
21	สถานศึกษาควรเชิญชุมชนหรือผู้ปกครองมาประชุมในวันหยุด เพราะว่าวันธรรมดาจะต้องทำงานซึ่งจะไม่มีเวลาในการมาประชุมได้	2

จากตารางที่ 4.15 พบว่าจำนวนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยแบ่งเป็นในส่วน จุดแข็ง จำนวน 8 ข้อ จุดอ่อน จำนวน 10 ข้อ โอกาส จำนวน 3 ข้อ อุปสรรค จำนวน 9 ข้อ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จำนวน 21 ข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับจุดแข็งในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีจำนวนมากที่สุด คือ สถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริม และสนับสนุนนักเรียนเพื่อให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น จำนวน 22 คน รองลงมา คือ ครูมีการดูแล และเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จำนวน 20 คน และสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างดี จำนวน 19 คน ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับจุดอ่อนในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีจำนวนมากที่สุด คือ ครูมีภาระงานการจัดการเรียนการสอนและงานอื่น ๆ จำนวนมากส่งผลให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างละเอียดและทั่วถึง จำนวน 29 คน รองลงมา คือ สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นระบบ จำนวน 25 คน และสถานศึกษามีนักเรียนที่มีการย้ายถิ่นฐานเพื่อติดตามผู้ปกครองไปทำงานในต่างถิ่นบ่อยครั้ง จึงส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน จำนวน 22 คน ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับโอกาสในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีจำนวนมากที่สุด คือ ชุมชนส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท จะมีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงมีโอกาสนในการมาช่วยเหลืองานของสถานศึกษามากขึ้น จำนวน 19 คน รองลงมา คือ ชุมชนให้การช่วยเหลือในการแจ้งข้อมูลข่าวสารและเบาะแสต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการติดตามและตรวจสอบของโรงเรียนต่อไป จำนวน 15 คน และมีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา จำนวน 14 คน ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับอุปสรรคในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้ปกครองต้องประกอบอาชีพ ทำมาหากิน ภาระงานมากไม่มีเวลานักเรียนจึงต้องอยู่กับตายาย จึงให้ความร่วมมือน้อยลงจำนวน 49 คน รองลงมา คือ ขาดความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ และชุมชน เนื่องจากมีความจำกัดในเรื่องของเวลา จำนวน 16 คน และ

ผู้ปกครองมีความเข้าใจว่าการดูแลนักเรียนเป็นเรื่องของครูเท่านั้น จึงไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวว่าจะส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำนวน 15 คน ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีจำนวนมากที่สุด คือ จัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุม ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 29 คน รองลงมา คือ ให้มีการใช้ระบบเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายนักเรียน เครือข่ายชุมชน จำนวน 25 คน และการสร้างความตระหนักและการรับรู้ของชุมชนถึงประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะทำให้กระบวนการต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือ จำนวน 24 คน ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ของสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินการในปัจจุบันที่มีค่าคะแนนสูงสุดในแต่ละภูมิภาค ใน 4 ภูมิภาค จำนวน 4 แห่งนั้น ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอย่างอิสระตามความคิดเห็นของผู้ถูกสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นประเด็นสำคัญ เป็นวิธีการของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม 2) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน 3) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ 4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ ได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้
 - 1) การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2) สถานศึกษาและชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน เพื่อเป็นการทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและสามารถที่จะนำไปเตรียมการในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขปัญหาลikeได้อย่างถูกต้องต่อไป

2. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้

- 1) สถานศึกษามีการประชุมชี้แจงนโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้กับผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ เพื่อสร้างความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจร่วมกันให้มากขึ้น
- 2) ผู้บริหารชี้แจงนโยบายการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมทั้งการสร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับคณะครูทุกคนในโรงเรียน
- 3) สถานศึกษามีการวางแผนการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน
- 4) แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูทุกคนให้ชัดเจนเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้

- 1) สถานศึกษามีการประสานงานกับชุมชนในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านความปลอดภัยทั้งในและนอกโรงเรียน ด้านสุขภาพอนามัยของร่างกายและจิตใจนักเรียน ด้านทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน จากองค์กรต่าง ๆ เช่น ผู้นำชุมชน ตำรวจ พยาบาล แพทย์ สาธารณสุข เป็นต้น
- 2) สถานศึกษาจัดให้มีรูปแบบการประสานงานโดยตรงระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ถูกฉินกับนักเรียนขึ้น เพื่อประโยชน์และทันต่อเหตุการณ์
- 3) จัดอบรมคณะครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา รวมทั้งครูใหม่ทุกคนที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา และมีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนแต่ละฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ
- 4) สถานศึกษามีการปรับโครงสร้างการบริหารงานในด้านบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน เพื่อส่งเสริมและเอื้อต่อการทำงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 5) ครูมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนที่ตนเองรับผิดชอบหรือครูในหมู่บ้านเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนในหมู่บ้านของตนเอง เพื่อเป็นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รู้จักครอบครัวชีวิตและความเป็นอยู่ของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนใกล้บ้านของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น และจัดทำเป็นแฟ้มรายบุคคลของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศของชั้นเรียนและสถานศึกษาต่อไป

6) หน่วยงานต้นสังกัดมีการจัดประชุมการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีภาวะผู้นำ ซึ่งจะสามารถสร้างแรงศรัทธาในการทำงานร่วมกับกับครูและชุมชนได้ยิ่งขึ้น

7) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชนและสังคมได้

8) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาให้ชุมชนและสาธารณชนรับทราบอย่างสม่ำเสมอ

9) สถานศึกษามีการดำเนินการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน โดยให้ครูได้ทำหน้าที่เป็นผู้แจ้งผลการเรียนนักเรียน แจ้งผลด้านสุขภาพนักเรียน และพฤติกรรมนักเรียน และกิจกรรมครั้งนี้ให้มีการเลือกตั้งประธานผู้ปกครองเครือข่าย หรือประธานเครือข่ายผู้ปกครอง และหัวหน้าผู้ปกครองของแต่ละชั้น ของสถานศึกษาด้วย เพื่อจะมาร่วมกันช่วยเหลือ กำกับ ติดตามงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและงานด้านการจัดการศึกษาบางส่วนของสถานศึกษา ซึ่งจะสามารถทำให้การดำเนินงานเป็นอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

10) สถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬาสัมพันธ์ วันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ วันเด็กแห่งชาติ วันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น

11) ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีบทบาทในการช่วยเหลือและรับผิดชอบงานของสถานศึกษาให้มากยิ่งขึ้น โดยจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรักและหวงแหนในสถานศึกษาของตนเองมากขึ้น

12) การขอสนับสนุนทุนการศึกษา คอมพิวเตอร์ วัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา และอื่น ๆ เพื่อมาส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน จากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด เทศบาล ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

13) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรทักษะชีวิตให้กับนักเรียนทุกระดับชั้นในสถานศึกษา โดยจะเป็นหลักสูตรที่มีความแตกต่างกันไปตามระดับอายุและชั้นปีของนักเรียนซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีประโยชน์สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการรู้จักใช้ในการนำไปดำเนินชีวิตของนักเรียนในการดำรงชีวิตประจำวันและอนาคตของนักเรียนได้

14) ส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนทั้งในด้าน อาหาร เครื่องดื่ม การออกกำลังกาย เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง

15) ชุมชนมีการหารายได้เสริมให้แก่ นักเรียน เพื่อนำเงินมาใช้ในการดำรงชีวิตในครอบครัวและการศึกษา

16) จัดกิจกรรมเปิดประตูโรงเรียน เพื่อการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีของโรงเรียนและชุมชนในการทำงานร่วมกันต่อไป

17) ดำเนินการให้งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้ามามีส่วนในกาส่งเสริมการดำเนินงานในด้านวิชาการของสถานศึกษาให้เข้มแข็งมากขึ้น เช่น การดูแลนักเรียนที่ติด 0,รอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เป็นต้น

18) การส่งเสริมนักเรียนตามความรู้ ความสามารถ (สอนเสริม) เช่น ดนตรี คหกรรม กีฬา งานประดิษฐ์ และทำการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อน

19) การจัดทำแบบคัดกรองนักเรียน (SDQ) สรุปผลส่งผู้บริหาร โดยมีครูแนะแนวเก็บรวบรวม โดยให้ทำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

20) มีการจัดกิจกรรม Home Room การจัดกิจกรรมการเข้าค่ายต่าง ๆ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม ยาเสพติด เป็นต้น เพื่อเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างและส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

4. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้

1) สถานศึกษามีการประเมินผลการดำเนินการ โดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การซักถาม การพูดคุยกันอย่างไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง การประชุมปรึกษาหารือ และการรายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2) ผู้บริหารมีกรณีพิเศษ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งมีการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูทุกคนในสถานศึกษา

3) ชุมชนมีการร่วมกันในการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาด้วยวิธีการจับเข่าคุยกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำได้ข้อมูลมาปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

5. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ มีวิธีการ สรุปได้ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าร่วมการประชุมสัญจรของผู้นำชุมชนเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อชี้แจงการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมทั้งสามารถพูดคุยปัญหาของนักเรียนทั้งในภาพรวมและรายกรณีให้ผู้นำชุมชนได้รับทราบข้อมูลความเคลื่อนไหวของสถานศึกษา รวมทั้งอาจร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

2) สถานศึกษามีการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้นำชุมชน ศิษย์เก่า และผู้มีอุปการคุณของทางสถานศึกษา

3) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ผลงานที่เป็นที่ประจักษ์ของสถานศึกษา ให้ชุมชนได้ร่วมกันแสดงความยินดี และรับทราบถึงการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เพื่อร่วมกันสร้างความภาคภูมิใจให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษาของชุมชนนั้น

ตอนที่ 2 การพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนที่สอง ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่วนที่ 3 ได้แก่ การจัดทำตาราง SWOT Matrix ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

(1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยแบบสอบถาม และผลการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ของสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินการในปัจจุบันที่มีค่าคะแนนสูงสุดในแต่ละภูมิภาค ใน 4 ภูมิภาค จำนวน 4 แห่งนั้น ผู้วิจัยได้ประมวลผลและสรุปเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งปัจจัยที่เป็นเชิงบวก เรียกว่า จุดแข็ง (Strength) และปัจจัยที่เป็นเชิงลบ เรียกว่า จุดอ่อน (Weakness) สรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

1. สถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริม และสนับสนุนนักเรียนเพื่อให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น
2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และองค์กรต่าง ๆ
3. สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างดี
4. ผู้บริหาร ครู มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน จึงทำให้เกิดการร่วมมือกันทำงานอย่างดีเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน
5. ครูมีความรัก เมตตา และเอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างจริงจังและมีความต่อเนื่อง
6. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในการหางบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษา
7. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา
8. ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
9. ผู้บริหารมีภาระงานนโยบายการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ
10. ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
11. สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง
12. ผู้บริหารเป็นคนท้องถิ่นจึงสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างรวดเร็ว
13. ผู้บริหารเข้าร่วมงานกับชุมชนทุกครั้ง และทุกเรื่องที่ชุมชนของความร่วมมือกับทางสถานศึกษา ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
14. สถานศึกษามีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย มีความสะดวกและรวดเร็วในการใช้ข้อมูลเพื่อมาดำเนินงาน

จุดอ่อน (Weakness)

1. ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง
2. สถานศึกษาขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. สถานศึกษามีนักเรียนที่มีการย้ายถิ่นฐานเพื่อติดตามผู้ปกครองไปทำงานในต่างถิ่นบ่อยครั้ง จึงส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน
4. สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชุมชน

ได้รับทราบ จึงส่งผลให้ชุมชนไม่มีความเข้าใจและไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. สถานศึกษาขาดการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ยังไม่มีความชัดเจน
7. ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
8. สถานศึกษาขาดการนำข้อมูลสารสนเทศของผู้ปกครองและนักเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่
9. สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์และการแสดงผลงานในดำเนินงานการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่ทราบผลการดำเนินงาน
10. สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
11. สถานศึกษาขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในสถานศึกษา
12. สถานศึกษาขาดการชี้แจงภารกิจของสถานศึกษาความชัดเจนในด้านบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
13. สถานศึกษาขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่

(2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยแบบสอบถาม และผลการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ของสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินการในปัจจุบันที่มีค่าคะแนนสูงสุดในแต่ละภูมิภาค ใน 4 ภูมิภาค จำนวน 4 แห่งนั้น ผู้วิจัยได้ประมวลผลและสรุปเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งปัจจัยที่เป็นเชิงบวก เรียกว่า โอกาส (Opportunities) และปัจจัยที่เป็นเชิงลบ เรียกว่า อุปสรรค (Threats) สรุปได้ดังนี้

โอกาส (Opportunities)

1. ชุมชนส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท จะมีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงมีโอกาสในการมาช่วยเหลืองานของสถานศึกษามากขึ้น
2. ชุมชนให้การช่วยเหลือในการแจ้งข้อมูลข่าวสารและเบาะแสต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการติดตามและตรวจสอบของโรงเรียนต่อไป
3. ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา
4. ชุมชนให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษา เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด เทศบาล ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า เป็นต้น
5. มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา
6. ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
7. ชุมชนหารายได้เสริมให้กับนักเรียนรวมทั้งมีความสนใจในงานด้านสุขภาพกายและใจของนักเรียน
8. หน่วยงานต้นสังกัด มีการสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
9. กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
10. ชุมชนมีความรักและหวงแหนในสถานศึกษาของชุมชนตนเอง
11. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการจัดการศึกษา
12. ชุมชนมีการจัดประชุมสัญจรในทุกเดือน
13. หน่วยงานต้นสังกัดมีการจัดอบรมให้แก่ครูแกนนำ เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถในการทำงาน และครูแกนนำได้นำข้อมูลมาขยายผลให้แก่เพื่อนครูในโรงเรียนต่อไป

อุปสรรค (Threats)

1. ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสถานศึกษาได้ในทุกครั้ง และมีเวลาในการเอาใจใส่ดูแลบุตร หลาน น้อยลง
2. ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา
3. ชุมชนมีสื่อต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนในวัยเรียน อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นได้ และมีการใช้สื่อเทคโนโลยีบางอย่างที่ไม่เหมาะสม

4. มีความไม่ต่อเนื่องในด้านนโยบายการสนับสนุนการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหาร
5. ชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
6. ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการตัดสินใจ การสำรวจ การวิเคราะห์ปัญหา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา
7. ชุมชนขาดการร่วมรับรู้ถึงผลประโยชน์ในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
8. ชุมชนขาดการประชุม กำกับ ติดตามการประเมินผลและการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา และอุปสรรคร่วมกันในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
9. ชุมชนขาดการสนับสนุนและช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ งบประมาณ จากองค์กรภายนอกในการสนับสนุนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
10. ชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการการทำงานในสถานศึกษา
11. ชุมชนขาดความร่วมมือในการวางแผนและกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ในด้านการคัดกรองนักเรียนร่วมกันกับสถานศึกษา
12. ผู้ปกครองมีความเข้าใจว่าการดูแลนักเรียนเป็นเรื่องของครูเท่านั้น จึงไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวว่าจะส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
13. ชุมชนบางชุมชนยังขาดความรู้ และความสามารถในการแสดงความคิดเห็นในการร่วมพิจารณาในงานด้านการจัดการศึกษา
14. ผู้ปกครองมีการย้ายไปทำงานในต่างถิ่นบ่อยครั้ง จึงส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน

(3) การจัดทำตาราง SWOT Matrix

ในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในรูปแบบ SWOT Matrix เพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์ ดังนี้

1. ข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) + โอกาส (Opportunities) และจุดแข็ง (Strengths) + อุปสรรค (Threats) นำมากำหนดเป็นกลยุทธ์รองหรือวิธีการเพื่อเสริมจุดแข็ง
2. ข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดอ่อน (Weakness) + โอกาส (Opportunities) และจุดอ่อน (Weakness) + อุปสรรค (Threats) นำมากำหนดเป็นกลยุทธ์รองหรือวิธีการเพื่อลดหรือขจัดจุดอ่อน

โดยมีการนำเสนอรายละเอียดกลยุทธ์ SO กลยุทธ์ ST กลยุทธ์ WO และ กลยุทธ์ WT ของกลยุทธ์ การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ชุมชน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการริเริ่ม 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการดำเนินการ 4) ด้านการประเมินผล และ 5) ด้านการรับผลประโยชน์ รายละเอียด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.16 แสดงกลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมี ส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ SO
1.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียนและองค์กรต่าง ๆ	1.ชุมชนมีความต้องการและยินดีใน การช่วยเหลือและสนับสนุนการจัด การศึกษา	1.ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม การสร้างความรักและความศรัทธา ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
2.ผู้บริหารมีการชี้แจงนโยบายการจัด การศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ	2.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริม การมีส่วนร่วมในด้านการจัด การศึกษา	2.ส่งเสริมการให้ความรู้ ความเข้าใจ และ การสร้างความตระหนักกับงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3.ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และความสำคัญของงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	3.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบาย ที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการรู้ลึก เป็นเจ้าของในสถานศึกษาให้กับชุมชน
4.ครูมีความเมตตา รักและเอาใจใส่ต่อ นักเรียน	4.ชุมชนมีความรักและหวงแหน ในสถานศึกษาของชุมชนตนเอง	4.สนับสนุนการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า หรือสมาคมผู้ปกครอง
5.ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความ เป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชา	5.ชุมชนส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท จะมีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน จึงมีโอกาสนในการมา ช่วยเหลืองานของสถานศึกษามากขึ้น	
6.ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ	6.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้า มามีบทบาทในการสนับสนุน การจัดการศึกษา	

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการสร้างความรักและความศรัทธาระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน 2) ส่งเสริมการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักกับงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน 3) ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการรู้ลึกเป็นเจ้าของในสถานศึกษาให้กับชุมชน และ 4) สนับสนุนการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าหรือสมาคมผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.17 แสดงกลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม

จุดแข็ง (S)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ ST
1.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและองค์กรต่าง ๆ	1.ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การตัดสินใจ การสำรวจ การวิเคราะห์ ปัญหา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา	1.จัดให้มีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน
2.ผู้บริหารมีการชี้แจงนโยบายการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ	2.ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจ การวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหา	2.ส่งเสริมกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น ชุมนุมศิษย์เก่า กีฬาสัมพันธ์ วันเด็ก เป็นต้น
3.ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่าและความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสถานศึกษาได้	
4.ครูมีความเมตตา รักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน	4.ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา	
5.ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความเป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชา	5.ผู้ปกครองมีการย้ายไปทำงานในต่างถิ่นบ่อยครั้ง จึงส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียน	
6.ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) จัดให้มีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน และ 2) ส่งเสริมกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น ชุมนุมศิษย์เก่า กีฬาสัมพันธ์ วันเด็ก เป็นต้น

ตารางที่ 4.18 แสดงกลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ WO
1.ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่	1.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.พัฒนาและอบรมการเสริมสร้างความรู้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับครู
2.สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา	2.จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3.ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในสถานศึกษา	3.ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา	3.พัฒนาการใช้ระบบงานสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4.ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		4.ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับคนในชุมชน
5.ยังขาดการนำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนและผู้ปกครองมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่		

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พัฒนาและอบรมการเสริมสร้างความรู้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับครู 2) จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) พัฒนาการใช้ระบบงานสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ 4) ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับคนในชุมชน

ตารางที่ 4.19 แสดงกลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม

จุดอ่อน (W)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ WT
1.ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่	1.ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการทางสถานศึกษาได้ในทุกครั้ง และมีเวลาในการเอาใจใส่ดูแลบุตร หลาน น้อยลง	1.สร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ความสามารถในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2.สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา	2.พัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
3.ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในสถานศึกษา	3.ชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง
4.ขาดความชัดเจนในด้านบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		4.พัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยใช้เชื่อมโยงการกับทำงานได้
5.ขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		
6.ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		
7.ยังขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่		

จากตารางที่ 4.19 พบว่า กลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) สร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ความสามารถในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) พัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 3) สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง และ 4) พัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยใช้เชื่อมโยงการกับทำงานได้

ตารางที่ 4.20 แสดงกลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ SO
1.ผู้บริหารมีการชี้แจงนโยบายการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ	1.ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา	1.ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณา การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2.ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่าและความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา	2.ส่งเสริมการวางแผนการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งในสถานศึกษาและชุมชน
3.ครูมีความเมตตา รักและเอาใจใส่นักเรียน	3.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน
4.ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความสำคัญกับตัวเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา		
5.ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ		

จากตารางที่ 4.20 พบว่า กลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณา การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ส่งเสริมการวางแผนการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งในสถานศึกษาและชุมชน และ 3) สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน

ตารางที่ 4.21 แสดงกลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน

จุดแข็ง (S)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ ST
1. ผู้บริหารมีการชี้แจงนโยบายการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ	1. ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการทางสถานศึกษาได้ในทุกครั้ง และมีเวลาในการเอาใจใส่ดูแล	1. ส่งเสริมการจัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษา 2. จัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในทางที่ดีและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่าและความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	บุตร หลาน น้อยลง 2. ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา	3. สนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน โดยให้มีชุมชนเป็นคณะทำงานร่วมกันกับสถานศึกษา 4. อบรม/ชี้แจง งานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับชุมชนได้มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ
3. ครูมีความเมตตา รักและเอาใจใส่นักเรียน	3. ชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจ	5. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
4. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความสำคัญกับเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา	งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. มีความไม่ต่อเนื่องในด้านนโยบาย	6. ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	การสนับสนุนการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหาร	

จากตารางที่ 4.21 พบว่า กลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ส่งเสริมการจัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษา 2) จัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในทางที่ดีและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3) สนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน โดยให้มีชุมชนเป็นคณะทำงานร่วมกันกับสถานศึกษา 4) อบรม/ชี้แจง งานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับชุมชนได้มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ 5) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และ 6) ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้

ตารางที่ 4.22 แสดงกลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ WO
1.สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.พัฒนาและอบรมการเสริมสร้างความรู้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2.ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในสถานศึกษา	2.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา	2.จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างกว้างขวางในชุมชน
3.ขาดความชัดเจนในด้านบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา	3.พัฒนาการใช้ระบบงานสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4.ขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		4.สร้างเครือข่ายชุมชนคนรักโรงเรียน
5.โครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายังไม่มีความชัดเจน		5.ขอสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากหน่วยงานต้นสังกัด
6.ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		
7.ยังขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่		

จากตารางที่ 4.22 พบว่า กลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พัฒนาและอบรมการเสริมสร้างความรู้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างกว้างขวางในชุมชน 3) พัฒนาการใช้ระบบงานสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4) สร้างเครือข่ายชุมชนคนรักโรงเรียน และ 5) ขอสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากหน่วยงานต้นสังกัด

ตารางที่ 4.23 แสดงกลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน

จุดอ่อน (W)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ WT
1.ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่	1.ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการทางสถานศึกษาได้ในทุกครั้ง และมีเวลาในการเอาใจใส่ดูแลบุตร หลาน น้อยลง	1.พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2.สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา	2.พัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
3.ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในสถานศึกษา	3.ชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ความสามารถในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4.ขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.มีความไม่ต่อเนื่องในด้านนโยบาย	4.การเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของคณะครู
5.โครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายังไม่มีความชัดเจน	การสนับสนุนการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหาร	
6.ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		
7.สถานศึกษายังขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่		

จากตารางที่ 4.23 พบว่า กลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) พัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 3) สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ให้มีความรู้ความสามารถในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 4) การเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของคณะครู

ตารางที่ 4.24 แสดงกลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	กลยุทธ์SO
1.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และองค์กรต่างๆ	1.ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา	1.การส่งเสริมการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น ทุนการศึกษา งบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน
2.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในทางงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษา	2.ชุมชนให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษา เช่น อบต., วัด, เทศบาล, ผู้ปกครองนักเรียน, ศิษย์เก่า	2.ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการสร้างความรักและความศรัทธาระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
3.ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา	3.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา	3.ส่งเสริมการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4.ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	4.ชุมชนส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท จะมีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงมีโอกาสในการมาช่วยเหลืองานของสถานศึกษามากขึ้น	4.ส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นระบบในการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชน
5.ครูมีความเมตตา รักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน	5.ชุมชนหารายได้เสริมให้กับนักเรียน	5.ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนจากวิทยากรท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น
6.ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	รวมทั้งมีความสนใจในงานด้านสุขภาพกายและใจของนักเรียน	6.ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
	6.หน่วยงานต้นสังกัด มีการสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	7.สร้างและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม
	7.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	8.การสร้างเครือข่ายอาสาพัฒนาสุขภาพชุมชน และสถานศึกษา
		9.ส่งเสริมกิจกรรมการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
		10.ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

จากตารางที่ 4.24 พบว่า กลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย 10 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) การส่งเสริมการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น ทุนการศึกษา งบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน 2) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการสร้างความรักและความศรัทธาระหว่างสถานศึกษากับชุมชน 3) ส่งเสริมการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ส่งเสริมการทำงานอย่างเป็น

ระบบในการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชน 5) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน จากวิทยากรท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 6) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน 7) สร้างและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม 8) การสร้างเครือข่ายอาสาพัฒนาสุขภาพชุมชนและสถานศึกษา 9) ส่งเสริมกิจกรรมการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และ 10) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ตารางที่ 4.25 แสดงกลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ

จุดแข็ง (S)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ ST
1.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และองค์กรต่าง ๆ	1.ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมีภาระงาน มาก ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมทาง สถานศึกษาได้ในทุกครั้ง และมีเวลาในการเอา ใจใส่ดูแลบุตร หลาน น้อยลง	1.สร้างวัฒนธรรมการประชุมผู้ปกครอง ผู้นำ ชุมชน ในวันหยุดราชการ
2.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในการหา งบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษา	2.ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วม ของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือ สถานศึกษา	2.กำหนดนโยบายและ โครงสร้างการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ ชัดเจน
3.ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความเป็นกันเองกับ ผู้ได้บังคับบัญชา	3.มีการใช้สื่อเทคโนโลยีในทางไม่เหมาะสม	3.ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดอบรมให้ความรู้ ในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อการจัด การศึกษา
4.ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และ พัฒนาดตนเองอยู่เสมอ	4.มีความไม่ต่อเนื่องในด้านนโยบายการ สนับสนุนการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง รัฐบาลหรือผู้บริหาร	4.จัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อ เทคโนโลยีในทางที่ดีและใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด
	5.ชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	5.สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยสนับสนุนให้ ชุมชน ได้เข้าร่วมใช้ประโยชน์จากสื่อ เทคโนโลยีภายในสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.25 พบว่า กลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) สร้างวัฒนธรรมการประชุมผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ในวันหยุดราชการ 2) กำหนด นโยบายและ โครงสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ชัดเจน 3) ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษา 4) จัดอบรม และให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในทางที่ดีและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ 5) สร้าง ความสัมพันธ์อันดีโดยสนับสนุนให้ชุมชนได้เข้าร่วมใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีภายใน สถานศึกษา

ตารางที่ 4.26 แสดงกลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ WO
1.ขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา	1.พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีชุมชนเข้า
2.โครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายังไม่มีมาตรฐานชัดเจน	2.ชุมชนให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษา เช่น อบต., วัด, เทศบาล, ผู้ปกครองนักเรียน, ศิษย์เก่า	2.การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน
3.ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา	3.พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4.ยังขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่	4.ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชน
5.ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่	5.ชุมชนส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท จะมีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงมีโอกา	5.พัฒนาระบบการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา
6.ขาดการประชาสัมพันธ์และการแสดงผลงานในดำเนินงานการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่ทราบผลการดำเนินงาน	6.ชุมชนหารายได้เสริมให้กับนักเรียนรวมทั้งมีความสนใจในงานด้านสุขภาพกายและใจของนักเรียน	6.ส่งเสริมการจัดศูนย์พัฒนาอาชีพในชุมชน
	7.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	7.พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากตารางที่ 4.26 พบว่า กลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ 2) การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน 3) พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและงานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4) ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชน 5) พัฒนาระบบการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา 6) ส่งเสริมการจัดศูนย์พัฒนาอาชีพในชุมชน และ 7) พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตารางที่ 4.27 แสดงกลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ

จุดอ่อน (W)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ WT
1.ขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการทางสถานศึกษาได้ในทุกครั้ง และใช้เวลาในการเอาใจใส่ดูแลบุตร หลาน น้อยลง	1.จัดหาหน่วยงานภายนอกมาสร้างความรู้และความเข้าใจงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทั้งสถานศึกษาและชุมชน
2.โครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายังไม่มีความชัดเจน	2.ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา	2.ส่งเสริมให้ดำเนินการจัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนคนรักบ้านเกิด
3.ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.มีความไม่ต่อเนื่องในด้านนโยบายการสนับสนุนการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหาร	3.ส่งเสริมให้มีการจัดประชุมสัญจรผู้นำชุมชนกับคนรักโรงเรียน
4.ยังขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่		4.พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5.ครุมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่		5.พัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
6.ขาดการประชาสัมพันธ์และการแสดงผลงานในดำเนินงานการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่ทราบผลการดำเนินงาน		6.สนับสนุนกิจกรรมการแสวงหาความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนกับสถานศึกษา
		7.สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ความสามารถในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากตารางที่ 4.27 พบว่า กลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) จัดหาหน่วยงานภายนอกมาสร้างความรู้และความเข้าใจงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทั้งสถานศึกษาและชุมชน 2) ส่งเสริมให้ดำเนินการจัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนคนรักบ้านเกิด 3) ส่งเสริมให้มีการจัดประชุมสัญจรผู้นำชุมชนกับคนรักโรงเรียน 4) พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาให้เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) พัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 6) สนับสนุนกิจกรรมการแสวงหาความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนกับสถานศึกษา และ 7) สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ความสามารถในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตารางที่ 4.28 แสดงกลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ SO
1.ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่าและความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา 2.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา	1.สนับสนุนงานวิจัยและการประเมินผลโครงการ 2.ส่งเสริมระบบการนิเทศภายในของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง
2.สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง	3.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
3.ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความเป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชา	4.ชุมชนส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท จะมีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงมีโอกาส	
4.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และองค์กรต่าง ๆ	5.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการจัดการศึกษา 6.ชุมชนมีการจัดประชุมสัญจรในทุกเดือน	

จากตารางที่ 4.28 พบว่า กลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) สนับสนุนงานวิจัยและการประเมินผลโครงการ และ 2) ส่งเสริมระบบการนิเทศภายในของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

ตารางที่ 4.29 แสดงกลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล

จุดแข็ง (S)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ ST
1.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และองค์กรต่าง ๆ	1.ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมี ภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้า ร่วมกิจกรรมการทางสถานศึกษาได้ ในทุกครั้ง และมีเวลาในการเอาใจใส่	1.สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงในการ ทำงานครั้งต่อไป
2.ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และ ความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ดูแลบุตร หลาน น้อยลง	
3.ครูมีความเมตตา รักและเอาใจใส่ต่อ นักเรียน	2.ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามี ส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา	
4.สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่อง	3.ชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5.มีความไม่ต่อเนื่องในด้านนโยบาย การสนับสนุนการศึกษา เมื่อมีการ เปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหาร	

จากตารางที่ 4.29 พบว่า กลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ คือ สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงในการทำงานครั้งต่อไป

ตารางที่ 4.30 แสดงกลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ WO
1.ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในสถานศึกษา	1.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.จัดให้มีการอบรมบุคลากรครูด้านการวัดและประเมินผล
2.สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา	2.ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
3.ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา	
4.ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่	4.ชุมชนส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท จะมีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงมีโอกาสนในการมาช่วยเหลืองานของสถานศึกษามากขึ้น	

จากตารางที่ 4.30 พบว่า กลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) จัดให้มีการอบรมบุคลากรครูด้านการวัดและประเมินผล และ 2) ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ตารางที่ 4.31 แสดงกลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล

จุดอ่อน (W)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ WT
1.ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในสถานศึกษา	1.ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้าร่วม	1.สร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันในการกำกับติดตามและประเมินผล
2.สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	กิจกรรมทางสถานศึกษาได้ในทุกครึ่ง และมีเวลาในการเอาใจใส่ดูแลบุตร หลาน น้อยลง	2.พัฒนาและอบรมในด้านการประเมินผล
3.ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา	3.สร้างเครือข่ายการดูแลรับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
	3.ชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
	4.มีความไม่ต่อเนื่องในด้านนโยบายการสนับสนุนการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหาร	
	5.ขาดการประชุม กำกับ ติดตามการประเมินผลและการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา	

จากตารางที่ 4.31 พบว่า กลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) สร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันในการกำกับติดตามและประเมินผล 2) พัฒนาและอบรมในด้านการประเมินผล และ 3) สร้างเครือข่ายการดูแลรับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.32 แสดงกลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์

จุดแข็ง (S)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ SO
1.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และองค์กรต่าง ๆ	1.ชุมชนมีความต้องการและยินดีใน การช่วยเหลือและสนับสนุนการจัด การศึกษา	1.ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับรู้ และกระจายผลประโยชน์ในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2.ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และ ความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	2.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการ จัดการศึกษา	2.ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ ความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ ชุมชนรับทราบความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ
3.ผู้บริหารมีการชี้แจงนโยบายการจัด การศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ	3.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการ แสดงผลงานในทุกสิ้นปีการศึกษาหรือใน ระหว่างปีการศึกษา

จากตารางที่ 4.32 พบว่า กลยุทธ์ SO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับรู้และกระจายผลประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชุมชนรับทราบความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และ 3) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานในทุกสิ้นปีการศึกษาหรือในระหว่างปีการศึกษา

ตารางที่ 4.33 แสดงกลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์

จุดแข็ง (S)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ ST
1.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และองค์กรต่าง ๆ	1.ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมี ภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้า ร่วมกิจกรรมทางสถานศึกษาได้	1.ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ชี้แจง ข่าวสารของสถานศึกษาให้มีรูปแบบที่ หลากหลาย
2.ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และ ความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ในทุกครั้ง และมีเวลาในการเอาใจ ใส่ดูแลบุตร หลาน น้อยลง	
3.สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และองค์กรต่าง ๆ	2.มีความไม่ต่อเนื่องในด้าน นโยบายการสนับสนุนการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือ ผู้บริหาร	
4.ผู้บริหารมีการชี้แจงนโยบายการจัด การศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ		

จากตารางที่ 4.33 พบว่า กลยุทธ์ ST ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์ ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์ คือ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ชี้แจงข่าวสารของสถานศึกษาให้มีรูปแบบที่หลากหลาย

ตารางที่ 4.34 แสดงกลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์

จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	กลยุทธ์ WO
1.ขาดการประชาสัมพันธ์และการแสดงผลงานในดำเนินงานการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่ทราบผลการดำเนินงาน	1.กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา 3.ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา	1.ส่งเสริมงานการประชาสัมพันธ์/การจัดทำวารสารสัมพันธ์ ของสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง 2.พัฒนารูปแบบการประชุมในแบบเคลื่อนที่หรือการประชุมสัญจรของหมู่บ้าน

จากตารางที่ 4.34 พบว่า กลยุทธ์ WO ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) ส่งเสริมงานการประชาสัมพันธ์/การจัดทำวารสารสัมพันธ์ ของสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง และ 2) พัฒนารูปแบบการประชุมในแบบเคลื่อนที่หรือการประชุมสัญจรของหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.35 แสดงกลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์

จุดอ่อน (W)	อุปสรรค (T)	กลยุทธ์ WT
1.ผู้บริหารขาดประสบการณ์งานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1.ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา 2.ชุมชนขาดการร่วมรับรู้ถึงผลประโยชน์	1.พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม 2.ส่งเสริมการจัดอบรมและศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.จัดกิจกรรมเชิงรุกเกียรติให้กับผู้มีอุปการคุณของสถานศึกษา

จากตารางที่ 4.35 พบว่า กลยุทธ์ WT ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรับผลประโยชน์ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ส่งเสริมการจัดอบรมและศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) จัดกิจกรรมเชิงรุกเกียรติให้กับผู้มีอุปการคุณของสถานศึกษา

จากขั้นตอนในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในรูปแบบ SWOT Matrix แล้วนั้น ในขั้นตอนต่อมาผู้วิจัยได้นำมาสรุปประเด็นและกำหนดเป็นกลยุทธ์หลัก และวิธีการ การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ฉบับร่าง) ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.36 แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการริเริ่ม (ฉบับร่าง)

กลยุทธ์หลัก	วิธีการ
การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการริเริ่ม	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการรู้จักเป็นเจ้าของในสถานศึกษาให้กับชุมชน สนับสนุนการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าหรือสมาคมผู้ปกครอง จัดให้มีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น ชุมนุมศิษย์เก่า กีฬาสัมพันธ์ วันเด็ก เป็นต้น จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการวิเคราะห์ปัญหาในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งต่อนักเรียน สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง พัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยใช้เชื่อมโยงการกับทำงานได้

ตารางที่ 4.37 แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการวางแผน (ฉบับร่าง)

กลยุทธ์หลัก	วิธีการ
การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการวางแผน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณา การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. ส่งเสริมการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบทั้งในสถานศึกษาและชุมชน 3. สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาและชุมชน 4. จัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในทางที่ดีและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 5. สนับสนุนการจัดตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน โดยให้มีชุมชนเป็นคณะทำงานร่วมกับสถานศึกษา 6. อบรม/ชี้แจง งานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับชุมชน ได้มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ 7. ส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 8. พัฒนาและอบรมการเสริมสร้างความรู้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 9. สร้างเครือข่ายชุมชนคนรักโรงเรียน 10. สร้างวัฒนธรรมในการแสวงหาความรู้ร่วมกัน 11. การเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของคณะครู

ตารางที่ 4.38 แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการดำเนินการ(ฉบับร่าง)

กลยุทธ์หลัก	วิธีการ
กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการดำเนินการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การส่งเสริมการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น ทุนการศึกษา งบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน 2. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการสร้างความรักและความศรัทธาระหว่างสถานศึกษากับชุมชน 3. ส่งเสริมการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. ส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นระบบในการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชน 5. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนจากวิทยากรท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น 6. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน 7. สร้างและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม 8. การสร้างเครือข่ายอาสาพัฒนาสุขภาพชุมชนและสถานศึกษา 9. ส่งเสริมกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน 10. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 11. สร้างวัฒนธรรมการประชุมผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ในวันหยุดราชการ 12. จัดกำหนดนโยบายและโครงสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ชัดเจน 13. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษา

ตารางที่ 4.38 แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม
การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการ
(ฉบับร่าง) (ต่อ)

กลยุทธ์หลัก	วิธีการ
การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการ ดำเนินการ(ต่อ)	14.สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยสนับสนุนให้ชุมชนได้เข้าร่วมใช้ประโยชน์จาก สื่อเทคโนโลยีภายในสถานศึกษา 15.พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ 16.การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน 17.พัฒนาการใช้งานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด 18.ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 19.พัฒนาระบบการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา 20.ส่งเสริมการจัดศูนย์พัฒนาอาชีพในชุมชน 21.จัดหาหน่วยงานภายนอกมาสร้างความรู้และความเข้าใจงานในระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้ทั้งสถานศึกษาและชุมชน 22.ส่งเสริมให้ดำเนินการจัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนคนรักบ้านเกิด 23.ส่งเสริมให้มีการจัดประชุมสังฆจรผู้นำชุมชนกับคนรักโรงเรียน 24.สร้างวัฒนธรรมการแสวงหาความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนกับสถานศึกษา 25.สร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ความสามารถในงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

ตารางที่ 4.39 แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริม
การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผล (ฉบับร่าง)

กลยุทธ์หลัก	วิธีการ
การมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการประเมินผล	1.สนับสนุนงานวิจัยและการประเมินผลโครงการ 2.ส่งเสริมระบบการนิเทศภายในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง 3.สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงในการทำงานต่อไป 4.จัดกิจกรรมเชิดชูเกียรติให้กับผู้มีอุปการคุณของสถานศึกษา 5.จัดให้มีการอบรมบุคลากรครูด้านการวัดและประเมินผล 6.ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการและไม่ เป็นทางการ 7.ขอสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจาก หน่วยงานต้นสังกัด 8.สร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันในการกำกับติดตามและประเมินผล 9.พัฒนาและอบรมในด้านประเมินผล 10.สร้างเครือข่ายการดูแลรับผิดชอบงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.40 แสดงกลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรับผลประโยชน์ (ฉบับร่าง)

กลยุทธ์หลัก	วิธีการ
การมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการรับผลประโยชน์	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับรู้และกระจายผลประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชุมชนรับทราบความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานในทุกสิ้นปีการศึกษาหรือในระหว่างปีการศึกษา ส่งเสริมการชี้แจงข่าวสารของสถานศึกษาให้มีความหลากหลายรูปแบบ ส่งเสริมงานการประชาสัมพันธ์/การจัดทำวารสารสัมพันธ์ ของสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง พัฒนารูปแบบการประชุมในแบบเคลื่อนที่หรือการประชุมสัญจรในหมู่บ้าน พัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมการจัดอบรมและศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากตารางที่ 4.36 - 4.40 พบว่า กลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการริเริ่ม ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์หลัก และ 8 วิธีการ

กลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการวางแผน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์หลัก และ 11 วิธีการ

กลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการดำเนินการ ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์หลัก และ 25 วิธีการ

กลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการประเมินผล ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์หลัก และ 10 วิธีการ

กลยุทธ์หลักและวิธีการการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการรับผลประโยชน์ ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย 1 กลยุทธ์หลัก และ 8 วิธีการ

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบกลยุทธ์ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การจัดทำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในครั้งนี้ เมื่อได้ร่างกลยุทธ์เบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบกลยุทธ์ดังกล่าว โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ นักวิชาการ หรือคณาจารย์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา ผู้บริหารระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือนักวิชาการทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน โดยจัดประชุมสนทนากลุ่ม ณ ห้องประชุมนานาชาติ 405 ชั้น 4 อาคารประชุมสุข อ่าวอรุณ (อาคาร 3) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการประชุมมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างกลยุทธ์ สรุปได้ดังนี้

1. ในด้านวิธีการของกลยุทธ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการเน้น และให้ความสำคัญแบบเจาะลึกไปในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น
2. ในด้านของข้อความของวิธีการของกลยุทธ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับกลยุทธ์ โดยเสนอให้ดูถึงความสอดคล้องในเนื้อหาสาระของวิธีการที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ดังกล่าว
3. ในด้านข้อความกลยุทธ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรเป็นข้อความที่สร้างแรงกระตุ้น แรงจูงใจในการดำเนินงาน เช่น “มุ่งส่งเสริม” “มุ่งสร้าง” เป็นต้น และในส่วนข้อความของวิธีการ ควรจะเป็นไปในลักษณะเชิงปฏิบัติการ (Action) ให้มากยิ่งขึ้น
4. ในด้านของข้อความของวิธีการของกลยุทธ์ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจะมีประธาน กิริยา และกรรม เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมเกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
5. ในด้านกลยุทธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ให้เพิ่มเติมในส่วน ของกลยุทธ์รอง โดยจากเดิมมีกลยุทธ์หลักและวิธีการ ให้เป็น กลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธีการ เพื่อเพิ่มความชัดเจนให้มากยิ่งขึ้น
6. ในด้านวิธีการผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรมีการสรุปเป็น ประเด็นที่สำคัญๆมาเสนอ เพื่อไม่ให้มีความซ้ำซ้อนและจำนวนข้อปฏิบัติมากเกินไป ซึ่งอาจส่งผลทำให้ผู้ปฏิบัติตามนั้น ไม่สามารถปฏิบัติได้ครบถ้วนตามที่เสนอไว้

7. ในด้านวิธีการผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ครู และนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากบุคลากรดังกล่าวมีส่วนในการขับเคลื่อนงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ 3 การนำเสนอกลยุทธ์ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่มนั้น ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงเป็นกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 4.41 แสดงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลยุทธ์หลักที่ 1 : ริเริ่มสร้างสรรค์สัมพันธ์ชุมชน	
กลยุทธ์รอง	วิธีการ
1. มุ่งสร้างความตระหนักและพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมการสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่ครูและชุมชน ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการรู้สึกเป็นเจ้าของในสถานศึกษาให้กับชุมชน จัดให้มีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและชุมชนในการส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับชุมชนและบุคลากรในสถานศึกษา เช่น การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งต่อนักเรียน ส่งเสริมการจัดอบรมและศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับคณะครูและชุมชน
2. ส่งเสริมความสัมพันธ์ร่วมกันในชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น ชุมนุมศิษย์เก่า กีฬาสัมพันธ์ วันเด็ก เป็นต้น สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของชุมชนให้มีความทันสมัยใช้เชื่อมโยงการกับทำงานได้

กลยุทธ์หลักที่ 2 : เพิ่มพลังศักยภาพการวางแผน	
กลยุทธ์รอง	วิธีการ
1. มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการร่วมมือในการวางแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม 2. อบรม/ชี้แจง งานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับชุมชนได้มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ 3. ส่งเสริมการวางแผนร่วมกันในการป้องกัน ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนของเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นเรียน 4. สถานศึกษาแจ้งข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองและชุมชน 5. จัดกิจกรรมการอำนวยความสะดวกให้ผู้ปกครอง และเครือข่ายชุมชนได้จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้ปกครองและนักเรียน 6. ขอสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ส่งเสริมการวางแผนการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบในการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชน 2. พัฒนาการใช้งานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3. ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณา การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และรายละเอียด ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. จัดกิจกรรมการวางแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เครือข่ายผู้ปกครองเข้มแข็ง 5. การนำเสนอจุดเด่น โอกาส การพัฒนาของนักเรียนในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน 6. สถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา และให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองนักเรียนในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานในรูปแบบการเป็นคณะกรรมการร่วมกันของทุกฝ่าย	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษา 2. พัฒนาและอบรมการเสริมสร้างความรู้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. สร้างวัฒนธรรมในการเสียสละและการแสวงหาความรู้ร่วมกัน 4. การเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของคณะครูและชุมชน 5. จัดอบรมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน

กลยุทธ์หลักที่ 3 : เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ	
กลยุทธ์รอง	วิธีการ
1. มุ่งสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความรู้ ความเข้าใจ และจัดกิจกรรม ทบทวนองค์ความรู้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับครูในทุกคน ภาครีเยนเพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืน 2. ส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นระบบทั้งด้านเอกสารและงานด้านการ ปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน 3. จัดกำหนดนโยบายและโครงสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาให้ชัดเจนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เป็นคณะกรรมการ 4. สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยสนับสนุนให้ชุมชนได้เข้ามาร่วมใช้ ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีภายในสถานศึกษา 5. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน 6. พัฒนากระบวนการการใช้งานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิด ประโยชน์สูงสุด และมีการประสานงานและการสื่อสารโดยตรงระหว่าง ครูกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว 7. พัฒนาระบบการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ สถานศึกษา 8. จัดกิจกรรมการปฐมนิเทศสำหรับครูใหม่ในงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน 9. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่ ไม่พึงประสงค์ ส่งเสริมนักเรียนที่มีศักยภาพและความสามารถให้มีการ พัฒนาตนเองสูงขึ้นต่อไปโดยจัดกิจกรรมการเข้าค่ายพัฒนาศักยภาพ และจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับนักเรียน พร้อมทั้งดูแลในเรื่อง สุขภาพอนามัยของนักเรียนให้เข้มแข็ง 10. สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน การส่งเสริมงานด้านวิชาการของโรงเรียน

กลยุทธ์หลักที่ 3 : เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ (ต่อ)	
กลยุทธ์รอง	วิธีการ
2.พัฒนาความสัมพันธ์ด้วยเครือข่ายผู้ประกอบการเข้มแข็ง	<ol style="list-style-type: none"> 1.ส่งเสริมกิจกรรมการประชุมผู้ประกอบการชั้นเรียน 2.ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3.สนับสนุนและส่งเสริมการจัดประชุมผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน ในวันหยุดราชการ 4.ให้มีการเลือกตั้งกรรมการผู้ประกอบการนักเรียน/ผู้ประกอบการเครือข่าย/ประธานผู้ประกอบการเครือข่าย 5.จัดสายตรวจผู้ประกอบการนักเรียนเพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน 6.จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าหรือสมาคมผู้ประกอบการนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษา
3.เสริมพลังสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากองค์กรภายนอก	<ol style="list-style-type: none"> 1.ส่งเสริมและสนับสนุนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น ทุนการศึกษา งบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น 2.ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการสร้างความรักและความศรัทธาระหว่างสถานศึกษากับชุมชน 3.ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนจากวิทยากรท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพในชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ให้คนในหมู่บ้าน 4.ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยการทำงานเป็นทีม 5.สร้างเครือข่ายอาสาพัฒนาสุขภาพสถานศึกษาและชุมชน 6.ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษา พร้อมทั้งจัดหาหน่วยงานภายนอกมาสร้างความรู้และความเข้าใจงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทั้งสถานศึกษาและชุมชน

กลยุทธ์หลักที่ 3 : เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ (ต่อ)	
กลยุทธ์รอง	วิธีการ
3.เสริมพลังสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากองค์กรภายนอก (ต่อ)	<p>7.ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ความสามารถในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>8.สนับสนุนกิจกรรมการแสวงหาความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนกับสถานศึกษา</p> <p>9.ส่งเสริมให้มีการจัดประชุมสัญจร จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้นำชุมชนกับชุมชนคนรักบ้านเกิด และสร้างเครือข่ายชุมชนคนรักโรงเรียน</p>
กลยุทธ์หลักที่ 4 : มุ่งสร้างคุณภาพการประเมินผลสู่ความเข้มแข็ง	
กลยุทธ์รอง	วิธีการ
1.สนับสนุนการประเมินผลการวิจัยอย่างมีคุณภาพ	<p>1.สนับสนุนงานด้านการวิจัยและการประเมินผลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>2.ส่งเสริมระบบการนิเทศภายในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง</p> <p>3.จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงในการทำงานของสถานศึกษา</p> <p>4.สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเพื่อการดูแลรับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง</p>
2.มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	<p>1.พัฒนาและอบรมการเพิ่มความรู้ ความสามารถ ในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่บุคลากรในชุมชนด้านการประเมินผล</p> <p>2.จัดให้มีการอบรมบุคลากรครูด้านการวัดและประเมินผล</p>
3.ส่งเสริมให้สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างหลากหลาย	<p>1.ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างหลากหลายรูปแบบ</p> <p>2.จัดกิจกรรมการทำงานร่วมกันเป็นทีมในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>3.จัดทำคู่มือการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของครู</p> <p>4.มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ</p>

กลยุทธ์หลักที่ 5 : มุ่งสู่ความสำเร็จและรับผลประโยชน์ร่วมกัน	
กลยุทธ์รอง	วิธีการ
1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการมีส่วนร่วมรับรู้และกระจายผลประโยชน์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1. จัดกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนมีการรับรู้และกระจายผลประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชุมชนรับทราบความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 3. พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม 4. จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีอุปการคุณของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมการแสดงผลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่สาธารณชน	1. จัดนิทรรศการแสดงผลงานของสถานศึกษาในทุกสิ้นปีการศึกษาหรือในระหว่างปีการศึกษา 2. จัดแจ้งข่าวสารของสถานศึกษาโดยมีรูปแบบที่หลากหลาย 3. ส่งเสริมงานการประชาสัมพันธ์/การจัดทำวารสารสัมพันธ์ของสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง 4. พัฒนารูปแบบการประชุมในแบบเคลื่อนที่หรือการจัดประชุมสัญจรของหมู่บ้าน

จากตารางที่ 4.41 พบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 68 วิธีการ ได้แก่ กลยุทธ์หลักที่ 1 ริเริ่มสร้างสรรค์สัมพันธ์ชุมชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง คือ 1) มุ่งสร้างความตระหนักและพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ ความสามารถงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน 2) ส่งเสริมความสัมพันธ์ร่วมกันในชุมชน กลยุทธ์หลักที่ 2 เพิ่มพลังศักยภาพการวางแผน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง คือ 1) มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการร่วมมือในการวางแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและชุมชน 2) ส่งเสริมการวางแผนการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ 3) มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานในรูปแบบการเป็นคณะกรรมการร่วมกันของทุกฝ่าย กลยุทธ์หลักที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง คือ 1) มุ่งสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน 2) พัฒนาสานสัมพันธ์ด้วยเครือข่ายผู้ประกอบการเข้มแข็ง 3) เสริมพลังสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากองค์กรภายนอก กลยุทธ์หลักที่ 4 มุ่งสร้างคุณภาพการประเมินผลสู่ความเข้มแข็ง ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง คือ 1) สนับสนุนงานวิจัยและการประเมินผลอย่างมีคุณภาพ 2) มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างหลากหลาย และกลยุทธ์หลักที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จและรับผลประโยชน์ร่วมกัน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง คือ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการมีส่วนร่วมรับรู้และกระจายผลประโยชน์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ส่งเสริมการแสดงผลงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่สาธารณชน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับ ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยข้อมูลสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพดำเนินการในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ และ ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

2. สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพดำเนินการในปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งต่อนักเรียน

3. สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพดำเนินการในปัจจุบัน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การคัดกรองนักเรียน

4. สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การส่งต่อนักเรียน

5. สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การคัดกรองนักเรียน

6. สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพการดำเนินการปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน อยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยข้อมูลสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน

1. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหาร สถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

2. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน รองลงมาคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งตัว

3. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

4. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมสภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งตัวนักเรียน

5. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล

เมื่อพิจารณาในภาพรวม สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน รองลงมาคือการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

6. สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์

เมื่อพิจารณาในภาพรวม สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งต่อนักเรียน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยสภาพแวดล้อมของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดกลยุทธ์ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จุดแข็ง (Strength)

1. สถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริม และสนับสนุนนักเรียนเพื่อให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้น

2. สถานศึกษามีการจัดการกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง นักเรียน และองค์กรต่าง ๆ
3. สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างดี
4. ผู้บริหาร ครู มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน จึงทำให้เกิดการร่วมมือกันทำงานอย่างดีเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน
5. ครูมีความรัก เมตตา และเอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างจริงจังและมีความต่อเนื่อง
6. สถานศึกษามีการจัดการกิจกรรมในการทางงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษา
7. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ให้ความเป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา
8. ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
9. ผู้บริหารมีการชี้แจงนโยบายการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบ
10. ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
11. สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง
12. ผู้บริหารเป็นคนท้องถิ่นจึงสามารถที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างรวดเร็ว
13. ผู้บริหารเข้าร่วมงานกับชุมชนทุกครั้ง และทุกเรื่องที่ชุมชนของความร่วมมือกับทางสถานศึกษา ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
14. สถานศึกษามีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย มีความสะดวกและรวดเร็วในการใช้ข้อมูลเพื่อมาดำเนินงาน

จุดอ่อน (Weakness)

1. ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง
2. สถานศึกษาขาดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. สถานศึกษามีนักเรียนที่มีการย้ายถิ่นฐานเพื่อติดตามผู้ปกครองไปทำงานในต่างถิ่นบ่อยครั้ง จึงส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน
4. สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชุมชนได้รับทราบ จึงส่งผลให้ชุมชนไม่มีความเข้าใจและไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. สถานศึกษาขาดการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6. สถานศึกษามีโครงสร้างการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายังไม่มีชัดเจน
7. ผู้บริหารยังขาดประสบการณ์การบริหารงานในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
8. สถานศึกษาขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่
9. สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์และการแสดงผลงานในดำเนินงานการจัดการศึกษาและงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้ผู้ปกครองและชุมชนไม่ทราบผลการดำเนินงาน
10. สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
11. สถานศึกษาขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในสถานศึกษา
12. สถานศึกษาขาดการชี้แจงภารกิจของสถานศึกษาความชัดเจนในด้านบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
13. สถานศึกษายังขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่
 - (2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โอกาส (Opportunities)

1. ชุมชนส่วนใหญ่เป็นสังคมชนบท จะมีการพึ่งพาอาศัยกันช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงมีโอกาสนในการมาช่วยเหลืองานของสถานศึกษามากขึ้น
2. ชุมชนให้การช่วยเหลือในการแจ้งข้อมูลข่าวสารและเบาะแสต่าง ๆ ให้กับทางโรงเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการติดตามและตรวจสอบของโรงเรียนต่อไป
3. ชุมชนมีความต้องการและยินดีในการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษา
4. ชุมชนให้การสนับสนุนด้านทุนการศึกษา เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด เทศบาล ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า เป็นต้น
5. มีกฎหมายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา
6. ผู้บริหารและครูตระหนัก เห็นคุณค่า และความสำคัญของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
7. ชุมชนหารายได้เสริมให้กับนักเรียนรวมทั้งมีความสนใจในงานด้านสุขภาพกายและใจของนักเรียน
8. หน่วยงานต้นสังกัด มีการสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

9. กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10. ชุมชนมีความรักและห่วงใยในสถานศึกษาของชุมชนตนเอง

11. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการจัดการศึกษา

12. ชุมชนมีการจัดประชุมสัญจรในทุกเดือน

13. หน่วยงานต้นสังกัดมีการจัดอบรมให้แก่ครูแกนนำ เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถในการทำงาน และครูแกนนำได้นำข้อมูลมาขยายผลให้แก่เพื่อนครูในโรงเรียนต่อไป

อุปสรรค (Threats)

1. ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการทางสถานศึกษาได้ในทุกครั้ง และมีเวลาในการเอาใจใส่ดูแลบุตร หลาน น้อยลง

2. ขาดความต่อเนื่องในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือสถานศึกษา

3. ชุมชนมีสื่อต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนในวัยเรียน อาจส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นได้ และมีการใช้สื่อเทคโนโลยีบางอย่างที่ไม่เหมาะสม

4. มีความไม่ต่อเนื่องในด้านนโยบายการสนับสนุนการศึกษา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหรือผู้บริหาร

5. ชุมชนยังขาดความรู้และความเข้าใจงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6. ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการตัดสินใจ การสำรวจ การวิเคราะห์ปัญหา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา

7. ชุมชนขาดการร่วมรับรู้ถึงผลประโยชน์

8. ชุมชนขาดการประชุม กำกับ ติดตามการประเมินผลและการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา และอุปสรรคร่วมกัน

9. ชุมชนขาดการสนับสนุนและช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ งบประมาณ จากองค์กรภายนอกในการสนับสนุนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

10. ชุมชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการการทำงานในสถานศึกษา

11. ชุมชนขาดความร่วมมือในการวางแผนและกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ในด้านการคัดกรองนักเรียนร่วมกันกับสถานศึกษา

12. ผู้ปกครองมีความเข้าใจว่าการดูแลนักเรียนเป็นเรื่องของครูเท่านั้น จึงไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น เพราะกลัวว่าจะส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

13. ชุมชนบางชุมชนยังขาดความรู้ และความสามารถในการแสดงความคิดเห็นในการร่วมพิจารณาในงานด้านการจัดการศึกษา

14. ผู้ปกครองมีการย้ายไปทำงานในต่างถิ่นบ่อยครั้ง จึงส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน

ส่วนที่ 2 ผลการนำเสนอกลยุทธ์ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พบว่า กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก และ 13 กลยุทธ์รอง 68 วิธีการ ได้แก่

กลยุทธ์หลักที่ 1 ริเริ่มสร้างสรรค์สัมพันธ์ชุมชน

กลยุทธ์รองที่ 1 มุ่งสร้างความตระหนักและพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน

วิธีการ

1. จัดกิจกรรมการสร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่ครูและชุมชน
2. ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกในการรู้สึกเป็นเจ้าของในสถานศึกษาให้กับชุมชน
3. จัดให้มีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและชุมชนในการส่งเสริมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับชุมชนและบุคลากรในสถานศึกษา เช่น การคัดกรองนักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งต่อนักเรียน
5. ส่งเสริมการจัดอบรมและศึกษาดูงาน โรงเรียนต้นแบบ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับคณะครูและชุมชน

กลยุทธ์รองที่ 2 ส่งเสริมความสัมพันธ์ร่วมกันในชุมชน

วิธีการ

1. จัดกิจกรรมสร้างความผูกพันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น ชุมนุมศิษย์เก่า กีฬาสัมพันธ์ วันเด็ก เป็นต้น
2. สร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง
3. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของชุมชนให้มีความทันสมัยใช้เชื่อมโยงการทำงานได้

กลยุทธ์หลักที่ 2 เพิ่มพลังศักยภาพการวางแผน

กลยุทธ์รองที่ 1 มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการร่วมมือในการวางแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและชุมชน

วิธีการ

1. สร้างและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม
2. อบรมชี้แจง งานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับชุมชนได้มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ
3. ส่งเสริมการวางแผนร่วมกันในการป้องกัน ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนของเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นเรียน
4. สถานศึกษาแจ้งข้อมูลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มช่วยเหลือแก่ผู้ปกครองและชุมชน
5. จัดกิจกรรมการอำนวยความสะดวกให้ผู้ปกครอง และเครือข่ายชุมชนได้จัดกิจกรรมการพัฒนาผู้ปกครองและนักเรียน
6. ขอสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลยุทธ์รองที่ 2 ส่งเสริมการวางแผนการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

วิธีการ

1. ส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นระบบในการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชน
2. พัฒนาการใช้งานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณา การกำหนดนโยบาย แผนงานโครงการ และรายละเอียด ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. จัดกิจกรรมการวางแผนงานให้เครือข่ายผู้ปกครองเข้มแข็ง
5. การนำเสนอจุดเด่น โอกาส การพัฒนาของนักเรียนในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน

6. สถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา และให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองนักเรียน

กลยุทธ์รองที่ 3 มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานในรูปแบบการเป็นคณะกรรมการร่วมกันของทุกฝ่าย

วิธีการ

1. จัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษา
2. พัฒนาและอบรมการเสริมสร้างความรู้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. สร้างวัฒนธรรมในการเสียสละและการแสวงหาความรู้ร่วมกัน
4. การเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานของคณะครูและชุมชน
5. จัดอบรมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน

กลยุทธ์หลักที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ

กลยุทธ์รองที่ 1 มุ่งสร้าง ความเข้มแข็งในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการให้ความรู้ ความเข้าใจ และจัดกิจกรรมทบทวนองค์ความรู้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับครูในทุกคนภาคเรียนเพื่อความต่อเนื่องและยั่งยืน
2. ส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นระบบทั้งด้านเอกสารและงานด้านการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. จัดกำหนดนโยบายและโครงสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ชัดเจนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ
4. สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยสนับสนุนให้ชุมชนได้เข้ามาร่วมใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีภายในสถานศึกษา
5. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน
6. พัฒนาระบบการการใช้งานระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีการประสานงานและการสื่อสารโดยตรงระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว
7. พัฒนาระบบการเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา
8. จัดกิจกรรมการปฐมนิเทศสำหรับครูใหม่ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
9. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ ส่งเสริมนักเรียนที่มีศักยภาพและความสามารถให้มีการพัฒนาตนเองสูงขึ้นไปโดยจัดกิจกรรมการเข้าค่ายพัฒนาศักยภาพ และจัดหลักสูตรส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับนักเรียน พร้อมทั้งดูแลในเรื่องสุขภาพอนามัยของนักเรียนให้เข้มแข็ง
10. สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งเสริมงานด้านวิชาการของโรงเรียน

กลยุทธ์รองที่ 2 พัฒนาสถานสัมพันธ์ด้วยเครือข่ายผู้ปกครองเข้มแข็ง

วิธีการ

1. ส่งเสริมกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
3. สนับสนุนและส่งเสริมการจัดประชุมผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ในวันหยุดราชการ
4. ให้มีการเลือกตั้งกรรมการผู้ปกครองนักเรียน/ผู้ปกครองเครือข่าย/ประธาน

ผู้ปกครองเครือข่าย

5. จัดสายตรวจผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน
6. จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าหรือสมาคมผู้ปกครองนักเรียนตามบริบทของสถานศึกษา

กลยุทธ์รองที่ 3 เสริมพลังสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากองค์กรภายนอก

วิธีการ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากชุมชน เช่น ทุนการศึกษา งบประมาณสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการสร้างความรักและความศรัทธาระหว่างสถานศึกษากับชุมชน
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนจากวิทยากรท้องถิ่น หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการจัดตั้งศูนย์พัฒนาอาชีพในชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ให้คนในหมู่บ้าน
4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยการทำงานเป็นทีม
5. สร้างเครือข่ายอาสาพัฒนาสุขภาพสถานศึกษาและชุมชน
6. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษา พร้อมทั้งจัดหาหน่วยงานภายนอกมาสร้างความรู้และความเข้าใจงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทั้งสถานศึกษาและชุมชน
7. ส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ความสามารถในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
8. สนับสนุนกิจกรรมการแสวงหาความรู้ร่วมกันของคนในชุมชนกับสถานศึกษา
9. ส่งเสริมให้มีการจัดประชุมสัญจร จัดทำเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้นำชุมชนกับชุมชนคนรักบ้านเกิด และสร้างเครือข่ายชุมชนคนรักโรงเรียน

กลยุทธ์หลักที่ 4 มุ่งสร้างคุณภาพการประเมินผลสู่ความเข้มแข็ง

กลยุทธ์รองที่ 1 สนับสนุนงานวิจัยและการประเมินผลอย่างมีคุณภาพ

วิธีการ

1. สนับสนุนงานด้านการวิจัยและการประเมินผล
2. ส่งเสริมระบบการนิเทศภายในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง
3. จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงในการทำงานของสถานศึกษา
4. สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาและชุมชนเพื่อการดูแลรับผิดชอบงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กลยุทธ์รองที่ 2 มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

วิธีการ

1. พัฒนาและอบรมการเพิ่มความรู้ ความสามารถ ในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่บุคลากรในชุมชนด้านการประเมินผล
2. จัดให้มีการอบรมบุคลากรครูด้านการวัดและประเมินผล

กลยุทธ์รองที่ 3 ส่งเสริมให้สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างหลากหลาย

วิธีการ

1. ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานอย่างหลากหลายรูปแบบ
2. จัดกิจกรรมการทำงานร่วมกันเป็นทีมในการกำกับติดตามและประเมินผลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. จัดทำคู่มือการประเมินประสิทธิภาพการทำงานของครู
4. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และข้อเสนอแนะในการทำงานร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

กลยุทธ์หลักที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จและรับผลประโยชน์ร่วมกัน

กลยุทธ์รองที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการมีส่วนร่วมรับรู้และกระจายผลประโยชน์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการ

1. จัดกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนมีการรับรู้และกระจายผลประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชุมชนรับทราบความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
3. พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม
4. จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีอุปการคุณของสถานศึกษา

กลยุทธ์รองที่ 2 ส่งเสริมการแสดงผลงานของสถานศึกษาสู่สาธารณชน

วิธีการ

1. จัดนิทรรศการแสดงผลงานของสถานศึกษาในทุกสิ้นปีการศึกษาหรือในระหว่างปีการศึกษา
2. ชี้แจงข่าวสารของสถานศึกษาโดยมีรูปแบบที่หลากหลาย
3. ส่งเสริมงานการประชาสัมพันธ์/การจัดทำวารสารสัมพันธ์ ของสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง
4. พัฒนารูปแบบการประชุมในแบบเคลื่อนที่หรือการจัดประชุมสัญจรของ

หมู่บ้าน

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีประเด็นการอภิปราย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พบว่าสภาพการดำเนินการในปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินการในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังเป็นไปในลักษณะที่ต้องมีการพัฒนาให้มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินการในสถานศึกษา ยังขาดการเชื่อมโยงกับชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548) ได้ค้นพบว่า กระบวนการสื่อสารและการทำความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ยังต้องมีการเร่งปรับปรุงให้เกิดความเข้าใจให้ตรงกัน กระชับ และมีความถี่ในการสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ มากขึ้น หากยังพบว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล เพ็งแจ่ม (2544) ที่พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน ในส่วนข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการริเริ่ม มีระดับการดำเนินการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อ จะพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2551) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาโรงเรียนยังต้องอาศัยพลังของชุมชนทั้งในด้านแนวคิด แผนงาน โครงการ ทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่เรื่องเงินเท่านั้น แต่รวมถึงภูมิปัญญาและความสามารถของคนในชุมชน ตลอดจนทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนด้วย แต่หากพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่มนี้ ในด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับต่ำที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้ปกครอง ชุมชน ยังมีความไม่กล้าพอในการร่วมกันเสนอแนวคิดและการตัดสินใจ สอดคล้องกับผลของการวิจัยที่ได้จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามว่าผู้ปกครองมีความเข้าใจว่าการดูแลนักเรียนเป็นเรื่องของโรงเรียนหรือครูเท่านั้น จึงไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น

เพราะกลัวว่าจะส่งผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกจากนี้ในส่วนของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลจะเห็นได้ว่าเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและเมื่อพิจารณารายชื่อ จะพบว่า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือการร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาควรที่จะเห็นถึงความสำคัญในส่วนของ การประเมินผลการดำเนินงาน โดย พิศณุ ฟองศรี (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นของการประเมินว่า เป็นกลไกที่สำคัญที่จะนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานในทุกด้าน ไม่ใช่การตรวจสอบที่เน้นการจับผิดตามแนวคิดเดิม ๆ แต่เป็นการปรับปรุงและพัฒนา ในปัจจุบันทุกฝ่ายได้เห็นถึงประโยชน์ของการประเมินมากขึ้น จึงทำให้การประเมินเข้าไปมีบทบาทในทุกภาคส่วนของสังคม ไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน ธุรกิจ องค์กรอิสระ หรือประชาคมต่าง ๆ ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม หรือด้านการศึกษา นอกจากนี้ในการวิจัยยังมีข้อพบอีกว่า ในส่วนของครู เมื่อพิจารณารายชื่อ จะพบว่า ในการที่ให้ชุมชนมากำกับดูแลและติดตามรายงานปัญหา อุปสรรค การทำงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ครูนั้น ยังมีการดำเนินงานที่เป็นคู่ขนานไปกับชุมชนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับข้อค้นพบจากข้อเสนอแนะที่ว่า ครูนั้นยังมีภาระงานมากจนทำให้ไม่สามารถดูแลการทำงานร่วมกับชุมชนได้อย่างทั่วถึงและครบถ้วนตามกระบวนการได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ในส่วนของตัวแทนชุมชนมีการดำเนินการในส่วนของมารับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะสถานศึกษาทุกแห่งได้จัดให้มีการประชุมชี้แจงการแจ้งผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้กับผู้ปกครองได้รับทราบและเกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ชุมชน ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจดี แต่หากพบว่า ในส่วนของการวางแผนงานนั้น ยังมีการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดย วันชัย มีชาติ (2552) ที่ให้แนวคิดว่าการวางแผนมีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือในการประสานงาน การจัดสรรทรัพยากร การจัดระบบควบคุมตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานและเป็นเครื่องกระตุ้นและจูงใจผู้ปฏิบัติงานในองค์กร แต่ในทางปฏิบัติมีการพบว่าองค์กรบางส่วนไม่มีการวางแผนหรือไม่ให้ความสำคัญกับการวางแผนเท่าที่ควร การวางแผนจึงเป็นเรื่องที่กระทำตามความจำเป็นหรือทำแบบเสียไม่ได้ โดยเฉพาะในระบบของราชการถึงกับมีการกล่าวล้อกันว่าการวางแผนเป็นการนำแผนมาวางไว้เฉย ๆ โดยไม่มีการทำอะไร

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

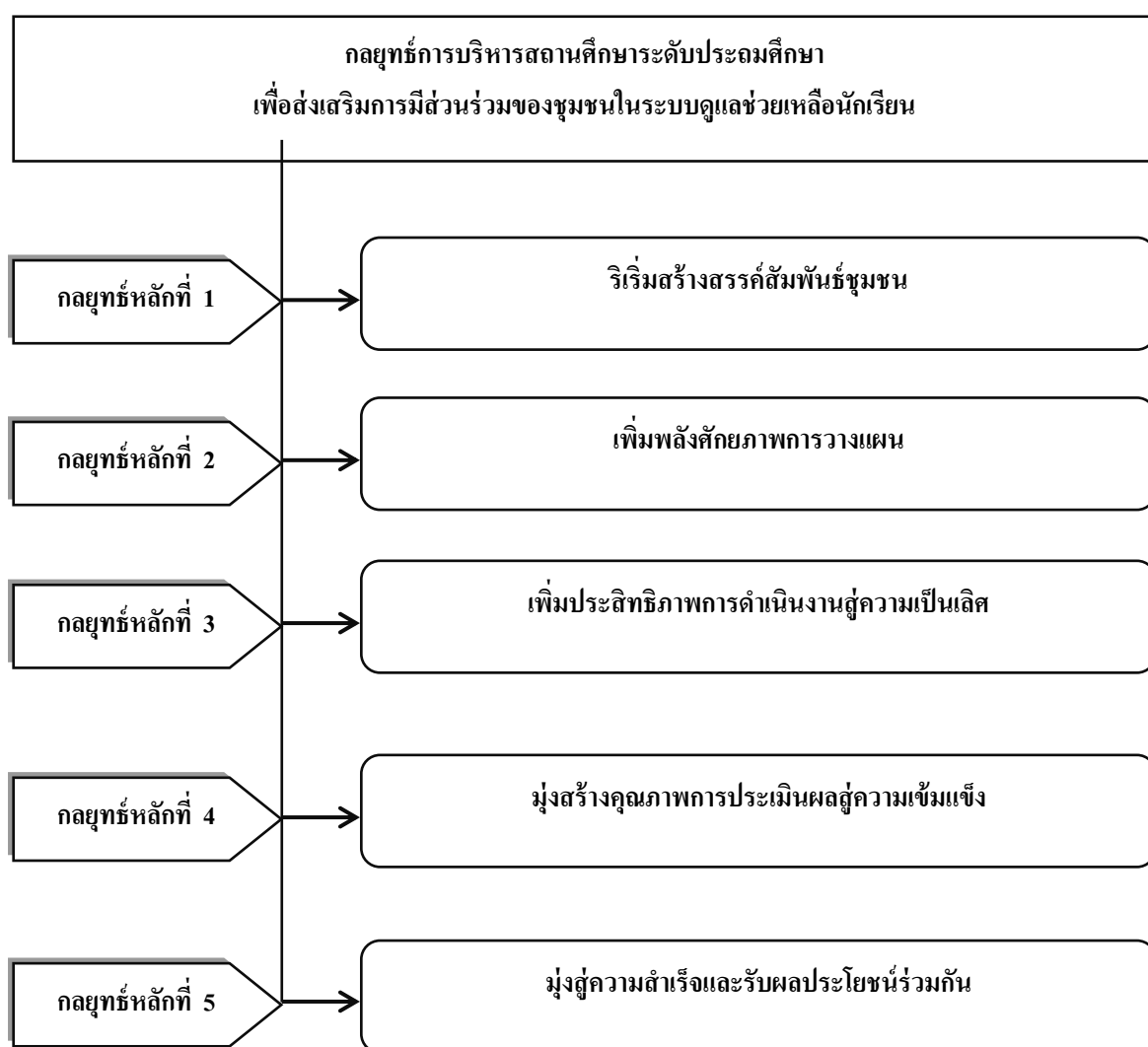
พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน มีความต้องการในการที่จะพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมาก สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้กล่าวว่า ด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และการดำรงอยู่ในสังคมในยุคข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่แทรกซึมวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมทุกรูปแบบ ทำให้คนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รุนแรง และเต็มไปด้วยสถานการณ์ปัญหาที่มีความซับซ้อน นอกจากนี้การไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาสู่สังคมไทย ด้วยกระบวนการทางทุนนิยมและบริโภคนิยม ในขณะที่วัฒนธรรมดั้งเดิมนับวันแต่จะอ่อนแอลง ทำให้เด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าวจนนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และความล้มเหลวทั้งทางด้านการเรียนความไม่มั่นคงในอนาคต ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนวัตกรรมที่จะช่วยให้ครู อาจารย์ ผู้ปกครองนักเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ใช้เป็นกลไกในการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองและดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้รอดและปลอดภัยจากปัญหาต่าง ๆ ได้ และจากการค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ จะสังเกตเห็นว่า ในส่วนของภาพรวมรายด้านของสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับการดำเนินการปัจจุบัน คือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล นั่นหมายถึงผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน มีความเห็นที่สอดคล้องกัน และมีความต้องการที่จะดำเนินการในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดของสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่มนั้น คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสำรวจปัญหาและการกำหนดความต้องการ จากผลการวิจัยครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในการประชุมผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน มีความคุ้นเคยและชอบการทำงานในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ เช่น การพุดคุย ซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จะไม่มีการเจาะลึกข้อมูลใน

เชิงวิชาการ การพูดคุยแบบเป็นทางการ ในส่วนของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ซึ่งเห็นได้ชัดว่า สภาพที่พึงประสงค์กับการประเมินความพึงพอใจ ผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ยังไม่ค่อยให้ความสนใจมากเท่าใดนัก เพราะจะสนใจในการดำเนินงานมากกว่านั่นเอง ส่วนในด้านการประเมินผลจึงยังไม่ให้ความสำคัญเท่าใดนัก

สำหรับข้อค้นพบจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด พบว่า จุดแข็งของสถานศึกษาคือสถานศึกษามีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนนักเรียนเพื่อให้มีศักยภาพที่ดียิ่งขึ้นดังที่ ขงยุทธ เกษสาคร (2552) กล่าวไว้ว่า นโยบายเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการบริหารงานและที่สำคัญยังเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารพิจารณาเพื่อการตัดสินใจสั่งการ เป็นการบอกทิศทางที่กำหนดโครงสร้างของแผนงาน โดยใช้เป็นเกณฑ์กำกับวิธีการปฏิบัติงานของแผนงานต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร และจุดแข็งรองลงมา คือ ครูมีการดูแลและเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อาจเป็นเพราะโดยส่วนใหญ่ครูเป็นวิชาชีพที่ต้องมีความรักและเมตตาต่อศิษย์และเป็นผู้ให้อย่างแท้จริง จึงเป็นจุดแข็งและรองลงมาอีกข้อคือการจัดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างดี ซึ่งเป็นการดำเนินการที่ตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 6 กล่าวไว้ว่า มาตรา 6 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 12 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ดังเช่น ความรู้เรื่องทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ส่วนที่ 2 กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากการศึกษาและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ประกอบไปด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 68 วิธีการ โดยแต่ละกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กันดังแสดงในแผนภาพที่ 5.1

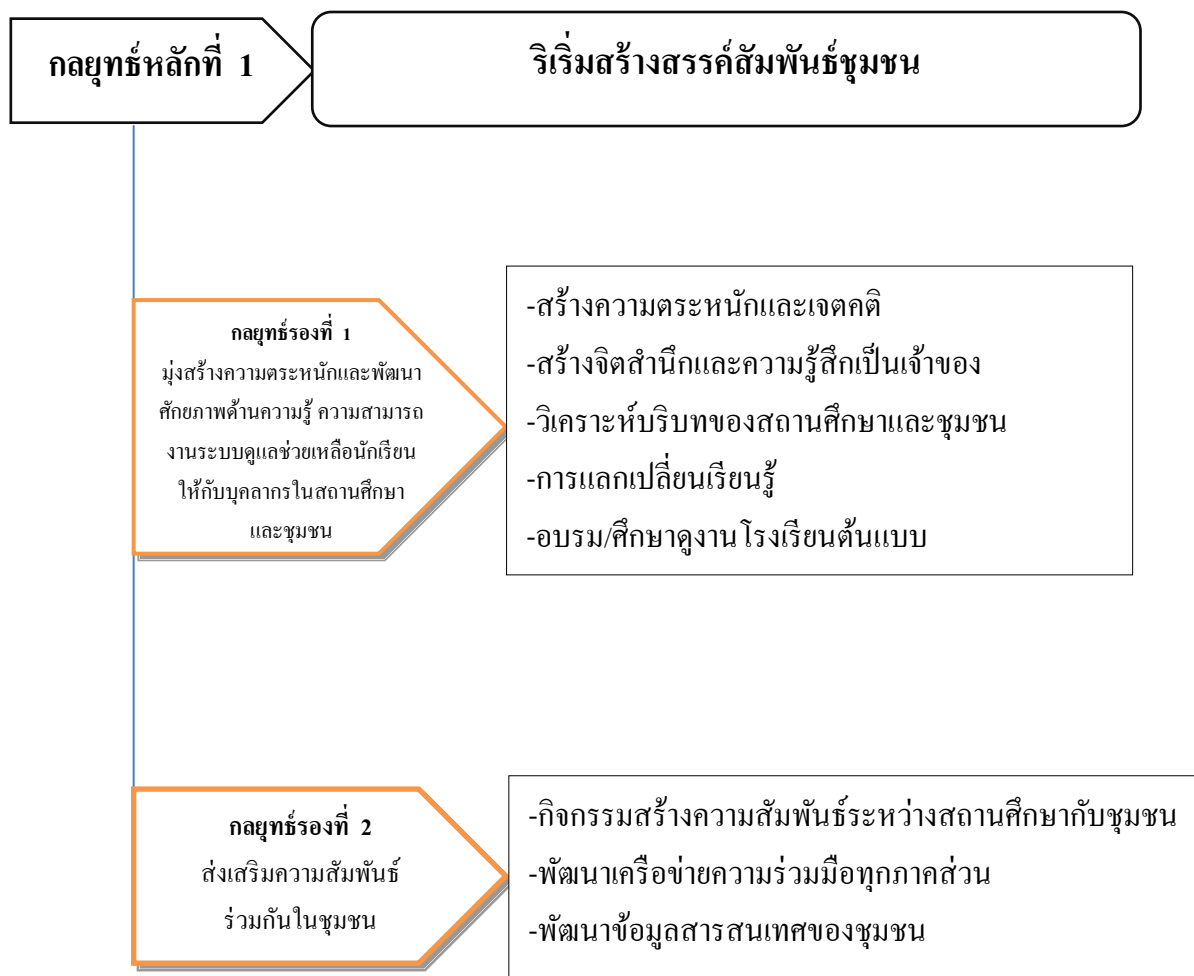

แผนภาพที่ 5.1 แสดงความสัมพันธ์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จะเห็นได้ว่า การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นงานที่ต้องมีการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง โดยกลยุทธ์ดังกล่าวจะช่วยในการผลักดันให้การทำงานนี้สำเร็จได้หากจะต้องเกิดจากความร่วมมือกันในทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะพร ป้อมเกษตร์ (2550) ที่พบว่า ปัจจัยที่จะสนับสนุนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นต้องประกอบด้วย การสนับสนุนจากบุคลากรฝ่ายบริหาร ความร่วมมือและความเสียสละของครู อาจารย์ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครองชุมชน และการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับ ประดับ บุญธรรม (2551) ได้กล่าวว่า การสนับสนุนการใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2548) กล่าวว่า การแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องได้รับความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ผู้ปกครอง และครู ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังเพื่อลดปัญหาให้น้อยลง และจากการศึกษาของผู้วิจัย จึงได้นำเสนอกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. กลยุทธ์หลัก : ริเริ่มสร้างสรรค์สัมพันธ์ชุมชน

โดยมีกลยุทธ์รอง 2 กลยุทธ์ คือ 1) มุ่งสร้างความตระหนักและพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน ประกอบด้วย 5 วิธีการ 2) ส่งเสริมความสัมพันธ์ร่วมกันในชุมชน ประกอบด้วย 3 วิธีการ โดยแต่ละกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กันดังแสดงในแผนภาพที่ 5.2

แผนภาพที่ 5.2 แสดงความสัมพันธ์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กลยุทธ์หลักที่ 1 ริเริ่มสร้างสรรค์สัมพันธ์ชุมชน

สำหรับกลยุทธ์รอง มุ่งสร้างความตระหนักและพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชน จะประกอบไปด้วยวิธีการที่สำคัญ ดังเช่น การจัดกิจกรรมการสร้าง ความตระหนักและเจตคติที่ดีกับงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครูและชุมชน อันเนื่องมาจากการเริ่มต้นในการปฏิบัติงานทุกอย่าง ผู้ปฏิบัติย่อมจะต้องมีการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักและเจตคติกับการทำงาน ดังเช่น อาบรามส์ (2000) กล่าวว่า ปัจจัยที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองคือการสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองจะเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจและความร่วมมือให้ผู้ปกครองมากขึ้นได้ นวมทั้งวิธีการสร้าง

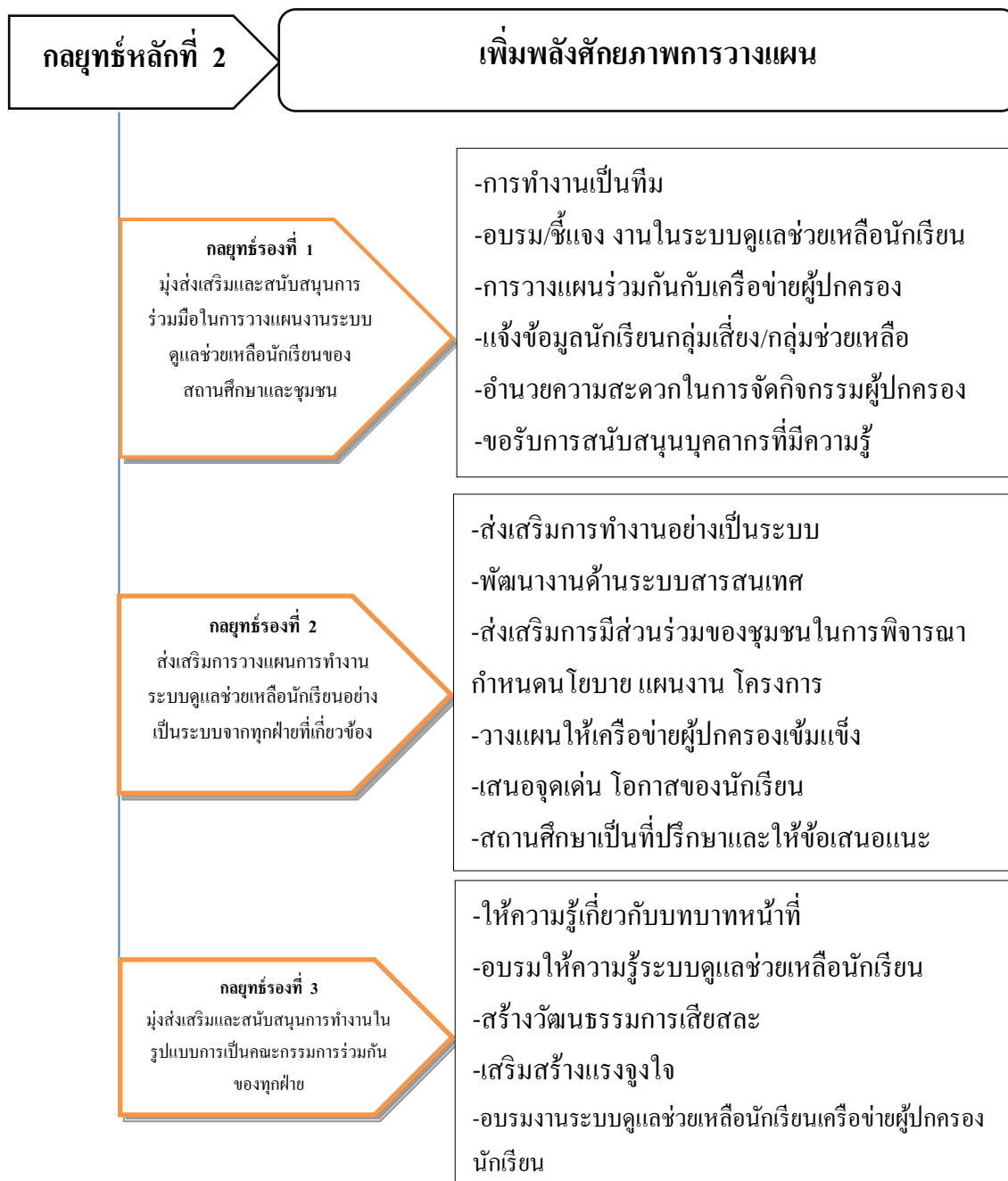
จิตสำนึกในการเป็นเจ้าของในสถานศึกษาให้กับชุมชนก็เป็นสิ่งสำคัญ เมื่อชุมชนเกิดความรักและความหวงแหนในสถานศึกษาของตนและชุมชนแล้วก็จะให้ความร่วมมือในด้านการทำงานทุกอย่าง สอดคล้องกับ บุษผา เมฆศรีทองคำ (2547) ได้กล่าวว่า ปัจจัยในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาประกอบด้วยปัจจัยโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และชุมชน ในส่วนของปัจจัยชุมชน ได้แก่ ลักษณะของชุมชน ภูมิหลังของคนในชุมชน ความรู้สึกผูกพันกันในชุมชน ความศรัทธาต่อบุคลากรในโรงเรียน ความรู้สึกผูกพันกับโรงเรียน การเห็นคุณค่าของการเข้ามามีส่วนร่วมและร่วมมือร่วมพลัง

นอกจากนี้ยังมีวิธีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อทำให้การปฏิบัติงานมีความชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542) ที่ได้กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดที่เป็นสิ่งกำหนดกระบวนการและแบบแผนของการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคือเงื่อนไขบริบทของชุมชน คือเงื่อนไขเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนในโรงเรียนตรงกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในชุมชน คือ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการในโรงเรียน คณะครูและผู้บริหารโรงเรียน ในส่วนที่เป็นวิธีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก็สามารถส่งเสริมให้การดำเนินการมีความสำเร็จมากยิ่งขึ้นเช่นกัน ดังที่ นิยม ศรีวิเศษ (2544) กล่าวว่า ความร่วมมือของชุมชนในการร่วมมือจัดการศึกษาโดยการจัดให้มีเวทีเสวนาประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียน นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดของวิธีการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร สระบัว (2546) ที่ได้กล่าวว่า ควรให้ความสำคัญแก่ครูที่ปรึกษา มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องต่อไป นอกจากนี้วิธีการจัดอบรมและศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับคณะครูและชุมชนก็ยังสามารถที่จะจุดประกายการเริ่มต้นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและชุมชนได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ สนธิ (2547) และ อดุลย์ วัชรวิบูล (2543) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาครูที่ปรึกษาด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรใช้วิธีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การมอบหมายงาน การสนทนา การปรึกษาหารือ ซึ่งจะทำให้ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น มีการพัฒนาตนเองและมีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และยังเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น สำหรับกลยุทธ์รอง ส่งเสริมความสัมพันธ์ร่วมกันในชุมชนประกอบด้วยวิธีการที่จะส่งเสริมให้กลยุทธ์ประสบความสำเร็จ ดังเช่น การจัดกิจกรรมการสร้าง ความผูกพันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เช่น ชุมนุมศิษย์เก่า กีฬาสัมพันธ์ งานวันเด็ก เป็นต้น รวมทั้งการสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อมาสนับสนุนการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และเป็นข้อมูล

ที่เป็นประโยชน์กับสถานศึกษาอย่างมาก ดังที่ พงนา เทียนธารา (2543) กล่าวว่า ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลพื้นฐาน การถ่ายทอด ประสบการณ์ การเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้กับสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งโรงเรียน ควรจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีเหล่านี้ไว้กับชุมชน นอกจากนี้แล้วยังมีวิธีการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ ของชุมชนให้มีความทันสมัยใช้เชื่อมโยงกับการทำงานได้ อันเนื่องมาจากข้อมูลสารสนเทศในโลก ปัจจุบันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก สอดคล้องกับ สุภาพร เริงเอี่ยม (2552) กล่าวว่า การมีระบบ สารสนเทศก็เพื่อจะได้สามารถบริหารทรัพยากรขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดเก็บ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในองค์กรเพื่อมอบหมายภาระหน้าที่ที่เหมาะสม ใช้ระบบสารสนเทศบันทึก เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินงานประจำวันและที่สำคัญคือการนำมาเป็น เครื่องมือในการสนับสนุนการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของผู้บริหาร ที่อยู่บนความถูกต้องครบถ้วน และทันสมัย รวมทั้งงานวิจัยของ ณรงค์ชัย สาไพรวลัย (2546) ที่ได้เสนอแนะว่า โรงเรียนควรมี การพัฒนาระบบสารสนเทศที่ให้เอื้อต่อการทำงาน ซึ่งก็จะส่งผลให้การทำงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนดีขึ้นอย่างมาก

2. กลยุทธ์หลัก : เพิ่มพลังศักยภาพการวางแผน

โดยมีกลยุทธ์รอง 2 กลยุทธ์ คือ 1) มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการร่วมมือในการ วางแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและชุมชน ประกอบด้วย 6 วิธีการ 2) ส่งเสริมการวางแผนการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 6 วิธีการ 3) มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานในรูปแบบการเป็นคณะกรรมการ ร่วมกันของทุกฝ่าย ประกอบด้วย 5 วิธีการ โดยแต่ละกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กันดังแสดงใน แผนภาพที่ 5.3

แผนภาพที่ 5.3 แสดงความสัมพันธ์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กลยุทธ์หลักที่ 2 เพิ่มพลังศักยภาพการวางแผน

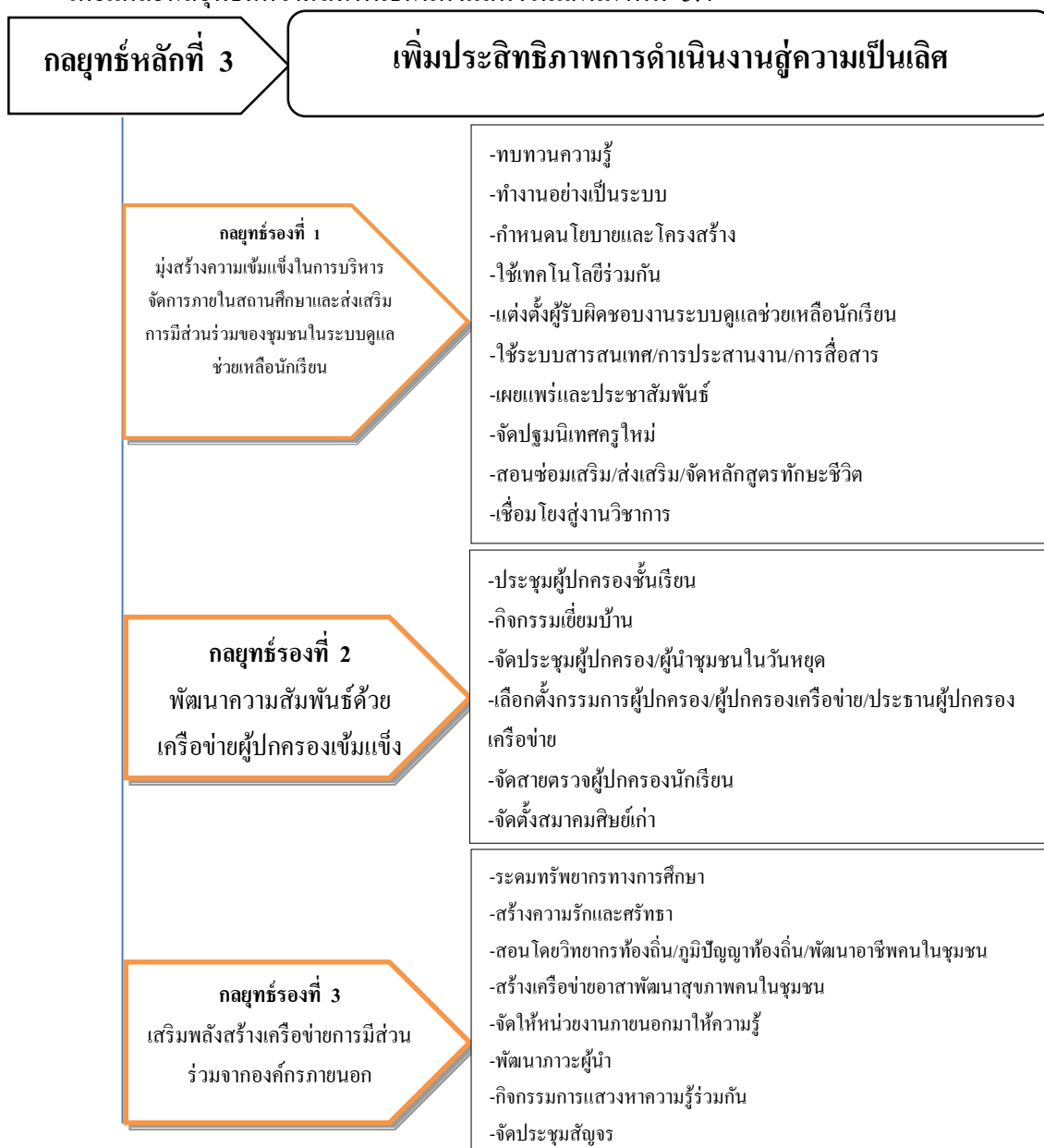
เห็นได้ว่ากลยุทธ์ เพิ่มพลังศักยภาพการวางแผน นี้ จะเป็นการเพิ่มพลังในการที่จะขับเคลื่อนกระบวนการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ โดยการวางแผนงานนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจะทำงานต่อไป ดังที่ ยงยุทธ เกษสาคร (2552) กล่าวถึงการวางแผนว่าเป็นสิ่งที่นับว่ามีคุณค่าอย่างมากต่อ

การกำหนดทิศทางนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (objective) ขององค์การหรือหน่วยงาน และมีความสำคัญยิ่งต่อความต้องการกระบวนการกลุ่มและความต้องการส่วนบุคคล ในการปฏิบัติภารกิจนั้น ๆ ซึ่งการวางแผนเป็นกระบวนการที่บุคคลหรือหน่วยงานได้กำหนดขึ้นไว้ล่วงหน้า เพื่อการปฏิบัติงานในอนาคต และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูธร บ้านเนิน (2551) ในเรื่องรูปแบบการจกระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในรูปแบบร่วมมือทุกฝ่าย โดยเน้นให้มีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้แล้ว บุญเทียม อังสวัสดิ์ (2542) ยังได้ วิจัยและพบว่า ด้านการวางแผนร่วมกันของชุมชนนั้นยังมีสภาพการดำเนินการในระดับน้อย จึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์หรือวิธีการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีศักยภาพมากที่สุด

นอกจากนี้แล้ววิธีการทำงานเป็นทีมยังส่งผลให้กลยุทธ์ขับเคลื่อนไปได้เช่นกัน ดังที่ เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2552) ได้เสนอแนวคิดว่า การทำงานเป็นทีมมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับ ผู้นำทุกคนเพราะผู้นำที่มีประสิทธิภาพคือผู้นำที่สามารถทำงานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีเกิน ความคาดหมาย โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคลต่าง ๆ ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้นำในการ สร้างทีมงานเหล่านี้พัฒนาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ ซึ่งงานวิจัยของ วิสูตร ฉัตรเชิดชัย (2547) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบทีมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ปัญหาและ สาเหตุโดยรวมเกิดจากการที่ฝ่ายบริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีมน้อย ซึ่งแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาที่ฝ่ายบริหารต้องให้ความสำคัญและเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงาน ซึ่งก็จะสามารถปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาได้ นอกจากนี้การขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะทางก็จะ ส่งผลต่อการดำเนินงานต่อไปได้ดังนั้นจึงควรขอการสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาช่วยโรงเรียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับ โฉมฉาย พรหมปัญญา (2540) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของ ผู้นำชุมชนให้มีความชัดเจน และควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรทุกฝ่าย สอดคล้องกับ กิตติภพ เกาแก้ว (2547) และสุทธิดา ภักดีบุญ (2548) ที่กล่าวว่า จะต้องมีการอบรมให้ความรู้ แก่บุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการดำเนินงาน นอกจากนี้ วิธีการเสริมแรงจูงใจให้กับคณะทำงานเพื่อเสริมศักยภาพการวางแผนที่ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่ง ชนงกรณ์ ภูมทลบุตร (2552) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแรงจูงใจในการทำงานว่า จะสามารถทำ ให้คณะทำงานมีความพึงพอใจกับการทำงานและการอยู่ร่วมกันทำให้คณะทำงานใช้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของคนที่มีอยู่มาใช้ในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ รวมทั้ง เป็นการประหยัดต้นทุนและทำให้การทำงานมีการพัฒนาและเจริญรุ่งเรืองได้

3. กลยุทธ์หลัก : การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ

โดยมีกลยุทธ์รอง 2 กลยุทธ์ คือ 1) มุ่งสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 10 วิธีการ 2) พัฒนาความสัมพันธ์ด้วยเครือข่ายผู้ปกครองเข้มแข็ง ประกอบด้วย 6 วิธีการ 3) เสริมพลังสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากองค์กรภายนอก ประกอบด้วย 9 วิธีการ โดยแต่ละกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กันดังแสดงในแผนภาพที่ 5.4

แผนภาพที่ 5.4 แสดงความสัมพันธ์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กลยุทธ์หลักที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ

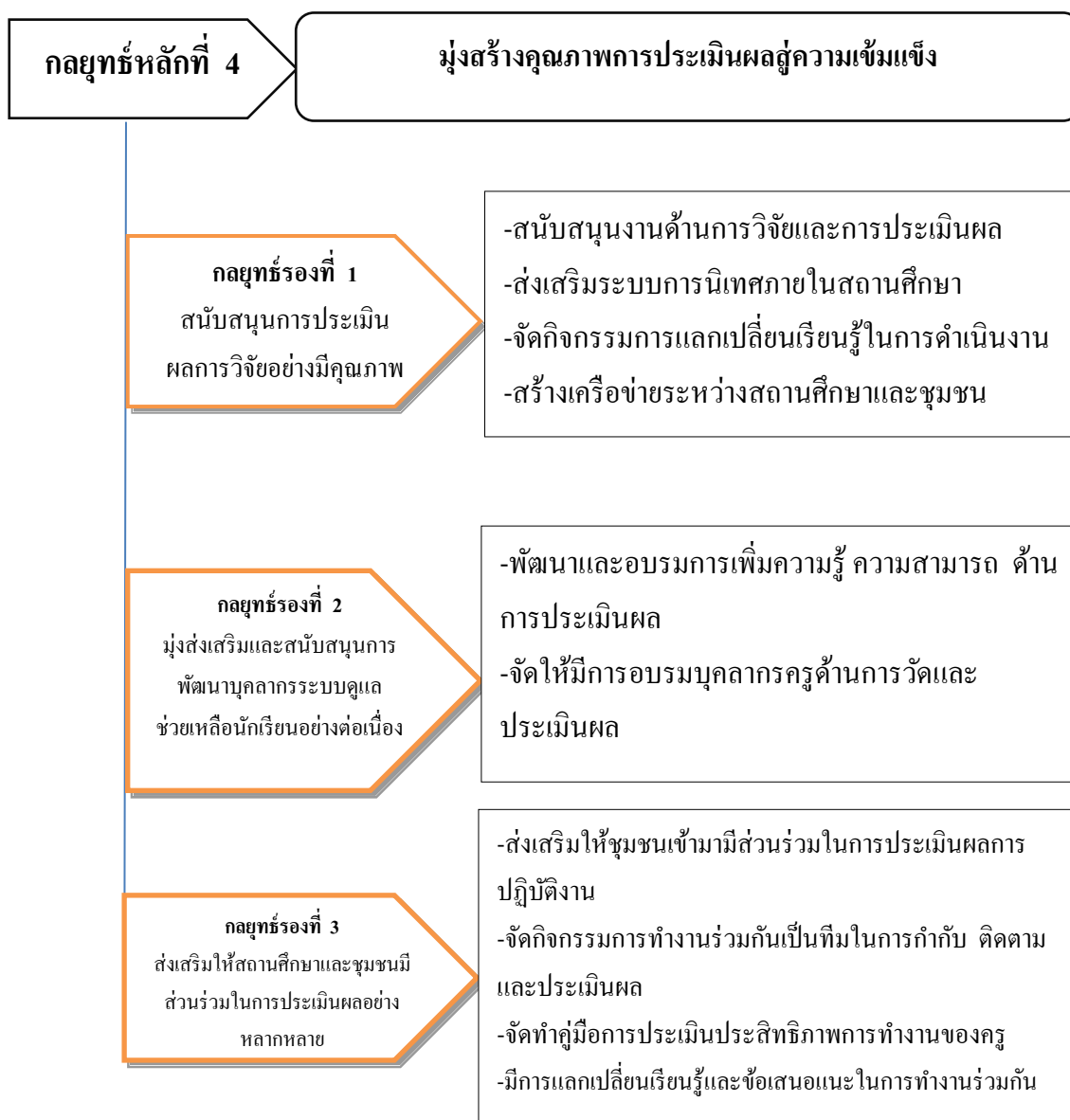
เห็นได้ว่ากลยุทธ์ การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานสู่ความเป็นเลิศ นี้ จะประกอบไปด้วยการสร้างความเข้มแข็งภายในสถานศึกษาและชุมชนรวมทั้งการสานสัมพันธ์กับชุมชนและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมขององค์กรภายนอก ซึ่งนอกจากวิธีการให้ความรู้ความเข้าใจและเจตคติแก่ผู้ทำงานแล้ว การทำงานอย่างเป็นระบบและการมีนโยบายและโครงสร้างการดำเนินงานนับว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ ดังเช่นที่ วันชัย มีชาติ (2552) กล่าวว่า โครงสร้างองค์กรเป็นการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ขององค์กรให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมาย โดยการแบ่งงานกันทำ และจัดคนให้ทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ แสดงถึงสายการบังคับบัญชา ระดับของตำแหน่ง การปฏิบัติตามกฎระเบียบของบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ซึ่งแต่ละตำแหน่งระบุไว้ โครงสร้างจึงเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในองค์กร สอดคล้องกับ ชนงกรณ์ กุณฑบุตร (2552) ได้กล่าวเช่นเดียวกับว่า โครงสร้างขององค์กรควรประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ การพิจารณางานที่มีลักษณะคล้ายกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน จัดแบ่งความรับผิดชอบโดยระวางการเข้าช้อนของงาน และการพิจารณาสายการบังคับบัญชาของงานแต่ละกลุ่ม เช่นเดียวกับ สุพันธ์ เลานันท์ (2553) ที่กล่าวว่า เป็นเทคนิคที่พยายามที่มุ่งปรับปรุงประสิทธิผลขององค์กร โดยเน้นให้มีการเปลี่ยนแปลงขององค์กร การจัดสายบังคับบัญชา ขั้นตอนการปฏิบัติงานและการควบคุมงาน

นอกจากนี้วิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนก็จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานให้เกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงณา เทียนธรา (2543) กล่าวว่า โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และยังควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้ถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้วิธีการทบทวนองค์ความรู้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็จะช่วยให้การดำเนินการดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับ หัสพงษ์ งานดี (2551) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการประชุมคณะครูและบุคลากรสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งจะทำให้การทำงานดียิ่งขึ้น ในส่วนวิธีการสอนซ่อมเสริมและการเพิ่มศักยภาพและทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนนั้น กรมสามัญและสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า ควรมีการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้ สอดคล้องกับ สมพร สระบัว (2546) ที่กล่าวว่า จะต้องมีการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อนด้วย ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญไม่ควรจะละเลยไป นอกจากนี้วิธีการติดตามประสานงานและการสื่อสารของครูกับผู้ปกครองก็มีส่วนสำคัญดังที่งานวิจัยของ The Calhoun School (2003) กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาควรได้พบปะกับผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และจะต้องมีการประสานงานกับทุกฝ่ายจึงจะประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์นั้นยังมีส่วนสำคัญต่อการดำเนินงาน ดังเช่นที่ สุธรรม์ ไชโยรักษ์ (2549) และ ณรงค์ชัย สาไพรวัลย์ (2546) ได้ข้อค้นพบจากงานวิจัยว่า การขาดการประชาสัมพันธ์สามารถทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลงได้ ดังนั้นโรงเรียนควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์งาน นอกจากนี้การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การเยี่ยมบ้านนักเรียน

การเลือกตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองชั้นเรียน ก็ยังเป็นส่วนสำคัญ สำหรับวิธีการนี้จะทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ที่ได้ค้นพบว่าโรงเรียนควรมีการเยี่ยมบ้านและจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน นอกจากนี้แล้วกลยุทธ์การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากภายนอกนั้น ยังมีวิธีการระดมทรัพยากรทุกด้าน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ สอดคล้องกับ พอลสัน (2003) และ ญัฐนันท์ เพียงกระโทก (2546) ได้กล่าวว่า ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา และในส่วนของวิธีการส่งเสริมในด้านภาวะผู้นำในหมู่บ้าน ซึ่งก็จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมทั้งในระดับบุคคลและครอบครัว ชุมชนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรยุทธ บุญมา (2551) กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์ และทำงานเชิงรุก มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541) และ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) ได้กล่าวเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษากับชุมชน โดยจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถที่ดี ให้เกียรติแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมประพฤติดิจากวิธีการในกลยุทธ์รองที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ หากพบว่า ครุมนั้นจะมีภาระงานด้านการสอนมาก และชุมชนหรือผู้ปกครองก็คิดภารกิจงานมีเวลาที่ไม่ตรงกัน บวกกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศที่ย่ำแย่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรยุทธ บุญมา (2544) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยพบว่าผู้ปกครองกับชุมชนยังมีปัญหาในเรื่องของเวลาที่ไม่พอเพราะต้องประกอบอาชีพ และ สอดคล้องกับ พูลศรี ไม้ทอง (2543) และ ญัฐนันท์ เพียงกระโทก (2546) และพินา (2000) ก็ค้นพบว่า ผู้บริหารมีภาระงานมาก และครุมนั้นมีภาระงานสอนเหมือนกัน ครูบางท่านต้องสอนหลายวิชาหลายระดับชั้นจึงไม่ค่อยมีเวลาในการประสานงานกับชุมชน ที่พบว่าปัญหาของโรงเรียนกับชุมชนคือมีเวลาที่ไม่ตรงกันและชุมชนเองก็ยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ส่วน สังคม แก้วสว่าง (2547) ก็ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีภาระงานมากการนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาให้ครูดำเนินการปฏิบัติก็นับเป็นภาระงานที่มากขึ้น และยังพบปัญหาอีกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการมาช่วยจัดการศึกษา ซึ่ง ศิริกาญจน์ โกสุม (2542) ได้กล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้น้อย งบประมาณถูกนำไปใช้ดูแลในหมู่บ้าน และยังขาดความรู้ในการจัดการศึกษา

4. กลยุทธ์หลัก : มุ่งสร้างคุณภาพการประเมินผลสู่ความเข้มแข็ง

โดยมีกลยุทธ์รอง 3 กลยุทธ์ คือ 1) สนับสนุนงานวิจัยและการประเมินผลอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย 4 วิธีการ 2) มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 2 วิธีการ 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลอย่างหลากหลาย ประกอบด้วย 4 วิธีการ โดยแต่ละกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กันดังแสดงในแผนภาพที่ 5.5

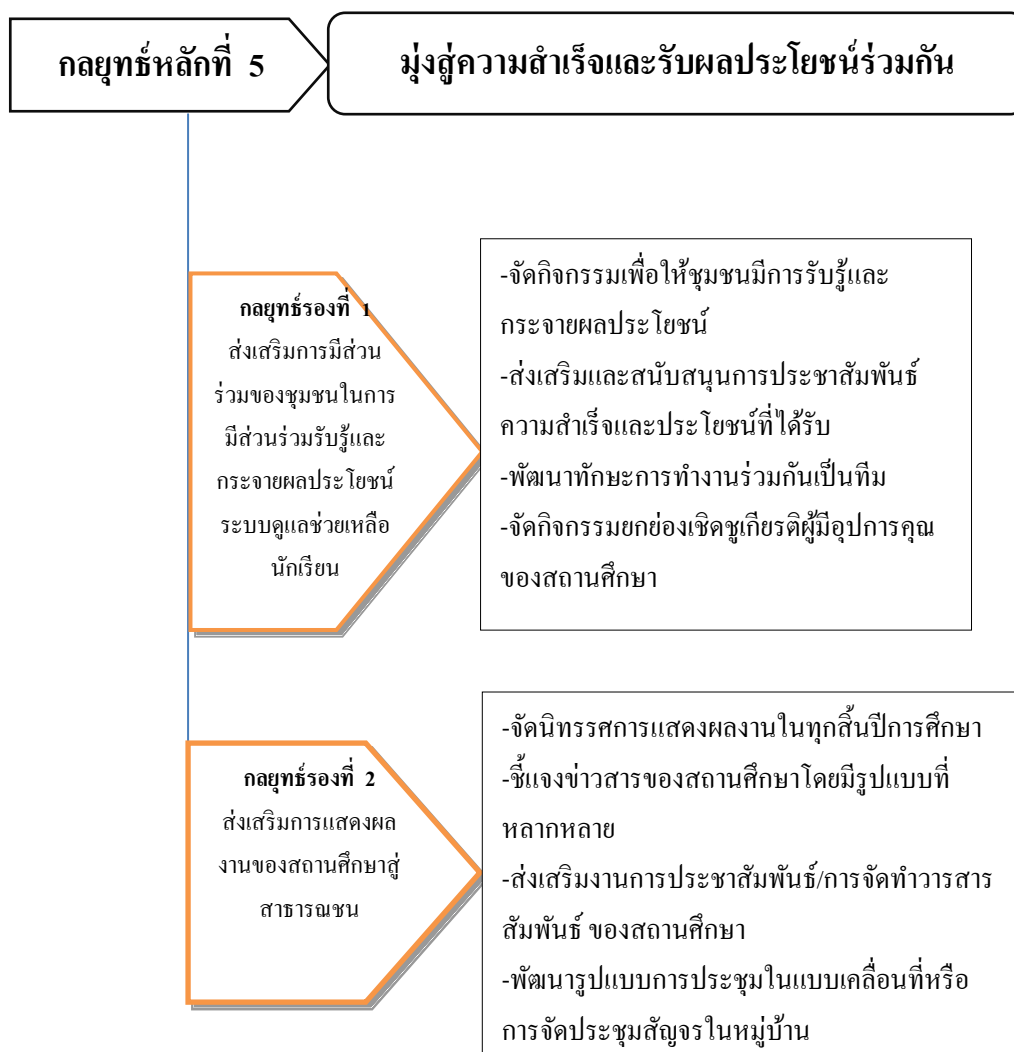

แผนภาพที่ 5.5 แสดงความสัมพันธ์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กลยุทธ์หลักที่ 4 มุ่งสร้างคุณภาพการประเมินผลสู่ความเข้มแข็ง

เห็นได้ว่ากลยุทธ์มุ่งสร้างคุณภาพการประเมินผลสู่ความเข้มแข็งนี้ จะมีเรื่องของการทำงานที่มีระบบและต่อเนื่อง ซึ่งการทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องก็จะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับที่ สัมภาษณ์ อนุญญ์ (2546) และ บุญเทียม อังสวัสดิ์ (2542) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าการจะพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น จะต้องมีการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และต้องมีการจัดงานนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งในงานที่สำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง นอกจากนี้แล้ว การนิเทศของผู้บริหารก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภพ เกาแก้ว (2547) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าการดำเนินงานในด้านของเอกสารและการนิเทศกำกับ ติดตาม ทำให้ครูมีความรู้และความเข้าใจในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น และวิสูตร ฉัตรเชิดชัย (2547) กล่าวว่า ควรมีการสนับสนุนการปฏิบัติงาน การนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา สอดคล้องกับ ณรงค์ชัย สาไพรวลัย (2546) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนควรมีคณะกรรมการในการนิเทศ ติดตาม อย่างสม่ำเสมอ ชรรยง ณ ร้อยเอ็ด (2541) กล่าวว่าโรงเรียนควรมีการมอบหมายให้ฝ่ายปกครองติดตามการปฏิบัติงานของครูและรายงานผลการปฏิบัติงานต่อหัวหน้าฝ่ายปกครองและผู้บริหารเป็นรายสัปดาห์ และมีการประชุมชี้แจงให้ทุกคนรับทราบต่อไป

5. กลยุทธ์หลัก : มุ่งสู่ความสำเร็จและรับผลประโยชน์ร่วมกัน

โดยมีกลยุทธ์รอง 2 กลยุทธ์ คือ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการมีส่วนร่วมรับรู้และกระจายผลประโยชน์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 4 วิธีการ 2) ส่งเสริมการแสดงผลงานของสถานศึกษาสู่สาธารณชน ประกอบด้วย 4 วิธีการ

แผนภาพที่ 5.6 แสดงความสัมพันธ์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : กลยุทธ์หลักที่ 5 มุ่งสู่ความสำเร็จและรับผลประโยชน์ร่วมกัน

ในการร่วมรับผลประโยชน์ของชุมชน โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบความเคลื่อนไหว สอดคล้องกับ งานวิจัยของ หัสพงษ์ งานดี (2551) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการประกาศคุณงามความดีของนักเรียนดีบอร์ดประชาสัมพันธ์ มีการขึ้นป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผลงานดีเด่นของนักเรียนและกิจกรรมเด่น ๆ ไว้ที่หน้าโรงเรียน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้มี

วิธีการในการทำให้กระบวนการรับผลประโยชน์ร่วมกัน มุ่งสู่ความสำเร็จ คือ การจัดกิจกรรม เพื่อให้ชุมชนมีการรับรู้และกระจายผลประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ความสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ชุมชนรับทราบความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีมการจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีอุปการคุณของ สถานศึกษา การจัดนิทรรศการแสดงผลงานของสถานศึกษาในทุกสิ้นปีการศึกษาหรือในระหว่างปี การศึกษา การชี้แจงข่าวสารของสถานศึกษาโดยมีรูปแบบที่หลากหลายการส่งเสริมงาน การประชาสัมพันธ์/ การจัดทำวารสารสัมพันธ์ ของสถานศึกษาให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) 5 กลยุทธ์หลัก 13 กลยุทธ์รอง และ 68 วิธีการ

เป็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาระดับประถมศึกษา ควรนำกลยุทธ์หลักทั้ง 5 กลยุทธ์นี้ ไปจัดทำแผนกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

- 2) สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

นับว่าเป็นประเด็นที่ต้องนำมาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาอยู่หลายด้าน ดังนั้น สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควร นำประเด็นสำคัญดังกล่าว ไปวิเคราะห์และร่วมกันพิจารณาถึงสาเหตุของการดำเนินการ เพื่อแก้ไข และปรับปรุง โดยต้องให้ข้อมูลดังกล่าวนี้กับองค์กรภายนอกได้รับทราบเพื่อได้เร่งแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพราะปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นใน 2 ภาคส่วนด้วยกัน คือ สถานศึกษากับชุมชน หากดำเนินขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาไปพร้อมกันก็จะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติงานที่ดียิ่งขึ้น

- 3) สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือเรียนนั้น อยู่ในระดับมาก

ความเป็นจริงในด้านการจัดศึกษาและความสำคัญของเรื่องการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือเรียนนั้น

ทุกภาคส่วนควรเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญยิ่ง ดังนั้น ระดับของสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ควรอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องเร่งสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา รวมถึงในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะถ้าพบว่าความคาดหวังมีไม่มากพอแล้วนั้น แรงกระตุ้นที่จะดำเนินการทำภารกิจกลยุทธ์ดังกล่าวนี้ก็จะไม่ส่งผลมากนัก เพราะคนยังไม่เห็นถึงความสำคัญเท่าใด หากสามารถสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และแรงจูงใจให้เกิดขึ้นได้ก็จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ครูยังมีภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนและงานด้านอื่น ๆ อีกมาก

เป็นสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาที่เป็นจุดอ่อนในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจึงเป็นสาเหตุให้มีการดำเนินการงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ครบถ้วนและสมบูรณ์ตามกระบวนการและไม่มีความต่อเนื่อง ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรพิจารณาถึงบทบาทที่แท้จริงของครูว่าควรปฏิบัติภารกิจหลักนั้นคือภารกิจใดเป็นสำคัญ รวมทั้งการประกาศซึ่งนโยบายให้ผู้ปฏิบัติระดับสถานศึกษาดำเนินการนั้น ควรเป็นนโยบายที่ส่งผลต่อผู้เรียนเป็นหลักเท่านั้น ไม่ควรมีผลประโยชน์อื่นใดแอบแฝง เพราะนั่นหมายถึงภาระงานและเวลาที่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ต้องกระทำเพื่อตอบสนองต่อนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด นอกจากนี้แล้วการขาดอัตรากำลังของครู/การมีครูไม่ครบชั้น ก็ยังเป็นปัญหาที่ควรเร่งดำเนินการแก้ไขด่วน เพราะเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษา และส่งผลต่อการเรียนการสอนของผู้เรียนโดยตรง ทั้งนี้ก็เพื่อคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย และคุณภาพชีวิตในอนาคตของเด็กและเยาวชนที่จะดียิ่งขึ้นต่อไป

5) สถานศึกษายังขาดการประชาสัมพันธ์งานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับชุมชนได้รับทราบ และผู้บริหารสถานศึกษายังขาดประสบการณ์ในงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เป็นสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษาที่เป็นจุดอ่อนในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดควรเร่งดำเนินการจัดการอบรม กำกับ ติดตาม ดูแล และมีกระบวนการในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความตระหนักและเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถอย่างรอบด้าน และงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ นั้น ก็ควรเป็นหลักสูตรที่สำคัญ ทั้งนี้ภาระงานที่กล่าวมาข้างต้น ควรมีการพัฒนาผู้บริหารใหม่ทั้งก่อนแต่งตั้งและเมื่อดำรงอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาอยู่แล้ว ซึ่งหากสามารถดำเนินการดังกล่าวนี้ได้ก็จะส่งผลให้

สถานศึกษามีความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นในทุกรูปแบบ มีทรัพยากรทางการศึกษาและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นนั้นหมายถึงการส่งผลดีต่อผู้เรียนโดยตรงด้วยเช่นกัน

6) ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ยังขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสถานศึกษาและขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการร่วมกันจัดการศึกษารวมทั้งงานในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

เป็นสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษาที่เป็นอุปสรรคในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนนั้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของปัญหาในส่วนนี้ และควรใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เพราะการศึกษาในปัจจุบันเป็นการศึกษาแบบองค์รวม ควรที่จะได้มีการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาทั้งของส่วนสถานศึกษาและส่วนของชุมชนร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1) การวิจัยในครั้งนี้ทำในขอบเขตของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในบริบทของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอื่น ๆ เพื่อนำผลมาเทียบกันว่ากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร จะทำให้การประยุกต์ใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน อาจจะมีการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนในเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นงานของสถานศึกษา เช่น งานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้การดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกับชุมชนมีประสิทธิภาพและคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าการกำหนดกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นการกำหนดกลยุทธ์ที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน (research-based strategy formulation) โดยใช้วิธีวิจัยหลายแบบซึ่งเรียกว่าการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed-research method) ดังนั้นการวิจัยเพื่อการกำหนดกลยุทธ์สามารถนำวิธีวิจัยแบบผสมผสานไปประยุกต์ใช้ โดยการพิจารณาระเบียบวิธีวิจัยอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพและบริบทของปัญหาการวิจัยได้

3) การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยนำเสนอเป็นกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์รอง และวิธีการ เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาขั้นตอนการนำกลยุทธ์ ไปสู่การปฏิบัติว่าการนำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนี้เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติแล้วเป็นอย่างไร ควรจะมีการปรับปรุง หรือแก้ไขกลยุทธ์ใด และปัจจัยใดที่จะส่งผลให้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ รวมทั้ง การติดตามประเมินผลกลยุทธ์ควรเป็นอย่างไร ซึ่งจะทำให้กลยุทธ์นี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กิตติภพ เกาแก้ว. (2547). การพัฒนาครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนละหารทรายรัชดาภิเษก อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กรรณิกา ชมดี. (2524). การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ :
ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค .
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). “การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท” ใน จักรกฤษณ์ นรนิติ
ผดุงการ.(บรรณาธิการ) การบริหารงานพัฒนาชนบท. หน้า 265-268. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร. (2552). หลักการจัดการและองค์การและการจัดการ แนวคิดการ
บริหารธุรกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน Contemporary Business Management.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาคริต ภาวังคนันท์. (2548). การศึกษาสภาพการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมี
ส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร .
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- โหมฉาย พรหมปัญญา. (2540). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการประถมศึกษาระดับ
อำเภอและระดับจังหวัดของจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชา
บริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ณรงค์ชัย สามีพรวัลย์. (2546). การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. รายงานการศึกษาอิสระปริญญา
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐนันท์ เพียงกระโทก. (2546). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโดยใช้โรงเรียน
เป็นฐานของโรงเรียนนาร่อง ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำและคณะ. (2534). การพัฒนาชุมชนเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทกรพิมพ์.
- ทวีศักดิ์ สนธิ. (2547). การพัฒนาครูที่ปรึกษาด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนสวายวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การ
บริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2539). การวางแผนเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ธีระ รุณเจริญและคณะ. (2554). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น อปท. เทศบาล อบต. กทม. เมืองพัทยา. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ธงชัย สันติวงศ์. (2540). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- นันทินี เครือจันทร์. (2551). การวิเคราะห์บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว. วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิยม ศรีวิเศษ. (2544). สรุปรายงานการศึกษาแนวการจัดการศึกษา ภาคบังคับ 9 ปีให้มีคุณภาพ.
ขอนแก่น: การพิมพ์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ. (2548). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. การศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เนตรพัฒนา ขาววิราช. (2552). ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์ Leadership and Strategies
leader. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- บุญเทียม อังสวัสดิ์. (2542). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- บุบผา เมฆศรีทองคำ. (2547). การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิธานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปกรณ กัญอุปัทว์. (2549). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดถนน อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ประดัด บุญธรรม. (2551). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี: พหุกรณีศึกษา. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพล ตระการไทย. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนารีราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2554). องค์การและการจัดการ **Organization & Management**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปัญญาชน.
- ปิยะพร ป้อมเกษมศรี. (2550). โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ. (2540). “ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนในชุมชนกับประเทศไทย” เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน. หน่วยที่ 4. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- ผกาพรรณ อุษสกุล. (2551). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการบริการให้การปรึกษาของครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมย์. (2540). การพัฒนากระบวนการบริหารงานสถาบันอุดมศึกษา ตามแนวคิดการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การ: กรณีศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การวางแผน. (อัดสำเนา).
- พิชญ์ ฟองศรี. (2551). การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2542). การวางแผนกลยุทธ์เป็นทีม. เอกสารประกอบการอบรม.

- พลศรี ไม้ทอง. (2543). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ เกสรแพทย์. (2543). การวางแผนกลยุทธ์สำหรับนักการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พจนา เทียนธาดา. (2543). การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนีย์ เทียมศักดิ์. (2543). ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ภูธร บ้านเนิน. (2551). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน. สาขาวิชาวิจัยการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมตต์ เมตต์การ์ณจิต. (2547). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม:ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ. กรุงเทพมหานคร: บึก พอยท์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บางกอกบล๊อค.
- ขรรขง ณ ร้อยเอ็ด. (2541). การปฏิบัติงานปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนธวัชบุรีวิทยาคม อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ขงยุทธ เกษสาคร. (2552). การวางแผนและนโยบายทางด้านทรัพยากรมนุษย์ : Personnel Plainning and Policy. กรุงเทพมหานคร: วิ.เจ.พรินติ้ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2552). เอกสารสรุปย่อองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการก้าวอย่างยั่งยืน ปี 2552 เทคนิคและแนวทางการเยี่ยมบ้าน. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2552). เอกสารสรุปย่อองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการก้าวอย่างยั่งยืน ปี 2552 เทคนิคและแนวทางการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting). กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2552). เอกสารสรุปย่อองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการก้าวอย่างยั่งยืน ปี 2552 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2547). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วิสูตร ฉัตรเชิดชัย. (2547). การพัฒนารูปแบบทีมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์. (2542). การบริหารแผนงานเชิงกลยุทธ์ในหน่วยงานภาครัฐบาล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย มีชาติ. (2552). การบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- วัชรยุทธ บุญมา. (2551). รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. ภาควิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: บุญศิริการพิมพ์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2549). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่มที่ 1) แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

- ขมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา. (2547). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สามัญศึกษา,กรม. (2544). เอกสารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรม
สามัญศึกษา : กรมสามัญศึกษา.
- สุภาพจิต,กรม. (2544). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
กรุงเทพมหานคร: ยูเร็นส์อิมเมจ กรุ๊ป.
- สุภาพจิต,กรม. (2544). คู่มือครูที่ปรึกษา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุรพล เฟื่องแจ่ม. (2544). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน
ราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุนันทา เลहनันทน์. (2553). การพัฒนาองค์การ **Organization Development**.
กรุงเทพมหานคร: ซีวีแอลการพิมพ์.
- สุภาพร เชิงเอี่ยมและคณะ. (2552). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ **Management Information
System**. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: ชรรคมคาเพลส.
- สุธรรมศักดิ์ ไชโยธักษ์. (2549). บทบาทของครูและผู้ปกครองในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน:
พหุกรณีศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษา ภาควิชา
วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธิดา ภักดีบุญ. (2548). การวิจัยพหุทะเละกรณีศึกษาของระบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา. สาขาวิชาวิจัยการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมภาษณ์ อุปัญญา. (2546). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชา
บริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สังคม แก้วสว่าง. (2546). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเสสะเวชวิทยา.
สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ 1991.

- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2544). กลยุทธ์การแข่งขันของธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : มติชน.
- สมยศ นาวิการ. (2537). การบริหารพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพมหานคร: ผู้จัดการ.
- สถาพร ปิ่นเจริญ. (2554). ภาวะผู้นำกับการจัดการ **Leadership and Management**.
กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.
- สมพร สระบัว. (2546). การประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ห้สพงษ์ งานดี. (2551). การศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน : กรณีศึกษา. สาขาวิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อकिन รพีพัฒน์. (2527). “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและ
วัฒนธรรมไทย”. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. ใน ทวีทอง หงส์วิวัฒน์.
หน้า 100-114. นครปฐม: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.
- อดุลย์ วัชรวิบูลย์. (2543). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนที่ทำให้
ชุมชนเข้มแข็ง : การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาอภิมาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต.
สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2537). การวางแผนกลยุทธ์. (อัครา). มิถุนายน.
- อุทร ก้อนสมบัติ. (2544). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษาจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ครุปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบัน
ราชภัฏอุตรดิตถ์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2538). การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- อัจฉรี พูลเพิ่ม. (2546). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภาษาอังกฤษ

- Arams, C. (2000). **Man's struggle for shelter in an urbanizing world**. Cambridge, Mass.: M.I.T.Press.
- Certo, Samuel C. and Peter J.Paul. (1991). **Strategic Management** : Concept and Applications. New York: : McGraw-Hill.
- Courtland L.Boree, et. al. **Management**. (n.p.) : McGraw-Hill.
- Davis, Gordon Bitter and Olson, Margrethe H. (1985). **Management Information System**. New York : McGraw-Hill.
- Keller,G. (1986). **Academic Strategy**. Balimore: The Johns Hopkins University.
- Kotler, Phillip, and Murphy, Patrick E. (1981): **Strategic Planning for Higher Education**.
Journal of Higher Education .
- William Erwin. (1976). **Participation Management: Concept :Theory and Implementation**. Atlanta, Ga : Geogin State University Press.
- Pena D.G. (2003). **Just sustainabilities: development in an unequal world**. London:
Eathscan.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
(ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา)

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน

3. แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 16 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพทั่วไปของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และเมื่อท่านได้ตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอความกรุณาส่งกลับคืนผู้วิจัย (ภายในวันที่ 30 กันยายน 2554) โดยใส่ซองที่ผู้วิจัยได้แนบมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวฤทัยวรรณ หาญกล้า

นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 30-40 ปี
 41-50 ปี 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน
 รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. อายุราชการในตำแหน่งผู้บริหาร

น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี
 11-15 ปี มากกว่า 15 ปี

6. ขนาดโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
 โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-300 คน)
 โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป)

7. เปิดสอนระดับ

ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
(ฉบับที่ 2 สำหรับครู)

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครู

3. แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 16 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพทั่วไปของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และเมื่อท่านได้ตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอความกรุณาส่งกลับคืนผู้วิจัย (ภายในวันที่ 30 กันยายน 2554) โดยใส่ซองที่ผู้วิจัยได้แนบมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวฤทัยวรรณ หาญกล้า

นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ฉบับที่ 2 สำหรับครู)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 30-40 ปี
 41-50 ปี 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ตำแหน่ง

ครูผู้สอน
 ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/หัวหน้ากลุ่มสาระ/หัวหน้างาน
 ครูประจำชั้น
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. อายุราชการในตำแหน่งครู

น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี
 11-15 ปี มากกว่า 15 ปี

6. ขนาดโรงเรียน

ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน)
 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 121-300 คน)
 ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป)

7. เปิดสอนระดับ

ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 ชั้นอนุบาล 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
(ฉบับที่ 3 สำหรับตัวแทนชุมชน)

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ ของการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตัวแทนชุมชน ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน หรือ บุคคลของรัฐ หรือ องค์กรของรัฐ หรือ บุคคลของเอกชน หรือ องค์กรเอกชน

3. แบบสอบถามฉบับนี้มีจำนวน 16 หน้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและสภาพ ทั่วไปของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของ การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการการพัฒนากลยุทธ์การ บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การ วิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และเมื่อท่านได้ตอบแบบสอบถาม เสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอความกรุณาส่งกลับคืนผู้วิจัย (ภายในวันที่ 30 กันยายน 2554) โดยใส่ซองที่ผู้วิจัยได้ แบนมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวฤทัยวรรณ หาญกล้า
 นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ฉบับที่ 3 สำหรับตัวแทนชุมชน)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 30-40 ปี
 41-50 ปี 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. ตำแหน่ง

ตัวแทนผู้ปกครอง (ระบุตำแหน่ง/วิชาชีพ.....)
 ตัวแทนองค์กรภาครัฐ (ระบุหน่วยงาน/ตำแหน่ง.....)
 ตัวแทนองค์กรเอกชน (ระบุหน่วยงาน/ตำแหน่ง.....)
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ประสบการณ์ในตำแหน่งตัวแทนชุมชน

น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี
 11-15 ปี มากกว่า 15 ปี

นิยามศัพท์

ชุมชน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียน บุคคลของรัฐ องค์กรของรัฐ บุคคลของเอกชน และองค์กรเอกชน ที่อยู่รวมกันในอาณาบริเวณแห่งหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน และมีลักษณะเป็นสังคมที่ต้องดูแลและรับผิดชอบต่อกันและเยาวชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีนักเรียนในระดับประถมศึกษาเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์อยู่ในชุมชนนั้น

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง เป็นการรวบรวมข้อมูลนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริงและครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน มีการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การคัดกรองนักเรียน หมายถึง เป็นการนำข้อมูลนักเรียนที่ได้รวบรวมไว้มาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามสภาพปัญหาและความต้องการ จึงจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มส่งเสริมพัฒนา กลุ่มป้องกัน และกลุ่มแก้ไข

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน หมายถึง เป็นการดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และมีการหาวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ ช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา

การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน หมายถึง เป็นการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มความสามารถพิเศษ ดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และมีการหาวิธีการ เทคนิคต่าง ๆ มาช่วยเหลือและสนับสนุน

การส่งต่อนักเรียน หมายถึง ในกรณีที่เห็นว่าการช่วยเหลือนักเรียนคนนั้น จำเป็นต้องประสานขอความร่วมมือให้บุคลากรหรือหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ให้มีการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้สามารถทำได้ทั้งการแก้ไข ปรับปรุง และเพื่อการพัฒนานักเรียน

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และระดับสภาพที่พึงประสงค์ ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ฉบับที่ 1,2,3)

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพ ความเป็นจริงของท่าน โดยพิจารณา ระดับและความหมาย ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง สภาพการดำเนินการปัจจุบันมากที่สุด/สภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง สภาพการดำเนินการปัจจุบันมาก/สภาพที่พึงประสงค์มาก
- ระดับ 3 หมายถึง สภาพการดำเนินการปัจจุบันปานกลาง/สภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง สภาพการดำเนินการปัจจุบันน้อย/สภาพที่พึงประสงค์น้อย
- ระดับ 1 หมายถึง สภาพการดำเนินการปัจจุบันน้อยที่สุด/สภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด
- ระดับ 0 หมายถึง ไม่มี สภาพการดำเนินการปัจจุบัน/ไม่มี สภาพที่พึงประสงค์

ที่	รายการประเมิน	ระดับสภาพการดำเนินการปัจจุบัน						ระดับสภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
1.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน													
9	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												
10	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												
11	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												
12	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญ ของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												
1.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน													
13	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน												
14	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน												
15	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน												
16	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญ ของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน												
1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน													
17	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการส่งต่อนักเรียน												

ที่	รายการประเมิน	ระดับสภาพการดำเนินการปัจจุบัน						ระดับสภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
18	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการส่งต่อนักเรียน												
19	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุของปัญหาของการส่งต่อนักเรียน												
20	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการ จัดลำดับความสำคัญ ของการส่งต่อนักเรียน												
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน													
2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล													
21	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล												
22	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณา กำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล												
23	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและ นำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล												
24	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทิน การดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล												
2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน													
25	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน												
26	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณา กำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการ เกี่ยวกับ การคัดกรองนักเรียน												

ที่	รายการประเมิน	ระดับสภาพการดำเนินการปัจจุบัน						ระดับสภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน													
45	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน												
46	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน												
47	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน												
48	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน												
3.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน													
49	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												
50	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												
51	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												
52	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินการกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												

ที่	รายการประเมิน	ระดับสภาพการดำเนินการปัจจุบัน						ระดับสภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
3.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน													
53	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการ ประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับ การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน												
54	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการ ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน												
55	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้าน ทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความ ช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการ พัฒนาและส่งเสริมนักเรียน												
56	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็น คณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนิน กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริม นักเรียน												
3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน													
57	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการ ประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับ การส่งต่อนักเรียน												
58	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการ ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน												
59	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้าน ทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความ ช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการ ส่งต่อนักเรียน												
60	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็น คณะกรรมการหรือคณะทำงาน ดำเนิน กิจกรรมเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน												

ที่	รายการประเมิน	ระดับสภาพการดำเนินการปัจจุบัน						ระดับสภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
68	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการ ทำงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน												
4.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน													
69	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												
70	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความ คาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน												
71	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะ วิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงาน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน												
72	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการ ทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน												
4.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน													
73	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการ ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่ วางไว้เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน												
74	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความ คาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ใน การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและ ส่งเสริมนักเรียน												

ที่	รายการประเมิน	ระดับสภาพการดำเนินการปัจจุบัน						ระดับสภาพที่พึงประสงค์					
		5	4	3	2	1	0	5	4	3	2	1	0
5.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน													
83	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน												
84	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน												
5.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน													
85	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน												
86	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน												
5.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน													
87	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน												
88	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน												
5.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน													
89	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน												
90	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน												

ภาคผนวก ข

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ

1.ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า	อาจารย์ประจำสาขา บริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
2.ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
3.ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร	อาจารย์ประจำสาขา บริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช
4.ดร.ธวัช กรุดมณี	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวเขา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
5.ดร.สุริมาศย์ สุขกสิ	หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบกลยุทธ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ นักวิชาการ หรือคณาจารย์ สาขาวิชาบริหารการศึกษา

1. ดร.ประสิทธิ์ เขียวศรี	รองผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา |
|--------------------------|---|

ผู้บริหารระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน
สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3.ผอ.สนิท เข้มเกษร	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน
สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือนักวิชาการทางการศึกษา

4.ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรีเขต 1 |
|---------------------|--|

ผู้บริหารโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.ดร.ปิติชาย ตันปิติ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนเอี่ยมสุรีย์
(อนุบาลเมืองสมุทรปราการ)
6.ดร.วินัย ปานแดง	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม
7.ดร.มยุรีย์ แพร์หลาย	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดชุมทอง
8.ดร.อัญชลี ประกายเกียรติ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญ

ครูผู้สอน

9. อาจารย์เพ็ญศรี วชิราวิโรจน์	ข้าราชการบำนาญ (ครู)
10. ดร.เจริญศรี พันปี	ครูผู้สอน โรงเรียนวัดโสมนัส
11. ดร.วรรณกร ทวีแก้ว	ครูผู้สอน โรงเรียนศรีสำราญราษฎร์บำรุง

ภาคผนวก ก

- หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ
- หนังสืออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ
- หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบกลยุทธ์
- โครงการสัมมนาระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ การประชุม focus group

ที่ ศธ 0512.6(2771)/ 54-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กรกฎาคม 2554

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวฤทัยวรรณ หาญกล้า นิสิตหลักสูตรครุศาสตรศึกษบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย วิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ใคร่ขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ เครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทาง วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/ 54-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

สิงหาคม 2554

เรื่อง ขอตกลงใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวฤทัยวรรณ หาญกล้า นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และรอง ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องตกลง ใช้เครื่องมือ คือแบบสอบถาม กับผู้บริหาร ครู และ ตัวแทนชุมชน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงาน ในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ตกลงใช้เครื่องมือดังกล่าวเพื่อ ประโยชน์ ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/ 54-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กันยายน 2554

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวฤทัยวรรณ หาญกล้า นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บ ข้อมูลด้วย แบบสอบถาม กับผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/ 54-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กันยายน 2554

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวฤทัยวรรณ หาญกล้า นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร
การศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนิน
งานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการ
มีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และ
ศาสตราจารย์ ดร.พฤที ศรีบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บ
ข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ กับผู้บริหาร ครู และตัวแทนชุมชน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานใน
รายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว
เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2771)/ 55-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มีนาคม 2555

เรื่อง ขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus group)

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวอุทัยวรรณ หาญกล้า นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร การศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” โดยมี อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และ ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ใคร่ขอเชิญท่านเข้าร่วมประชุม กลุ่ม (Focus group) ในวันที่ 29 มีนาคม 2555 เวลา 16.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 4 อาคารประชุมสุข อชาวอรุณ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดเข้าร่วมประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันและเวลาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

โครงการสัมมนาระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา
เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วัตถุประสงค์การสัมมนา

1. เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมกันพิจารณาความถูกต้อง ความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อนำข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงเป็นกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ฉบับสมบูรณ์

สถานที่จัดสัมมนา

ห้องประชุมนานาชาติ 405 ชั้น 4 อาคารประชุมสุข (อาคาร 3)
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันเวลาที่จัดสัมมนา

วันพฤหัสบดีที่ 29 มีนาคม 2555 เวลา 16.00 – 18.00 น.

ผู้ร่วมการสัมมนา

ผู้ร่วมการประชุมสัมมนา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group)
 จำนวน 11 คน ประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ นักวิชาการ หรือคณาจารย์
สาขาวิชาบริหารการศึกษา	จำนวน 1 คน
2. ผู้บริหารระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
3. ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา หรือนักวิชาการทางการศึกษา	จำนวน 1 คน
4. ผู้บริหารโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 4 คน
5. ครูผู้สอน	จำนวน 3 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (Focus Group)

1. ดร.ประสิทธิ์ เขียวศรี	รองผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์
และบุคลากรทางการศึกษา
2. ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน
สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ผอ.สนิท เข้มเกษร	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน
สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ดร.สุเทพ ชิตยวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ชลบุรีเขต 1
5. ดร.ปิติชาย ต้นปิติ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนเอี่ยมสุรีย์
(อนุบาลเมืองสมุทรปราการ)
6. ดร.วินัย ปานแดง	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบางเสด็จวิทยาคม
7. ดร.มยุรีย์ แพร์หลาย	ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดชุมทอง
8. ดร.อัญชลี ประกายเกียรติ	ผู้อำนวยการ โรงเรียนสตรีวัดอัมพวันสวรรค์
9. อาจารย์เพ็ญศรี วชิราวิโรจน์	ข้าราชการบำนาญ (ครู)
10. ดร.เจริญศรี พันปี	ครูผู้สอน โรงเรียนวัดโสมนัส
11. ดร.วรรณกร ทวีแก้ว	ครูผู้สอน โรงเรียนศรีสำราญราษฎร์บำรุง

ผู้เข้าร่วมสัมมนา (อาจารย์ที่ปรึกษา)

1. อาจารย์ ดร.ปิยพงษ์ สุเมตติกุล	อาจารย์ที่ปรึกษา
2. ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้รับผิดชอบการสัมมนา

นางสาวอุทัยวรรณ หาญกล้า นิสิตปริญญาคุฏฐิบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC

ตาราง ผง ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามโดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC

ที่	รายการประเมิน	ค่า IOC
1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการริเริ่ม		
1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		
1	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
2	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
3	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
4	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญ ของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน		
5	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการคัดกรองนักเรียน	1.00
6	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการคัดกรองนักเรียน	1.00
7	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการคัดกรองนักเรียน	1.00
8	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญ ของการคัดกรองนักเรียน	1.00
1.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน		
9	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1.00
10	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1.00
11	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1.00
12	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญ ของการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1.00

ที่	รายการประเมิน	ค่า IOC
1.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน		
13	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
14	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
15	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
16	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญ ของการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน		
17	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการสำรวจปัญหาและกำหนดความต้องการของการส่งต่อนักเรียน	1.00
18	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการซักถาม พุดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการส่งต่อนักเรียน	1.00
19	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาของการส่งต่อนักเรียน	1.00
20	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการตัดสินใจในการจัดลำดับความสำคัญ ของการส่งต่อนักเรียน	1.00
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน		
2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		
21	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
22	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
23	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
24	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00

ที่	รายการประเมิน	ค่า IOC
2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน		
25	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	1.00
26	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	1.00
27	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	1.00
28	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการคัดกรองนักเรียน	1.00
2.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน		
29	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1.00
30	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1.00
31	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการปกป้องและแก้ไขปัญหานักเรียน	1.00
32	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1.00
2.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน		
33	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
34	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
35	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
36	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน		
37	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	1.00
38	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพิจารณากำหนด นโยบาย/แผนงาน/โครงการเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	1.00
39	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและนำเสนอรายละเอียดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	1.00
40	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียน	1.00

ที่	รายการประเมิน	ค่า IOC
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินการ		
3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		
41	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
42	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
43	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
44	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน		
45	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	1.00
46	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	1.00
47	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	1.00
48	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	1.00
3.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน		
49	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	1.00
50	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	1.00
51	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	1.00
52	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินการกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	1.00
3.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน		
53	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00

ที่	รายการประเมิน	ค่า IOC
54	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
55	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
56	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน		
57	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	1.00
58	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	1.00
59	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์/งบประมาณ หรือขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	1.00
60	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	1.00
4. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผล		
4.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		
61	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	0.6
62	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้าในการดำเนินการเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	0.6
63	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	0.6
64	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	0.6
4.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน		
65	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	0.6
66	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	0.6

ที่	รายการประเมิน	ค่า IOC
67	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านการคัดกรองนักเรียน	0.6
68	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	0.6
4.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน		
69	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	0.8
70	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	0.8
71	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	0.8
72	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	0.8
4.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน		
73	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	0.8
74	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	0.8
75	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	0.8
76	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	0.8
4.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน		
77	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือร่วมประชุมเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนฯที่วางไว้เกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	0.8
78	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประเมินผลด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความคิดเห็น ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ความก้าวหน้า ในการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	0.8

ที่	รายการประเมิน	ค่า IOC
79	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้กับผู้รับผิดชอบงานด้านการส่งต่อนักเรียน	0.8
80	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับ ดูแล ติดตามและรายงานปัญหา อุปสรรคการทำงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	0.8
5. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์		
5.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล		
81	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
82	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.00
5.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน		
83	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	1.00
84	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	1.00
5.3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน		
85	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	1.00
86	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	1.00
5.4 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน		
87	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
88	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	1.00
5.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน		
89	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรับผลประโยชน์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	1.00
90	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกระจายผลประโยชน์ร่วมกันเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	1.00
	รวมเฉลี่ย	0.937

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวฤทัยวรรณ หาญกล้า เกิดเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2518 จังหวัดสุพรรณบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ทั่วไป (โครงการครูขยายทาง) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี เมื่อปีการศึกษา 2540 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อปีการศึกษา 2547 และเข้ารับการศึกษาหลักสูตรปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2550

ปัจจุบันรับราชการตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอนไข่เต่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรีเขต 1